

Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF)

Svensk version 2022 av International Classification of
Functioning, Disability and Health (ICF)

Klassifikationen är publicerad av Världshälsoorganisationen (WHO) 2001 med titeln International Classification of Functioning, Disability and Health: ICF

© World Health Organization 2001

Generaldirektören för Världshälsoorganisationen har beviljat Socialstyrelsen översättningsrättigheter för en utgåva på svenska, men med copyright kvarstående hos WHO. Den svenska titeln är *Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF)*. Socialstyrelsen är ensam ansvarig för översättningen.

World Health Organization

ISBN 978-91-7555-577-5

Artikelnr 2022-1-7716

Publicerad: www.socialstyrelsen.se, januari 2022

Förord – 2022 års version

Socialstyrelsen publicerar härmed 2022 års version av *Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF)*. Den ersätter från och med den 1 januari 2022 ICF version 2021.

Denna klassifikation är en svensk version av International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) som utgivits av Världshälsorganisationen (WHO) i november 2001.

Klassifikationens övergripande mål är att erbjuda en struktur och ett standardiserat språk för att beskriva funktionstillstånd och funktionshinder i relation till hälsa.

WHO uppdaterar ICF årligen sedan 2011 utifrån förslag på nya eller ändrade ICF-kategorier varav flertalet kommer från ICF-CY (barn- och ungdomsversionen). WHO-Family of Classifications (FIC) Council antog 2012 förslaget att huvudklassifikationen ICF ska täcka alla åldrar, vilket den gör sedan 2017.

2022 års version av ICF innehåller de av WHO godkända uppdateringar. ICF finns även tillgänglig i Socialstyrelsens söktjänst och ändringarna finns publicerade i form av ändringslistor på Socialstyrelsens webbplats.

I den tidigare ICF versionen för 2020 har "health condition", som tidigare översatts till "hälsobetingelse", ändrats till "hälsotillstånd", "health states", tidigare översatt till "hälsotillstånd", har ändrats till "hälsostatus", samt "skall" har ersatts med "ska". I denna version 2022 har texterna om bedömningsfaktorerna justerats för att vara konsekvent beskrivna.

Ann-Helene Almborg har varit ansvarig för uppdateringen till 2022 års version av ICF.

Socialstyrelsen i januari 2022

Olivia Wigzell

Mona Heurgren

Förord – första upplagan

Socialstyrelsen publicerar härmed *Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa 2003*. Denna klassifikation är en svensk version av International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) som utgivits av Världshälsoorganisationen (WHO) i november 2001.

Klassifikationens övergripande mål är att erbjuda en struktur och ett standardiserat språk för att beskriva funktionsförmåga och funktionshinder i relation till hälsa.

Vid Socialstyrelsen har ansvaret för arbetet med den svenska versionen åvilat en ledningsgrupp. I gruppen ingick *Lars Berg* och *Anita Nilsson* (Epidemiologiskt Centrum), *Ulla Clevnert* (Socialtjänstavdelningen), *Christina Rörby* (Hälso- och sjukvårdsavdelningen) samt professor *Björn Smedby*, föredragande läkare i medicinska klassifikationsfrågor vid Socialstyrelsen. Översättningsarbetet har genomförts av f. universitetslektor *Sonja Calais van Stokkom*, Uppsala. Tre arbetsgrupper har, under ordförandeskap av *Mats Granlund*, *Gunnar Grimby* och *Gunnar Sanner*, aktivt deltagit i översättningsarbetet som stöd för översättaren. Arbetsgrupperna har också under översättningsarbetets gång genomfört ett flertal workshops samt fältprövningar av klassifikationen. Arbetsgruppernas ledamöter framgår av separat förteckning.

Ledningsgruppen har tillsammans med översättaren och de tre ordförandena fungerat som referensgrupp. Det praktiska arbetet med klassifikationen har inom styrelsen utförts av *Lars Berg* och *Anita Nilsson*.

Socialstyrelsen i augusti 2003

Kerstin Wigzell

Måns Rosén

Innehåll

Arbetsgruppernas ledamöter	6
Inledning	9
1. Bakgrund	9
2. Syften med ICF	10
3. Egenskaper hos ICF	12
4. Översikt över ICF-komponenter	14
5. Funktionstillstånd och funktionshinder som modell	21
6. Användning av ICF	24
Klassifikationens första nivå	29
Klassifikationens andra nivå	33
Detaljerad klassifikation med definitioner	49
Kroppsfunktioner	50
Kroppsstrukturer	101
Aktiviteter och delaktighet	122
Omgivningsfaktorer	170
Bilagor	201
Bilaga 1: Taxonomiska och terminologiska frågor	203
Bilaga 2: Kodningsanvisningar för ICF	211
Bilaga 3: Olika tänkbara användningar av förteckningen över aktiviteter och delaktighet	226
Bilaga 4: Fallbeskrivningar	230
Bilaga 5: ICF och personer med funktionshinder	234
Bilaga 6: Etiska riktlinjer för användning av ICF	236
Bilaga 7: Sammanfattning av revisionsprocessen	239
Bilaga 8: Framtida anvisningar för ICF	242
Bilaga 9: ICF-kategorier som föreslås kunna ingå i önskvärda respektive begränsade hälsoinformationssystem eller för kartläggningar	245
Bilaga 10: Tack till personer och olika instanser som deltagit i arbetet	247
Index	265

Arbetsgruppernas ledamöter

Översättning och tillämpning av ICF (f.d. ICIDH) inom:

Barn- och ungdomshabilitering

Ordförande: Docent Gunnar Sanner, överläkare, Barn- och ungdomshabiliteringen, Centralsjukhuset, Karlstad

Ledamöter: Professor Eva Björck-Åkesson, leg. psykolog, Institutionen för Samhälls- och Beteendevetenskap, Mälardalens Högskola, Västerås
Docent Ann-Christin Eliasson, leg. arbetsterapeut, Astrid Lindgrens Barnsjukhus, Stockholm
Habiliteringschef Carina Folkesson, leg. psykolog, Barn- och ungdomshabiliteringen Västerbotten, Umeå
Habiliteringschef Ann-Sofie Holmberg, leg. sjukgymnast, Habiliteringsverksamheten, Landstinget Dalarna, Falun
Med. dr Lena Westbom, överläkare, Barn- och ungdomssjukhuset, Universitetssjukhuset, Lund

Psykiatri och vuxenhabilitering

Ordförande: Docent Lars Kebbon, leg. psykolog, Enheten för psykiatri, Ulleråker
ersattes av:

Professor Mats Granlund, leg. psykolog, Institutionen för Samhälls- och Beteendevetenskap, Mälardalens Högskola, Västerås

Ledamöter: Professor emeritus Karl Grunewald, f. medicinalråd, Saltsjö- Duvnäs
Universitetslektor Lena Haglund, leg. arbetsterapeut, Hälsouniversitetet, Linköping
Med. dr Barbro Lewin, föreståndare för Centrum för handikappforskning, Uppsala Universitet, Uppsala
Med. dr Mikael Sandlund, överläkare, Norrlands Universitetssjukhus, Umeå
Leg. psykolog, Erik Wennström, Psykiatricentrum, Akademiska sjukhuset, Uppsala

Vuxenrehabilitering

Ordförande: Professor Gunnar Grimby, Avdelningen för rehabiliteringsmedicin, Sahlgrenska Akademien vid Göteborgs Universitet, Göteborg

Ledamöter: Universitetsadjunkt Catharina Broberg, leg. sjukgymnast, Institutionen för arbetsterapi och fysioterapi, Sahlgrenska Akademien vid Göteborgs Universitet, Göteborg
Professor Margareta Ehnfors, Institutionen för vårdvetenskap och omsorg, Örebro Universitet, Örebro
Distriktsläkare Roland Morgell, Ringen Kvalita vårdcentral, Stockholm
Med. dr Ulla Nordenskjöld, leg. arbetsterapeut, Avdelningen för rehabiliteringsmedicin, Sahlgrenska Akademien vid Göteborgs Universitet, Göteborg
Neuropsykolog Staffan Söderström, Enheten för NeuroPsykologi, Eriksborg, Västerås

Dessutom har f. universitetslektor Sonja Calais van Stokkom, Sociologiska institutionen, Uppsala universitet, Uppsala, deltagit i gruppernas fältprövningar och workshops.

Hon har även varit ledamot av Europarådets expertgrupp för tillämpning av ICIDH och har i många år aktivt följt det internationella revisionsarbetet. Dessutom är Sonja Calais van Stokkom aktiv medlem i Rehabilitation International och i den svenska handikapprörelsen.

Inledning

1. Bakgrund

Denna volym innehåller ICF, *Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa*.¹ Det övergripande målet för klassifikationen är att erbjuda ett samlat och standardiserat språk och en struktur för att beskriva hälsa och hälsorelaterade tillstånd. Den definierar hälsokomponenter och några hälso-relaterade komponenter av välbefinnande (såsom utbildning och arbete). ICF:s domäner kan därför ses som *hälsodomäner* och *hälsorelaterade domäner*. Dessa beskrivs ur kroppsliga, personliga och sociala perspektiv genom två grundläggande förteckningar: (1) kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, (2) aktiviteter och delaktighet.² Som klassifikation grupperar ICF olika domäner³ för en person med ett givet hälsotillstånd (dvs. vad en person med en sjukdom eller störning gör eller kan göra). *Funktionstillstånd* utgör en paraplyterm för alla kroppsfunktioner, kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet och på motsvarande sätt är *Funktionshinder* en paraplyterm för funktionsnedsättningar, strukturavvikelser, aktivitetsbegränsningar eller delaktighetsinskränkningar. ICF förtecknar även omgivningsfaktorer som interagerar med alla dessa begrepp. ICF erbjuder därmed en möjlighet att beskriva en profil av personers funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa inom flera domäner.

ICF tillhör en ”familj” av klassifikationer, som utvecklats av Världshälsoorganisationen (WHO) för att tillämpas på olika aspekter av hälsa. WHO-familjen av internationella klassifikationer erbjuder en begreppsram för att koda ett brett omfång av information om hälsa (t.ex. diagnoser, funktionstillstånd och funktionshinder samt orsaker till kontakt med hälsovård och service) och använder ett standardiserat gemensamt språk som möjliggör kommunikation världen över om hälsa och hälsovård inom olika yrkesområden och vetenskaper.

I WHO:s internationella klassifikationer klassificeras hälsotillstånd (sjukdomar, störningar, skador etc.) huvudsakligen enligt ICD-10 (förkortning för International Classification of Diseases, Tenth Revision),⁴ som erbjuder en etnologisk referensram. Funktionstillstånd och funktionshinder som sammanhänger med hälsoförhållanden klassificeras enligt ICF. ICD-10 och ICF kompletterar

¹ Texten representerar en revision av The International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps (ICIDH), som Världshälsoorganisationen först publicerade 1980 för försöksändamål. Denna version har utvecklats efter systematiska fältprovningar och internationell konsultation under de senaste fem åren och godkändes av WHO:s ledningsorgan för internationell användning den 22 maj 2001 (resolution WHA54.21).

² Dessa termer ersätter de tidigare använda termerna – ”funktionsbegränsning” (impairment), ”begränsning av förmåga” (disability) och ”handikapp” (handicap) och utvidgar deras innebörd genom att inkludera positiva erfarenheter. De nya termerna definieras närmare i denna inledning och mer detaljerat inom klassifikationen. Det bör noteras att dessa termer används med speciella betydelser som kan skilja sig från vad de betecknar i vardagligt tal.

³ En domän är en praktisk och meningsfull uppsättning av besläktade fysiologiska funktioner anatomiska strukturer, handlingar, uppgifter eller livsområden.

⁴ *International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, Tenth revision, Vols. 1–3*. Geneva, World Health Organization, 1992-1994.

därför varandra⁵ och användare uppmuntras att utnyttja dessa två internationella klassifikationer tillsammans. ICD-10 ger diagnoser på sjukdomar, störningar eller andra hälsotillstånd och denna information berikas av den ytterligare information som ICF erbjuder när det gäller funktionstillstånd.⁶ Information om diagnos ger tillsammans med information om funktionstillstånd en bredare och mer meningsfull bild av människors eller befolkningsgruppers hälsa, en bild som kan användas som grund för beslutsfattande.

WHO-familjen av internationella klassifikationer erbjuder ett värdefullt verktyg för att beskriva och jämföra befolkningsgruppers hälsa i ett internationellt sammanhang. Information om dödlighet och sjuklighet (genom ICD-10) och om hälsoföljder (genom ICF) kan kombineras i sammanfattande folkhälsomått på hälsoläget och dess fördelning hos olika befolkningsgrupper och även för att bedöma olika bidragande orsaker till dödlighet och sjuklighet.

ICF har ändrats från att vara en klassifikation av ”sjukdomskonsekvenser” (1980 års ICIDH-version) till en klassifikation av ”hälsokomponenter”. ”Hälsokomponenter” beskriver vad som utgör hälsa medan ”konsekvenser” fokuserar på vilka effekter sjukdomar eller andra hälsotillstånd kan ha. På detta sätt intar ICF en neutral ståndpunkt vad avser etiologi så att forskare genom att använda lämpliga vetenskapliga metoder kan dra slutsatser om orsaksförhållanden. Likaså skiljer sig denna ansats från ansatsen att söka bestämningsfaktorer eller riskfaktorer för hälsa. För att underlätta studier av bestämnings- eller riskfaktorer innehåller ICF en förteckning över omgivningsfaktorer som beskriver den kontext i vilken personer lever.

2. Syften med ICF

ICF är en klassifikation som har utformats för att kunna användas för flera skilda syften inom olika yrkesområden och samhällssektorer. ICF:s olika syften kan sammanfattas på följande sätt:

- att ge en vetenskaplig grund för att förstå och studera hälsa och hälsorelaterade tillstånd, deras konsekvenser och bestämningsfaktorer
- att skapa ett gemensamt språk för att beskriva hälsa och hälsorelaterade tillstånd i syfte att förbättra kommunikation mellan olika användare såsom hälso- och sjukvårdspersonal, forskare, politiker och allmänhet inklusive människor med funktionshinder

---

⁵ Det är också viktigt att uppmärksamma överlappningen mellan ICD-10 och ICF. Både ICF och ICD-10 börjar med kroppssystemen. Funktionsnedsättningar och strukturavvikelser brukar vara delar av ”sjukdomsprocessen” och används därför också i ICD-10. Icke desto mindre använder ICD-10 funktionsnedsättningar och strukturavvikelser (som tecken och symtom) som underlag för att fastställa en ”sjukdom” eller ibland för att ange skäl för kontakt med hälsovård, medan ICF använder funktionsnedsättningar som problem i kroppsfunktioner som sammanhänger med hälsotillstånd.

⁶ Två personer med samma sjukdom kan ha olika nivåer av funktionstillstånd och två personer med samma funktionstillståndsnivå har inte nödvändigtvis samma hälsotillstånd. Kombinerad användning av ICD och ICF kan därför höja kvaliteten av data för medicinska ändamål. Användning av ICF bör inte förbigå sedvanlig medicinsk diagnostik. I vissa sammanhang kan ICF användas separat.

- att möjliggöra jämförelser av data mellan länder, mellan olika delar av hälso- och sjukvården, service- och tjänsteverksamheter samt över tid
- att skapa ett systematiskt kodschema för hälsoinformationssystem

Dessa syften hänger inbördes samman eftersom behov och användning av ICF kräver konstruktion av ett meningsfullt och praktiskt system, som kan utnyttjas av olika användare för hälsopolitik, kvalitetssäkring och utvärdering av resultat inom olika kulturer.

2.1. Tillämpningar av ICF

Sedan publiceringen av den första försöksversionen 1980 har ICIDH använts för olika ändamål, t.ex:

- som ett statistiskt verktyg – vid insamling och sammanställning av data i t.ex. befolkningsstudier och kartläggningar eller i informationssystem för verksamhetsledning
- som ett verktyg för forskning – för att mäta resultat, livskvalitet eller omgivningsfaktorer
- som ett kliniskt verktyg – vid bedömning av behov, vid koppling av behandlingar till specifika tillstånd, vid arbetsbedömningar, rehabilitering, habilitering och utvärdering av resultat
- som ett socialpolitiskt verktyg – för planering av social trygghet, ersättningsystem och för utformning och implementering av policy
- som ett redskap för utbildning – för utformning av läro- och kursplaner och för att öka medvetenhet och vidta sociala åtgärder.

Eftersom ICF till sin natur är en hälso- och hälsorelaterad klassifikation används den också inom andra områden såsom försäkringsbolag, socialförsäkring, arbetsliv, utbildning, ekonomi, socialpolitik och vid utveckling av allmän lagstiftning och miljöanpassningar. Den har sålunda accepterats som en av Förenta Nationernas sociala klassifikationer och har införlivats i samt hänvisas till i Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.⁷ Därigenom erbjuder ICF ett lämpligt instrument för att implementera ingångna internationella avtal om mänskliga rättigheter liksom även för nationell lagstiftning.

ICF har ett brett spektrum av tillämpningar inom olika områden, t.ex. socialförsäkring, utvärdering av hälsovård och befolkningsundersökningar på lokal, nationell och internationell nivå. Den erbjuder en begreppslik ram för information som kan tillämpas inom personlig hälso- och sjukvård, inklusive förebyggande verksamhet, friskvård och för ökad delaktighet för enskilda personer genom att

⁷ *Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disability*, Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet. Antagna av Förenta Nationernas Generalförsamling vid dess 48:e session den 20 december 1993 (Resolution 48/96), publicerad av FN:s informationsavdelning, 1994.

undandröja eller minska sociala hinder och uppmuntra till att det erbjuds socialt stöd och underlättande faktorer. Den är också användbar för att studera hälsovårdssystem såväl för utvärdering som för formulering av policy.

3. Egenskaper hos ICF

En klassifikation måste vara tydlig vad gäller det som klassificeras, dvs. dess begreppsliga område, omfattning, analysenheter, organisering och hur dessa element är strukturerade med avseende på deras inbördes samband. Följande avsnitt förklarar dessa grundläggande egenskaper hos ICF.

3.1. ICF:s begreppsliga område

ICF omfattar alla aspekter av människors hälsa samt några komponenter av välbefinnande som har med hälsa att göra. Dessa beskrivs i termer av dels *hälsodomäner*, dels *hälsorelaterade domäner*.⁸ Klassifikationen är avgränsad till att gälla hälsa i vid bemärkelse och den täcker således inte omständigheter som inte hör samman med hälsa, t.ex. sådana som uppkommer genom socioekonomiska faktorer. En person kan exempelvis ha en inskränkning i möjligheten att genomföra en uppgift i sin aktuella omgivning på grund av kön, religion eller andra socioekonomiska kategorier men dessa klassificeras inte som hälsorelaterade delaktighetsinskränkningar enligt ICF.

Det råder en bred missuppfattning att ICF endast skulle gälla personer med funktionshinder, men den kan faktiskt tillämpas på *alla människor*. Hälsa och hälsorelaterade tillstånd som sammanhänger med olika hälsotillstånd kan beskrivas med användning av ICF. Med andra ord har ICF en allmängiltig tillämpning.⁹

3.2. ICF:s omfattning

ICF erbjuder en beskrivning av situationer med avseende på mänskliga funktions-tillstånd och dess begränsningar och tjänar som en ram för att organisera information om dessa. Den ger en struktur för att presentera information på ett meningsfullt, sammanhängande och lättillgängligt sätt.

ICF organiserar information i två delar: (1) funktionstillstånd och funktionshinder och (2) kontextuella faktorer. Varje del har två komponenter:

(1) Komponenter av funktionstillstånd och funktionshinder

Kroppskomponenten omfattar två klassifikationer, en för funktioner i kroppssystemen och en för kroppens struktur/anatomi. Båda klassifikationernas kapitel är ordnade enligt kroppssystemen.

⁸ Exempel på hälsodomäner innefattar att se, att höra, att gå, att lära och att komma ihåg medan exempel på hälsorelaterade domäner innefattar förflyttning, utbildning, sociala interaktioner och så vidare.

⁹ Bickenbach JE, Chatterji S, Badley EM, Üstün TB (1999) Models of disablement, universalism and the ICIDH, *Social Science and Medicine*, 48:1173-1187.

Aktivitets- och delaktighetskomponenten omfattar alla domäner som avser olika aspekter av funktionstillstånd ur såväl ett individuellt som ett socialt perspektiv.

(2) Kontextuella faktorerens komponenter

En förteckning över *omgivningsfaktorer* utgör den första komponenten av de kontextuella faktorerna. Omgivningsfaktorerna påverkar samtliga komponenter av funktionstillstånd och funktionshinder och är ordnade från personens närmaste omgivning till den allmänna omgivningen.

Även *personliga faktorer* utgör en komponent av de kontextuella faktorerna men klassificeras inte i ICF på grund av de stora sociala och kulturella variationer som är förknippade med dem.

Komponenter av funktionstillstånd och funktionshinder i ICF kan uttryckas på två sätt. Å ena sidan kan de användas för att påvisa problem, dvs. funktionsnedsättningar (impairments), strukturavvikelser (impairments), aktivitetsbegränsningar (activity limitations) eller delaktighetsinskränkningar (participation restrictions), sammanfattade under paraplytermen *funktionshinder*. Å andra sidan kan de indikera oproblematiske eller neutrala aspekter av hälsa och hälsorelaterade tillstånd, sammanfattade under paraplytermen *funktionstillstånd*.

Funktionstillstånd och funktionshinder uttolkas med hjälp av fyra åtskilda men sammanhängande *begreppskonstruktioner*. Dessa operationaliseras genom användning av *bedömningsfaktorer* (qualifiers). Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer kan tolkas utifrån förändringar i fysiologiska system eller anatomiska strukturer. För aktivitets- och delaktighetskomponenten finns det två begreppskonstruktioner: *kapacitet* och *genomförande* (se vidare avsnitt 4.2).

En persons funktionstillstånd och funktionshinder bör ses som en dynamisk interaktion¹⁰ mellan hälsotillstånd (sjukdomar, störningar, skador, trauma etc.) och kontextuella faktorer. De kontextuella faktorerna innefattar såväl personliga faktorer som omgivningsfaktorer och ICF ger en bred förteckning av omgivningsfaktorer som en väsentlig komponent i klassifikationen. Omgivningsfaktorerna interagerar med samtliga komponenter avseende funktionstillstånd och funktionshinder. Den grundläggande idén när det gäller omgivningsfaktorer är att dessa kan ha en underlättande eller hindrande inverkan i form av olika inslag i den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivningen.

3.3. Klassifikationens analysenhet

ICF klassificerar hälsa och hälsorelaterade tillstånd. Klassifikationsenheten är därför kategorier inom varje domän av hälsa och hälsorelaterade tillstånd. Det är därför viktigt att notera att det inte är personer som är klassifikationsenheter i ICF, dvs. ICF klassificerar inte personer utan beskriver varje persons situation inom olika hälso- eller hälsorelaterade domäner. Beskrivning sker alltid inom en kontext som innefattar omgivnings- och personfaktorer.

¹⁰ Denna interaktion kan ses som en *process* eller ett *resultat* beroende på användaren.

3.4. Utgivningen av ICF

ICF presenteras i två versioner för att möta olika användares behov av detaljnivå.

Den *fullständiga versionen* av ICF, som presenteras här, tillhandahåller klassifikation på fyra detaljnivåer. Dessa fyra nivåer kan sammanföras till en högre nivå i ett klassifikationssystem med två nivåer. Detta två-nivå-system finns tillgängligt som en *kortversion* av ICF.

4. Översikt över ICF-komponenter

DEFINITIONER¹¹

I hälsosammanhang innebär det att

Kroppsfunktioner är kroppssystemens fysiologiska funktioner inklusive psykologiska funktioner

Kroppsstrukturer är anatomiska delar av kroppen såsom organ, lemmar och deras komponenter

Aktivitet är en persons genomförande av en uppgift eller handling

Delaktighet är en persons engagemang i en livssituation

Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser är problem såsom en betydande avvikelse eller förlust i kroppsfunktion eller kroppsstruktur

Aktivitetsbegränsningar är svårigheter som en person kan ha vid genomförande av aktiviteter

Delaktighetsinskränkningar är problem som en person kan ha i engagemang i livssituationer

Omgivningsfaktorer utgör den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivning i vilken människor lever och verkar

I Tabell 1 ges en grundläggande översikt över dessa begrepp och de förklaras vidare i operationella termer i sektion 5.1. Såsom tabellen visar:

- ICF består av två *delar*, vardera med två *komponenter*:

Del 1: Funktionstillstånd och funktionshinder

(a) kroppsfunktioner respektive struktur

(b) aktiviteter och delaktighet

¹¹ Se även Bilaga 1: Taxonomiska och terminologiska frågor.

Del 2: Kontextuella faktorer

(a) omgivningsfaktorer

(b) personliga faktorer

- Varje komponent kan uttryckas i såväl *positiva* som *negativa* termer
- Varje komponent består av olika domäner och varje domän av kategorier, som är klassifikationsenheter. En persons hälsa och hälsorelaterade tillstånd kan registreras genom att välja lämpliga kategorikoder eller kod med tillägg av *bedömningsfaktorer*, vilka är numeriska koder som anger omfattning eller grad av funktionstillstånd eller funktionshinder inom respektive kategori eller i vilken utsträckning en omgivningsfaktor är underlättande eller hindrande.

Tabell 1. Översikt över ICF

	Del 1: Funktionstillstånd och funktionshinder		Del 2: Kontextuella faktorer	
Komponenter	Kroppens funktioner och strukturer	Aktiviteter och delaktighet	Omgivningsfaktorer	Personfaktorer
Domäner	1. Kroppsfunktioner 2. Kroppsstrukturer	Livsområden (uppgifter, handlingar)	Yttre påverkan på funktionstillstånd och funktionshinder	Inre påverkan på funktionstillstånd och funktionshinder
Begrepps-konstruktioner	Förändring i kropps-funktion (fysiologisk) Förändring i kropps-struktur (anatomisk)	Kapacitet att utföra uppgifter i en standardomgivning Genomförande att utföra uppgifter i aktuell omgivning	Underlättande eller hindrande påverkan från omständigheter i den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivningen	Påverkan av utmärkande drag hos personen
Positiv aspekt	Funktionell och strukturell integritet	Aktivitet Delaktighet	Underlättande faktorer	Ej tillämpbart
	Funktionstillstånd			
Negativ aspekt	Funktionsnedsättning, Strukturavvikelse	Aktivitetsbegränsning, Delaktighetsinskränkning	Barriärer/hinder	Ej tillämpbart
	Funktionshinder			

4.1. Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer samt funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser

Definitioner:

Kroppsfunktioner är kroppssystemens fysiologiska funktioner, inklusive psykologiska funktioner.

Kroppsstrukturer är kroppens anatomiska delar såsom organ, lemmar och deras komponenter.

Funktionsnedsättningar respektive *strukturavvikelser* är problem i kroppens funktioner eller struktur i form av en betydande avvikelse eller förlust.

- (1) Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer klassificeras i två sektioner. Dessa har en parallell kapitelindelning. Kroppsfunktioner innefattar t.ex. grundläggande mänskliga sinnen såsom "synfunktioner" och deras strukturella motsvarigheter finns i form av "öga och därmed relaterade strukturer".
- (2) "Kropp" hänför sig till den mänskliga organismen som helhet och innefattar följaktligen hjärnan och dess funktioner, dvs. förståndet. Därför är psykiska (eller psykologiska) funktioner inordnade under kroppsfunktioner.
- (3) Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer klassificeras efter kroppssystemen och därför betraktas inte anatomiska strukturer som organ.¹²
- (4) Strukturavvikelser kan innefatta en anomali, defekt, förlust eller annan påvisbar avvikelse i kroppsstrukturer. Funktionsnedsättningar och strukturavvikelser beskrivs begreppsmässigt i överensstämmelse med biologisk kunskap på vävnads- och cellnivå och på en subcellulär eller molekylär nivå. Av praktiska skäl är dessa dock inte förtecknade.¹³ De biologiska grunderna för funktionsnedsättningar och strukturavvikelser har styrt klassifikationen och det finns utrymme att utöka klassifikationen på cellulär eller molekylär nivå. För professionella brukare bör det noteras att funktionsnedsättningar och strukturavvikelser inte är samma sak som den underliggande patologin utan snarare manifestationer av denna patologi.
- (5) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser betecknar en avvikelse från vissa standarder för kroppens biomedicinska status och dess funktioner som är allmänt accepterade i en befolkning. Definitioner av dess beståndsdelar utförs främst av personer som är kvalificerade att bedöma fysiskt och psykiskt funktionstillstånd i överensstämmelse med de standarder som finns.
- (6) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser kan vara tillfälliga eller permanenta, progredierande, regredierande eller statiska, intermittenta eller kontinuerliga. Avvikelse från en populationsnorm kan vara liten eller avsevärd och kan variera över tid. Dessa karakteristika erhålls vid ytterligare beskrivningar, huvudsakligen genom att till koderna bifoga bedömningsfaktorer efter punkten.
- (7) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser definieras inte av etiologin eller genom hur de har uppstått, t.ex. kan förlust av syn eller av en kroppsdel uppkomma på grund av en genetisk avvikelse eller en skada. Före-

¹² Fastän det talas om organnivå i 1980 års version av ICIDH är definitionen av "organ" otydlig. Öga och öra betraktas traditionellt som organ; dock är det svårt att identifiera och definiera deras gränser. Detsamma gäller extremiteter och inre organ. Istället för ett "organsynsätt", vilket förutsätter förekomst av en helhet eller enhet inom kroppen, använder ICF termen "kroppsstruktur".

¹³ Funktionsnedsättningar och strukturavvikelser som kodas i den fullständiga versionen av ICF ska således vara möjliga att upptäcka och vara märkbara för andra eller för personen själv genom direkt observation eller genom slutsatser från observation.

komst av en funktionsnedsättning eller strukturavvikelse förutsätter givetvis en orsak, men denna behöver inte helt förklara den uppkomna funktionsnedsättningen eller strukturavvikelsen. Vidare kan en och samma funktionsnedsättning hänga samman med olika sjukdomar, störningar eller fysiologiska tillstånd.

- (8) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser kan vara en del av eller ett uttryck för ett hälsotillstånd men utvisar inte nödvändigtvis att det föreligger en sjukdom eller att personen bör betraktas som sjuk.
- (9) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser har en bredare och mer omfattande spännvidd än störningar eller sjukdomar. Till exempel är förlust av ett ben en avvikelse i kroppsstrukturen men inte en sjukdom.
- (10) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser kan i sin tur ge upphov till andra funktionsnedsättningar eller strukturavvikelser. T.ex. kan en förlust av muskelkraft nedsätta rörlighetsfunktioner, nedsatta hjärtfunktioner kan sammanhänga med svaghet i andningsfunktioner och nedsatt perception kan sammanhänga med tankefunktioner.
- (11) Vissa kategorier av komponenter i kroppsfunktioner och kroppsstrukturer kan tyckas överlappa med kategorier i ICD-10, särskilt med avseende på symtom och sjukdomstecken. Dock är de två klassifikationernas syften olika. ICD-10 klassificerar symtom i ett speciellt kapitel för att dokumentera sjuklighet eller resursanvändning medan ICF klassificerar dem som kroppsfunktioner, vilka kan användas som underlag för förebyggande insatser eller för att identifiera patienters behov. Viktigast är att klassifikation av kroppsfunktioner och kroppsstrukturer enligt ICF avses användas tillsammans med aktivitets- och delaktighetskategorierna.
- (12) Funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser är klassificerade i kategorier genom definierade identifikationskriterier, dvs. som befintliga eller ej enligt en tröskelnivå. Kriterierna är desamma för funktioner och struktur: (a) förlust eller avsaknad, (b) reduktion, (c) ökning eller övermått och (d) avvikelse. En befintlig funktionsnedsättning eller strukturavvikelse kan graderas i termer av dess svårighetsgrad genom att använda den generiska bedömningsfaktorn.
- (13) Omgivningsfaktorer interagerar med kroppsfunktioner genom t.ex. interaktionen mellan luftkvalitet och andning, ljus och seende, ljud och hörande, störande stimuli och uppmärksamhet, beskaffenhet hos underlaget och balans samt omgivningstemperatur och reglering av kroppstemperaturen.

4.2. Aktivitet och delaktighet/aktivitetsbegränsningar och delaktighetsinskränkningar

Definition:

Aktivitet är en persons utförande av en uppgift eller handling.

Delaktighet är en persons engagemang i en livssituation.

Aktivitetsbegränsningar är svårigheter som en person kan ha vid utförandet av aktiviteter.

Delaktighetsinskränkningar är problem som en person kan ha i engagemang i livssituationer.

- (1) Domänerna för aktivitets- och delaktighetskomponenten presenteras i en enda förteckning som täcker det fullständiga omfånget av livsområden, från grundläggande lärande eller observerande till sammansatta områden såsom mellanmännisklig interaktion och arbete. Komponenter kan användas för att beteckna (a) ”aktiviteter” eller (p) ”delaktighet” eller båda. Domäner i denna komponent bedöms genom de två bedömningsfaktorerna för *genomförande* och *kapacitet*. Härigenom ges information som samlas enligt förteckningen en datamatrix utan någon överlappning eller överflöd (se Tabell 2).

Tabell 2. Matris för bedömning av aktiviteter och delaktighet

Domäner	Bedömningsfaktor GENOMFÖRANDE	Bedömningsfaktor KAPACITET
d1 Lärande och att tillämpa kunskap		
d2 Att hantera allmänna uppgifter och krav		
d3 Kommunikation		
d4 Förflyttning		
d5 Personlig vård		
d6 Hemliv		
d7 Mellanmänniskliga relationer		
d8 Större livsområden		
d9 Samhälle, socialt och medborgerligt liv		

- (2) Bedömning av genomförande beskriver vad en person gör i sin aktuella omgivning. Eftersom den aktuella omgivningen utgör en social kontext kan genomförande även förstås som människors ”engagemang i en livssituation” eller ”erfarenhet av livet” i det sammanhang i vilket de lever.¹⁴ Detta sammanhang innefattar omgivningsfaktorer, dvs. alla aspekter av den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivningen som kan kodas genom att använda omgivningsfaktorerna.
- (3) Kapacitetsbedömningen beskriver en persons förmåga att utföra en uppgift eller handling. Denna konstruktion syftar till att påvisa den högsta möjliga funktionsnivå som en person kan tänkas uppnå inom en given domän vid

¹⁴ Definitionen av delaktighet för in begreppet engagemang. Några föreslagna definitioner av ”engagemang” innefattar att delta, att ingå i eller att vara involverad inom ett livsområde, att vara accepterad eller att ha tillgång till nödvändiga resurser. I informationsmatrisen i Tabell 2 är den enda möjliga indikatorn på delaktighet en kodning av genomförande. Detta betyder inte att delaktighet automatiskt jämföras med genomförande. Begreppet engagemang bör också skiljas från den subjektiva erfarenheten av engagemang (känsla av tillhörighet). Användare som vill koda engagemang separat bör vända sig till kodanvisningar för ICF i Bilaga 2.

en given tidpunkt. För att bedöma en persons fulla förmåga skulle man behöva ha en "standardiserad" omgivning för att neutralisera den varierande påverkan som olika omgivningar har på personens förmåga. Den standardiserade omgivningen kan vara: (a) en verklig omgivning som allmänt används för att bedöma kapacitet i testsituationer eller (b) i fall där detta inte är möjligt en antagen omgivning som kan tänkas ha en enhetlig påverkan. Denna omgivning kan kallas "enhetlig" eller "standard". Kapacitet återspeglar sålunda personens omgivningsanpassade förmåga. Denna anpassning måste vara densamma för alla människor i alla länder för att tillåta internationella jämförelser. För att vara exakt kan inslag av den enhetliga eller standardiserade omgivningen koda genom att använda klassifikationen av omgivningsfaktorer. Skillnaden mellan kapacitet och genomförande återspeglar skillnaden mellan påverkan från de aktuella och enhetliga omgivningarna och ger därmed en användbar vägledning för vad som kan göras i personens omgivning för att förbättra genomförandet.

- (4) Såväl bedömning av kapacitet som bedömning av genomförande kan vidare användas med avseende på utförande med eller utan hjälpmedel eller personlig assistans. Varken hjälpmedel eller personlig assistans eliminerar funktionsnedsättningar eller strukturavvikelser men de kan undanröja begränsningar i funktionstillstånd inom specifika domäner. Denna typ av kodning är särskilt användbar för att identifiera hur mycket en persons funktionstillstånd skulle begränsas utan hjälpmedlen (se Kodningsanvisningar för ICF i Bilaga 2).
- (5) Svårigheter eller problem i dessa domäner kan uppstå när det finns en kvalitativ eller kvantitativ förändring av det sätt på vilket dessa domänfunktioner genomförs. Aktivitetsbegränsningar eller delaktighetsinskränkningar bedöms i relation till en allmänt accepterad populationsstandard. Denna standard eller norm mot vilken personens kapacitet och genomförande jämförs är en person utan motsvarande hälsotillstånd (sjukdom, störning eller skada etc.). Aktivitetsbegränsningen eller delaktighetsinskränkningen registrerar den bristande överensstämmelsen mellan observerat och förväntat genomförande. Ett förväntat genomförande är den populationsnorm som svarar mot vad som erfarenhetsmässigt kan förväntas av människor utan de specifika hälsotillstånden. Samma norm används i kapacitetsbedömningen så att man kan dra slutsats om vad som kan göras i personens omgivning för att förbättra genomförandet.
- (6) Problem med genomförande kan uppstå till följd av den sociala omgivningen även om personen inte har någon funktionsnedsättning/strukturavvikelse. En person som är HIV-positiv utan några symtom eller tecken på sjukdom eller en person som har ärftlig disposition för en viss sjukdom uppvisar kanske inte några funktionsnedsättningar eller strukturavvikelser och har även tillräcklig kapacitet att arbeta men kan ändå inte arbeta på grund av nekad tillgång till tjänster, diskriminering eller stigmatisering.

- (7) Det är svårt att skilja mellan ”aktiviteter” och ”delaktighet” enbart med utgångspunkt i domäner. På liknande sätt har det inte varit möjligt att skilja mellan ”individuellt perspektiv” och ”socialt perspektiv” på grundval av domänerna mot bakgrund av internationell variation och olika perspektiv mellan yrkesgrupper och teoretiska system. ICF erbjuder därför en enda förteckning där olika användare kan operationalisera aktiviteter (a) och delaktighet (p) på önskat sätt. Detta förklaras närmare i Bilaga 3.

Det finns i grunden fyra möjliga sätt att göra detta:

- (a) att beteckna vissa domäner som aktiviteter och andra som delaktighet utan att tillåta någon överlappning
- (b) samma som föregående alternativ men med viss överlappning
- (c) att beteckna alla detaljerade domäner som aktiviteter och använda de breda kategoriöverskrifterna som delaktighet
- (d) att använda samtliga domäner som såväl aktiviteter som delaktighet

4.3. Kontextuella faktorer

Kontextuella faktorer representerar den fullständiga bakgrunden till en persons liv och leverne. De innefattar två komponenter, omgivningsfaktorer och personliga faktorer, som kan påverka en person med ett visst hälsotillstånd och den personens hälsa och hälsorelaterade tillstånd.

Omgivningsfaktorer omfattar den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivning i vilken personer lever sina liv. Faktorerna finns ”utanför” personen och kan ha positivt eller negativt inflytande på personens genomförande som samhällsmedlem, på personens kapacitet att utföra uppgifter eller handlingar eller på personens kroppsfunction eller struktur.

- (1) Omgivningsfaktorer är i klassifikationen ordnade för att fokusera på två olika nivåer:

a. Individnivå – personens omedelbara omgivning, som innefattar t.ex. hem, arbetsplats och skola. På den här nivån innefattas såväl de fysiska och materiella dragen i omgivningen som en person möter öga mot öga även som direkt kontakt med andra såsom familj, vänner, kamrater och okända människor.

b. Service, tjänster och system – formella och informella sociala strukturer, tjänster och övergripande strategier eller system i samhället eller i en kultur, som påverkar personer. Denna nivå innefattar organisationer och tjänster som hänger samman med arbetsmiljö, kommunala verksamheter, statliga organ, kommunikations- och transportservice samt informella sociala nätverk liksom även lagar, bestämmelser, formella och informella regler, attityder och ideologier.

- (2) Omgivningsfaktorer samverkar med komponenterna kroppsfunctioner och kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet. För varje komponent kan

karaktären och omfattningen av interaktion mellan dessa utformas vidare genom framtida vetenskapligt arbete. Funktionshinder karakteriseras som en följd eller ett resultat av ett komplext samband mellan en persons hälsotillstånd och personliga faktorer samt av de yttre faktorer som representerar omständigheterna i vilka personen lever. Genom detta samband kan olika omgivningar ha mycket olika påverkan på en viss person med ett givet hälsotillstånd. En omgivning med hinder eller utan underlättande faktorer gör att personens genomförande begränsas. Andra omgivningar som är mer underlättande kan förbättra genomförandet. Samhället kan hindra en persons genomförande genom att antingen skapa barriärer (t.ex. otillgängliga byggnader) eller genom att inte tillhandahålla underlättande faktorer (t.ex. ingen tillgång till hjälpmedel).

Personfaktorer är den individuella bakgrunden till en persons liv och leverne och utgörs av personliga egenskaper som inte hör till hälsotillståndet eller hälsostatuset. Dessa faktorer kan bl.a. vara kön, ålder, andra hälsofaktorer, kon-
dition, livsstil, vanor, uppfostran, copingsätt, social bakgrund, utbildning, yrke och tidigare respektive aktuell erfarenhet (händelser i det förflutna eller aktuella händelser), allmänna beteendemönster och karaktär, individuella psykologiska tillgångar och andra egenskaper, som tillsammans eller var och en kan påverka funktionshinder på varje nivå. Personfaktorer klassificeras inte i ICF. De har dock tagits med i Figur 1 för att visa att de kan påverka resultatet av olika interventioner.

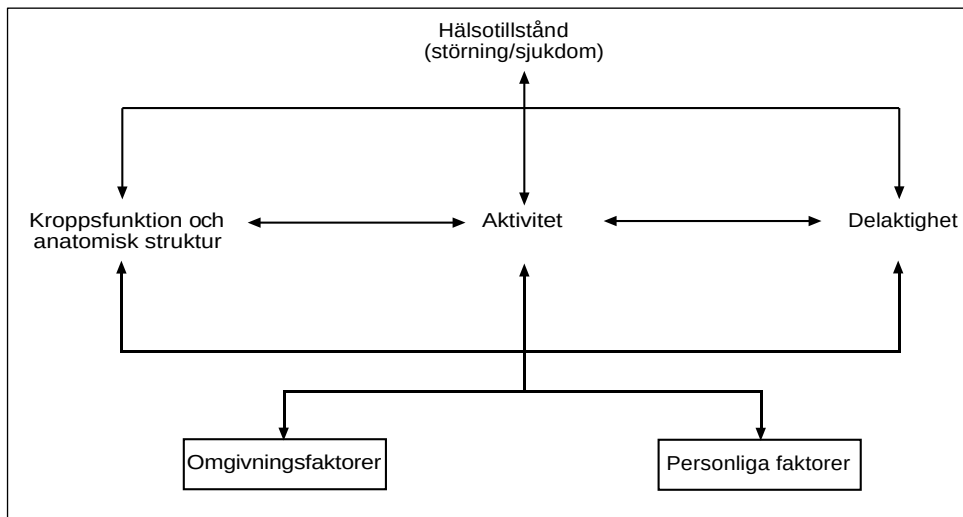
5. Funktionstillstånd och funktionshinder som modell

5.1. Funktionstillstånd och funktionshinder som process

ICF som klassifikation beskriver inte funktionstillstånd och funktionshinder som en ”process”. Den kan dock användas för att beskriva processen genom att erbjuda olika möjligheter att kartlägga de olika konstruktionerna och domänerna. ICF erbjuder ett synsätt med flera perspektiv på klassifikation av funktionstillstånd och funktionshinder som en interaktiv utvecklingsprocess. Den tillhandahåller ”byggstenar” för användare som önskar skapa modeller och studera olika aspekter av denna process. På detta sätt kan ICF betraktas som ett språk. Texter som kan skapas med detta beror på användarna, deras kreativitet och vetenskapliga orientering. Diagrammet i Figur 1 kan hjälpa till att illustrera den nuvarande uppfattningen av interaktionen mellan olika komponenter.¹⁵

---

¹⁵ ICF skiljer sig väsentligt från 1980 års version av ICIDH vad avser bilden av de ömsesidiga relationerna mellan funktionstillstånd och funktionshinder. Det bör noteras att varje diagram troligen blir ofullständigt och benäget att ge en oriktig bild på grund av komplexiteten i interaktionerna i en mångdimensionell modell. Avsikten med modellen är att illustrera multipla interaktioner. Det är säkert möjligt att illustrera andra viktiga aspekter i processen. Tolkning av interaktioner mellan olika komponenter och konstruktioner kan också variera, t.ex. inverkan av omgivningsfaktorer på kroppsfunktioner skiljer sig säkert från inverkan på delaktighet.

Figur 1: Aktuell tolkning av interaktioner mellan komponenterna i ICF

Enligt Figur 1 kan en persons funktionstillstånd inom en specifik domän ses som en interaktion eller ett sammansatt förhållande mellan hälsotillstånd och kontextuella faktorer, dvs. omgivnings- och personfaktorer. Mellan dessa faktorer finns det en dynamisk interaktion så att interventioner inom en enhet kan påverka en eller flera andra enheter. Interaktionerna är specifika och inte alltid möjliga att förutsäga som ett "ett-till-ett"-samband mellan varandra. Interaktionen verkar i två riktningar – förekomst av funktionshinder kan till och med förändra själva hälsoförhållandet. Det kan tyckas rimligt att dra slutsats om en kapacitetsbegränsning utifrån en eller flera funktionsnedsättningar/strukturavvikelser eller om en inskränkning i genomförande utifrån en eller flera begränsningar. Det är dock viktigt att samla in data oberoende av dessa konstruktioner och därefter utforska sambanden och orsaksförhållanden dem emellan. Om en persons fullständiga hälsoerfarenhet ska beskrivas är samtliga komponenter användbara. En person kan t.ex:

- ha funktionsnedsättningar/strukturavvikelser utan att ha kapacitetsbegränsningar (t.ex. avvikande utseende på grund av spetälska behöver inte påverka personens kapacitet)
- ha problem med genomförande och begränsningar av kapacitet utan påtagliga funktionsbegränsningar/strukturavvikelser (t.ex. begränsat genomförande av dagliga aktiviteter som sammanhänger med mångasjukdomar)
- ha problem med genomförande utan vare sig funktionsnedsättningar/strukturavvikelser eller begränsningar av kapacitet (t.ex. en HIV-positiv person eller en före detta patient som tillfrisknat från psykisk sjukdom som möter stigma eller diskriminering i mellanmännsliga relationer eller arbete)

- ha begränsningar av kapacitet utan assistans men inte ha problem med genomförande i den aktuella omgivningen (t.ex. kan en person med förflyttningsbegränsningar genom samhällets försorg ha fått tekniska hjälpmedel för förflyttning)
- uppleva en viss påverkan i motsatt riktning (t.ex. kan inaktivitet i kroppsdelar orsaka muskelatrofi och institutionalisering kan resultera i förlust av social förmåga).

Schemat i Figur 1 visar den roll kontextuella faktorer, dvs. omgivnings- och personfaktorer, spelar i processen. Dessa faktorer interagerar med den personen som har ett visst hälsotillstånd och detta bestämmer nivån och omfattningen av personens funktionstillstånd. Omgivningsfaktorerna är externa och utanför individen (t.ex. attityder i samhället, arkitektoniska karakteristika och lagstiftning) och dessa klassificeras enligt förteckningen av omgivningsfaktorer i klassifikationen. Personfaktorer klassificeras däremot inte i den aktuella versionen av ICF. Dessa inkluderar bl.a. kön, ålder, personens hälsotillstånd, kondition, livsstil, vanor, uppfostran, copingsätt och andra sådana faktorer. Bedömning av dem lämnas till användaren om behov föreligger.

5.2. Medicinska och sociala modeller

Ett antal olika begreppsliga modeller¹⁶ har föreslagits för att förstå och förklara funktionshinder och funktionstillstånd. Dessa kan uttryckas i en dialektik mellan en ”medicinsk modell” och en ”social modell”. Den *medicinska modellen* ser funktionshinder som ett problem hos en person, direkt orsakat av sjukdom, skada eller annat hälsotillstånd som kräver medicinsk vård. Vården erbjuds i form av individuell behandling av professionella yrkesutövare. Behandling av funktionshinder syftar till bot eller till anpassning och beteendeförändring hos en person. Medicinsk vård ses som det viktiga och på politisk nivå är det huvudsakliga ansvaret att förändra eller reformera hälsovårdspolicyn. Den *sociala modellen* ser å andra sidan funktionshinder huvudsakligen som ett socialt skapat problem och principiellt som en fråga om individers fullständiga integrering i samhället. Funktionshinder är inte ett attribut som åsätts en person utan snarare en komplex samling omständigheter, av vilka många är en följd av den sociala miljön. För att hantera problemet krävs sociala åtgärder, och det är samhällets kollektiva ansvar i stort att vidta nödvändiga förändringar i omgivningen för fullständig delaktighet av personer med funktionshinder inom alla områden av det sociala livet. Frågan gäller därför attityder och ideologi och den kräver social förändring. På politisk nivå blir det en fråga om mänskliga rättigheter. Funktionshinder blir kort sagt en politisk fråga.

ICF bygger på en kombination av dessa två motstridiga modeller. För att fånga kombinationen av de olika perspektiven på hur människan fungerar har en ”bio-

¹⁶ Termen ”modell” betyder här konstruktion eller paradigm och skiljer sig från användningen av termen i föregående avsnitt.

psykosocial” inriktning använts. ICF försöker således uppnå en syntes av olika perspektiv för att erbjuda en sammanhållen syn på hälsa utifrån ett biologiskt, ett individuellt och ett socialt perspektiv.¹⁷

6. Användning av ICF

ICF är en klassifikation av mänskliga funktionstillstånd och funktionshinder. Den ordnar systematiskt hälso- och hälsorelaterade domäner. Inom varje komponent har domäner ytterligare grupperats i enlighet med gemensamma karakteristika, såsom ursprung, typ eller likhet, och ordnats på ett meningsfullt sätt. Klassifikationen har organiserats i enlighet med en uppsättning principer (se Bilaga 1). Dessa principer hänför sig till nivåernas inbördes relationer och klassifikationens hierarki, dvs. uppsättning av nivåer. Några kategorier i ICF är dock ordnade på ett icke-hierarkiskt sätt utan någon ordning utan som likvärdiga delar av en gren.

Klassifikationen har följande strukturella egenskaper av betydelse för dess användning:

- (1) ICF ger standardiserade operationella definitioner av hälso- och hälsorelaterade domäner i motsats till ”lokala” hälsodefinitioner. Definitionerna beskriver varje domäns väsentliga attribut (t.ex. kvaliteter, egenskaper, relationer) och innehåller information om vad som varje domän innefattar och utesluter. Definitionerna innefattar allmänt använda hållpunkter för bedömning så att de kan översättas till frågeformulär. Omvänt kan resultaten från befintliga bedömningsinstrument kodas i ICF-termer. Som exempel definieras ”syn” i termer av funktioner att uppfatta form och kontur på olika avstånd, med ett öga eller båda ögonen, så att graden av synsvårighet kan kodas som lätt, måttlig, svår eller total i termer av dessa parametrar.
- (2) ICF använder alfanumeriska system där bokstäverna b, s, d, a, p och e används för att beteckna kroppsfunktioner (b), kroppsstrukturer (s), domäner för aktiviteter och delaktighet (d) alternativt aktiviteter (a) och delaktighet (p) samt omgivningsfaktorer (e). Dessa bokstäver följs av en numerisk kod som börjar med kapitelnummer (1 siffra), följs av den andra nivån (2 siffror) och av den tredje respektive fjärde nivån (3 respektive 4 siffror).
- (3) ICF-kategorierna är sammankopplade så att bredare kategorier definieras för att innefatta mer detaljerade underkategorier av den övergripande kategorin. Till exempel innefattar kapitlet om förflyttning de skilda kategorierna att stå, att sitta att gå, att bära, etc. Den korta (kortfattade) versionen har två nivåer medan den fullständiga (detaljerade) versionen täcker fyra nivåer. Koderna i såväl den korta som den fullständiga versionen överensstämmer med varandra, dvs. den korta versionen kan aggregeras från den fullständiga versionen.
- (4) Varje person kan ges en uppsättning koder på varje nivå. Koderna kan vara oberoende av varandra eller inbördesrelaterade.

---

¹⁷ Se även Bilaga 5 – ICF och personer med funktionshinder.

- (5) Koderna i ICF är fullständiga endast om man använder en *bedömningsfaktor (qualifier)*, som anger graden av ett hälsotillstånd (t.ex. problemets svårighetsgrad). Bedömningsfaktorer anges med en, två eller fler siffror efter decimalpunkten. Vid kodning bör varje kod följas av åtminstone en bedömningsfaktor. Utan en bedömningsfaktor har en kod ingen mening utöver begreppsdefinitionen.
- (6) Den första bedömningsfaktorn för respektive kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, genomförande och kapacitet beträffande aktivitet och delaktighet samt den första bedömningsfaktorn för omgivningsfaktorer beskriver samtliga problemens omfattning inom var och en av dessa komponenter.
- (7) Samtliga komponenter (kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet samt omgivningsfaktorer) kvantifieras genom användning av samma skala. Att ha ett problem kan betyda en funktionsnedsättning, strukturavvikelse, aktivitetsbegränsning, delaktighetsinskränkning eller hinder beroende på konstruktionen. Lämpliga ord att använda för bedömningen visas nedan inom parentes och bör väljas utifrån vad som passar för respektive klassifikationsdomän, (där xxx står för den andra nivåns domänsiffror). För att kvantifiering ska kunna ske på ett genomgående enhetligt sätt krävs att det utvecklas bedömningsmetoder genom forskning. Breda procenttalsområden har angivits för de fall där det finns tillgång till kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera en funktionsnedsättning, strukturavvikelse, kapacitetsbegränsning, ett genomförandeproblem eller hinder. När man anger ”inget problem” eller ”totalt problem” kan dock ett fel på upp till 5 procent föreligga. ”Måttligt problem” avser ett problem på upp till halva tiden eller halva skalan av total svårighet. Procenttalen ska kalibreras inom olika domäner med populationsstandarder på percentilnivå som referens.

xxx.0 INGET problem	(ingen, avsaknad, obetydlig...)	0–4 %
xxx.1 LÄTT problem	(litet, lågt...)	5–24 %
xxx.2 MÅTTLIGT problem	(medel, ganska stort...)	25–49 %
xxx.3 STORT problem	(gravt, högt, extremt, svårt...)	50–95 %
xxx.4 TOTALT problem	(fullständigt...)	96–100 %
xxx.8 ej specificerat		
xxx.9 ej tillämpligt		

- (8) Vad avser omgivningsfaktorer kan den första bedömningsfaktorn användas för att beteckna antingen graden av positiva aspekter av miljön, dvs. underlättande faktorer, eller graden av negativa effekter, dvs. hinder. För att beteckna underlättande faktorer kan samma 0–4 skala användas, men decimalpunkten ersätts med ett plustecken, t.ex. e110+2. Omgivningsfaktorer kan kodas (a) i förhållande till varje konstruktion individuellt, eller (b) utan relation till individuell konstruktion. Det förra sättet är att föredra eftersom det tydligare identifierar omgivningens inverkan.

- (9) Olika användare kan finna det lämpligt och till hjälp att lägga till andra slag av information för kodning av varje item. Det finns en uppsättning andra möjliga bedömningsfaktorer som skulle kunna användas. Tabell 3 visar mer detaljerat bedömningsfaktorer för varje komponent.
- (10) Beskrivningar av hälsa och hälsorelaterade domäner hänför sig till användning vid en given tidpunkt, dvs. ger en ögonblicksbild. Genom att göra bedömningar vid flera tidpunkter är det möjligt att beskriva en kurva över tid och därmed en process.
- (11) I ICF ges en persons hälsa och hälsorelaterade tillstånd en uppsättning koder som omspannar klassifikationens två delar. Det maximala antalet koder¹ per person är på första nivån (1 siffra) 34 stycken – 8 kropps-funktioner, 8 kroppsstrukturer, 9 genomförande- och 9 kapacitetskoder. På motsvarande sätt är det totala antalet koder 362 stycken på andra nivån (3 siffror). På mer detaljerade nivåer ökar antalet koder till 1424 stycken. Vid tillämpning av ICF i praktiken kan en uppsättning av 3 till 18 koder på tresiffernivå (andra nivån) vara tillräcklig för att beskriva ett fall. De mer detaljerade fyr- och femsiffernivåerna används i allmänhet inom olika specialistområden (t.ex. vid utvärdering av rehabilitering, inom geriatrik etc.) medan klassificering på tresiffernivå kan användas för kartläggningar och övergripande utvärderingar av kliniska resultat.

Ytterligare riktlinjer för kodning ges i Bilaga 2. Användare rekommenderas starkt att skaffa sig träning i bruket av klassifikationen genom WHO och dess nätverk av Collaborating Centres.

---

¹ De angivna maximalt antal koder som anges här gäller för ICF version 2003. Antalet har inte uppdaterats utifrån av WHO nya accepterade ICF-koder

Tabell 3. Bedömningsfaktorer

Konstruktion	Första bedömningsfaktorn	Andra bedömningsfaktorn
Kroppsfunktioner (b)	Generisk bedömningsfaktor med negativ skala som används för att beteckna graden eller storleken av en nedsättning <i>Exempel: b168.3 för att beteckna en stor funktionsnedsättning i specifika mentala språkfunktioner</i>	Ingen
Anatomisk struktur (s)	Generisk bedömningsfaktor med negativ skala som används för att beteckna graden eller storleken av en avvikelse <i>Exempel: s730.3 för att beteckna en stor strukturavvikelse i en övre extremitet</i>	Används för att beskriva respektive kroppsstrukturens förändring 0 = ingen strukturförändring 1 = total avsaknad 2 = partiell avsaknad 3 = en extra del 4 = onormal storlek 5 = bristande sammansättning 6 = felställning 7 = kvalitativa strukturförändringar, inefattande vätskeansamling 8 = ej specificerat 9 = ej tillämbart <i>Exempel: s7300.32 för att beteckna delvis avsaknad av övre extremitet</i>
Aktivitet och Delaktighet (d)	GENOMFÖRANDE	KAPACITET
Endast aktivitet (a) Endast delaktighet (p)	Generisk bedömningsfaktor Svårighet i genomförande i personens aktuella omgivning. <i>Exempel: a5101.1_ för att beteckna lätt svårighet att bada hela kroppen med användning av hjälpmedel som personen har tillgång till i sin aktuella omgivning</i>	Generisk bedömningsfaktor Begränsning utan assistans. <i>Exempel: a5101._2 för att beteckna måttlig svårighet att tvätta hela kroppen och det tyder på måttlig svårighet utan användning av hjälpmedel eller personlig hjälp</i>
Omgivningsfaktorer (e)	Generisk bedömningsfaktor med negativ och/eller positiv skala för att beteckna omfattningen av hindrande respektive underlättande faktorer <i>Exempel: e130.2 för att beteckna att produkter för utbildning utgör ett måttligt hinder. Tvärtom skulle e130+2 beteckna att produkter för utbildning är måttligt underlättande faktorer</i>	Ingen

54:e Världshälsoförsamlingens godkännande av ICF för internationellt bruk

Resolution WHA54.21 lyder på följande sätt:

Den femtiofjärde världshälsoförsamlingen

1. GODKÄNNER den andra utgåvan av International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps (ICIDH¹⁸) med titeln International Classification of Functioning, Disability and Health, hädanefter benämnd ICF
2. UPPMANAR medlemsstaterna att använda ICF i sin forskning, utvärdering och rapportering som lämplig med hänsyn tagen till speciella situationer i medlemsstaterna och särskilt med tanke på möjliga framtida revisioner
3. UPPDRAR åt generaldirektören att på begäran ge stöd till medlemsstater för användning av ICF

---

¹⁸ Den svenska versionen av ICIDH har titeln Klassifikation – Funktionsbegränsning på organnivå, Begränsning av förmåga på personnivå, Handikapp konsekvenser på social nivå.

ICF

Klassifikationens första nivå

Förteckning av kapitelrubrikerna
i klassifikationen

Kroppsfunktioner

- Kapitel 1 Psykiska funktioner
- Kapitel 2 Sinnesfunktioner och smärta
- Kapitel 3 Röst- och talfunktioner
- Kapitel 4 Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems-och andningsfunktioner
- Kapitel 5 Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner
- Kapitel 6 Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner
- Kapitel 7 Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner
- Kapitel 8 Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer

Kroppsstrukturer

- Kapitel 1 Strukturer i nervsystemet
- Kapitel 2 Ögat, örat och därmed relaterade strukturer
- Kapitel 3 Strukturer involverade i röst och tal
- Kapitel 4 Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet
- Kapitel 5 Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningssystemen samt endokrina systemet
- Kapitel 6 Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system
- Kapitel 7 Strukturer som sammanhänger med rörelse
- Kapitel 8 Hud och därmed sammanhängande strukturer

Aktiviteter och delaktighet

- Kapitel 1 Lärande och att tillämpa kunskap
- Kapitel 2 Allmänna uppgifter och krav
- Kapitel 3 Kommunikation
- Kapitel 4 Förflyttning
- Kapitel 5 Personlig vård
- Kapitel 6 Hemliv
- Kapitel 7 Att engagera sig i mellanmänniskliga interaktioner och relationer
- Kapitel 8 Att engagera sig i viktiga livsområden
- Kapitel 9 Att engagera sig i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

Omgivningsfaktorer

- Kapitel 1 Produkter och teknologi
- Kapitel 2 Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar
- Kapitel 3 Personligt stöd och personliga relationer
- Kapitel 4 Attityder
- Kapitel 5 Service, tjänster, system och policies

ICF

Klassifikationens andra nivå

Förteckning över kapitelrubriker, avsnittsrubriker
samt den första undernivån

KROPPSFUNKTIONER

Kapitel 1 Psykiska funktioner

Övergripande psykiska funktioner (b110–b139)

- b110 Medvetande och vakenhetsfunktioner
- b114 Orienteringsfunktioner
- b117 Intellekтуella funktioner
- b122 Övergripande psykosociala funktioner
- b126 Temperament och personlighetsfunktioner
- b130 Energi och driftfunktioner
- b134 Sömnfunktioner
- b139 Andra specificerade och ospecificerade övergripande psykiska funktioner

Specifika psykiska funktioner (b140–b189)

- b140 Uppmärksamhetsfunktioner
- b144 Minnesfunktioner
- b147 Psykomotoriska funktioner
- b152 Emotionella funktioner
- b156 Perceptuella funktioner
- b160 Tankefunktioner
- b164 Högre kognitiva funktioner
- b167 Psykiska språkfunktioner
- b172 Kalkyleringsfunktioner
- b176 Psykisk funktion att ordna sammansatta rörelser i följd
- b180 Funktioner för erfarenhet av jaget och tid
- b189 Andra specificerade och ospecificerade specifika psykiska funktioner
- b198 Psykiska funktioner, andra specificerade
- b199 Psykiska funktioner, ospecificerade

Kapitel 2 Sinnesfunktioner och smärta

Syn och därmed sammanhängande funktioner (b210–b229)

- b210 Synfunktioner
- b215 Funktioner hos strukturer intill ögat
- b220 Förnimmelser förenade med öga och angränsande strukturer
- b229 Andra specificerade och ospecificerade synfunktioner och därmed relaterade funktioner

Hörsel och vestibulära funktioner (b230–b249)

- b230 Hörselfunktioner
- b235 Vestibulära funktioner
- b240 Förnimmelser i samband med hörsel och vestibulär funktion
- b249 Andra specificerade och ospecificerade hörselfunktioner och vestibulära funktioner

Övriga sinnesfunktioner (b250–b279)

- b250 Smakfunktion
- b255 Luktfunktion
- b260 Proprioceptiv funktion
- b265 Beröringsfunktion
- b270 Sinnesfunktioner som hänger samman med temperatur och andra sinnesintryck
- b279 Övriga sinnesfunktioner, andra specificerade och ospecificerade

Smärta (b280–b289)

- b280 Smärtförnimmelse
- b289 Annan specificerad och ospecificerad förnimmelse av smärta
- b298 Sinnesfunktioner och smärta, andra specificerade
- b299 Sinnesfunktioner och smärta, ospecificerade

Kapitel 3 Röst- och talfunktioner

- b310 Röstfunktioner
- b320 Artikuleringsfunktioner
- b330 Funktioner för flyt och rytm i tal
- b340 Alternativa vokaliseringsfunktioner
- b398 Röst- och talfunktioner, andra specificerade
- b399 Röst- och talfunktioner, ospecificerade

Kapitel 4 Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner

Funktioner i hjärt- och kärlsystem (b410–b429)

- b410 Hjärtfunktioner
- b415 Blodkärlfunktioner
- b420 Blodtrycksfunktioner
- b429 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i hjärt-kärlsystemet

Funktioner i blodbildningssystemet och det immunologiska systemet (b430–b439)

- b430   Blodbildningsfunktioner
- b435   Immunologiska funktioner
- b439   Andra specificerade och ospecificerade blodbildningsfunktioner och immunologiska funktioner

Andningsfunktioner (b440–b449)

- b440   Andningsfunktioner
- b445   Andningsmuskelfunktioner
- b449   Andra specificerade och ospecificerade andningsfunktioner

Övriga funktioner och förnimmelser i hjärt-kärlsystemet och andningssystemet (b450–b469)

- b450   Övriga funktioner relaterade till andningssystemet
- b455   Funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete
- b460   Förnimmelser i samband med hjärt-kärlfunktioner och andningsfunktioner
- b469   Övriga funktioner och förnimmelser i hjärt-kärlsystemet och andningssystemet, andra specificerade och ospecificerade
- b498   Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner, andra specificerade
- b499   Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner, ospecificerade

Kapitel 5   Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner

Funktioner som sammanhänger med matsmältningssystemet (b510–b539)

- b510   Funktioner vid intagande av föda
- b515   Matsmältningsfunktioner
- b520   Funktioner för näringsupptag
- b525   Avföringsfunktioner
- b530   Viktuppehållande funktioner
- b535   Förnimmelser förenade med matsmältningssystemet
- b539   Andra specificerade och ospecificerade funktioner som sammanhänger med matsmältningssystemet

Funktioner som sammanhänger med ämnesomsättnings-systemet och det endokrina systemet (b540–b559)

- b540 Allmänna ämnesomsättningsfunktioner
- b545 Funktioner för vatten-, mineral- och elektrolytbalans
- b550 Värmereglerande funktioner
- b555 Endokrina funktioner
- b559 Andra specificerade och ospecificerade funktioner som sammanhänger med ämnesomsättning och endokrina system
- b598 Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner, andra specificerade
- b599 Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner, ospecificerade

Kapitel 6 Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner

Urinfunktioner (b610–b639)

- b610 Urinutsöndringsfunktioner
- b620 Urineringsfunktioner
- b630 Förmimmelser i samband med urinfunktioner
- b639 Andra specificerade och ospecificerade urinfunktioner

Genitala och reproduktiva funktioner (b640–b679)

- b640 Sexuella funktioner
- b650 Menstruationsfunktioner
- b660 Fortplantningsfunktioner
- b670 Förmimmelser i samband med genitala och reproduktiva funktioner
- b679 Andra specificerade och ospecificerade genitala och reproduktiva funktioner
- b698 Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner, andra specificerade
- b699 Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner, ospecificerade

Kapitel 7 Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner

Funktioner i leder och skelett (b710–b729)

- b710 Funktioner för rörlighet i leder
- b715 Ledstabilitetsfunktioner
- b720 Funktioner för rörlighet mellan skelettdelar
- b729 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i leder och skelett

Muskelfunktioner (b730–b749)

- b730 Muskelkraftsfunktioner
- b735 Muskeltonusfunktioner
- b740 Muskeluthållighetsfunktioner
- b749 Andra specificerade och ospecificerade muskelfunktioner

Rörelsefunktioner (b750–b789)

- b750 Motoriska reflexfunktioner
- b755 Funktioner för icke viljemässiga rörelsereaktioner
- b760 Funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser
- b761 Spontana rörelser
- b765 Funktioner för icke viljemässiga rörelser
- b770 Funktioner för gångmönster
- b780 Förnimmelser vad avser muskel- och rörelsefunktioner
- b789 Andra specificerade och ospecificerade rörelsefunktioner
- b798 Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner, andra specificerade
- b799 Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner, ospecificerade

Kapitel 8 Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer

Funktioner i huden (b810–b849)

- b810 Hudens skyddsfunktioner
- b820 Hudens läkande funktioner
- b830 Andra hudfunktioner
- b840 Förnimmelser som hänger samman med huden
- b849 Andra specificerade och ospecificerade hudfunktioner

Funktioner i hår och naglar (b850–b869)

- b850 Hårfunktioner
- b860 Funktioner i naglar
- b869 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i hår och naglar
- b898 Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer, andra specificerade
- b899 Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer, ospecificerade

KROPPSSTRUKTURER

Kapitel 1 Strukturer i nervsystemet

- s110 Struktur i hjärnan
- s120 Ryggmärgen och därmed relaterade strukturer
- s130 Struktur i hjärnhinnor
- s140 Struktur i sympatiska nervsystemet
- s150 Struktur i parasympatiska nervsystemet
- s198 Strukturer i nervsystemet, andra specificerade
- s199 Strukturer i nervsystemet, ospecificerade

Kapitel 2 Ögat, örat och därmed relaterade strukturer

- s210 Struktur i ögonhåla
- s220 Struktur i ögonglob
- s230 Struktur i ögats omgivning
- s240 Struktur i ytteröra
- s250 Struktur i mellanöra
- s260 Struktur i inneröra
- s298 Öga, öra och därmed relaterade strukturer, andra specificerade
- s299 Öga, öra och därmed relaterade strukturer, ospecificerade

Kapitel 3 Strukturer involverade i röst och tal

- s310 Struktur i näsan
- s320 Struktur i munnen
- s330 Struktur i svalget
- s340 Struktur i struphuvudet
- s398 Strukturer involverade i röst och tal, andra specificerade
- s399 Strukturer involverade i röst och tal, ospecificerade

Kapitel 4 Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet

- s410 Struktur i hjärt-kärlsystemet
- s420 Struktur i immunsystemet
- s430 Struktur i andningssystemet
- s498 Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet, andra specificerade
- s499 Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet, ospecificerade

Kapitel 5 Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättnings-systemen samt endokrina systemet

- s510 Struktur i spottkörtel
- s520 Struktur i matstrupen
- s530 Struktur i magsäcken
- s540 Struktur i tarm
- s550 Struktur i bukspottkörteln
- s560 Struktur i levern
- s570 Struktur i gallblåsan och gallgångar
- s580 Struktur i endokrina körtlar
- s598 Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningssystemen samt endokrina systemet, andra specificerade
- s599 Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningssystemen samt endokrina systemet, ospecificerade

Kapitel 6 Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system

- s610 Struktur i urinorgan
- s620 Struktur i bäckenbotten
- s630 Struktur i könsorgansystemet
- s698 Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system, andra specificerade
- s699 Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system, ospecificerade

Kapitel 7 Strukturer som sammanhänger med rörelse

- s710 Struktur i huvud och halsregion
- s720 Struktur i skulderregion
- s730 Struktur i övre extremitet
- s740 Struktur i bäckenregion
- s750 Struktur i nedre extremitet
- s760 Struktur i bål
- s770 Övrig muskuloskeletal struktur som sammanhänger med rörelse
- s798 Strukturer som sammanhänger med rörelse, andra specificerade
- s799 Strukturer som sammanhänger med rörelse, ospecificerade

Kapitel 8 Hud och därmed sammanhängande strukturer

- s810 Struktur i hudområde
- s820 Struktur i hudkörtlar
- s830 Struktur i naglar
- s840 Struktur i hår
- s898 Hud och därmed sammanhängande strukturer, andra specificerade
- s899 Hud och därmed sammanhängande strukturer, ospecificerade

AKTIVITETER OCH DELAKTIGHET

Kapitel 1 Lärande och att tillämpa kunskap

Att ha målinriktade sinnesupplevelser (d110–d129)

- d110 Att se
- d115 Att lyssna
- d120 Att ha andra målinriktade sinnesupplevelser
- d129 Att ha målinriktadesinnesupplevelser andra sepcificerade och ospecificerade,

Att skaffa kunskaper och färdigheter i grundläggande inläring (d130–d159)

- d130 Att härma
- d131 Att lära sig genom att utföra aktiviteter med föremål och personer
- d132 Att tillägna sig ett språk
- d133 Att lära sig ytterligare ett språk
- d134 Att ta reda på information
- d135 Att repetera
- d137 Att tillägna sig begrepp
- d140 Att lära sig läsa

- d145 Att lära sig skriva
- d150 Att lära sig räkna och beräkna
- d155 Att förvärva färdigheter
- d159 Att skaffa kunskaper och färdigheter i grundläggande inlärn timer, andra specificerade och ospecificerade

Att tillämpa kunskap (d160–d179)

- d160 Att fokusera uppmärksamhet
- d163 Att tänka
- d166 Att läsa
- d170 Att skriva
- d172 Att räkna och beräkna
- d175 Att lösa problem
- d177 Att fatta beslut
- d179 Att tillämpa kunskap, annat specificerat och ospecificerat
- d198 Lärande och att tillämpa kunskap, annat specificerat
- d199 Lärande och att tillämpa kunskap, ospecificerat

Kapitel 2 Att hantera allmänna uppgifter och krav

- d210 Att företa en enstaka uppgift
- d220 Att företa mångfaldiga uppgifter
- d230 Att genomföra daglig rutin
- d240 Att hantera stress och andra psykologiska krav
- d298 Att hantera allmänna uppgifter och krav, andra specificerade
- d299 Att hantera allmänna uppgifter och krav, ospecificerade

Kapitel 3 Kommunikation

Att kommunicera – att vara mottagare (d310–d329)

- d310 Att kommunicera genom att ta emot talade meddelanden
- d315 Att kommunicera genom att ta emot icke-verbala meddelanden
- d320 Att kommunicera genom att ta emot meddelanden på teckenspråk
- d325 Att kommunicera genom att ta emot skrivna meddelanden
- d329 Att kommunicera genom att ta emot meddelanden på andra och ospecificerade sätt

Att kommunicera – att vara sändare (d330–d349)

- d330 Att tala
- d331 Preverbal vokalisation
- d332 Att sjunga
- d335 Att uttrycka sig genom icke-verbala meddelanden
- d340 Att uttrycka sig genom meddelanden på teckenspråk

- d345 Att skriva meddelanden
- d349 Att kommunicera – att vara sändare, andra specificerade och ospecificerade meddelanden

Att konversera och använda kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker (d350–d369)

- d350 Att konversera
- d355 Att diskutera
- d360 Att använda kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker
- d369 Konversation och användning av kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker, andra specificerade och ospecificerade
- d398 Kommunikation, annan specificerad
- d399 Kommunikation, ospecificerad

Kapitel 4 Förflyttning

Att ändra och bibehålla kroppsställning (d410–d429)

- d410 Att ändra grundläggande kroppsställning
- d415 Att bibehålla en kroppsställning
- d420 Att förflytta sig själv
- d429 Att ändra och bibehålla kroppsställning, annat specificerat och ospecificerat

Att bära, flytta och hantera föremål (d430–d449)

- d430 Att lyfta och bära föremål
- d435 Att flytta föremål med hjälp av benen
- d440 Att använda handens finmotorik
- d445 Att använda hand och arm
- d446 Att använda fotens finmotorik
- d449 Att bära, flytta och hantera föremål, annat specificerat och ospecificerat

Att gå och röra sig omkring (d450–d469)

- d450 Att gå
- d451 Att gå uppför och nedför i trappor
- d455 Att röra sig omkring på olika sätt
- d460 Att röra sig omkring på olika platser
- d465 Att förflytta sig med hjälp av utrustning
- d469 Att gå och röra sig omkring, annat specificerat och ospecificerat

Att förflytta sig med hjälp av transportmedel (d470–d489)

- d470 Att använda transportmedel
- d475 Att vara förare
- d480 Att rida på djur för transport
- d489 Att förflytta sig med hjälp av transportmedel, annat specificerat och ospecificerat
- d498 Förflyttning, annan specificerad
- d499 Förflyttning, ospecificerad

Kapitel 5 Personlig vård

- d510 Att tvätta sig
- d520 Att sköta kroppen
- d530 Att sköta toalettbehov
- d540 Att klä sig
- d550 Att äta
- d560 Att dricka
- d570 Att sköta sin egen hälsa
- d598 Personlig vård, annan specificerad
- d599 Personlig vård, ospecificerad

Kapitel 6 Hemliv

Att skaffa förnödenheter (d610–d629)

- d610 Att skaffa bostad
- d620 Att skaffa varor och tjänster
- d629 Att skaffa förnödenheter, annat specificerat och ospecificerat

Att utföra hushållsgöromål (d630–d649)

- d630 Att bereda måltider
- d640 Att utföra hushållsarbete
- d649 Att utföra hushållsgöromål, andra specificerade och ospecificerade

Att ta hand om hushållsföremål och att bistå andra (d650–d669)

- d650 Att ta hand om hemmets föremål
- d660 Att bistå andra
- d669 Att ta hand om hushållsföremål och att bistå andra, annat specificerat och ospecificerat
- d698 Hemliv, annat specificerat
- d699 Hemliv, ospecificerat

Kapitel 7 Att engagera sig i mellanmännsliga interaktioner och relationer

Att engagera sig i allmänna mellanmännsliga interaktioner (d710–d729)

- d710 Att engagera sig i grundläggande mellanmännsliga interaktioner
- d720 Att engagera sig i sammansatta mellanmännsliga interaktioner
- d729 Att engagera sig i allmänna mellanmännsliga interaktioner, andra specificerade och ospecificerade

Att engagera sig i särskilda mellanmännsliga relationer (d730–d779)

- d730 Att ha kontakt med okända personer
- d740 Att engagera sig i formella relationer
- d750 Att engagera sig i informella sociala relationer
- d760 Att engagera sig i familjerelationer
- d770 Att engagera sig i intima relationer
- d779 Att engagera sig i särskilda mellanmännsliga relationer, andra specificerade och ospecificerade
- d798 Att engagera sig i mellanmännsliga interaktioner och relationer, andra specificerade
- d799 Att engagera sig i mellanmännsliga interaktioner och relationer, ospecificerade

Kapitel 8 Att engagera sig i viktiga livsområden

Att engagera sig i utbildning (d810–d839)

- d810 Att engagera sig i informell utbildning
- d815 Att engagera sig i förskoleutbildning
- d820 Att engagera sig i skolutbildning
- d825 Att engagera sig i yrkesutbildning
- d830 Att engagera sig i högre utbildning
- d835 Att engagera sig i livet kring utbildning
- d839 Att engagera sig i utbildning, annan specificerad och ospecificerad

Att engagera sig i arbete och sysselsättning (d840–d859)

- d840 Att engagera sig i lärlingskap (arbetsförberedelse)
- d845 Att skaffa, behålla och sluta ett arbete
- d850 Att engagera sig i betald sysselsättning

- d855 Att engagera sig i obetald sysselsättning
- d859 Att engagera sig i arbete och sysselsättning, annat specificerat och ospecificerat

Att engagera sig i ekonomiskt liv (d860–d879)

- d860 Att engagera sig i grundläggande ekonomiska transaktioner
- d865 Att engagera sig i komplexa ekonomiska transaktioner
- d870 Att engagera sig i ekonomisk självförsörjning
- d879 Att engagera sig i ekonomiskt liv, annat specificerat och ospecificerat
- d898 Att engagera sig i viktiga livsområden, andra specificerade
- d899 Att engagera sig i viktiga livsområden, ospecificerade

Kapitel 9 Att engagera sig i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

- d910 Att engagera sig i samhällsgemenskap
- d920 Att engagera sig i rekreation och fritid
- d930 Att engagera sig i religion och andlighet
- d940 Att åtnjuta mänskliga rättigheter
- d950 Att engagera sig i politiskt liv och medborgarskap
- d998 Att engagera sig i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv, annat specificerat
- d999 Att engagera sig i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv, ospecificerat

OMGIVNINGSFAKTORER

Kapitel 1 Produkter och teknologi

- e110 Produkter eller substanser för egen konsumtion
- e115 Produkter och teknik för eget bruk i dagliga livet
- e120 Produkter och teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus
- e125 Produkter och teknik för kommunikation
- e130 Produkter och teknik för utbildning
- e135 Produkter och teknik för sysselsättning
- e140 Produkter och teknik för kultur, rekreation och sport
- e145 Produkter och teknik för utövande av religion och andlighet
- e150 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för allmänt bruk
- e155 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för privat bruk
- e160 Produkter och teknik för markutveckling
- e165 Tillgångar

- e198 Produkter och teknik, andra specificerade
- e199 Produkter och teknik, ospecificerade

Kapitel 2 Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar

- e210 Planeten jordens fysiska egenskaper
- e215 Befolkning
- e220 Flora och fauna
- e225 Klimat
- e230 Naturkatastrofer
- e235 Mänskligt orsakade katastrofer
- e240 Ljus
- e245 Tidsrelaterade förändringar
- e250 Ljud
- e255 Vibration
- e260 Luft
- e270 Jord
- e298 Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar, andra specificerade
- e299 Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar, ospecificerade

Kapitel 3 Personligt stöd och personliga relationer

- e310 Stöd från närfamilj
- e315 Stöd från storfamilj eller utvidgad familj
- e320 Stöd från vänner
- e325 Stöd från bekanta, kamrater, kollegor, grannar och personer i umgänget
- e330 Stöd från personer i maktpositioner
- e335 Stöd från personer i underordnade positioner
- e340 Stöd från personliga vårdare och personliga assistenter
- e345 Stöd från okända människor
- e350 Stöd från husdjur
- e355 Stöd från yrkesutövare inom hälso- och sjukvård
- e360 Stöd från andra yrkesutövare
- e398 Personligt stöd och personliga relationer, andra specificerade
- e399 Personligt stöd och personliga relationer, ospecificerade

Kapitel 4 Attityder

- e410 Nära familjemedlemmars personliga attityder
- e415 Personliga attityder hos medlemmar av den utvidgade familjen
- e420 Vänners personliga attityder
- e425 Personliga attityder bland bekanta, kamrater, kollegor, grannar och personer i umgängeskretsen

- e430 Personliga attityder hos personer i maktpositioner
- e435 Personliga attityder hos personer i underordnadeställningar
- e440 Personliga attityder hos personliga vårdare och personliga assistenter
- e445 Personliga attityder hos okända människor
- e450 Personliga attityder hos yrkesutövare inom hälso- och sjukvården
- e455 Personliga attityder hos andra yrkesutövare
- e460 Samhälleliga attityder
- e465 Sociala normer, konventioner och ideologier
- e498 Attityder, andra specificerade
- e499 Attityder, ospecificerade

Kapitel 5 Service, tjänster, system och policies

- e510 Service, tjänster, system och policies för produktion av konsumtionsvaror
- e515 Service, tjänster, system och policies för arkitektur och konstruktion
- e520 Service, tjänster, system och policies för planering av öppna områden
- e525 Service, tjänster, system och policies för bostäder
- e530 Service, tjänster, system och policies för allmänna nyttigheter
- e535 Service, tjänster, system och policies för kommunikation
- e540 Service, tjänster, system och policies för transport
- e545 Service, tjänster, system och policies för beskydd av medborgare
- e550 Service, tjänster, system och policies gällande lagreglering
- e555 Service, tjänster, system och policies av sammanslutningar och organisationer
- e560 Service, tjänster, system och policies inom massmedia
- e565 Service, tjänster, system och policies inom ekonomi
- e570 Service, tjänster, system och policies inom socialförsäkring
- e575 Service, tjänster, system och policies för allmänna sociala stödinsatser
- e580 Service, tjänster, system och policies inom hälsovård
- e585 Service, tjänster, system och policies för utbildning och yrkesförberedelse
- e590 Service, tjänster, system och policies för arbete och sysselsättning
- e595 Politiska tjänster, system och policies
- e598 Service, tjänster, system och policies, andra specificerade
- e599 Service, tjänster, system och policies, ospecificerade

ICF

Detaljerad klassifikation med definitioner

Klassifikationens samtliga kategorier
med definitioner och vad dessa
innefattar och utesluter

KROPPSFUNKTIONER

Definitioner:

Kroppsfunktioner (Body Functions) är kroppssystemens fysiologiska funktioner, inklusive psykologiska funktioner

Funktionsnedsättningar (Impairments) är problem i kroppsfunktioner i form av en påvisbar avvikelse eller förlust

Anmärkning:

Under uppväxten kan funktionsnedsättningar också ta sig uttryck i form av försenad eller långsam utveckling av kroppsfunktioner

Bedömningsfaktor

Enhetlig bedömningsfaktor med negativ skala används för att ange graden eller storleken av en funktionsnedsättning:

xxx.0	INGEN funktionsnedsättning	(ingen, frånvarande, försumbar,...)	0–4 %
xxx.1	LÄTT funktionsnedsättning	(lätt, låg,...)	5–24 %
xxx.2	MÅTTLIG funktionsnedsättning	(medel, ganska stor,...)	25–49 %
xxx.3	SVÅR funktionsnedsättning	(grav, hög, stor, extrem,...)	50–95 %
xxx.4	TOTAL funktionsnedsättning	(fullständig,...)	96–100 %
xxx.8	ej specificerat		
xxx.9	ej tillämbart		

Breda procenttalsområden har angivits för de fall där det finns tillgång till kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera en funktionsnedsättning vad avser kroppslig funktion. När man anger ”ingen funktionsnedsättning” eller ”total funktionsnedsättning” kan dock ett fel på upp till 5 procent föreligga. ”Måttlig funktionsnedsättning” avser en funktionsnedsättning på upp till hälften av en fullständig funktionsnedsättning. Procenttalen måste kalibreras inom olika domäner med populationsstandarder på percentilnivå som referens. För att kunna använda denna kvantifiering på ett allmängiltigt sätt måste bedömningsmetoder utvecklas genom forskning.

För vidare förklaring hänvisas till kodningsanvisningar för ICF i Bilaga 2.

Kapitel 1

Psykiska funktioner

Detta kapitel handlar om hjärnans och det centrala nervsystemets funktioner, såväl övergripande funktioner såsom medvetande, energi och drift som specifika psykiska funktioner såsom minne, språk och kalkylerande psykiska funktioner

Övergripande psykiska funktioner (b110–b139)

b110 Medvetande och vakenhetsfunktioner

Allmänna psykiska funktioner rörande tillstånd av medvetenhet, uppmärksamhet och vakenhet inklusive tillståndets klarhet och kontinuitet

Innefattar:

funktioner för att upprätthålla tillståndet, kontinuiteten och kvaliteten gällande medvetenhet och vakenhet

Utesluter:

orienteringsfunktioner (b114); energi och driftfunktioner (b130); sömnfunktioner (b134)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som medvetlöshet, koma, fuguetillstånd, vegetativa tillstånd, transtillstånd, besatthetstillstånd, delirium, stupor och förändrat medvetande orsakat av droger/läkemedel

b1100 Funktioner för att upprätthålla medvetande och vakenhet

Psykiska funktioner för att upprätthålla medvetande och vakenhet

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som medvetlöshet, koma eller stupor

b1101 Funktioner för att upprätthålla kontinuiteten i medvetande och vakenhet

Psykiska funktioner för att upprätthålla kontinuiteten i medvetande och vakenhet

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som fuguetillstånd, trans eller andra likartade tillstånd

b1102 Funktioner för att upprätthålla kvaliteten i medvetande och vakenhet

Psykiska funktioner involverade i att upprätthålla kvaliteten i medvetande och vakenhet

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid förändrat medvetande orsakat av droger/läkemedel och vilka yttrar sig som delirium

b1108 Medvetande och vakenhetsfunktioner, andra specificerade

b1109 Medvetande och vakenhetsfunktioner, ospecificerade

b114 Orienteringsfunktioner

Allmänna psykiska funktioner av att känna till och fastställa sin relation till tid, rum, sig själv och andra, till föremål och närmaste omgivning

Innefattar:

funktioner involverade i orientering till tid, rum, person, föremål och närmaste omgivning

Utesluter:

medvetande och vakenhetsfunktioner (b110); uppmärksamhetsfunktioner (b140); minnesfunktioner (b144)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som desorientering till tid, rum, närmaste omgivning och person

b1140 Funktioner för orientering till tid

Psykiska funktioner som ger medvetenhet om tid på dagen, veckodag, datum, månad och år

b1141 Funktioner för orientering till rum

Psykiska funktioner som ger medvetenhet om var man befinner sig, såsom stad, land och den omedelbara omgivningen

b1142 Funktioner för orientering till person

Psykisk funktion som ger medvetenhet om den egna identiteten och om personer i den omedelbara omgivningen

b11420 Orientering till jaget

Psykiska funktioner som ger medvetenhet om den egna identiteten

b11421 Orientering till andra

Psykisk funktion som ger medvetenhet om identiteten hos andra personer i den omedelbara omgivningen

b11428 Funktioner för orientering till person, andra specificerade**b11429 Funktioner för orientering till person, ospecificerade****b1143 Funktioner för orientering till föremål**

Psykiska funktioner som ger medvetenhet om föremål eller kännetecken hos föremål

b1144 Funktioner för orientering till närmaste omgivning

Psykiska funktioner som ger medvetenhet om den egna kroppen i relation till det närmaste fysiska rummet

b1148 Andra specificerade orienteringsfunktioner**b1149 Ospecificerade orienteringsfunktioner****b117 Intellektuella funktioner**

Allmänna psykiska funktioner som krävs för att förstå och konstruktivt integrera olika psykiska funktioner inklusive kognitiva funktioner och deras utveckling över livscykeln

Innefattar:

den intellektuella utvecklingens funktioner

Utesluter:

minnesfunktioner (b144); tankefunktioner (b160); högre kognitiva funktioner (b164)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid intellektuell utvecklingshämning eller demens

b122 Övergripande psykosociala funktioner

Allmänna psykiska funktioner och deras utveckling över livsrytmen som krävs för att förstå och på ett konstruktivt sätt integrera de olika psykiska funktioner som utgör grund för uppbyggnad av personlig och mellanmänsklig förmåga som är nödvändig för att upprätta meningsfulla ömsesidiga sociala interaktioner

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid autismspektrum-syndrom

b126 Temperament och personlighetsfunktioner

Allmänna psykiska funktioner i en persons konstitutionella disposition att reagera på ett särskilt sätt i situationer och som innefattar den uppsättning av psykiska egenskaper som gör att personen klart skiljer sig från andra

Innefattar:

utåtvändhet, inåtvändhet, behaglighet, samvetsgrannhet, psykisk och emotionell stabilitet och öppenhet för upplevelser; optimism; att söka nyheter; självförtroende; trovärdighet

Utesluter:

intellektuella funktioner (b117); energi och driftfunktioner (b130); psykomotoriska funktioner (b147); emotionella funktioner (b152)

b1260 Extroversion (utåtvändhet)

Psykiska funktioner som ger personlig disposition att vara utåtriktad, social och öppen i motsats till att vara blyg, återhållen och hämmad

b1261 Behaglighet

Psykiska funktioner som ger personlig disposition att vara samarbetsvillig, vänlig och tillmötesgående i motsats till att vara ovänlig, oppositionell och trotsig

b1262 Samvetsgrannhet

Psykiska funktioner som ger personliga dispositioner att vara hårt arbetande, metodisk och noggrann i motsats till psykiska funktioner som ger dispositioner att vara lat, opålitlig och oansvarig

b1263 Psykisk stabilitet

Psykiska funktioner som ger personlig disposition att vara jämn till humöret, lugn och samlad i motsats till att vara lättirriterad, orolig, oberäknelig och nyckfull

b1264 Öppenhet för upplevelser

Psykiska funktioner som ger personlig disposition att vara nyfiken, fantasifull, frågvis och sökande efter erfarenhet i motsats till att vara slö, ouppmärksam och ha svårt att visa känslor

b1265 Optimism

Psykiska funktioner som ger personlig disposition att vara gladlynt, livlig och hoppfull i motsats till att vara nedstämd, dyster och misströstande

b1266 Självförtroende

Psykiska funktioner som ger personlig disposition att vara självsäker, djärv och säker i motsats till att vara blyg, osäker och självutplånande

b1267 Pålitlighet

Psykiska funktioner som ger personlig disposition att vara etisk och principfast i motsats till att vara utmanande, svekfull och asocial

b1268 Temperament och personlighetsfunktioner, andra specificerade**b1269 Temperament och personlighetsfunktioner, ospecificerade**

b130 Energi och driftfunktioner

Allmänna psykiska funktioner av fysiologiska och psykologiska mekanismer som gör att personen envist strävar efter att tillfredsställa specifika behov och allmänna mål

Innefattar:

funktioner för energinivå, motivation, aptit; begär efter substanser, inklusive sådana som kan missbrukas; impuls kontroll

Utesluter:

medvetande och vakenhetsfunktioner (b110); temperament och personlighetsfunktioner (b126); sömnfunktioner (b134); psykomotoriska funktioner (b147); emotionella funktioner (b152)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som begär efter substanser, inklusive sådana som kan missbrukas

b1300 Funktioner för energinivå

Psykisk funktion som ger kraft och uthållighet

b1301 Funktioner för motivation

Psykiska funktioner som skapar handlingsberedskap, medveten eller omedveten drivkraft att handla

b1302 Funktioner för aptit

Psykiska funktioner som ger en naturlig längtan eller önskan om att tillgodose särskilt det naturliga och återkommande behovet av mat och dryck

b1304 Funktioner för impuls kontroll

Psykiska funktioner som reglerar och motverkar plötsliga starka begär att göra någonting

b1308 Energi och driftfunktioner, andra specificerade**b1309 Energi och driftfunktioner, ospecificerade****b134 Sömnfunktioner**

Allmänna psykiska funktioner av periodisk, reversibel och selektiv fysisk och psykisk avkoppling från sin egen omedelbara omgivning med samtidiga karakteristiska fysiologiska förändringar

Innefattar:

funktioner för sömnmängd, insomning, sömnunderhåll, sömnkvalitet, funktioner som rör sömncykeln

Utesluter:

medvetande och vakenhetsfunktioner (b110); energi och driftfunktioner (b130); uppmärksamhetsfunktioner (b140); psykomotoriska funktioner (b147)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid sömnlöshet eller sjukligt sömnbehov (t.ex. hypersomni och narkolepsi)

b1340 Funktioner för sömnmängd

Psykiska funktioner som gäller tid som används för att sova enligt en återkommande dygnsrytm

b1341 Funktioner för insomning

Psykiska funktioner som styr övergången från vakenhet till sömn

b1342 Funktioner för sömnunderhåll

Psykiska funktioner som upprätthåller sömntillståndet

- b1343   **Funktioner för sömnkvalitet**
Psykiska funktioner som ger naturlig sömn som leder till optimal fysisk och psykisk vila och avslappning
- b1344   **Funktioner som omfattar sömncykeln**
Psykiska funktioner som ger sömn med hastiga ögonrörelser (REM, som sammanhänger med att drömma) och sömn som inte är förknippad med hastiga ögonrörelser (NREM, som kännetecknas av traditionella begrepp för sömn som en tid av minskad fysiologisk och psykologisk aktivitet)
- b1348   **Andra specificerade sömnfunktioner**
- b1349   **Ospecificerade sömnfunktioner**

b139 Andra specificerade och ospecificerade övergripande psykiska funktioner

Specifika psykiska funktioner (b140–b189)

b140 Uppmärksamhetsfunktioner

Särskilda psykiska funktioner att under en erforderlig tidsperiod rikta in sig mot ett yttre stimulus eller inre erfarenhet

Innefattar:

funktioner för att vidmakthålla uppmärksamhet, att skifta uppmärksamhet, att fördela uppmärksamhet, dela gemensam uppmärksamhet; koncentration

Utesluter:

medvetande och vakenhetsfunktioner (b110); energi och driftfunktioner (b130); sömnfunktioner (b134), minnesfunktioner (b144); psykomotoriska funktioner (b147); perceptuella funktioner (b156)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som distraherbarhet

- b1400   **Funktioner för att vidmakthålla uppmärksamhet**
Psykiska funktioner som ger koncentration under den tidsperiod som krävs
- b1401   **Funktioner för att skifta uppmärksamhet**
Psykiska funktioner som tillåter koncentrationsförflyttning från ett stimulus till ett annat
- b1402   **Funktioner för delad uppmärksamhet**
Psykiska funktioner som tillåter inriktning på två eller flera stimuli samtidigt
- b1403   **Funktioner för gemensam uppmärksamhet**
Psykiska funktioner som tillåter inriktning på samma stimulus som någon eller några andra personer, som t.ex. ett barn och en vårdnadsgivare som riktar uppmärksamheten på en leksak
- b1408   **Andra specificerade uppmärksamhetsfunktioner**
- b1409   **Ospecificerade uppmärksamhetsfunktioner**

b144 Minnesfunktioner

Specifika psykiska funktioner som registrerar och lagrar information och återkallar den vid behov

Innefattar:

funktioner för kort- och långtidsminne, omedelbart, nyligt och avlägset minne; minnesomfång; att dra sig till minnes; att erinra sig; funktioner som används för att komma ihåg och att lära in

Utesluter:

medvetande och vakenhetsfunktioner (b110); orienteringsfunktioner (b114); intellektuella funktioner (b117); uppmärksamhetsfunktioner (b140); perceptuella funktioner (b156); tankefunktioner (b160); högre kognitiva funktioner (b164); psykiska språkfunktioner (b167); kalkyleringsfunktioner (b172)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som allmän, selektiv och dissociativ minnesförlust

b1440 Funktioner för korttidsminne

Psykiska funktioner som ger ett temporärt och upplösbart minne på omkring trettio sekunders varaktighet från vilken information förloras om den inte blir befäst i långtidsminne

b1441 Funktioner för långtidsminne

Psykiska funktioner som ger ett minnessystem som tillåter långtidslagring av information från korttidsminnet och såväl autobiografiskt minne för tidigare händelser som semantiskt minne av språk och fakta

b1442 Funktioner för återkallande och bearbetning av minne

Specifik psykisk funktion att komma ihåg information som är lagrad i långtidsminnet och föra det till medvetenhet

b1443 Funktioner för arbetsminne

Psykiska funktioner som jämför och bearbetar information som hämtas från både kort- och långtidsminne

b1448 Andra specificerade minnesfunktioner**b1449 Ospecificerade minnesfunktioner****b147 Psykomotoriska funktioner**

Specifika psykiska funktioner för kontroll över motoriska och psykologiska händelser på kropps nivå

Innefattar:

funktioner för psykomotorisk kontroll, psykomotoriska funktioners kvalitet

Utesluter:

medvetande och vakenhetsfunktioner (b110); orienteringsfunktioner (b114); intellektuella funktioner (b117); energi och driftfunktioner (b130); uppmärksamhetsfunktioner (b140); psykiska språkfunktioner (b167); psykiska funktioner att ordna sammansatta rörelser i följd (b176); funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser (b760)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som psykomotorisk långsamhet, överretning och motorisk oro, avvikande kroppshållning, stereotypier, motorisk perseveration, katatoni, negativism, ambitendens, ekopraxi och ekolali

b1470 Funktioner för psykomotorisk kontroll

Psykiska funktioner som reglerar hastigheten i beteende eller responstid som innefattar såväl motoriska som psykologiska komponenter

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som störning av kontroll som ger psykomotorisk långsamhet (att röra sig och tala långsamt; minskning av gestikulerande och spontanitet) eller psykomotorisk överretning (överdriven beteendemässig och kognitiv aktivitet, vanligen icke-produktiv och ofta som svar på inre spänning som t.ex. vicka med fötterna, vrida händerna, agitation eller rastlöshet)

b1471 Funktioner för psykomotoriska funktioners kvalitet

Psykiska funktioner som ger icke-verbalt beteende i rätt följd och karaktär vad avser delkomponenter, såsom öga-hand-koordination och gångkoordination

b1478 Andra specificerade psykomotoriska funktioner**b1479 Ospecificerade psykomotoriska funktioner****b152 Emotionella funktioner**

Specifika psykiska funktioner som hänför sig till känslö- och affektkomponenterna i tankeprocesserna

Innefattar:

funktioner för emotionens lämplighet, reglering och omfattning; affekt; sorgsenhet, lycka, kärlek, rädsla, ilska, hat, spänning, ångest, glädje, sorg

Utesluter:

temperament och personlighetsfunktioner (b126); energi och driftfunktioner (b130)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som emotionslabilitet; utslätning av affekt

b1520 Funktioner för lämplighet i emotion

Psykiska funktioner som ger kongruens mellan känsla eller affekt och situationen såsom t.ex. lycka när man mottar goda nyheter

b1521 Funktioner för reglering av emotion

Psykiska funktioner som kontrollerar upplevelse och uppvisande av affekt

b1522 Funktioner för omfattning av emotion

Psykiska funktioner som leder till ett upplevelsespektrum vid uppväckande av affekt eller känslor såsom t.ex. kärlek, hat, oro, sorg, glädje, fruktan och vrede

b1528 Andra specificerade emotionella funktioner**b1529 Ospecificerade emotionella funktioner****b156 Perceptuella funktioner**

Specifika psykiska funktioner för att känna igen och tolka sinnesstimuli

Innefattar:

funktioner för auditiv och visuell perception, lukt, smak samt taktil och visuo-spatial perception

Utesluter:

medvetande och vakenhetsfunktioner (b110); orienteringsfunktioner (b114); uppmärksamhetsfunktioner (b140); minnesfunktioner (b144); psykiska språkfunktioner (b167); syn och därmed sammanhängande funktioner (b210–b229), hörsel och vestibulära funktioner (b230–b249); andra sinnesfunktioner (b250–b279)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som hallucinering eller illusion

- b1560 Funktioner för auditiv perception**
 Psykiska funktioner som ingår i att urskilja ljud, toner, tonhöjder och andra akustiska stimuli
- b1561 Funktioner för visuell perception**
 Psykiska funktioner som ingår i att urskilja form, storlek, färg och andra synliga intryck
- b1562 Funktioner för luktperception**
 Psykiska funktioner som ingår i att urskilja skillnader i dofter
- b1563 Funktioner för smakperception**
 Psykiska funktioner som ingår i att med tungan urskilja skillnad i smak, såsom sött, surt, salt och beskt
- b1564 Funktioner för taktil perception**
 Psykiska funktioner som ingår i att genom beröring urskilja skillnader i textur, såsom t.ex. strävt eller lent
- b1565 Funktioner för visuospacial perception**
 Psykiska funktioner involverade i att med synen urskilja föremåls relativa position i omgivningen eller i relation till sig själv
Utesluter:
 funktioner för orientering till föremål (b1143)
- b1568 Andra specificerade perceptuella funktioner**
- b1569 Ospecificerade perceptuella funktioner**

b160 Tankefunktioner

Specifika psykiska funktioner som sammanhänger med förmågan att skapa tanke-mässiga representationer

Innefattar:

funktioner för tempo, form, kontroll och innehåll i tanke; målinriktade tankefunktioner, icke-målinriktade tankefunktioner

Utesluter:

intellektuella funktioner (b117); minnesfunktioner (b144); psykomotoriska funktioner (b147); perceptuella funktioner (b156); högre kognitiva funktioner (b164); psykiska språkfunktioner (b167); kalkyleringsfunktioner (b172)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som tanketryck, idéflykt, tankeblockering, osammanhängande tankar, ovidkommande tankar, omständlighet, vanföreställningar och tvångstankar, tvångsföreställningar, idémässig perseveration, övervärderade idéer, somatisering, grubbleri, tankespridning och tanketillägg

- b1600 Funktioner för tanketempo**
 Psykiska funktioner som reglerar hastighet i tankeprocessen
- b1601 Funktioner för tankeform**
 Psykiska funktioner vad avser organisation av tankeprocessen och dess sammanhang och logik
Anmärkning:
 funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som idémässig perseveration, ovidkommande tankar och omständlighet

- b1602 Funktioner för tankeinhåll**
 Psykiska funktioner som består av idéer i tankeprocessen och det som man gör sig en föreställning om
Anmärkning:
 funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som idémässig perseveration, ovidkommande tankar och omständlighet
- b1603 Funktioner för tankekontroll**
 Psykiska funktioner som ger viljemässig tankekontroll och som betraktas som sådan av personen
Anmärkning:
 funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som grubbleri, tvångsföreställning, tankespridning och tanketillägg
- b1608 Andra specificerade tankefunktioner**
- b1609 Ospecificerade tankefunktioner**

b164 Högre kognitiva funktioner

Specifika psykiska funktioner särskilt relaterade till frontalloberna, inklusive komplext målinriktat beteende såsom beslutsfattande, abstrakt tänkande, planering och utförande av planer, mental flexibilitet och att fatta beslut om vilket beteende som är påkallat under vilka omständigheter, ofta benämnda exekutiva funktioner

Innefattar:

funktioner att göra abstraktioner och organisera tankar; tidsplanering, insikt och omdöme; begreppsbildning, kategorisering och kognitiv flexibilitet

Utesluter:

minnesfunktioner (b144); tankefunktioner (b160); psykiska språkfunktioner (b167); kalkyleringsfunktioner (b172)

- b1640 Abstraktion**
 Psykiska funktioner för att skapa allmänna idéer, kvaliteter eller karakteristika med utgångspunkt i, men skilt från konkreta realiteter, specifika föremål eller verkliga exempel
- b1641 Organisering och planering**
 Psykiska funktioner för att samordna delar till en helhet, att systematisera; psykisk funktion som är involverad i att utveckla en metod för hur man ska gå tillväga eller handla
- b1642 Tidsplanering**
 Psykiska funktioner för att ordna händelser i kronologisk ordning, fördela tidsåtgång till händelser och aktiviteter
- b1643 Kognitiv flexibilitet**
 Psykiska funktioner för att ändra strategier, skifta infallsvinkel, särskilt vid involvering i problemlösning
- b1644 Förståelse**
 Psykiska funktioner av medvetenhet och förståelse av sig själv och det egna beteendet
- b1645 Omdöme**
 Psykiska funktioner som är involverade i att göra val när man ställs inför alternativ, t.ex. sådana som innefattas i att fatta beslut eller att bilda sig en åsikt
- b1646 Problemlösning**
 Psykiska funktioner för att identifiera, analysera och integrera oförenlig eller motstridig information fram till en lösning

b1648 Andra specificerade högre kognitiva funktioner

b1649 Ospecificerade högre kognitiva funktioner

b167 Psykiska språkfunktioner

Specifika psykiska funktioner för att känna igen och använda tecken, symboler och andra språkkomponenter

Innefattar:

funktioner för mottagning och avkodning av talat, skrivet eller andra former av språk såsom teckenspråk; funktioner att uttrycka talat, skrivet eller andra språkformer; integrerande språkfunktioner, talade och skrivna

Utesluter:

uppmärksamhetsfunktioner (b140); minnesfunktioner (b144); perceptionsfunktioner (b156); tankefunktioner (b160); högre kognitiva funktioner (b164); kalkyleringsfunktioner (b172); psykisk funktion att ordna sammansatta rörelser i följd (b176); Kapitel 2: Sinnesfunktioner och smärta; Kapitel 3: Röst- och talfunktioner

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid receptiv afasi, expressiv afasi, Brocas- och Wernickes afasi samt konduktionsafasi

b1670 Funktioner för mottagning av språk

Specifika psykiska funktioner för att tolka budskap i talad, skriven, tecknad eller annan form för att erhålla deras innebörd

b16700 Funktioner för mottagning av språk

Psykiska funktioner för att tolka talade meddelanden för att förstå deras innebörd

b16701 Funktioner för mottagning av skrivet språk

Psykiska funktioner för att tolka skrivna meddelanden för att förstå deras innebörd

b16702 Funktioner för mottagning av tecknat språk

Psykiska funktioner för att tolka meddelanden på språk som använder tecken, gjorda med händer eller andra rörelser, för att förstå deras innebörd

b16703 Funktioner för mottagning av kroppsspråk

Psykiska funktioner för att tolka meddelanden som är uttryckta med kroppsspråk, gjorda med händer och andra rörelser, för att förstå deras innebörd

b16708 Funktioner för mottagning av språk, andra specificerade

b16709 Funktioner för mottagning av språk, ospecificerade

b1671 Funktioner för uttryckande av språk

Specifika psykiska funktioner som är nödvändiga för att framställa meningsfulla budskap i talad, skriven, tecknad eller annan form

b16710 Funktioner för uttryckande av talat språk

Psykiska funktioner som är nödvändiga för att framställa meningsfulla talade meddelanden

b16711 Funktioner för uttryckande av skrivet språk

Psykiska funktioner som är nödvändiga för att framställa meningsfulla skrivna meddelanden

- b16712 Funktioner för uttryckande av tecknat språk
Psykiska funktioner som är nödvändiga för att framställa meningsfulla budskap på språk som använder tecken gjorda med händerna och andra rörelser
- b16713 Funktioner för uttryckande av kroppsspråk
Psykiska funktioner som är nödvändiga för att framställa meddelanden med kroppsspråk, gjorda med händerna och andra rörelser
- b16718 Funktioner för uttryckande av språk, andra specificerade
- b16719 Funktioner för uttryckande av språk, ospecificerade
- b1672 Integrerande språkfunktioner
Psykiska funktioner som organiserar semantisk och symbolisk mening, grammatikalisk struktur och idéer, för att framställa budskap i talad, skriven eller annan form
- b1678 Andra specificerade psykiska språkfunktioner
- b1679 Ospecificerade psykiska språkfunktioner

b172 Kalkyleringsfunktioner

Specifika psykiska funktioner för att bestämma, approximera och hantera matematiska symboler och processer

Innefattar:

funktioner för att addera, subtrahera och andra enkla matematiska kalkyler;
komplexa matematiska beräkningsfunktioner

Utesluter:

uppmärksamhetsfunktioner (b140); minnesfunktioner (b144); tankefunktioner (b160); högre kognitiva funktioner (b164); psykiska språkfunktioner (b167)

- b1720 Funktioner för enkel aritmetisk kalkylering
Psykiska funktioner för att räkna med siffror som t.ex. addition, subtraktion, multiplikation och division
- b1721 Funktioner för sammansatt kalkylering
Psykiska funktioner för att översätta problem uttryckta i ord till aritmetiska procedurer, att översätta matematiska formler till aritmetiska procedurer och andra komplexa hanteringar som innefattar siffror
- b1728 Andra specificerade kalkyleringsfunktioner
- b1729 Ospecificerade kalkyleringsfunktioner

b176 Psykisk funktion att ordna sammansatta rörelser i följd

Specifika psykiska funktioner vad avser att organisera och samordna sammansatta målinriktade rörelser

Utesluter:

psikomotoriska funktioner (b147); högre kognitiva funktioner (b164); Kapitel 7 Neuromuskuloskeletal och rörelserelaterade funktioner

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som ideatorisk apraxi, ideomotorisk apraxi, påklädningsapraxi, okulomotorisk apraxi och talapraxi

b180 Funktioner för erfarenhet av jaget och tid

Specifika psykiska funktioner som rör medvetenheten om egen identitet, egen kropp och egen plats i den omgivande verkligheten samt om tiden

Innefattar:

funktioner för erfarenhet av jaget, kroppsbild och tid

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som depersonalisering och derealisering, fantomkänslor och känslan av att vara för tjock eller för smal, jamais vu och déjà vu

b1800 Funktioner för erfarenhet av jaget

Specifika psykiska funktioner av att vara medveten om sin egen identitet och sin egen plats i den omgivning som man befinner sig i

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som depersonalisering och derealisering

b1801 Funktioner för kroppsbild

Specifika psykiska funktioner som sammanhänger med föreställning och medvetenhet om den egna kroppen

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som fantomkänslor och känslan av att vara för tjock eller för smal

b1802 Funktioner för upplevelse av tid

Specifika psykiska funktioner av de subjektiva upplevelsorna som sammanhänger med tidens längd och gång

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som jamais vu och déjà vu

b1808 Andra specificerade funktioner av upplevelse av jaget och tid**b1809** Ospecificerade funktioner av upplevelse av jaget och tid**b189** Andra specificerade och ospecificerade specifika psykiska funktioner**b198** Psykiska funktioner, andra specificerade**b199** Psykiska funktioner, ospecificerade

Kapitel 2

Sinnesfunktioner och smärta

Detta kapitel handlar om sinnesorganens funktioner, syn, hörsel, smak osv. samt om smärtförmågor

Syn och därmed sammanhängande funktioner (b210–b229)

b210 Synfunktioner

Sinnesfunktioner avseende att förnimma närvaro av ljus och synintryckets form, storlek, utformning och färg

Innefattar:

synskärpefunktioner; synfältsfunktioner; synkvalitet; funktioner att förnimma ljus och färg, synskärpa vid syn på långt och nära håll, syn med ett öga och båda ögonen; visuell bildkvalitet

Utesluter:

perceptuella funktioner (b156)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid närsynthet, översynthet, astigmatism, halvsidigt synfältsbortfall, färgblindhet, tunnelseende, fläckvisa synfältsbortfall centralt och perifert i synfältet, dubbelseende, nattblindhet, omställningsförmåga från seende i mörker till ljus, ljusskygghet (hypersensitivitet för ljus), ströljus, påverkad bildkvalitet (glaskroppsgrumling); bildförvrängning, att se blixtar eller stjärnor

b2100 Synskärpefunktioner

Syn funktioner att uppfatta form och kontur såväl med båda ögonen som med ett öga och för syn på såväl långt som nära håll

b21000 Binokulär synskärpa på långt avstånd

Synfunktioner för att uppfatta storlek, form och kontur vid användning av båda ögonen för föremål på långt håll

b21001 Monokulär synskärpa på långt avstånd

Synfunktioner för att uppfatta storlek, form och kontur vid användning av enbart antingen höger eller vänster öga för föremål på långt håll

b21002 Binokulär synskärpa vid närseende

Synfunktioner för att uppfatta storlek, form och kontur vid användning av båda ögonen för föremål på nära håll

b21003 Monokulär synskärpa vid närseende

Synfunktioner för att uppfatta storlek, form och kontur vid användning av enbart antingen höger eller vänster öga för föremål på nära håll

b21008 Andra specificerade synskärpefunktioner

b21009 Ospecificerade synskärpefunktioner

b2101 Synfältsfunktioner

Synfunktioner som hänger samman med hela det område som kan ses genom intensivt betraktande

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som skotom (mörk fläck i synfältet), tunnelseende och anopsi

b2102 Synkvalitet

Synfunktioner som involverar ljuskänslighet, färgseende, kontrastkänslighet och övergripande bildkvalitet

b21020 Ljuskänslighet

Synfunktioner för att förnimma en minimal ljusmängd (ljusminimum) och minimal åtskillnad i intensitet (ljusskillnad)

Innefattar:

funktioner av mörkeranpassning

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som nattblindhet (hyposensitivitet för ljus); ljusskygghet (hypersensitivitet för ljus)

b21021 Färgseende

Synfunktioner för att skilja färger åt och att para ihop färger

b21022 Kontrastkänslighet

Synfunktioner att urskilja figur från bakgrund, som innefattar den minsta mängd belysning som krävs för detta ändamål

b21023 Visuell bildkvalitet

Synfunktioner innefattande bildens kvalitet

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som att se strödda ljus, påverkad bildkvalitet (glaskroppsgyumling), bildförvrängning, att se blixtar eller stjärnor

b21028 Annan specificerad synkvalitet**b21029 Ospecificerad synkvalitet****b2108 Andra specificerade synfunktioner****b2109 Ospecificerade synfunktioner****b215 Funktioner hos strukturer intill ögat**

Funktioner hos strukturer i och runt ögat som underlättar synfunktioner

Innefattar:

funktioner i ögats inre muskler, ögonlocket, ögats yttre muskler, innefattande viljemässiga rörelser att följa med blicken och att fixera med blicken, funktioner hos tårkörtlarna, ackomodering, pupillreflex

Utesluter:

synfunktioner (b210); Kapitel 7 Neuromuskuloskeletal och rörelserelaterade funktioner

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid nystagmus (ögonkastning), ögontorrhet, ptos (nedhängande ögonlock)

b2150 Funktioner hos ögats inre muskler

Funktioner hos ögats inre muskler såsom regnbågshinnan, som anpassar pupillens och linsens form och storlek i ögat

Innefattar:

akkommodationsfunktioner; pupillreflex

- b2151 Ögonlockets funktioner**
Funktioner hos ögonlocket såsom blinkreflexen
Anmärkning:
funktionsnedsättningar som vid nystagmus (ögonrindning), ögonorrhet, ptos (nedhängande ögonlock)
- b2152 Funktioner hos ögats yttre muskler**
Funktioner hos de muskler som används för att se i olika riktningar och att följa ett objekt när det rör sig tvärs över synfältet, att göra sackaderade ögonrörelser för att hinna ifatt ett rörligt mål och för att fixera blicken
Innefattar:
samverkan mellan båda ögonen
Anmärkning:
funktionsnedsättningar som vid nystagmus (ögonrindning)
- b2153 Funktioner hos tårkörtlarna**
Funktioner i tårkörtlar och tårkanaler
- b2158 Andra specificerade funktioner hos strukturer intill ögat**
- b2159 Ospecificerade funktioner hos strukturer intill ögat**

b220 Förmimmelser förenade med öga och angränsande strukturer

Förmimmelser av trötthet, torrhet och klåda och liknande förmimmelser i ögat

Innefattar:

känsla av tryck bakom ögat, av något i ögat, ögonansträngning, brännande känsla i ögat; ögonirritation

Utesluter:

smärtförmimelse (b280)

b229 Andra specificerade och ospecificerade synfunktioner och därmed relaterade funktioner

Hörsel och vestibulära funktioner (b230–b249)

b230 Hörselfunktioner

Sinnesfunktioner som hänger samman med att förnimma närvaro av ljud och att urskilja lokalisering, tonhöjd, ljudstyrka och ljudkvalitet

Innefattar:

hörselfunktioner, auditiv diskriminering (att skilja mellan ljud), avgöra varifrån ljud kommer (lokalisera, lateralisera), taldiskriminering (talurskiljning)

Utesluter:

perceptuella funktioner (b156); psykiska språkfunktioner (b167)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid dövhet, hörselskada, hörselförlust

- b2300 Att upptäcka ljud**
Sinnesfunktioner som hänger samman med att uppfatta närvaro av ljud
- b2301 Auditiv diskriminering**
Sinnesfunktioner som hänger samman med att förnimma närvaro av ljud vilket inbegriper att skilja mellan och smälta samman bakgrundslyd och ljudintryck från båda öronen
- b2302 Att lokalisera en ljudkälla**
Sinnesfunktioner avseende att bestämma varifrån ett ljud kommer

- b2303   **Lateralisering av ljud**
Sinnesfunktioner avseende att bestämma om ljudet kommer från höger eller vänster sida
- b2304   **Urskiljning av tal**
Sinnesfunktioner avseende att fastställa talat språk och att skilja det från andra ljud
- b2308   **Andra specificerade hörselfunktioner**
- b2309   **Ospecificerade hörselfunktioner**

b235 Vestibulära funktioner

Innerörats sinnesfunktioner som hänger samman med kroppsställning, balans och rörelse

Innefattar:

kroppens balansfunktion och förmimelse av kroppsställning (positions-uppfattning)

Utesluter:

förmimelser i samband med hörsel och vestibulära funktioner (b240)

- b2350   **Vestibulär positionsfunktion**
Innerörats sinnesfunktioner avseende att avgöra kroppens ställning
- b2351   **Vestibulär balansfunktion**
Innerörats sinnesfunktioner avseende att avgöra balansen
- b2352   **Vestibulär rörelsefunktion**
Innerörats sinnesfunktioner avseende att avgöra kroppens rörelse innefattande dess riktning och hastighet
- b2358   **Andra specificerade vestibulära funktioner**
- b2359   **Ospecificerade vestibulära funktioner**

b240 Förmimelser i samband med hörsel och vestibulär funktion

Förmimelser av yrsel, av att falla, tinnitus och svindel

Innefattar:

förmimelser av öronsus (tinnitus), irritation i örat, örontryck, illamående i samband med yrsel eller svindel

Utesluter:

vestibulära funktioner (b235); smärtförmimelse (280)

- b2400   **Förmimelser av öronsus eller tinnitus**
Förmimelse av lågfrekvent, stormande, brusande eller ringande ljud i örat
- b2401   **Förmimelser av yrsel**
Förmimelse av rörelse antingen av en själv eller ens omgivning; rotationskänsla, känsla av att svaja, luta eller välla
- b2402   **Känsla av att falla**
Förmimelse av att tappa balansen och falla
- b2403   **Förmimelse av illamående i samband med yrsel eller svindel**
Förmimelse av att vilja kräkas som uppkommer på grund av yrsel eller svindel

- b2404   Förmimelse av irritation i örat
            Förmimelse av klåda eller andra liknande förmimmelser i örat
- b2405   Förmimelse av örontryck
            Förmimelse av tryck i örat
- b2408   Andra specificerade förmimmelser i samband med hörsel och vestibulär funktion
- b2409   Ospecificerade förmimmelser i samband med hörsel och vestibulär funktion

b249 Andra specificerade och ospecificerade hörselfunktioner och vestibulära funktioner

Övriga sinnesfunktioner (b250–b279)

b250 Smakfunktion

Sinnesfunktioner för att uppfatta beskt, sött, surt och salt

Innefattar:

Smakfunktioner

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid förlorad smak, nedsatt smak

b255 Luktfunktion

Sinnesfunktioner för att uppfatta lukter och dofter

Innefattar:

funktioner att lukta

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid anosmi (förlorat luktsinne), hyposmi (nedsatt luktsinne) eller parosmi (förändrat luktsinne)

b260 Proprioceptiv funktion

Sinnesfunktioner för att förnimma kroppen och kroppsdelars inbördes läge och relation till varandra

Innefattar:

statestesifunktioner (förnimmande av kroppens ställning i vila) och kinestesisfunktioner (kroppens ställning i rörelse)

Utesluter:

vestibulära funktioner (b235); förmimmelser vad avser muskler och rörelsefunktioner (b780)

b265 Beröringsfunktion

Sinnesfunktioner att känna ytor och deras struktur eller kvalitet

Innefattar:

beröringsfunktioner, att känna beröring

Utesluter:

sinnesfunktioner som hänger samman med temperatur och andra sinnesintryck (b270)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som domningskänsla, känsellöshet/bedövning, krypningar/stickningar, parestesi (onormala känselförmimmelser), hyperestesi (överkänslighet för beröring)

b270 Sinnesfunktioner som hänger samman med temperatur och andra sinnesintryck

Sinnesfunktioner att uppfatta temperatur, vibration, tryck och skadligt sinnesintryck
Innefattar:

funktioner att förnimma temperatur, vibration, skakning eller svängning, yttligt tryck, djupt tryck, att man bränner sig eller annat skadligt stimulus

Utesluter:

beröringsfunktion (b265); smärtförnimmelse (b280)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som överkänslighet för beröring, känsla av domning, hypestesi (nedsatt beröringskänsla), hyperestesi (överkänslighet för beröring), parestesi (onormal känsselförnimmelse), krypande/stickande känsla, hypalgesi (nedsatt smärtekänsla), hyperpati, allodyni, analgesi (okänslighet för smärta), anaesthesia dolorosa

b2700 Temperatürkänsl

Sinnesfunktion att uppfatta kyla och värme

b2701 Vibrationskänsl

Sinnesfunktion att uppfatta skakning eller svängning

b2702 Tryckkänsl

Sinnesfunktion att uppfatta tryck mot eller på huden

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som överkänslighet för beröring, känsla av domning, hypestesi (nedsatt beröringskänsla), hyperestesi (överkänslighet för beröring), parestesi (onormal känsselförnimmelse), krypande/stickande känsla

b2703 Känslighet för ett obehagligt eller skadligt sinnesintryck

Sinnesfunktioner att uppfatta smärtsamma eller oangenäma förnimmelser

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som hypalgesi (nedsatt smärtekänsla), hyperpati, allodyni, analgesi (okänslighet för smärta), anaesthesia dolorosa

b2708 Andra specificerade sinnesfunktioner som hänger samman med temperatur och andra sinnesintryck**b2709** Ospecificerade sinnesfunktioner som hänger samman med temperatur och andra sinnesintryck**b279** Övriga sinnesfunktioner, andra specificerade och ospecificerade*Smärta (b280–b289)***b280** Smärtförnimmelse

Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på tänkbar eller faktisk skada i någon del av kroppens struktur

Innefattar:

förnimmelser av generell eller lokal smärta i en eller flera kroppsdelar, smärta i ett dermatom (hudsegment), huggande, brännande, molande smärta och värk

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som myalgi (muskelsmärta), analgesi (okänslighet för smärta), hyperalgesi (överkänslighet för smärta)

- b2800**   **Förnimmelse av generell smärta**
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada i någon del av kroppens struktur som känns överallt i kroppen
- b2801**   **Förnimmelse av smärta i en kroppsdel**
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada i någon kroppsstruktur som upplevs i en eller flera delar av kroppen
- b28010**   **Smärta i huvud och hals**
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada i någon kroppsstruktur som känns i huvudet och halsen
- b28011**   **Smärta i bröstkorgen**
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada i någon kroppsstruktur som känns i bröstkorgen
- b28012**   **Smärta i mage eller buk**
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada i någon kroppsstruktur som känns i mage eller buk
Innefattar:
smärta i bäckenregionen
- b28013**   **Smärta i rygg**
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada i någon kroppsstruktur som känns i ryggen
Innefattar:
smärta i bålen; nedre ländryggssmärta
- b28014**   **Smärta i övre extremitet**
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada i någon kroppsstruktur som känns antingen i en eller båda övre extremiteterna innefattande händer
- b28015**   **Smärta i nedre extremitet**
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada i någon kroppsstruktur som känns antingen i en eller båda undre extremiteterna innefattande fötter
- b28016**   **Smärta i leder**
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada i någon kroppsstruktur som känns i en eller flera leder innefattande små och stora leder
Innefattar:
smärta i höften; smärta i skuldran
- b28018**   **Annan specificerad smärta i kroppsdel**
- b28019**   **Ospecificerad smärta i kroppsdel**
- b2802**   **Förnimmelse av smärta i flera delar av kroppen**
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada i någon kroppsstruktur lokaliserad till flera kroppsdelar
- b2803**   **Förnimmelse av smärta i ett dermatom (hudsegment)**
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada i någon kroppsstruktur som är lokaliserad till hudsegment som betjänas av samma nervrot

b2804   Förnimmelse av utstrålande smärta i ett segment eller region
Förnimmelse av obehaglig känsla som tyder på möjlig eller faktisk skada
i någon kroppsstruktur lokaliserad till hudområden i olika kroppsdelar
som inte betjänas av samma nervrot

b289   Annan specificerad och ospecificerad förnimmelse av
smärta

b298   Sinnesfunktioner och smärta, andra specificerade

b299   Sinnesfunktioner och smärta, ospecificerade

Kapitel 3

Röst- och talfunktioner

Detta kapitel handlar om funktioner som producerar ljud och tal

b310 Röstfunktioner

Funktioner för att producera olika ljud genom passage av luft genom luftstrupen

Innefattar:

funktioner för röstproduktion och röstkvalitet; funktioner att frambringa ljud (fonation), tonhöjd, ljudstyrka och andra röstkvaliteter

Utesluter:

psykiska språkfunktioner (b167); artikuleringsfunktioner (b320), alternativa vokaliseringsfunktioner (b340)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som afoni, dysfoni (oförmåga eller avvikande förmåga att frambringa ljud), pressad röst, heshet, hyper- eller hyponasalering (för mycket eller för lite nasalt uttal)

b3100 Röstproduktion

Funktioner för att producera ljud genom koordination av struphuvudet och omgivande muskler med andningssystemet

Innefattar:

funktioner att frambringa ljud (fonation), röststyrka

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som afoni (oförmåga att frambringa ljud)

b3101 Funktioner för röstkvalitet

Funktioner för att producera röstkaraktistika innefattande tonhöjd, resonans och andra drag

Innefattar:

funktioner av hög och låg tonhöjd

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som för mycket eller för lite nasalt uttal, pressad röst, heshet, strävhhet

b3108 Andra specificerade röstfunktioner

b3109 Ospecificerade röstfunktioner

b320 Artikuleringsfunktioner

Funktioner för att producera talljud

Innefattar:

funktioner för uttal, fonemartikulering (att forma språkljud)

Utesluter:

psykiska språkfunktioner (b167); röstfunktioner (b310)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som spastisk, ataktisk, slapp dysartri (avvikande artikulering) eller anartri (oförmåga att artikulera)

b330 Funktioner för flyt och rytm i tal

Funktioner för att producera flyt och tempo i tal

Innefattar:

funktioner av talmönster, rytm, hastighet och melodi i tal; prosodi och intonation (satsmelodi och betoningsmönster)

Utesluter:

psykiska språkfunktioner (b167); röstfunktioner (b310); artikuleringsfunktioner (b320)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som stamning, rörigt tal, bradylali (långsamt tal) och takylali (snabbt tal), stamning, tal utan flyt, upprepning av ljud, ord eller delar av ord, oregelbundna avbrott i talet, stereotypa eller återkommande språkkadenser och monotont tal

b3300 Funktioner för flytande tal

Funktioner för att producera ett jämnt, oavbrutet talflöde

Innefattar:

funktioner för en jämn talförbindelse

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som stamning, tal utan flyt, upprepning av ljud, ord eller delar av ord, oregelbundna avbrott i talet

b3301 Funktioner för talrytm

Funktioner för avvägning, tempo- och betoningsmönster i tal

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som stereotypa eller återkommande språkkadenser

b3302 Funktioner för talhastighet

Funktioner för talproduktionens hastighet

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som bradylali (långsamt tal) och takylali (snabbt tal)

b3303 Funktioner för talmelodi

Funktioner för modulering av tonhöjdsmonster i tal

Innefattar:

talprosodi, intonation, talmelodi

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som monotont tal

b3308 Andra specificerade funktioner för språkbehärskning och rytm i tal**b3309** Ospecificerade funktioner för språkbehärskning och rytm i tal**b340** Alternativa vokaliseringsfunktioner

Funktioner för att på andra sätt producera ljud (vokalisera)

Innefattar:

funktioner att frambringa toner såsom att sjunga, nynna, jollra och gnola, ropa och skrika

Utesluter:

psykiska språkfunktioner (b167); röstfunktioner (b310); artikuleringsfunktioner (b320); talfunktioner för språkbehärskning och rytm (b330)

- b3400   Produktion av toner
Funktioner för att frambringa musikaliska vokala ljud
Innefattar:
att upprätthålla, modulera och avsluta produktion av enstaka eller
sammanslagande vokaliseringar med variation i tonhöjd såsom att
sjunga, nynna och gnola
- b3401   Att åstadkomma en rad av ljud
Funktioner för att frambringa en varierad uppsättning av vokaliseringar
Innefattar:
funktioner för att gråta, kuttra, gurgla och jollra t.ex. hos barn
- b3408   Andra specificerade alternativa vokaliseringsfunktioner
- b3409   Ospecificerade alternativa vokaliseringsfunktioner

b398 Röst- och talfunktioner, andra specificerade

b399 Röst- och talfunktioner, ospecificerade

Kapitel 4

Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner

Detta kapitel handlar om funktioner inom hjärt-kärlsystemet (hjärtats och blod-kärlens funktioner), blodbildnings- och immunsystemsfunktioner och andningsfunktioner (funktioner för andning och ansträngningstolerans)

Funktioner i hjärt-kärlsystemet (b410–b429)

b410 Hjärtfunktioner

Funktioner att pumpa blodet i erforderlig mängd och adekvat tryck till kroppen

Innefattar:

funktioner för hjärtfrekvens, hjärtrytm, hjärtmuskulaturens kontraktionskraft; och blodtillförsel till hjärtmuskel

Utesluter:

blodkärlsfunktioner (b415); blodtrycksfunktioner (b420); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid hjärtsvikt, kardiomyopati, myokardit samt koronarisufficiens och vilka yttrar sig som takykardi, bradykardi, oregelbundna hjärtslag, arytmier (oregelbunden rytm)

b4100 Funktioner för hjärtfrekvens

Funktioner som hänger samman med antal hjärtslag per minut

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som takykardi (alltför hög frekvens) eller bradykardi (alltför låg frekvens)

b4101 Funktioner för hjärtrytm

Funktioner som hänger samman med regelbundenheten i hjärtslagen

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som arytmier (oregelbunden rytm)

b4102 Funktioner för kammarmusklernas kontraktionskraft

Funktioner som hänger samman med den mängd blod som pumpas av kammarmusklerna vid varje hjärtslag

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som försvagad hjärtmuskelfunktion

b4103 Funktioner för hjärtats blodförsörjning

Funktioner som hänger samman med det blodflöde som är tillgängligt för hjärtmuskeln

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid koronarischemi (otillräcklig blodtillförsel till hjärtmuskulaturen)

b4108 Andra specificerade hjärtfunktioner

b4109 Ospecificerade hjärtfunktioner

b415 Blodkärlsfunktioner

Funktioner att transportera blod genom kroppen

Innefattar:

funktioner i artärer, kapillärer och vener; vasomotorisk funktion; funktioner i lungartärer, kapillärer och vener; funktioner hos venklaffar

Utesluter:

hjärtfunktioner (b410); blodtrycksfunktioner (b420); blodbildningsfunktioner (b430); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid stopp och förträngning i artärer; ateroskleros, arterioskleros (åderförkalkning i artärer), tromboembolism (blodpropp), åderbräck

b4150 Artärfunktioner

Funktioner som hänger samman med blodflödet i artärerna

Innefattar:

funktionsnedsättningar såsom artärutvidgning; artärförträngning såsom vid claudicatio intermittens (fönstertittarsjuka)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid claudicatio intermittens (fönstertittarsjuka); artärutvidgning och förträngning om de är patologiska

b4151 Kapillärfunktioner

Funktioner som hänger samman med blodflödet i kapillärer

b4152 Venfunktioner

Funktioner som hänger samman med blodflödet i vener och funktioner i venklaffar

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid otillräcklig stängning av klaffar såsom vid åderförkalkade vener i benen; venutvidgning och förträngning om de är patologiska

b4158 Andra specificerade blodkärlsfunktioner**b4159** Ospecificerade blodkärlsfunktioner**b420** Blodtrycksfunktioner

Funktioner som upprätthåller blodtrycket i artärer

Innefattar:

funktioner att upprätthålla blodtrycket; ökat och minskat blodtryck

Utesluter:

hjärtfunktioner (b410); blodkärlsfunktioner (b 415); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid hypotoni (lågt blodtryck), hypertoni (hög blodtryck),
posturalt lågt blodtryck

b4200 Funktioner för ökat blodtryck

Funktioner som hänger samman med en ökning av systoliskt eller diastoliskt blodtryck över vad som är normalt för åldern

b4201 Funktioner för minskat blodtryck

Funktioner som hänger samman med ett fall i systoliskt eller diastoliskt blodtryck under vad som är normalt för åldern

b4202 Funktioner för upprätthållande av blodtryck

Funktioner som hänger samman med upprätthållande av ett lämpligt blodtryck som svar på kroppsförändringar

b4208 Andra specificerade blodtrycksfunktioner

b4209 Ospecificerade blodtrycksfunktioner

b429 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i hjärt-kärlsystemet

Funktioner i blodbildningssystemet och det immunologiska systemet (b430–b439)

b430 Blodbildningsfunktioner

Blodproduktionsfunktioner och funktioner för transport av syre och ämnesomsättningsprodukter och blodets koagulering

Innefattar:

funktioner för produktion av blod och benmärg; blodets syretransportfunktioner; blodrelaterade funktioner i mjälte; blodets funktioner att transportera ämnesomsättningsprodukter; blodlevring

Utesluter:

funktioner i hjärt-kärlsystemet (b410–b429); immunologiska funktioner (b435); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid anemi (blodbrist), blödarsjuka och andra koaguleringsstörningar

b4300 Blodbildning

Funktioner som hänger samman med produktion av blod och blodets alla beståndsdelar

b4301 Blodets syretransporterande funktioner

Funktioner som hänger samman med blodets förmåga att transportera syre genom kroppen

b4302 Blodets funktioner att transportera ämnesomsättningsprodukter

Funktioner som hänger samman med blodets förmåga att transportera ämnesomsättningsprodukter genom kroppen

b4303 Koagulationsfunktioner

Funktioner som hänger samman med blodets koagulering såsom vid en skada

b4308 Andra specificerade blodbildningsfunktioner

b4309 Ospecificerade blodbildningsfunktioner

b435 Immunologiska funktioner

Kroppens funktioner som hänger samman med skydd mot främmande ämnen innefattande infektioner genom specifika eller icke-specifika immunreaktioner

Innefattar:

immunrespons (specifik och icke-specifik); överkänslighetsreaktioner; funktioner i lymfkörtlar och lymfkär; cellförmedlade immunitetsfunktioner, antikropps-förmedlad immunitet; immuniseringsreaktion

Utesluter:

blodbildningsfunktioner (b430)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid allergier, överkänslighet, immunbrist, lymfkörtelinflammation och lymfödem

- b4350 Immunreaktion**
Funktioner av kroppens sensibiliseringsreaktion på främmande substanser innefattande infektioner
- b43500 Specifik immunreaktion**
Funktioner av kroppens sensibiliseringsreaktion på en specifik främmande substans
- b43501 Icke-specifik immunreaktion**
Funktioner av kroppens allmänna sensibiliseringsreaktion på främmande substanser innefattande infektioner
- b43508 Annan specificerad immunreaktion**
- b43509 Ospecificerad immunreaktion**
- b4351 Överkänslighetsreaktioner**
Funktioner av kroppens ökade sensibiliseringsreaktion på främmande substanser såsom vid känslighet för födoämnen och antigener
Utesluter:
funktioner för födoämnestolerans (b5153)
Anmärkning:
funktionsnedsättningar som vid allergier eller överkänslighet
- b4352 Lymfkärlsfunktioner**
Funktioner som hänger samman med de kanaler som transporterar lymfa
- b4353 Lymfkörtelfunktioner**
Funktioner som hänger samman med körtlar längs lymfkärlen
- b4358 Andra specificerade immunologiska funktioner**
- b4359 Ospecificerade immunologiska funktioner**

b439 Andra specificerade och ospecificerade blodbildningsfunktioner och immunologiska funktioner

Andningsfunktioner (b440–b449)

b440 Andningsfunktioner

Funktioner att andas in luft i lungorna, gasutbyte mellan luft och blod samt utandning

Innefattar:

funktioner för andningsfrekvens, andningsrytm och andningsdjup

Utesluter:

andningsmuskelfunktioner (b445); övriga andningsfunktioner (b450); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som apné, hyperventilering, oregelbunden andning, paradoxal andning, luftrörsspasm, reduktion av luftflödet genom övre och nedre luftvägar och lungemfysem

b4400 Funktioner för andningsfrekvens

Funktioner som hänger samman med antal andetag per minut

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid takypné (för snabb frekvens) eller bradypné (för långsam frekvens), men exkluderar om det är av homeostatiska orsaker

- b4401 Funktioner för andningsrytm**
Funktioner som hänger samman med periodicitet och regelbundenhet i andning
Anmärkning:
funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som oregelbunden andning
- b4402 Funktioner för andningsdjup**
Funktioner som hänger samman med lungornas volym och expansion under andning
Anmärkning:
funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som ytlig eller grund andning, men exkluderar om det är av homeostatiska orsaker
- b4408 Andra specificerade andningsfunktioner**
- b4409 Ospecificerade andningsfunktioner**

b445 Andningsmuskelfunktioner

- Funktioner i muskler som är involverade i andning
Innefattar:
funktioner i bröstkorgens andningsmuskler; diafragmans funktioner; funktioner hos accessoriska andningsmuskler
Utesluter:
andningsfunktioner (b440); övriga andningsfunktioner (b450); funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455)
- b4450 Funktioner hos bröstkorgens andningsmuskler**
Funktioner i bröstkorgens muskler som är involverade i andning
- b4451 Diafragmans funktioner**
Funktioner i diafragman som är involverade i andning
- b4452 Funktioner hos accessoriska andningsmuskler**
Funktioner i övriga muskler som är involverade i andning
- b4458 Andra specificerade andningsmuskelfunktioner**
- b4459 Ospecificerade andningsmuskelfunktioner**

b449 Andra specificerade och ospecificerade andningsfunktioner

Övriga funktioner och förmålor i hjärt-kärlsystemet och andningssystemet (b450–b469)

b450 Övriga funktioner relaterade till andningssystemet

- Övriga funktioner som hänger samman med andningssystemet, såsom att producera och transportera luftvägssekretion, att hosta, nysa och gäspa
Innefattar:
funktioner för att andas genom munnen, hosta, nysa, gäspa, relaterade till slem
- b4500 Funktioner för att andas genom munnen**
- b4501 Funktioner för att hosta**
- b4502 Funktioner för att nysa**
- b4503 Funktioner för att gäspa**

- b4504 Funktioner relaterade till slem
  - b45040 Produktion av slem
  - b45041 Transport av slem
  - b45048 Andra specificerade funktioner relaterade till slem
  - b45049 Funktioner relaterade till slem, ospecificerade
- b4508 Andra specificerade övriga funktioner relaterade till andningssystemet
- b4509 Övriga funktioner relaterade till andningssystemet, ospecificerade

b455 Funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete

Funktioner som hänger samman med den respiratoriska och kardiovaskulära kapacitet som krävs för att tåla fysisk ansträngning

Innefattar:

funktioner av aerob förmåga (förmåga till syretransport); kondition; fysisk uthållighet; uttröttbarhet

Utesluter:

funktioner i hjärt- och kärlsystem (b410–b429); blodbildningsfunktioner (b430); andningsfunktioner (b440); andningsmuskelfunktioner (b445); övriga andningsfunktioner (b450)

- b4550 Funktioner för allmän fysisk uthållighet
  - Funktioner som hänger samman med den allmänna toleransnivån vid fysisk ansträngning eller uthållighet
- b4551 Funktioner för aerob kapacitet (förmåga till syretransport)
  - Funktioner som hänger samman med hur mycket en person kan anstränga sig fysiskt utan att bli andfådd. (Funktioner som hänger samman med den maximala mängden syre som kan tas upp och förbrukas under tungt kroppsarbete)
- b4552 Funktioner för uttröttbarhet
  - Funktioner som hänger samman med känslighet för uttrötning vid alla nivåer av ansträngning
- b4558 Andra specificerade funktioner för tolerans för fysiskt arbete
- b4559 Ospecificerade funktioner för tolerans för fysiskt arbete

b460 Förmimmelser i samband med hjärt-kärlfunktioner och andningsfunktioner

Förmimmelser av att hjärtat hoppar över ett slag, hjärtklappning och otillräcklig andning

Innefattar:

förmimmelser av tryck över bröstet, känsla av att hjärtat slår oregelbundet, dyspné (andnöd), behov av mer luft, att hålla på att kvävas, att munnen är tilltäppt, rosslande andning

Utesluter:

smärtförmimmelse (b280)

- b469** Övriga funktioner och förmågor i hjärt-kärlsystemet och andningssystemet, andra specificerade och ospecificerade
- b498** Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner, andra specificerade
- b499** Hjärt-kärlfunktioner, blodbildnings-, immunsystems- och andningsfunktioner, ospecificerade

Kapitel 5

Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner

Detta kapitel handlar om funktioner som intagande av föda, matsmältning och elimination (utsöndring), liksom även funktioner involverade i ämnesomsättning och upprätthållande av homeostas och överlevnad genom endokrina funktioner hos organ och celler i kroppen.

Funktioner som sammanhänger med matsmältningssystemet (b510–b539)

b510 Funktioner vid intagande av föda

Funktioner som hänger samman med att inta och hantera fasta eller flytande ämnen till kroppen genom munnen

Innefattar:

funktioner att suga, tugga, bita, hantera föda i munnen, avsöndra saliv, svälja, rapa, stöta upp, spotta och kräkas

Utesluter:

förnimmelser förenade med matsmältningssystemet (b535)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som dysfagi (svårighet att svälja), aspiration och inhalation av föda, aerofagi (luftslukning), överdriven salivavsöndring, dregling, otillräcklig salivavsöndring

b5100 Att suga

Funktioner att dra in föda i munnen genom en sugande kraft som produceras genom rörelser av kinder, läppar och tunga

b5101 Att bita

Funktioner att skära av, tränga igenom eller riva av föda med framtänderna

b5102 Att tugga

Funktioner att krossa, mala och bearbeta föda med bakre tänder (dvs. molarer)

b5103 Att hantera föda i munnen

Funktioner att flytta föda runt i munnen med tänder och tunga

b5104 Salivavsöndring

Funktioner att producera saliv inne i munnen

b5105 Funktioner för att svälja

Funktion att förflytta substanser, såsom mat, dryck och saliv genom munhåla, svalg och matstrupe till magsäcken med lämplig frekvens och hastighet

Innefattar:

funktioner för att svälja genom mun, svalg och matstrupe

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som dysfagi (svårighet att svälja) lokaliserad till mun, svalg eller matstrupe

- b51050 Funktioner för att svälja oralt
Funktion att förflytta substanser genom munhålan med lämplig frekvens och hastighet
Innefattar:
att dregla
- b51051 Funktioner för att svälja genom svalget
Funktion att förflytta substanser genom svalget med lämplig frekvens och hastighet
- b51052 Funktioner för att svälja genom matstrupen
Funktion att förflytta substanser genom matstrupen med lämplig frekvens och hastighet
- b51058 Funktioner för att svälja, andra specificerade
- b51059 Funktioner för att svälja, ospecificerade
- b5106 Funktioner för uppstötning eller kräkning av innehåll i magsäck, matstrupe eller svalg
Funktioner att förflytta substanser såsom föda, dryck, läkemedel, föremål som svalts avsiktligt eller oavsiktligt i omvänd riktning mot födointag
- b51060 Kräkning
- b51061 Uppstötning
- b5108 Andra specificerade födointagningsfunktioner
- b5109 Ospecificerade födointagningsfunktioner

b515 Matsmältningsfunktioner

Funktioner för transport av föda genom matsmältningskanalen och nedbrytning av föda och absorption av näringsämnen

Innefattar:

funktioner för transport av föda genom magsäcken, peristaltikfunktioner; nedbrytning av föda, enzymproduktion och aktivitet i magsäck och tarmar; absorption av näringsämnen och födoämnestolerans

Utesluter:

funktioner vid intagande av föda (b510); funktioner för näringsupptag (b520); avföringsfunktioner (b525); förnimmelser förenade med matsmältningssystemet (b535)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som hyperaciditet (ökad grad av magsyra), malabsorption (dålig absorbering), intolerans mot föda, överdriven tarmrörlighet, tarmförlamning, tarmvred och minskad gallproduktion, överkänslighet, glutenintolerans

- b5150 Transport av föda genom magsäck och tarmar
Peristaltik och därmed sammanhängande funktioner som mekaniskt flyttar föda genom magsäck och tarmar
- b5151 Nedbrytning av föda
Funktioner för mekanisk reducering av föda till mindre delar i mag-tarmsystemet
- b5152 Absorption av näringsämnen
Funktioner att föra näringsämnen ur föda och dryck in i blodomloppet längs mag-tarmsystemet

b5153 Funktioner för födoämnestolerans

Funktioner för att acceptera lämplig föda och dryck för matsmältning och att förkasta sådant som är olämpligt

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som överkänslighet, som t.ex. glutenintolerans

b5158 Andra specificerade matsmältningsfunktioner**b5159** Ospecificerade matsmältningsfunktioner**b520** Funktioner för näringsupptag

Funktioner genom vilka näringsämnen omvandlas till komponenter av den levande kroppen

Innefattar:

funktioner att lagra näringsämnen i kroppen

Utesluter:

matsmältningsfunktioner (b515); avföringsfunktioner (b525); viktuppehållande funktioner (b530); allmänna ämnesomsättningsfunktioner (b540)

b525 Avföringsfunktioner

Funktioner att producera och eliminera restprodukter och osmält föda som avföring och därmed sammanhängande funktioner

Innefattar:

funktioner för eliminering, avföringskonsistens, avföringsfrekvens, avföringskontinens, våderspänningar

Utesluter:

matsmältningsfunktioner (b515); funktioner för näringsupptag (b520); förmälsel förenade med matsmältningssystemet (b535)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid förstoppning, diarré, vattnig avföring, nedsatt förmåga i ändtarmens slutmuskel eller inkontinens

b5250 Funktioner för eliminering av avföring

Funktioner att eliminera avföring från ändtarmen, innefattande samman- dragningsfunktioner i de abdominala musklerna vid eliminering

b5251 Funktioner för avföringskonsistens

Funktioner relaterade till konsistens i avföring som t.ex. hård, fast, mjuk eller vattnig

b5252 Funktioner för avföringsfrekvens

Funktioner involverade i avföringsfrekvensen

b5253 Funktioner för avföringskontinens

Funktioner involverade i den viljemässiga kontrollen över eliminerings- funktionen

b5254 Funktioner för hantering av luft och gaser i tarmar

Funktioner involverade i hantering och utdrivning av större mängder luft eller gaser från tarmarna

b5258 Andra specificerade avföringsfunktioner**b5259** Ospecificerade avföringsfunktioner

b530 Viktuppehållande funktioner

Funktioner att hålla lämplig kroppsvikt, innefattande viktökning under utvecklingsperioden

Innefattar:

funktioner att bibehålla ett acceptabelt kroppsmasseindex (BMI Body Mass Index)

Utesluter:

funktioner för näringsupptag (b520); allmänna ämnesomsättningsfunktioner (b540); endokrina funktioner (b555)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid primär och sekundär fetma och vilka yttrar sig som undervikt, kakexi, att banta, övervikt, avmagring

b535 Förnimmelser förenade med matsmältningssystemet

Förnimmelser som uppstår genom att äta, dricka eller därmed relaterade matsmältningsfunktioner

Utesluter:

smärtförnimmelse (b280); funktioner vid intagande av föda (b510); matsmältningsfunktioner (b515); avföringsfunktioner (b525)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar såsom förnimmelser av illamående, att känna sig uppsvälld och att ha kramp i buken; känslan av fylld magsäck, klumpkänsla i halsen, kramp i magsäcken, gasbildning i magsäcken och halsbränna

b5350 Förnimmelse av illamående

Förnimmelse av att behöva kräkas

b5351 Att känna sig uppsvälld

Förnimmelse av utspändhet i magsäcken eller buken

b5352 Förnimmelse av kramp i buken

Förnimmelser av krampaktiga eller smärtsamma muskulära samman-dragningar i den mjuka muskulaturen i mag- och tarmområdet

b5358 Andra specificerade förnimmelser i samband med matsmältningssystemet**b5359 Ospecificerade förnimmelser i samband med matsmältningssystemet****b539 Andra specificerade och ospecificerade funktioner som sammanhänger med matsmältningssystemet**

Funktioner som sammanhänger med ämnesomsättnings-systemet och det endokrina systemet (b540–b559)

b540 Allmänna ämnesomsättningsfunktioner

Funktioner för reglering av kroppens grundläggande komponenter såsom kolhydrater, proteiner och fett, deras omvandling från det ena till det andra, och deras nedbrytning till energi

Innefattar:

funktioner för basal metabolism (BMR), ämnesomsättning av kolhydrat, protein och fett, katabolism, anabolism, energiproduktion i kroppen; ökning eller minskning i ämnesomsättnings hastighet

Utesluter:

funktioner för näringsupptag (b520); viktuppehållande funktioner (b530); funktioner för vatten-, mineral- och elektrolytbalans (b545); värmereglerande funktioner (b550); endokrina funktioner (b555)

- b5400 Basalmetabolism (BMR)**
Funktioner involverade i kroppens syrekonsumtion vid specificerade vilo- och temperaturlstånd
Innefattar:
ökning eller minskning i BMR (basal metabolism)
Anmärkning:
funktionsnedsättningar såsom hypertyreodism och hypotyreodism (över- respektive underfunktion av sköldkörteln)
- b5401 Omsättning av kolhydrater**
Funktioner involverade i den process där kolhydrater i födan lagras och bryts ner till glukos och därefter till koldioxid och vatten
- b5402 Omsättning av protein**
Funktioner involverade i den process där proteiner i födan omvandlas till aminosyror och vidare bryts ner i kroppen
- b5403 Omsättning av fett**
Funktioner involverade i den process där fett i födan lagras och bryts ner i kroppen
- b5408 Andra specificerade allmänna ämnesomsättningsfunktioner**
- b5409 Ospecificerade allmänna ämnesomsättningsfunktioner**

b545 Funktioner för vatten-, mineral- och elektrolytbalans

Funktioner för reglering av vatten, mineraler och elektrolyter i kroppen

Innefattar:

funktioner för vattenbalans, mineralbalans såsom kalcium, zink, järn och elektrolytbalans såsom natrium och kalium

Utesluter:

blodbildningsfunktioner (b430); allmänna ämnesomsättningsfunktioner (b540); endokrina funktioner (b555)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som vätskeretention, uttorkning, hyperkalcemi och hypokalcemi (för mycket respektive för lite kalcium i blodet), järnbrist, hypernatremi och hyponatremi (för mycket respektive för lite natrium i blodet), hyperkalemi och hypokalemi (för mycket respektive för lite kalium i blodet); uttorkning (dehydrering) och återuppvätskning (rehydrering)

b5450 Funktioner för vattenbalans

Funktioner involverade i upprätthållande av nivå eller mängd av vatten i kroppen

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som uttorkning (dehydrering) och återuppvätskning (rehydrering)

b54500 Funktioner för vattenretention

Funktioner involverade i att bibehålla vatten i kroppen

b54501 Funktioner för bibehållande av vattenbalans

Funktioner involverade i att bibehålla den optimala mängden vatten i kroppen

b54508 Annan specificerad vattenbalans

b54509 Ospecificerad vattenbalans

- b5451   **Funktioner för mineralbalans**
          Funktioner involverade i att bibehålla jämvikt i kroppen mellan intagande, lagring, utnyttjande och utsöndring av mineraler
- b5452   **Funktioner för elektrolytbalans**
          Funktioner involverade i att bibehålla jämvikt i kroppen mellan intagande, lagring, utnyttjande och utsöndring av elektrolyter
- b5458   **Andra specificerade funktioner för vatten-, mineral- och elektrolytbalans**
- b5459   **Ospecificerade funktioner för vatten-, mineral- och elektrolytbalans**

b550 Värmereglerande funktioner

Funktioner för reglering av kroppstemperatur

Innefattar:

funktioner att bibehålla kroppstemperatur

Utesluter:

allmänna ämnesomsättningsfunktioner (b540); endokrina funktioner (b555)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som sänkt temperatur, förhöjd temperatur

- b5500   **Funktioner som reglerar kroppstemperatur**
          Funktioner involverade i att reglera kroppens kärntemperatur
          Anmärkning:
          funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som förhöjd kroppstemperatur eller sänkt kroppstemperatur
- b5501   **Bibehållande av kroppstemperatur**
          Funktioner involverade i att bibehålla optimal kroppstemperatur vid temperaturförändringar i omgivningen
          Innefattar:
          tolerans för värme och kyla
- b5508   **Andra specificerade värmereglerande funktioner**
- b5509   **Ospecificerade värmereglerande funktioner**

b555 Endokrina funktioner

Funktioner av endokrina system som påverkar alla organ och celler i kroppen samt produktion och reglering av hormonnivåer som syftar till att upprätthålla balans och livsfunktioner genom reglering av ämnesomsättning, tillväxt och utveckling, vävnadsfunktioner, sexuell utveckling, sexuella funktioner och reproduktion, sömn och humör, inklusive återkommande hormonella förändringar

Innefattar:

pubertetsfunktioner

Utesluter:

allmänna ämnesomsättningsfunktioner (b540); funktioner för vatten-, mineral- och elektrolytbalans (b545); värmereglerande funktioner (b550); sexuella funktioner (b640); menstruationsfunktioner (b650)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid diabetes mellitus; för hög funktion i hypofysen t.ex. akromegali, gigantism (störvuxenhet) eller låg hypofysfunktion t.ex. hypofyssvikt; hög eller låg funktion i sköldkörteln (ämnesomsättning); hög eller låg funktion i binjurarna; hög eller låg funktion i bisköldkörtlarna; hög eller låg funktion i könskörtlarna (testiklar/äggstockar); kortvuxenhet

b5550 Pubertetsfunktioner

Funktioner i samband med pubertetsdebut och manifestation av primära och sekundära kännetecken för kön

- b55500 Utveckling av kropps- och könshår
Funktioner i samband med utveckling av kropps- och könshår
- b55501 Utveckling av bröst och bröstvårta
Funktioner i samband med utveckling av bröst och bröstvårta
- b55502 Utveckling av penis, testiklar och pung
Funktioner i samband med utveckling av penis, testiklar och pung
- b55508 Pubertetsfunktioner, andra specificerade
- b55509 Pubertetsfunktioner, ospecificerade

b559 Andra specificerade och ospecificerade funktioner som sammanhänger med ämnesomsättning och endokrina system

b598 Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner, andra specificerade

b599 Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner, ospecificerade

Kapitel 6

Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner

Detta kapitel handlar om funktioner såsom urinutsöndring och reproduktion innefattande funktioner för sexualitet och fortplantning

Urinfunktioner (b610–b639)

b610 Urinutsöndringsfunktioner

Funktioner för urinens filtrering och uppsamling

Innefattar:

funktioner för filtrering och uppsamling av urin

Utesluter:

urineringsfunktioner (b620)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid njursvikt, hydronefros (stockning av urin på grund av nedsättning av eller hinder för urinutsöndring), hypoton urinblåsa och hinder i urinledare samt vilka yttrar sig som anuri (upphävd urinutsöndring), oliguri (minskad urinutsöndring)

b6100 Urinfiltrering

Funktioner för njurarnas filtrering av urin

b6101 Urinuppsamling

Funktioner för uppsamling och lagring av urin via urinledare och urinblåsa

b6108 Andra specificerade urinutsöndringsfunktioner

b6109 Ospecificerade urinutsöndringsfunktioner

b620 Urineringsfunktioner

Funktioner att tömma urin från urinblåsan

Innefattar:

funktioner för tömning, funktioner för urineringsfrekvens, urinkontinens

Utesluter:

urinutsöndringsfunktioner (b610); förnimmelser förenade med urinfunktioner (b630)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som stress-, trängnings-, reflex-, överflylnadsinkontinens, kontinuerlig eller blandinkontinens, efterdropp av urin, neurogen blåsrubbning, polyuri (ökad urinutsöndring), retention av urin, urinträngning

b6200 Funktioner för urintömning

Funktioner för att tömma urinblåsan

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som retention av urin (oförmåga att helt eller delvis tömma urinblåsan)

- b6201   **Funktioner för urineringsfrekvens**
            Funktioner för det antal gånger som urinering sker
- b6202   **Funktioner för urinkontinens**
            Funktioner för att kontrollera urinering
            Anmärkning:
                funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som stress-, trängnings-, reflex-,
                överskottssinkontinens, kontinuerlig eller blandinkontinens
- b6208   **Andra specificerade urineringsfunktioner**
- b6209   **Ospecificerade urineringsfunktioner**

b630   **Förnimmelser i samband med urinfunktioner**

Förnimmelser såsom brännande känsla vid urinering och trängningskänsla av urineringsnöd

Innefattar:

förnimmelser av ofullständig tömning av urin, känsla av fylld blåsa

Utesluter:

smärtfornimmelse (b280); urineringsfunktioner (b620)

b639   **Andra specificerade och ospecificerade urinfunktioner**

Genitala och reproduktiva funktioner (b640–b679)

b640   **Sexuella funktioner**

Psykiska och fysiska funktioner som hänger samman med sexualakten, innefattande stadierna upphetsning, förstadium, orgasm och post-coital avslappning (avslappning efter orgasm)

Innefattar:

funktioner för att ge uttryck åt upphetsning, förstadium, orgasm och post-coital avslappning; funktioner som hänger samman med sexuellt intresse, genomförande, peniserektion, klitoriserektion, ökad vaginal sekretion, ejakulation, orgasm

Utesluter:

fortplantningsfunktioner (b660); förnimmelser förenade med genitala och reproduktiva funktioner (b670)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som impotens, frigiditet, vaginism (slidkramp), för tidig ejakulation, priapism (kvarstående smärtsam erektion), försenad ejakulation, otillfredsställande orgasm

- b6400   **Funktioner i sexuell upphetsningsfas**
            Funktioner av sexuellt intresse, lust och upphetsning
- b6401   **Funktioner i sexuell förberedelsefas**
            Funktioner för engagemang inför sexuellt umgänge
- b6402   **Funktioner i orgasmfas**
            Funktioner för att uppnå orgasm
- b6403   **Funktioner i sexuell avslappningsfas**
            Funktioner av tillfredsställelse efter orgasm och åtföljande avslappning
            Anmärkning:
                funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som otillfredsställande orgasm
- b6408   **Andra specificerade sexuella funktioner**
- b6409   **Ospecificerade sexuella funktioner**

b650 Menstruationsfunktioner

Funktioner i samband med menstruationscykeln innefattande regelbunden menstruation och tömning av menstruationsvätska

Innefattar:

funktioner av regelbundenhet och intervall i menstruation, graden av menstruationsblödning, menarche, menopaus, menstruationens början och upphörande

Utesluter:

sexuella funktioner (b640); fortplantningsfunktioner (b660); förnimmelser för-
enade med genitala och reproduktiva funktioner (b670); smärtförnimmelse (b280)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som primärt och sekundärt utebliven menstruation, ökad menstruationsblödning, täta menstruationer, hypomenorré (alltför litet menstruellt flöde); menorragi, hypermenorré (alltför stort menstruellt flöde), retrograd menstruation, avtagande menstruation och premenstruella

b6500 Funktioner för regelbundenhet i menstruationscykeln

Funktioner involverade i menstruationscykelns regelbundenhet

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som alltför frekvent eller alltför sällan förekommande menstruation

b6501 Funktioner för intervall mellan menstruationer

Funktioner som hänger samman med tidslängden mellan två menstruationer

b6502 Funktioner för grad av menstruell blödning

Funktioner involverade i kvantitet av menstruellt flöde

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som hypomenorré (alltför litet menstruellt flöde); menorragi, hypermenorré (alltför stort menstruellt flöde)

b6503 Funktioner för menstruationsstart

Funktioner relaterade till start av den första menstruationen (menarche)

b6504 Funktioner för upphörande av menstruation

Funktioner relaterade till tillfällig eller permanent upphörande av menstruation

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som primärt och sekundärt utebliven menstruation

b6508 Andra specificerade menstruationsfunktioner**b6509** Ospecificerade menstruationsfunktioner**b660** Fortplantningsfunktioner

Funktioner i samband med fertilitet, havandeskap, barnafödelse och mjölkproduktion

Innefattar:

funktioner för manlig och kvinnlig fertilitet, havandeskap och förlossning samt mjölkutsöndring

Utesluter:

sexuella funktioner (b640); menstruationsfunktioner (b650)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som avsaknad av sädesceller, minskad utsöndring av sädesceller, rinnande bröst, avsaknad eller upphörd mjölkutsöndring, nedsatt fertilitet, sterilitet, spontan abort, utomkvedshavandeskap, missfall, litet foster, hydramnios, förtidig förlossning, försenad förlossning

- b6600 Funktioner relaterade till fertilitet**
Funktioner som hänger samman med förmåga att producera sädesceller eller äggceller för fortplantning
Utesluter:
sexuella funktioner (b640)
Anmärkning:
funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som nedsatt fertilitet, sterilitet
- b6601 Funktioner som hänger samman med havandeskap**
Funktioner som hänger samman med att bli gravid och att vara gravid
- b6602 Funktioner som hänger samman med förlossning**
Funktioner som hänger samman med att föda barn
- b6603 Mjölkproduktion**
Funktioner som hänger samman med produktion av mjölk och att göra mjölken tillgänglig för barnet
Utesluter:
amning av spädbarn och barn (d6607)
- b6608 Andra specificerade fortplantningsfunktioner**
- b6609 Ospecificerade fortplantningsfunktioner**

b670 Förmimmelser i samband med genitala och reproduktiva funktioner

Förmimmelser i samband med samlag, menstruation och relaterade genitala eller reproduktiva funktioner

Innefattar:

förmimmelser av heta vallningar under menopaus, nattsvettningar under menopaus, förmimmelser förknippade med självstimulering av könsorgan

Utesluter:

smärtförmimmelse (b280); förmimmelser förenade med urinfunktioner (b630); sexuella funktioner (b640); menstruationsfunktioner (b650); fortplantningsfunktioner (b660)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som dyspareuni (smärta och obehag vid samlag), dysmenorré (smärtsamma menstruationer)

- b6700 Förmimmelser i samband med samlag**
Förmimmelser i samband med sexuell upphetsning, förberedelse, samlag, orgasm och post-coital avslappning (avslappning efter orgasm)
- b6701 Förmimmelser i samband med menstruationscykeln**
Förmimmelser involverade vid menstruation, innefattande för- och eftermenstruella faser
- b6702 Förmimmelser i samband med menstruationscykelns upphörande**
Förmimmelser i samband med menopaus
Innefattar:
heta vallningar och nattsvettningar under menopaus
- b6703 Förmimmelser i samband med könsfunktioner**
Förmimmelser i samband med upphetsning av könsorgan
Innefattar:
förmimmelser i samband med självstimulering av könsorgan
Utesluter:
sexuella funktioner (b640); fortplantningsfunktioner (b660)

b6708 Andra specificerade förnimmelser i samband med genitala och reproduktiva funktioner

b6709 Ospecificerade förnimmelser i samband med genitala och reproduktiva funktioner

b679 Andra specificerade och ospecificerade genitala och reproduktiva funktioner

b698 Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner, andra specificerade

b699 Funktioner i köns- och urinorganen samt reproduktiva funktioner, ospecificerade

Kapitel 7

Neuromuskuloskeletala och rörelse-relaterade funktioner

Detta kapitel handlar om rörelsesystemets funktioner, inklusive funktioner i leder, skelett, reflexer och muskler

Funktioner i leder och skelett (b710–b729)

b710 Funktioner för rörlighet i leder

Funktioner för rörelseomfång och smidighet vad avser rörelse i en led

Innefattar:

funktioner att röra en enstaka eller flera leder, ryggrad, skuldra, armbåge, handled, höft, knä, fotled, småleder i hand och fot; allmän ledrörlighet

Utesluter:

ledstabilitetsfunktioner (b715); funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser (b760)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som överrörlighet i leder, stela leder, frusen skuldra, artrit

b7100 Funktioner för rörlighet i en enstaka led

Funktioner för rörelseomfång och smidighet vad avser rörelse i en led

b7101 Funktioner för rörlighet i flera leder

Funktioner för rörelseomfång och smidighet vad avser rörelse i mer än en led

b7102 Funktioner för allmän rörlighet i leder

Funktioner för rörelseomfång och smidighet vad avser rörelse i leder i hela kroppen

b7108 Andra specificerade funktioner för rörlighet i leder

b7109 Ospecificerade funktioner för rörlighet i leder

b715 Ledstabilitetsfunktioner

Funktioner för att upprätthålla stabilitet i leder

Innefattar:

stabilitet i enstaka led, i flera leder och i leder i allmänhet

Utesluter:

funktioner för rörlighet i leder (b710)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid instabil axelled, dislokation av en led, dislokation av axelled eller höftled

b7150 Funktioner för stabilitet i en enstaka led

Funktioner för att upprätthålla stabilitet i en led

b7151 Funktioner för stabilitet i flera leder

Funktioner för att upprätthålla stabilitet i mer än en led

- b7152 Funktioner för stabilitet i leder i allmänhet
Funktioner för att upprätthålla stabilitet i leder i hela kroppen
- b7158 Andra specificerade ledstabilitetsfunktioner
- b7159 Ospecificerade ledstabilitetsfunktioner

b720 Funktioner för rörlighet mellan skelettdelar

Funktioner för graden och smidigheten i rörlighet mellan specifika ben, såsom skulderbladets rörelser, rörelsen mellan bäckenbenen samt mellan småbenen i hand och fot

Utesluter:

funktioner för rörlighet i leder (b710)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som vid frusen skuldra och låsning av bäcken

- b7200 Funktioner för skulderbladets rörlighet
Funktioner för rörlighet och smidighet vad avser skulderbladet
Anmärkning:
funktionsnedsättningar vilka yttrar sig vid protraktion och retraktion (framåt- och bakåtföring) samt lateral och medial rotation av skulderbladet
- b7201 Funktioner för bäckenets rörlighet
Funktioner för rörlighet och ledspel i bäckenet
Innefattar:
rotation av bäckenet
- b7202 Funktioner för rörlighet mellan handlovsbenen
Funktioner för rörlighet och ledspel mellan småben i handen
- b7203 Funktioner för rörlighet mellan fotledsbenen
Funktioner för rörlighet och ledspel mellan småben i foten
- b7208 Andra specificerade funktioner för rörlighet mellan skelettdelar
- b7209 Ospecificerade funktioner för rörlighet mellan skelettdelar

b729 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i leder och skelett

Muskelfunktioner (b730–b749)

b730 Muskelkraftsfunktioner

Funktioner vad avser den styrka som genereras vid sammandragning av en muskel eller muskelgrupper

Innefattar:

funktioner som rör styrka i specifika muskler och muskelgrupper, muskler i en extremitet, i ena sidan av kroppen, i nedre kroppshalvan, i alla extremiteter, i bålen och i kroppens alla muskler

Utesluter:

funktioner hos strukturer intill ögat (b215); muskeltonusfunktioner (b735); muskeluthållighetsfunktioner (b740)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som svaghet i små muskler i fötter och händer, pares, paralyt, monopares och monoplegi, hemipares och hemiplegi, parapares och paraplegi, tetrapares och tetraplegi, akinetisk mutism (total stumhet och förlust av all viljemässig motorik)

b7300 Funktioner för kraft i enskilda muskler och muskelgrupper

Funktioner vad avser den styrka som genereras genom sammandragning av specifika och enskilda muskler och muskelgrupper

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som svaghet i små muskler i fötter och händer

b7301 Funktioner för kraft i musklerna i en extremitet

Funktioner vad avser den styrka som genereras genom sammandragning av muskler och muskelgrupper i arm eller ben

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som monopares och monoplegi

b7302 Funktioner för kraft i musklerna i en sida av kroppen

Funktioner vad avser den styrka som genereras genom sammandragning av muskler och muskelgrupper i vänster eller höger sida av kroppen

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som hemipares och hemiplegi

b7303 Funktioner för kraft i musklerna i den nedre kroppshalvan

Funktioner vad avser den styrka som genereras genom sammandragning av muskler och muskelgrupper i den nedre kroppshalvan

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som parapares och paraplegi

b7304 Funktioner för kraft i musklerna i samtliga extremiteter

Funktioner vad avser den styrka som genereras genom sammandragning av muskler och muskelgrupper i alla fyra extremiteterna

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som tetrapares och tetraplegi

b7305 Funktioner för kraft i bålmskler

Funktioner vad avser den styrka som genereras genom sammandragning av muskler och muskelgrupper i bålen

b7306 Funktioner för kraft i kroppens samtliga muskler

Funktioner vad avser den styrka som genereras genom sammandragning av kroppens samtliga muskler och muskelgrupper

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som akinetisk mutism (total stumhet och förlust av all viljemässig motorik)

b7308 Andra specificerade muskelkraftsfunktioner**b7309 Ospecificerade muskelkraftsfunktioner**

b735 Muskeltonusfunktioner

Funktioner vad avser den spänning som finns i muskler i vila och det motstånd muskler bjuder vid passiva rörelser

Innefattar:

funktioner vad avser muskeltonus i enskilda muskler och muskelgrupper, muskler i en extremitet, i ena sidan av kroppen, i nedre kroppshalvan, i alla extremiteter, i bålen och i kroppens samtliga muskler

Utesluter:

muskelkraftfunktioner (b730); muskeluthållighetsfunktioner (b740)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som minskad muskeltonus, ökad muskeltonus, spasticitet, myotoni och paramyotoni, vid fokal dystoni (störning av muskelspänning) t.ex. torticollis (snedhet i nacken), monopares och monoplegi, hemipares och hemiplegi, parapares och paraplegi, tetrapares och tetraplegi, allmän störning av muskeltonus, Parkinsons sjukdom eller generell pares och paralis

b7350 Funktioner för muskeltonus i enskilda muskler och muskelgrupper

Funktioner vad avser den spänning som finns i enskilda muskler och muskelgrupper i vila och det motstånd musklerna bjuder vid passiva rörelser

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som fokal dystoni (störning av muskelspänning), t.ex. torticollis (snedhet i nacken)

b7351 Funktioner för muskeltonus i muskler i en extremitet

Funktioner vad avser den spänning som finns i vila i muskler och muskelgrupper i en arm eller ett ben och det motstånd musklerna bjuder vid passiva rörelser

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som monopares och monoplegi

b7352 Funktioner för muskeltonus i ena sidan av kroppen

Funktioner vad avser den spänning som finns i muskler och muskelgrupper i vila i höger eller vänster sida av kroppen och det motstånd musklerna bjuder vid passiva rörelser

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som hemipares och hemiplegi

b7353 Funktioner för muskeltonus i muskler i nedre kroppshalvan

Funktioner vad avser den spänning som finns i muskler och muskelgrupper i vila i nedre kroppshalvan och det motstånd som musklerna bjuder vid passiva rörelser

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som parapares och paraplegi

b7354 Funktioner för muskeltonus i samtliga extremiteter

Funktioner vad avser den spänning som finns i muskler och muskelgrupper i vila i alla fyra extremiteterna och det motstånd som musklerna bjuder vid passiva rörelser

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som tetrapares och tetraplegi

b7355 Funktioner för muskeltonus i bålmusklerna

Funktioner vad avser den spänning som finns i vila i muskler och muskelgrupper i bålen och det motstånd musklerna bjuder vid passiva rörelser

- b7356 Funktioner för muskeltonus i kroppens samtliga muskler**
Funktioner vad avser den spänning som finns i vila i muskler och muskelgrupper i hela kroppen och det motstånd musklerna bjuder vid passiva rörelser
Anmärkning:
funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som allmän störning av muskeltonus, Parkinsons sjukdom eller generell pares och paralyt
- b7358 Andra specificerade muskeltonusfunktioner**
- b7359 Ospecificerade muskeltonusfunktioner**

b740 Muskeluthållighetsfunktioner

- b740 Funktioner för muskeluthållighetsfunktioner**
Funktioner vad avser att upprätthålla muskelsammandragning under erforderlig tid
Innefattar:
funktioner att upprätthålla muskelsammandragning i enskilda muskler och muskelgrupper och i kroppens alla muskler
Utesluter:
funktioner relaterade till tolerans för fysiskt arbete (b455); muskelkraftsfunktioner (b730); muskeltonusfunktioner (b735)
Anmärkning:
funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som myasthenia gravis, monopares, monoplegi, hemipares, hemiplegi, parapares, paraplegi, tetrapares, tetraplegi, generell pares och paralyt
- b7400 Funktioner för uthållighet i enskilda muskler**
Funktioner vad avser att upprätthålla muskelsammandragning i enskilda muskler under erforderlig tid
- b7401 Funktioner för uthållighet i muskelgrupper**
Funktioner vad avser att upprätthålla muskelsammandragning i enskilda muskelgrupper under erforderlig tid
Anmärkning:
funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som monopares, monoplegi, hemipares, hemiplegi, parapares och paraplegi
- b7402 Funktioner för uthållighet i kroppens samtliga muskler**
Funktioner vad avser att upprätthålla muskelsammandragning i kroppens samtliga muskler under erforderlig tid
Anmärkning:
funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som tetrapares, tetraplegi, generell pares och paralyt
- b7408 Andra specificerade muskeluthållighetsfunktioner**
- b7409 Ospecificerade muskeluthållighetsfunktioner**

b749 Andra specificerade och ospecificerade muskelfunktioner

Rörelsefunktioner (b750–b789)

b750 Motoriska reflexfunktioner

Funktioner för icke viljemässig sammandragning av muskler som utlöses automatiskt genom specifika stimuli

Innefattar:

funktioner för sträckreflex, automatisk lokal ledreflex, reflexer som utlöses genom smärtande stimuli och andra utifrån kommande stimuli; withdrawal-reflex, bicepsreflex, brachioradialisreflex, quadricepsreflex, patellarreflex, akillesreflex, förekomst och kvarstående av reflexer

- b7500**   **Funktioner för sträckreflex**
Funktioner för icke viljemässiga sammandragningar i muskler som utlöses automatiskt vid sträckning
- b7501**   **Funktioner för reflexer som genereras genom skadliga stimuli**
Funktioner för icke viljemässiga sammandragningar av muskler, som utlöses automatiskt genom smärtande eller andra skadliga stimuli
Innefattar:
withdrawal-reflex (undandragandereflex)
- b7502**   **Funktioner för reflexer som genereras genom andra utifrån kommande stimuli**
Funktioner för icke viljemässiga sammandragningar av muskler, som utlöses automatiskt genom yttre, icke skadliga, stimuli
Innefattar:
sökreflex, gripreflex, sugreflex och andra primitiva reflexer
- b7508**   **Andra specificerade motoriska reflexfunktioner**
- b7509**   **Ospecificerade motoriska reflexfunktioner**

- b755**   **Funktioner för icke viljemässiga rörelsereaktioner**
Funktioner för icke viljemässiga sammandragningar i stora muskler eller hela kroppen framkallade av kroppsställning, balans och hotande stimuli
Innefattar:
funktioner för posturala reaktioner, såsom upprättnings-, jämvikts-, balans- och skyddsreaktioner
Utesluter:
motoriska reflexfunktioner (b750)

- b760**   **Funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser**
Funktioner som rör kontroll över och koordination av viljemässiga rörelser
Innefattar:
funktioner för kontroll av viljemässiga isolerade eller sammansatta rörelser, koordination av viljemässiga rörelser, funktioner för belastning på armar eller ben, höger-vänster-koordination, öga-hand-koordination, öga-fot-koordination
Utesluter:
muskelfraktsfunktioner (b730); funktioner för icke viljemässiga rörelser (b765); gångfunktioner (b770)
Anmärkning:
funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som problem med motorisk kontroll och koordination, t.ex. dysdiadokokinesi (bristande förmåga att växla mellan antagolistiska rörelser) eller klumpighet

- b7600**   **Funktioner för kontroll av isolerade viljemässiga rörelser**
Funktioner vad avser kontroll och koordination av enkla eller isolerade viljemässiga rörelser
- b7601**   **Funktioner för kontroll av sammansatta viljemässiga rörelser**
Funktioner vad avser kontroll och koordination av sammansatta viljemässiga rörelser
- b7602**   **Funktioner för koordination av viljemässiga rörelser**
Funktioner vad avser koordination av isolerade och sammansatta viljemässiga rörelser, såsom att utföra rörelser i en ordnad kombination
Innefattar:
höger-vänster-koordination; koordination av rörelser som styrs av synen, såsom öga-hand-koordination och öga-fot-koordination

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som problem med motorisk kontroll och koordination, t.ex. dysdiadokokinesi (nedsatt förmåga att växla mellan antagonistiska rörelser) eller klumpighet

- b7603 Stödfunktioner i arm eller ben
Funktioner för kontroll och koordination vad avser viljemässiga rörelser vid belastning av kroppsvikten på armarna (armbågar eller händer) eller på benen (knän eller fötter)
- b7608 Andra specificerade funktioner för kontroll av vilje mässiga rörelser
- b7609 Ospecificerade funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser

b761 Spontana rörelser

- b7610 Generella rörelser
- b7611 Specifika spontana rörelser
- b7618 Andra specificerade spontana rörelser
- b7619 Spontana rörelser, ospecificerade

b765 Funktioner för icke viljemässiga rörelser

Funktioner för oavsiktliga, icke viljemässiga eller delvis målinriktade samman dragningar av en muskel eller muskelgrupp

Innefattar:

funktioner för icke viljemässiga sammandragningar av muskler

Utesluter:

funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser (b760); gångmönster (b770)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som tremor (darrningar), tics, manér, stereotypier, motorisk perseveration (tvångsmässiga rörelser), chorea, atetos (återkommande ofrivilliga rörelser), vokala tics, dystoniska rörelser, dyskinesi (rörelsesvårigheter) och sömnrelaterade rörelsestörningar

- b7650 Funktioner för ofrivilliga muskelsammandragningar
Funktioner för oavsiktliga, icke eller endast delvis målinriktade ofrivilliga sammandragningar av en muskel eller muskelgrupp, såsom tecken på psykisk funktionsstörning
Anmärkning:
funktionsnedsättningar som vid sömnrelaterade rörelsestörningar, koreatiska och atetoida rörelser
- b7651 Funktioner för tremor
Funktioner vad avser alternerande sammandragning och avslappning av muskler kring en led, som yttrar sig som darrning
- b7652 Funktioner för tics och manér
Funktioner vad avser upprepade, icke målinriktade och icke viljemässiga sammandragningar av muskler
Anmärkning:
funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som koprolali (tvångsmässigt uttalande av oanständiga ord), bruxism (tandgnissling)
- b7653 Funktioner för stereotypier och motoriska perseverationer
Funktioner vad avser spontana, icke målinriktade rörelser såsom gungning av kroppen eller nickning och vridning av huvudet

b7658 Andra specificerade funktioner för ofrivilliga rörelser

b7659 Ospecificerade funktioner för ofrivilliga rörelser

b770 Funktioner för gångmönster

Funktioner för rörelsemönster vid gång och löpning eller andra rörelser med hela kroppen

Innefattar:

gångmönster och löpmönster

Utesluter:

muskelkraftsfunktioner (b730); muskeltonusfunktioner (b735); funktioner för kontroll av viljemässiga rörelser (b760); funktioner för icke viljemässiga rörelser (b765)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar vilka yttrar sig som spastisk gång, hemiplegisk gång, paraplegisk gång, asymmetrisk gång, hálta och stelt gångmönster

b780 Förnimmelser vad avser muskel- och rörelsefunktioner

Förnimmelser som hänger samman med kroppens muskler och muskelgrupper och deras rörelser

Utesluter:

smärtförnimmelse (b280)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som förnimmelser av muskelstelhet och muskelstramhet, muskelspasm eller sammandragning av muskler samt tyngdkänsla i musklerna

b7800 Förnimmelse av muskelstelhet

Förnimmelse av stramhet eller stelhet i musklerna

b7801 Förnimmelse av muskelspasm

Förnimmelser av ofrivillig sammandragning av en muskel eller muskelgrupp

b7808 Andra specificerade förnimmelser vad avser muskel- och rörelsefunktioner

b7809 Ospecificerade förnimmelser vad avser muskel- och rörelsefunktioner

b789 Andra specificerade och ospecificerade rörelsefunktioner

b798 Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner, andra specificerade

b799 Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner, ospecificerade

Kapitel 8

Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer

Detta kapitel handlar om funktioner i hud, naglar och hår

Funktioner i huden (b810–b849)

b810 Hudens skyddsfunktioner

Hudens funktioner för att skydda kroppen från fysiska, kemiska mekaniska och biologiska hot

Innefattar:

funktioner för skydd mot solen och annan strålning, ljuskänslighet, pigmentering, isolerande hudfunktion, bildande av valkar, tilltagande förhårdning

Utesluter:

hudens läkande funktioner (b820); andra hudfunktioner (b830)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som yttrar sig som sprucken hud, sårnader, liggsår, trycksår, hudförtunning

b820 Hudens läkande funktioner

Hudens funktioner för att läka sprickor och andra hudskador

Innefattar:

funktioner för att bilda sårskorpa, att läka, bilda ärr; bilda blåmärken och keloid (abnorm ärrbildning)

Utesluter:

hudens skyddsfunktioner (b810); andra hudfunktioner (b830)

b830 Andra hudfunktioner

Andra funktioner i huden än att skydda och läka såsom reglering av kroppstemperatur via svett, reglering av förändringar i perifer cirkulation och vätskebalans via svett, bildning av vitamin D

Innefattar:

svettningssystem, körtelbetingade hudfunktioner och kroppslukt

Utesluter:

hudens skyddsfunktioner (b810); hudens läkande funktioner (b820)

b840 Förmimmelser som hänger samman med huden

Förmimmelser som hänger samman med huden såsom klåda, brännande känsla och krypningar

Utesluter:

smärtförmimmelse (b280)

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som yttrar sig som nålsticks känsla och krypningsförmimmelse

b849 Andra specificerade och ospecificerade hudfunktioner

Funktioner i hår och naglar (b850–b869)

b850 Hårfunktioner

Hårets funktioner, såsom skydd, färg och utseende

Innefattar:

funktioner för hårväxt, hårfärg, hårlokalisering

Anmärkning:

funktionsnedsättningar som yttrar sig som alopecia (hårförlust eller håravfall)

b860 Funktioner i naglar

Naglarnas funktioner, såsom för skydd, för att riva och klia, samt för utseende

Innefattar:

nageltillväxt och nagelfärg, nagelkvalitet

b869 Andra specificerade och ospecificerade funktioner i hår och naglar

b898 Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer, andra specificerade

b899 Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer, ospecificerade

KROPPSSTRUKTURER

Definitioner:

Kroppsstrukturer (Body structures) är kroppens anatomiska delar såsom organ, lemmar och deras komponenter

Strukturavvikelse (Impairments) är problem i struktur i form av en påvisbar avvikelse eller förlust

Första bedömningsfaktorn är en generisk bedömningsfaktor med negativ skala som används för att visa graden eller storleken av en strukturavvikelse:

xxx.0	INGEN strukturavvikelse	(ingen, frånvarande, försumbar,...)	0–4 %
xxx.1	LÄTT strukturavvikelse	(lätt, låg,...)	5–24 %
xxx.2	MÅTTLIG strukturavvikelse	(medel, ganska stor,...)	25–49 %
xxx.3	SVÅR strukturavvikelse	(grav, hög, stor, extrem,...)	50–95 %
xxx.4	TOTAL strukturavvikelse	(fullständig,...)	96–100 %
xxx.8	ej specificerat		
xxx.9	ej tillämbart		

Breda procenttalsområden har angivits för de fall där det finns tillgång till kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera en kroppsstrukturs avvikelse. När man anger ”ingen strukturavvikelse” eller ”total strukturavvikelse” kan dock ett fel på upp till 5 procent föreligga. ”Måttlig strukturavvikelse” avser en strukturavvikelse på upp till hälften av den totala strukturavvikelsen. Procenttalen måste kalibreras inom olika domäner med populationsstandarder på percentilnivå som referens. För att kunna använda denna kvantifiering på ett allmängiltigt sätt måste bedömningsmetoder utvecklas genom forskning.

Andra bedömningsfaktorn används för att visa arten av respektive kroppsstrukturs förändring:

0	ingen strukturförändring
1	total avsaknad
2	partiell avsaknad
3	en extra del
4	onormal storlek
5	bristande sammansättning
6	felställning
7	kvalitativa strukturförändringar innefattande vätskeansamling
8	ej specificerat
9	ej tillämbart

Föreslagen tredje bedömningsfaktor avses utvecklas för att visa lokalisering:

- 0 = mer än ett område
- 1 = höger
- 2 = vänster
- 3 = båda sidor
- 4 = framsida
- 5 = baksida
- 6 = proximal
- 7 = distal
- 8 = ej specificerat
- 9 = ej tillämbart

För vidare förklaring hänvisas till kodningsanvisningar för ICF i Bilaga 2.

Kapitel 1

Strukturer i nervsystemet

s110 Struktur i hjärnan

- s1100 Struktur i kortikala lober
  - s11000 Pannlob
  - s11001 Tinninglob
  - s11002 Hjässlob
  - s11003 Nacklob
  - s11008 Annan specificerad struktur i kortikala lober
  - s11009 Ospecificerad struktur i kortikala lober
- s1102 Struktur i mellanhjärnan
- s1103 Basala ganglier och därmed relaterade strukturer
- s1104 Struktur i lilla hjärnan
- s1105 Struktur i hjärnstammen
  - s11050 Förlängda märgen
  - s11051 Hjärnbryggan
  - s11052 Mitthjärnan
  - s11058 Annan specificerad hjärnstamsstruktur
  - s11059 Ospecificerad hjärnstamsstruktur
- s1106 Struktur i kranialnerver
- s1108 Annan specificerad struktur i hjärnan
- s1109 Ospecificerad struktur i hjärnan

s120 Ryggmärgen och därmed relaterade strukturer

- s1200 Struktur i ryggmärgen
  - s12000 Ryggmärg i halsområdet
  - s12001 Ryggmärg i bröstkorgsområdet
  - s12002 Ryggmärg i länd- och korsryggsområdet
  - s12003 Ryggmärg i svansområdet
  - s12008 Annan specificerad ryggmärgsstruktur
  - s12009 Ospecificerad ryggmärgsstruktur

- s1201 Ryggradsnerver
- s1208 Annan specificerad struktur i ryggmärg och därmed relaterade strukturer
- s1209 Ospecificerad struktur i ryggmärg och därmed relaterade strukturer

s130 Struktur i hjärnhinnor

s140 Struktur i sympatiska nervsystemet

s150 Struktur i det parasympatiska nervsystemet

s198 Strukturer i nervsystemet, andra specificerade

s199 Strukturer i nervsystemet, ospecificerade

Kapitel 2

Ögat, örat och därmed relaterade strukturer

s210 Struktur i ögonhåla

s220 Struktur i ögonglob

- s2200 Bindhinna, senhinna, åderhinna
- s2201 Hornhinna
- s2202 Regnbågshinna
- s2203 Näthinna
- s2204 Ögonlins
- s2205 Glaskropp
- s2208 Annan specificerad ögonglobsstruktur
- s2209 Ospecificerad ögonglobsstruktur

s230 Struktur i ögats omgivning

Utesluter:

ansiktshår (s8401)

- s2300 Tårkörtel och därmed relaterade strukturer
- s2301 Ögonlock
- s2303 Yttre ögonmuskler
- s2308 Annan specificerad struktur i ögats omgivning
- s2309 Ospecificerad struktur i ögats omgivning

s240 Struktur i ytterörat

Utesluter:

huvudhår (s8400)

s250 Struktur i mellanörat

- s2500 Trumhinna
- s2501 Örontrumpet

s2502 Hörselben

s2508 Annan specificerad struktur i mellanörat

s2509 Ospecificerad struktur i mellanörat

s260 Struktur i innerörat

s2600 Cochlea (snäcka)

s2601 Labyrint

s2602 Båggångar

s2603 Inre hörselgång

s2608 Annan specificerad struktur i innerörat

s2609 Ospecificerad struktur i innerörat

s298 Ögat, örat och därmed relaterade strukturer, andra specificerade

s299 Ögat, örat och därmed relaterade strukturer, ospecificerade

Kapitel 3

Strukturer involverade i röst och tal

s310 Struktur i näsan

Utesluter:

ansiktshår (s8401)

- s3100 Ytternäsa
- s3101 Nässkiljevägg
- s3102 Näshålor
- s3108 Annan specificerad struktur i näsan
- s3109 Ospecificerad struktur i näsan

s320 Struktur i munnen

- s3200 Tänder
  - s32000 Mjölktänder
  - s32001 Permanenta tänder
  - s32008 Tänder, andra specificerade
  - s32009 Tänder, ospecificerade
- s3201 Tandkött
- s3202 Gommens struktur
  - s32020 Hårda gommen
  - s32021 Mjuka gommen
- s3203 Tunga
- s3204 Struktur i läpp
  - s32040 Överläpp
  - s32041 Underläpp
- s3205 Filtrum (näs-läpp fåra)
- s3208 Annan specificerad munstruktur
- s3209 Ospecificerad munstruktur

s330 Struktur i svalget

- s3300 Nasofarynx
- s3301 Orofarynx

s3308 Annan specificerad struktur i svalget

s3309 Ospecificerad struktur i svalget

s340 Struktur i struphuvudet

s3400 Stämband

s3408 Annan specificerad struktur i struphuvudet

s3409 Ospecificerad struktur i struphuvudet

s398 Strukturer involverade i röst och tal, andra specificerade

s399 Strukturer involverade i röst och tal, ospecificerade

Kapitel 4

Strukturer i hjärt-kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet

s410 Struktur i hjärt-kärlsystemet

- s4100 Hjärta
  - s41000 Förmak
  - s41001 Kammare
  - s41008 Annan specificerad struktur i hjärtat
  - s41009 Ospecificerad struktur i hjärtat
- s4101 Artärer
- s4102 Vener
- s4103 Kapillärer
- s4108 Annan specificerad struktur i hjärt-kärlsystemet
- s4109 Ospecificerad struktur i hjärt-kärlsystemet

s420 Struktur i immunsystemet

- s4200 Lymfkärl
- s4201 Lymfknutor
- s4202 Thymus (bräss)
- s4203 Mjälte
- s4204 Benmärg
- s4208 Annan specificerad struktur i immunsystemet
- s4209 Ospecificerad struktur i immunsystemet

s430 Struktur i andningssystemet

- s4300 Luftstrupe
- s4301 Lungor
  - s43010 Bronkträd
  - s43011 Lungblåsor

- s43018 Annan specificerad struktur i lungor
- s43019 Ospecificerad struktur i lungor
- s4302 Bröstkorg
- s4303 Andningsmuskler
  - s43030 Revbensmuskler
  - s43031 Diafragma (mellangärde)
  - s43038 Annan specificerad andningsmuskel
  - s43039 Ospecificerad andningsmuskel
- s4308 Annan specificerad struktur i andningssystemet
- s4309 Ospecificerad struktur i andningssystemet

s498 Strukturer i hjärt- kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet, andra specificerade

s499 Strukturer i hjärt- kärlsystemet, immunologiska systemet och andningssystemet, ospecificerade

Kapitel 5

Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningssystemen samt endokrina systemet

s510 Struktur i spottkörtel

s520 Struktur i matstrupen

s530 Struktur i magsäcken

s540 Struktur i tarm

s5400 Tunntarm

s5401 Tjocktarm

s5408 Annan specificerad struktur i tarm

s5409 Ospecificerad struktur i tarm

s550 Struktur i bukspottkörteln

s560 Struktur i levern

s570 Struktur i gallblåsan och gallgångar

s580 Struktur i endokrina körtlar

s5800 Hypofys

s5801 Sköldkörtel

s5802 Bisköldkörtel

s5803 Binjure

s5808 Annan specificerad struktur i endokrina körtlar

s5809 Ospecificerad struktur i endokrina körtlar

s598 Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningssystemen samt endokrina systemet, andra specificerade

s599 Strukturer som sammanhänger med matsmältnings- och ämnesomsättningssystemen samt endokrina systemet, ospecificerade

Kapitel 6

Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system

s610 Struktur i urinorgan

- s6100 Njure
- s6101 Urinledare
- s6102 Urinblåsa
- s6103 Urinrör
- s6108 Annan specificerad struktur i urinsystemet
- s6109 Ospecificerad struktur i urinsystemet

s620 Struktur i bäckenbotten

s630 Struktur i könsorgansystemet

- s6300 Äggstockar
- s6301 Livmoder
  - s63010 Livmoderkropp
  - s63011 Livmoderhals
  - s63012 Äggledare
  - s63018 Annan specificerad struktur i livmodern
  - s63019 Ospecificerad struktur i livmodern
- s6302 Bröst och bröstvårta
- s6303 Slida och yttre könsorgan
  - s63030 Klitoris
  - s63031 Yttre blygdläppar
  - s63032 Inre blygdläppar
  - s63033 Slidgången
- s6304 Testiklar och pung

s6305 Penis

s63050 Penis ollon

s63051 Penis skaft

s63058 Annan specificerad struktur i penis

s63059 Ospecificerad struktur i penis

s6306 Prostata**s6308** Annan specificerad struktur i könsorgansystemet**s6309** Ospecificerad struktur i könsorgansystemet**s698** Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system, andra specificerade**s699** Strukturer som sammanhänger med köns- och urinorganens system, ospecificerade

Kapitel 7

Strukturer som sammanhänger med rörelse

s710 Struktur i huvud och halsregion

- s7100 Skallben
- s7101 Ansiktsben
- s7102 Ben i halsregion
- s7103 Leder i huvud och halsregion
- s7104 Muskler i huvud och halsregion
- s7105 Ledband och muskelhinnor i huvud och halsregion
- s7108 Annan specificerad struktur i huvud och halsregion
- s7109 Ospecificerad struktur i huvud och halsregion

s720 Struktur i skulderregion

- s7200 Ben i skulderregion
- s7201 Leder i skulderregion
- s7202 Muskler i skulderregion
- s7203 Ledband och muskelhinnor i skulderregion
- s7208 Annan specificerad struktur i skulderregion
- s7209 Ospecificerad struktur i skulderregion

s730 Struktur i övre extremitet

- s7300 Struktur i överarm
  - s73000 Överarmsben
  - s73001 Armbågsled
  - s73002 Överarmsmuskler
  - s73003 Ledband och muskelhinnor i överarm
  - s73008 Annan specificerad struktur i överarm
  - s73009 Ospecificerad struktur i överarm

- s7301 Struktur i underarm
  - s73010 Underarmsben
  - s73011 Handled
  - s73012 Underarmsmuskler
  - s73013 Ledband och muskelhinnor i underarm
  - s73018 Annan specificerad struktur i underarm
  - s73019 Ospecificerad struktur i underarm
- s7302 Struktur i hand
  - s73020 Ben i hand
  - s73021 Leder i hand och fingrar
  - s73022 Muskler i hand
  - s73023 Ledband och muskelhinnor i hand
  - s73028 Annan specificerad struktur i hand
  - s73029 Ospecificerad struktur i hand
- s7308 Struktur i övre extremitet, annan specificerad
- s7309 Struktur i övre extremitet, ospecificerad

s740 Struktur i bäckenregion

- s7400 Ben i bäckenregion
- s7401 Leder i bäckenregion
- s7402 Muskler i bäckenregion
- s7403 Ledband och muskelhinnor i bäckenregion
- s7408 Annan specificerad struktur i bäckenregion
- s7409 Ospecificerad struktur i bäckenregion

s750 Struktur i nedre extremitet

- s7500 Struktur i lår
  - s75000 Ben i lår
  - s75001 Höftled
  - s75002 Muskler i lår
  - s75003 Ledband och muskelhinnor i lår
  - s75008 Annan specificerad struktur i lår
  - s75009 Ospecificerad struktur i lår
- s7501 Struktur i underben
  - s75010 Ben i underben
  - s75011 Knäled

- s75012 Muskler i underben
- s75013 Ledband och muskelhinnor i underben
- s75018 Annan specificerad struktur i underben
- s75019 Ospecificerad struktur i underben
- s7502 Struktur i fotled och fot
  - s75020 Ben i fotled och fot
  - s75021 Fotled och leder i fot och tår
  - s75022 Muskler i fotled och fot
  - s75023 Ledband och muskelhinnor i fotled och fot
  - s75028 Annan specificerad struktur i fotled och fot
  - s75029 Ospecificerad struktur i fotled och fot
- s7508 Annan specificerad struktur i nedre extremitet
- s7509 Ospecificerad struktur i nedre extremitet

s760 Struktur i bål

- s7600 Struktur i ryggrad
  - s76000 Halskotpelare
  - s76001 Bröstkotpelare
  - s76002 Ländkotpelare
  - s76003 Korsben
  - s76004 Svansben
  - s76008 Annan specificerad struktur i kotpelaren
  - s76009 Ospecificerad struktur i kotpelaren
- s7601 Bålmuskler
- s7602 Ledband och muskelhinnor i bål
- s7608 Annan specificerad struktur i bål
- s7609 Ospecificerad struktur i bål

s770 Övrig muskuloskeletal struktur som sammanhänger med rörelse

- s7700 Ben
  - s7701 Leder
  - s7702 Muskler
- s7703 Ospecificerade extraartikulära ledband, muskelhinnor, extramuskulära senhinnor, retinakel, skiljeväggar, slemsäckar

s7708 Annan specificerad muskuloskeletal struktur som sammanhänger med rörelse

s7709 Ospecificerad muskuloskeletal struktur som sammanhänger med rörelse

s798 Strukturer som sammanhänger med rörelse, andra specificerade

s799 Strukturer som sammanhänger med rörelse, ospecificerade

Kapitel 8

Hud och därmed sammanhängande strukturer

s810 Struktur i hudområde

- s8100 Hud på huvudet och i halsregion
- s8101 Hud i skulderregion
- s8102 Hud på övre extremitet
- s8103 Hud i bäckenregion
- s8104 Hud på nedre extremitet
- s8105 Hud på bål och rygg
- s8108 Annan specificerad struktur i hudområde
- s8109 Ospecificerad struktur i hudområde

s820 Struktur i hudkörtlar

- s8200 Svettkörtlar
- s8201 Talgkörtlar
- s8208 Annan specificerad struktur i hudkörtlar
- s8209 Ospecificerad struktur i hudkörtlar

s830 Struktur i naglar

- s8300 Fingernaglar
- s8301 Tånaglar
- s8308 Annan specificerad struktur i naglar
- s8309 Ospecificerad struktur i naglar

s840 Struktur i hår

Innefattar:
vellushår och terminalhår

- s8400 Huvudhår
Innefattar:
hår i örat
Utesluter:
ansiktshår (s8401)
- s8401 Ansiktshår
Innefattar:
skägg, mustasch, näshår, ögonfrans och ögonbryn
- s8402 Hår i armhålan
- s8403 Pubishår
- s8404 Kroppshår
Innefattar:
hår på överkropp (bål), bröst och rygg
Utesluter:
hår i armhålan (s8402); pubishår (s8403)
- s8400 Annan specificerad struktur i hår
- s8400 Ospecificerad struktur i hår

s898 Hud och därmed sammanhängande strukturer, andra specificerade

s899 Hud och därmed sammanhängande strukturer, ospecificerad

AKTIVITETER OCH DELAKTIGHET

Definitioner:

Aktivitet (Activity) är en persons genomförande av en uppgift eller handling

Aktivitetsbegränsning (Activity limitation) är svårigheter som en person kan ha vid genomförande av aktiviteter

Delaktighet (Participation) är engagemang i en livssituation

Delaktighetsinskränkning (Participation restriction) är problem som en person kan uppleva i engagemanget i livssituationer

Anmärkning:

Under uppväxten kan funktionsnedsättningar också ta sig uttryck i form av försenad eller långsam utveckling av aktiviteter och delaktighet

Bedömningsfaktorer

Domänerna för aktivitets- och delaktighetskomponenten presenteras i en enda lista som täcker hela omfånget av livsområden från grundläggande lärande och observation till sammansatta områden såsom sociala uppgifter. Denna komponent kan användas både för att beteckna ”aktiviteter” (a) eller ”delaktighet” (p) eller båda.

De två bedömningsfaktorerna för aktivitets- och delaktighetskomponenten är bedömning av genomförande och bedömning av kapacitet.

Bedömningsfaktorn för genomförande beskriver vad en person gör i sin aktuella omgivning. Eftersom den aktuella omgivningen för in ett samhälleligt sammanhang, kan genomförande bedömt med denna bedömningsfaktor också uppfattas som ”engagemang i en livssituation” eller ”upplevd erfarenhet” av personer i det aktuella sammanhang som de lever i. Detta sammanhang innefattar omgivningsfaktorer, dvs. alla aspekter av den fysiska, sociala och attitydmässiga världen, vilka kan kodas genom användning av omgivningsfaktorer.

Bedömningsfaktorn för kapacitet beskriver en persons förmåga att utföra en uppgift eller handling. Denna bedömningsfaktor identifierar den högsta möjliga funktionsnivå som en person kan uppnå inom en given domän vid ett givet tillfälle. Kapacitet mäts i en enhetlig eller standardiserad omgivning och återger sålunda personens omgivningsanpassade förmåga. Omgivningsfaktorerna kan användas för att beskriva egenskaperna i denna enhetliga eller standardiserade omgivning.

Både kapacitets- och genomförandebedömningar kan göras för såväl med som utan hjälpmedel eller personligt stöd och i enlighet med nedanstående skala:

xxx.0	INGEN svårighet	(ingen, frånvarande, försumbar,...)	0–4 %
xxx.1	LÄTT svårighet	(lätt, låg,...)	5–24 %
xxx.2	MÅTTLIG svårighet	(medel, ganska stor,...)	25–49 %
xxx.3	STOR svårighet	(stor, grav, hög, extrem,...)	50–95 %
xxx.4	TOTAL svårighet	(fullständig,...)	96–100 %
xxx.8	ej specificerat		
xxx.9	ej tillämbart		

Breda procenttalsområden har angivits för de fall där det finns tillgång till kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera genomförandeproblem och kapacitetsbegränsning. När man anger ”inget genomförandeproblem” eller ”totalt genomförandeproblem” kan dock ett fel på upp till 5 procent föreligga. ”Måttligt genomförandeproblem” avser ett genomförandeproblem på upp till hälften av ett totalt genomförandeproblem. Procenttalen måste kalibreras inom olika domäner med populationsstandarder på percentilnivå som referens. För att kunna använda denna kvantifiering på ett allmängiltigt sätt måste bedömningsmetoder utvecklas genom forskning.

För vidare förklaring hänvisas till kodningsanvisningar för ICF i Bilaga 2.

Kapitel 1

Lärande och att tillämpa kunskap

Detta kapitel handlar om lärande, tillämpning av kunskap som är inlärd, tänkande, problemlösning och beslutsfattande

Att ha målinriktade sinnesupplevelser (d110–d129)

d110 Att se

Att avsiktlig använda synen för att uppfatta visuella stimuli såsom att följa ett föremål med blicken, titta på ett sportevenemang, på människor eller på barn som leker

d115 Att lyssna

Att avsiktlig använda av hörseln för att uppfatta auditiva stimuli såsom att lyssna på radio, mänsklig röst, musik, en föreläsning eller en historia som en annan person berättar

d120 Att ha andra målinriktade sinnesupplevelser

Att avsiktlig använda kroppens övriga grundläggande sinnen för att uppfatta stimuli såsom att beröra och känna ytstruktur, smaka på sötsaker eller lukta på blommor

d1200 Att undersöka med munnen

Att utforska föremål genom att känna på dem med mun eller läppar

d1201 Att undersöka med känseln

Att utforska föremål genom att känna på dem med händer, fingrar eller andra kroppsdelar

Utesluter:

att undersöka med munnen (d1200)

d1202 Att lukta

Att uppfatta föremål med luktsinnet genom att föra dem till näsan eller näsan till föremålen

d1203 Att smaka

Att utforska smaken på mat eller dryck genom att bita, tugga, suga

d1208 Att ha andra målinriktade sinnesupplevelser, andra specificerade

d1209 Att ha andra målinriktade sinnesupplevelser, ospecificerade

d129 Att ha målinriktade sinnesupplevelser, andra specificerade och ospecificerade

Att skaffa kunskaper och färdigheter i grundläggande inlärnin- (d130–d159)

d130 Att härma

Att imitera eller härma som grundläggande komponent i lärandeprocessen såsom att efterlikna ett ansiktsuttryck, en gest, ett ljud eller bokstäverna i alfabetet

d131 Att lära sig genom att utföra aktiviteter med föremål och personer

Att lära sig genom att utföra enkla handlingar med ett enda föremål, två eller flera föremål, relatera symboliskt till föremål, låtsas eller ersätta såsom banka med klossar, leka med dockor eller bilar; rollspel

Utesluter:

lek och spel (d9200), att bära, flytta och hantera föremål (d430–d449)

d1310 Att lära sig genom att använda ett enda föremål

Att lära sig genom att utföra enkla handlingar med ett enda föremål eller en leksak genom att manipulera, banka, flytta, släppa etc.

d1311 Att lära sig genom att använda flera föremål tillsammans

Att lära sig genom att utföra enkla handlingar som rör två eller flera föremål, leksaker eller annat material utan hänsyn till de specifika egenskaperna hos föremålen, leksakerna eller materialen

d1312 Att lära sig genom att använda flera föremål tillsammans på avsett sätt

Att lära sig genom att utföra handlingar rörande två eller flera föremål, leksaker eller material med avseende på specifika egenskaper, t.ex. sätta lock på en låda, kopp på ett fat

d1313 Att lära sig genom att använda föremål på ett symboliskt sätt

Att lära sig genom att använda föremål, leksaker eller material symboliskt, såsom att mata eller klä på en docka eller använda en simulerad miljö

d1314 Att lära genom handlingar genom att låtsas eller ersätta (låtsaslek)

Att genomföra handlingar där man fantiserar, låter ett föremål, kroppsdel eller kroppsrörelse föreställa en situation eller händelse, såsom att låtsas att ett träblock är en bil eller låtsas att något är för varmt att äta

d1315 Att lära sig genom att spela roller (rollspel)

Att genomföra handlingar där man låtsas vara någon eller något annat, inklusive att gå in och ut en roll och scenarioutveckling

d1318 Att lära sig genom att utföra aktiviteter med föremål och personer, andra specificerade

d1319 Att lära sig genom att utföra aktiviteter med föremål och personer, ospecificerade

d132 Att tillägna sig ett språk

Att utveckla förmågan att benämna personer, föremål, händelser och känslor med ord, symboler, fraser och meningar

Innefattar:

återinlärn timer av språk

Utesluter:

psykiska språkfunktioner (b167); att lara sig ytterligare ett språk (d133); kommunikation (d310-d399)

d1320 Att lara sig enstaka ord eller meningsfulla symboler

Att lara sig ord eller meningsfulla symboler sasom grafiska eller handskrivna tecken eller symboler

d1321 Att kombinera ord till fraser

Att lara sig att kombinera ord till fraser

d1322 Att lara sig syntax

Att lara sig att formulera korrekt uppbyggda meningar eller sekvenser av meningar

d1328 Att tillägna sig ett språk, annat specificerat**d1329 Att tillägna sig ett språk, ospecificerat****d133 Att lara sig ytterligare ett språk**

Att utveckla förmågan att benämna personer, föremål, händelser och känslor med ord, symboler, fraser och meningar i ytterligare språk sasom ett främmande språk eller teckenspråk

Utesluter:

psykiska språkfunktioner (b167); att tillägna sig ett språk (d132); kommunikation (d310-d399)

d134 Att ta reda på information

Att ta reda på fakta om personer, föremål och händelser sasom att fråga varför, vad, var och hur, att fråga efter namn

Utesluter:

att tillägna sig begrepp (d137); att förvärva färdigheter (d155)

d135 Att repetera

Att upprepa en följd av händelser eller symboler som grundläggande komponent i lärandeprocessen sasom att räkna med tiotal eller recitera ett rim med gester eller ackord på ett musikinstrument

Innefattar:

fördröjd imitation av en handling eller beteende

d137 Att tillägna sig begrepp

Att utveckla förmåga att förstå och använda grundläggande och komplexa begrepp för det som kännetecknar saker, personer eller händelser

d1370 Att tillägna sig grundläggande begrepp

Att lara sig använda sådana begrepp som storlek, form, kvantitet, längd, likhet, motsats

d1371 Att tillägna sig komplexa begrepp

Att lara sig använda sådana begrepp som klassificering, gruppering, ordningsföljd, omvänd ordningsföljd (reversibilitet)

d1378 Att tillägna sig begrepp, andra specificerade

d1379 Att tillägna sig begrepp, ospecificerade

d140 Att lära sig läsa

Att utveckla förmågan att på ett flytande och korrekt sätt läsa skriftligt material (inklusive punktskrift och andra symboler), såsom att känna igen tecken och bokstäver, att uttala skrivna ord med korrekt uttal och förstå skrivna ord och uttryck

d1400 Att lära sig känna igen symboler

Att lära sig grundläggande färdigheter för att tyda symboler såsom figurer, ikoner, tecken, bokstäver och ord

d1401 Att lära sig uttala skrivna ord

Att lära sig grundläggande färdigheter för att korrekt uttala tecken, bokstäver och ord

d1402 Att lära sig förstå skrivna ord och fraser

Att lära sig grundläggande färdigheter för att förstå innebörden i skrivna ord och texter

d1408 Att lära sig läsa, annat specificerat

d1409 Att lära sig läsa, ospecificerat

d145 Att lära sig skriva

Att utveckla förmågan att framställa symboler som representerar ljud, ord eller fraser för att uttrycka mening (inklusive punktskrift och andra symboler), såsom att stava riktigt och att använda korrekt grammatik

d1450 Att lära sig använda skrivredskap

Att lära sig grundläggande färdigheter för att skriva symboler eller bokstäver, såsom att hålla en penna, krita eller pensel, skriva ett tecken eller en symbol på ett papper, använda brailleskrivare, tangentbord eller kringutrustning till dator (mus)

d1451 Att lära sig skriva symboler, tecken och bokstäver

Att lära sig grundläggande färdigheter för att överföra ett ljud (morfem) till en symbol eller tecken (grafem)

d1452 Att lära sig skriva ord och fraser

Att lära sig grundläggande färdigheter för att överföra talade ord eller idéer till skrivna ord eller fraser

d1458 Att lära sig skriva, annat specificerat

d1459 Att lära sig skriva, ospecificerat

d150 Att lära sig räkna och beräkna

Att utveckla förmågan att hantera siffror och genomföra enkla och sammansatta matematiska beräkningar såsom att använda matematiska tecken för addition och subtraktion och att tillämpa korrekta matematiska beräkningar vid problemlösning

d1500 Att lära sig grundläggande matematik

Att lära sig grundläggande matematik såsom räkning, nummerföljd och gruppering

- d1501 Att lära sig känna igen siffror, aritmetiska tecken och symboler
Att lära sig känna igen och använda siffror
- d1502 Att lära sig utföra grundläggande beräkningar
Att lära sig att känna igen symboler för addition, subtraktion, multiplikation och division samt att lära sig använda dessa räknesätt
- d1508 Att lära sig räkna och beräkna, annat specificerat
- d1509 Att lära sig räkna och beräkna, ospecificerat

d155 Att förvärva färdigheter

Att utveckla grundläggande och sammansatta förmågor att integrera handlingar eller uppgifter som att initiera och fullfölja förvärvandet av en färdighet såsom att hantera verktyg eller leksaker eller spela spel

Innefattar:

att förvärva grundläggande och sammansatta färdigheter

- d1550 Att förvärva grundläggande färdigheter
Att lära elementära målinriktade handlingar såsom att lära sig att hantera enkla redskap som pennor eller matbestick
- d1551 Att förvärva sammansatta färdigheter
Att lära integrerade uppsättningar av handlingar som att följa regler, ordna sina rörelser i en bestämd rörelsesekvens och koordinera sina rörelser, såsom att lära sig spela spel (t.ex. fotboll eller schack) eller att använda ett snickarverktyg
- d1558 Att förvärva färdigheter, andra specificerade
- d1559 Att förvärva färdigheter, ospecificerade

d159 Att skaffa kunskaper och färdigheter i grundläggande inläring, andra specificerade och ospecificerade

Att tillämpa kunskap (d160–d179)

d160 Att fokusera uppmärksamhet

Att avsiktligt fokusera på specifika stimuli t.ex. genom att filtrera bort störande ljud

- d1600 Att fokusera uppmärksamhet på en person
Att avsiktligt fokusera på kännetecken hos andra människor såsom deras ansikte, beröring eller röst
- d1601 Att fokusera uppmärksamhet på omgivningen
Att avsiktligt fokusera på företeelser i omgivningen såsom förändringar i kvalitet, kvantitet eller intensitet av fysiska eller sociala stimuli
- d1608 Att fokusera uppmärksamhet, annat specificerat
- d1609 Att fokusera uppmärksamhet, ospecificerat

d163 Att tänka

Att formulera och hantera idéer, begrepp och bilder vare sig de är målinriktade eller inte, antingen ensam eller tillsammans med andra såsom att hitta på en historia, bevisa ett teorem, leka med idéer, komma på idéer, förmedla, fundera eller reflektera

Utesluter:

att lösa problem (d175); att fatta beslut (d177)

d1630 Att föreställa sig

Att bilda ett mentalt begrepp eller en bild som involverar personer, platser, saker eller händelser

d1631 Att spekulera

Att hantera idéer, begrepp eller föreställningar genom att gissa eller förutsätta någonting utifrån bristfälligt faktaunderlag eller information

d1632 Att använda hypoteser

Att hantera idéer, begrepp eller föreställningar, inklusive användning av abstrakt tänkande, för att ställa upp antaganden eller för att testa obevisade fakta

d1638 Att tänka, annat specificerat**d1639 Att tänka, ospecificerat****d166 Att läsa**

Att genomföra aktiviteter som ingår i att fatta och tolka skrivet språk, t.ex. böcker, instruktioner eller tidningar i text eller punktskrift, i syfte att skaffa sig allmän kunskap eller specifik information

Utesluter:

att lära sig läsa (d140)

d170 Att skriva

Att använda symboler eller språk för att överbringa information såsom att producera en skriftlig redogörelse av händelser eller idéer eller att skriva ett brev

Utesluter:

att lära sig skriva (d145)

d1700 Att använda allmänna färdigheter och strategier i skrivprocessen

Att använda ord med korrekt innebörd och tillämpa vedertagen meningsbyggnad

d1701 Att använda vedertaget grammatiskt språkbruk i skreven text

Att använda standardiserad stavning, punktering och rätt ordformer etc.

d1702 Att använda allmänna färdigheter och strategier för att skriva text

Att använda ord och meningar för att förmedla komplexa innebörder och abstrakta idéer

d1708 Att skriva, annat specificerat**d1709 Att skriva, ospecificerat**

d172 Att räkna och beräkna

Att genomföra beräkningar genom att tillämpa matematiska principer för att lösa problem som är formulerade i ord och att åstadkomma eller visa resultat som t.ex. att beräkna summan av tre tal eller att beräkna resultatet av att dividera ett tal med ett annat

Utesluter:

att lära sig räkna och beräkna (d150)

d1720 Att använda färdigheter och strategier för att utföra enkla sifferberäkningar

Att utföra enkla sifferberäkningar såsom att räkna, gruppera, ordna siffror i följd och göra aritmetiska beräkningar

d1721 Att använda färdigheter och strategier för att utföra komplexa sifferberäkningar

Att tillämpa matematiska procedurer och metoder såsom algebra, kalkyler och geometri för att lösa problem

d1728 Att räkna och beräkna, annat specificerat**d1729 Att räkna och beräkna, ospecificerat****d175 Att lösa problem**

Att finna lösningar på problem eller situationer genom att identifiera och analysera frågor, utveckla möjliga lösningar, utvärdera tänkbare effekter av lösningar och genomföra en vald lösning såsom att lösa en konflikt mellan två personer

Innefattar:

att lösa enkla och sammansatta problem

Utesluter:

att tänka (d163); att fatta beslut (d177)

d1750 Att lösa enkla problem

Att finna lösningar på ett enkelt problem som innefattar en enda fråga genom att identifiera och analysera frågan, utveckla lösningar, utvärdera tänkbare effekter av lösningen och genomföra en vald lösning

d1751 Att lösa komplexa problem

Att finna lösningar på ett sammansatt problem, innehållande flera inbördes sammanhängande frågor eller flera relaterade problem, genom att identifiera och analysera frågan, utveckla lösningar, utvärdera tänkbare effekter av lösningar och genomföra en vald lösning

d1758 Att lösa problem, annat specificerat**d1759 Att lösa problem, ospecificerat****d177 Att fatta beslut**

Att göra ett val mellan alternativ, att förverkliga valet och utvärdera effekterna av valet såsom att välja och köpa en specifik sak eller att besluta att göra och även genomföra en uppgift bland flera uppgifter som behöver genomföras

Utesluter:

att tänka (d163); att lösa problem (d175)

d179 Att tillämpa kunskap, annat specificerat och ospecificerat**d198 Lärande och att tillämpa kunskap, annat specificerat****d199 Lärande och att tillämpa kunskap, ospecificerat**

Kapitel 2

Att hantera allmänna uppgifter och krav

Detta kapitel handlar om allmänna aspekter på att genomföra enstaka eller mångfaldiga uppgifter, organisera arbetsgång och att hantera stress. Dessa items kan användas tillsammans med mer specifika uppgifter eller handlingar för att identifiera de underliggande grunddragen vid genomförandet av uppgifter under olika omständigheter

d210 Att företa en enstaka uppgift

Att genomföra enkla eller komplicerade och koordinerade handlingar som sammanhänger med de psykiska och fysiska komponenterna i en enstaka uppgift såsom att påbörja en uppgift, att organisera tid, rum och material till uppgiften, att planera uppgiften stegvis, genomföra, avsluta och upprätthålla en uppgift

Innefattar:

att företa en enkel eller en komplicerad uppgift; att företa en enstaka uppgift självständigt eller i grupp

Utesluter:

att förvärva färdigheter (d155); att lösa problem (d175), att fatta beslut (d177); att företa mångfaldiga uppgifter (d220)

d2100 Att företa en enkel uppgift

Att förbereda, påbörja och ordna tid och rum som krävs för en enkel uppgift, att utföra en enkel uppgift med en enstaka huvudsaklig komponent såsom att packa föremål i en behållare

d2101 Att företa en komplicerad uppgift

Att förbereda, påbörja och ordna tid och rum för en sammansatt uppgift, att genomföra en sammansatt uppgift med mer än en komponent, som kan genomföras i följd eller samtidigt såsom att göra i ordning en plats för att leka och spela, möblera sitt hem eller att göra en läxa

d2102 Att företa en enstaka uppgift självständigt

Att förbereda, påbörja och ordna tid och rum för en enkel eller sammansatt uppgift och att hantera och utföra uppgiften på egen hand och utan stöd av andra

d2103 Att företa en enstaka uppgift i grupp

Att förbereda, påbörja och ordna tid och rum för en enstaka uppgift, enkel eller sammansatt, att hantera och utföra uppgiften tillsammans med personer som är involverade i några eller i alla steg i uppgiften

d2108 Att företa andra specificerade enstaka uppgifter

d2109 Att företa ospecificerade enstaka uppgifter

d220 Att företa mångfaldiga uppgifter

Att genomföra enkla eller komplicerade och koordinerade handlingar som komponenter i mångfaldiga, integrerade och komplicerade uppgifter i följd eller samtidigt

Innefattar:

att företa mångfaldiga uppgifter; fullfölja mångfaldiga uppgifter; att företa mångfaldiga uppgifter självständigt eller i grupp

Utesluter:

att förvärva färdigheter (d155); att lösa problem (d175); att fatta beslut (d177); att företa en enstaka uppgift (d210)

d2200 Att genomföra mångfaldiga uppgifter

Att förbereda, påbörja och ordna tid och rum som krävs för många uppgifter och att hantera och utföra många uppgifter, samtidigt eller i följd

d2201 Att slutföra mångfaldiga uppgifter

Att slutföra många uppgifter, samtidigt eller i följd

d2202 Att företa mångfaldiga uppgifter självständigt

Att förbereda, påbörja och ordna tid och rum för mångfaldiga uppgifter och att hantera och utföra många uppgifter samtidigt eller i följd på egen hand utan stöd av andra

d2203 Att företa mångfaldiga uppgifter i grupp

Att förbereda, påbörja och ordna tid och rum för mångfaldiga uppgifter samt att hantera och utföra många uppgifter samtidigt eller i följd tillsammans med andra som är involverade i några eller samtliga steg i de mångfaldiga uppgifterna

d2208 Att företa andra specificerade mångfaldiga uppgifter**d2209 Att företa ospecificerade mångfaldiga uppgifter****d230 Att genomföra daglig rutin**

Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att planera, hantera och fullfölja vad de dagliga rutinerna kräver såsom att beräkna tid och göra upp planer för olika aktiviteter under dagen

Innefattar:

att hantera och fullfölja dagliga rutiner; att anpassa sin egen aktivitetsnivå

Utesluter:

att företa mångfaldiga uppgifter (d220)

d2301 Att hantera daglig rutin

Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att planera och hantera dagliga rutiner eller plikter

d2302 Att slutföra den dagliga rutinen

Att genomföra enkla, sammansatta och samordnade handlingar som en person behöver göra för att slutföra dagliga rutiner eller plikter såsom att klä på sig, äta frukost, ge sig iväg till skola eller arbete och återvända hem i slutet av dagen

d2303 Att hantera sin egen aktivitetsnivå

Att genomföra handlingar och beteenden för att fastställa behov av energi och tid för de aktiviteter som krävs i dagliga rutiner eller plikter

d2304 Att anpassa sig till förändringar i daglig rutin

Att avbryta och ändra uppgifter och handlingar för att svara på nya situations- och/eller tidskrav, göra en övergång från ett vanligt aktivitetsmönster till en ny uppsättning av aktiviteter för att fullgöra dagliga uppgifter

- d2305   Att hantera sin egna tid
Att hantera tiden som krävs för att slutföra vanliga eller specifika aktiviteter, såsom att förbereda sig för att lämna hemmet, ta läkemedel och ha tillgång till tekniska hjälpmedel och stöd
- d2308   Att genomföra daglig rutin, annan specificerad
- d2309   Att genomföra daglig rutin, ospecificerad

d240 Att hantera stress och andra psykologiska krav

Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att klara och kontrollera de psykologiska krav som ställs för att genomföra uppgifter som kräver betydande ansvarstagande och innefattar stress, oro eller kris såsom ta examen, köra ett fordon i stark trafik, slutföra en uppgift inom en tidsgräns eller ta ansvar för en grupp eller individer

Innefattar:

att hantera ansvarstagande; att hantera stress och kris

- d2400   Att hantera ansvarstagande
Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att klara av ansvarsfrågor i genomförande av en uppgift såsom att vänta på sin tur, ta djupa andetag för att förbli lugn, systematiskt leta efter förlorade föremål och hålla koll på tiden
- d2401   Att hantera stress
Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att framgångsrikt bemästra press och stress i samband med genomförande av en uppgift
- d2402   Att hantera kriser
Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att framgångsrikt bemästra problem som uppstår i en situation eller i en akut fara eller svårighet
- d2408   Att hantera stress och andra psykologiska krav, andra specificerade
- d2409   Att hantera stress och andra psykologiska krav, ospecificerade

d298 Att hantera allmänna uppgifter och krav, andra specificerade

d299 Att hantera allmänna uppgifter och krav, ospecificerade

Kapitel 3

Kommunikation

Detta kapitel handlar om allmänna och specifika drag i kommunikation genom språk, tecken och symboler och som innefattar att ta emot och att förmedla budskap, att genomföra samtal och att använda olika kommunikationsmetoder och kommunikationshjälpmedel.

Att kommunicera – att vara mottagare (d310–d329)

d310 Att kommunicera genom att ta emot talade meddelanden

Att förstå ordagranna och dolda innebörder i talade meddelanden såsom att förstå att ett uttalande påstår ett faktum eller är ett idiomatiskt uttryck

Innefattar:

att kommunicera genom att ta emot enkla talade meddelanden eller komplexa talade meddelanden

d3100 Att kommunicera genom att ta emot enkla talade meddelanden

Att förstå den ordagranna innebörden i enkla talade meddelanden

d3101 Att kommunicera genom att ta emot komplexa talade meddelanden

Att förstå den ordagranna och dolda innebörden i komplexa talade meddelanden

d3102 Att kommunicera genom att ta emot mänsklig röst

Att förstå den mänskliga rösten på ett mycket grundläggande sätt

d3108 Att kommunicera genom att ta emot talade meddelanden, andra specificerade

d3109 Att kommunicera genom att ta emot talade meddelanden, ospecificerade

d315 Att kommunicera genom att ta emot icke-verbala meddelanden

Att begripa ordagranna eller dolda innebörder i meddelanden som överbringas genom gester, symboler och teckningar såsom att förstå att ett barn är trött när det gnuggar sig i ögonen eller att varningsljud betyder att det brinner

Innefattar:

att kommunicera genom att ta emot kroppsgester, allmänna tecken och symboler, teckningar och fotografier

d3150 Att kommunicera genom att ta emot kroppsliga gester

Att förstå innebörden som förmedlas genom ansiktsuttryck, handrörelser eller tecken, kroppsställning och andra former av kroppsspråk

- d3151 Att kommunicera genom att ta emot allmänna tecken och symboler
Att förstå innebörden av offentliga tecken och symboler såsom trafikmärken, varningssymboler, musikaliska eller vetenskapliga teckensystem och ikoner
- d3152 Att kommunicera genom att ta emot teckningar och fotografier
Att förstå innebörden i teckningar, (t.ex. streckteckningar, grafisk framställning, målningar, tredimensionella framställningar, piktogram), grafer, kartor och fotografier såsom att förstå att en uppåtgående linje på ett längddiagram visar på att ett barn växer
- d3158 Att kommunicera genom att ta emot icke-verbala meddelanden, andra specificerade
- d3159 Att kommunicera genom att ta emot icke-verbala meddelanden, ospecificerade

d320 Att kommunicera genom att ta emot meddelanden på teckenspråk

Att ta emot och begripa ordagrann och dold innebörd i meddelanden på teckenspråk

d325 Att kommunicera genom att ta emot skrivna meddelanden

Att begripa ordagrann och dold innebörd i meddelanden som är överbringade genom skrivet språk (innefattande punktskrift), såsom att följa politiska händelser i dagstidning eller att förstå innebörden i en religiös skrift

d329 Att kommunicera genom att ta emot meddelanden på andra och ospecificerade sätt

Att kommunicera – att vara sändare (d330–d349)

d330 Att tala

Att åstadkomma ord, fraser eller längre avsnitt i talade meddelanden med ordagrann och dold innebörd såsom att uttrycka ett faktum eller berätta en historia muntligt

- d3300 Att åstadkomma meningsfulla ljud
Att använda enskilda ord för att benämna objekt, personer eller handlingar såsom boll, mamma, hej då
- d3301 Att åstadkomma enkla talade meddelanden
Att använda ord för att åstadkomma enkla talade meddelanden, såsom enkla eller få ord eller att uttrycka behov (t.ex. jag vill...) eller känsla (t.ex. jag gillar...)
- d3302 Att åstadkomma komplexa talade meddelanden
Att använda ord för att åstadkomma komplexa talade meddelanden (fullständiga meningar) såsom att ge en förklaring eller fråga efter en vägbeskrivning
- d3308 Att tala, andra specificerade
- d3309 Att tala, ospecificerade

d331 Preverbal vokalisation

Att med ljud uttrycka medvetenhet om att en annan person är i närheten, såsom att göra ljud när mamman är i närheten; jollra, jollra i turtagningsaktiviteter; vokalisera som svar på tal genom att imitera ljud i en turtagningsprocedur

Utesluter:

att sjunga (d332)

d332 Att sjunga

Att använda toner i en följd som resulterar i en melodi för att förmedla budskap

Innefattar:

humma, skandera

d335 Att uttrycka sig genom icke-verbala meddelanden

Att använda gester, symboler och teckningar för att uttrycka meddelanden såsom att skaka på huvudet för att antyda bristande instämmande eller att teckna en bild eller diagram för att uttrycka ett faktum eller en komplex idé

Innefattar:

att framställa kroppsliga gester, tecken, symboler, teckningar och fotografier

d3350 Att uttrycka sig genom kroppsspråk

Att uttrycka meddelanden genom avsiktliga kroppsrörelser såsom genom ansiktsrörelser (t.ex. att le, rynka pannan och skaka på huvudet), arm- och handrörelser samt kroppsställningar (t.ex. att omfamna för att antyda ömhet eller att peka för att få uppmärksamhet eller en sak)

d3351 Att uttrycka sig genom tecken och symboler

Att uttrycka innebörd genom att använda tecken och symboler (t.ex. ikoner, Blissbordssymboler, vetenskapliga och matematiska symboler) och symboliska teckensystem såsom musikaliska noter för att uttrycka en melodi

d3352 Att uttrycka sig genom teckningar och fotografier

Att uttrycka innebörd genom att rita, teckna, måla, skissa, göra diagram eller bilder eller använda fotografier, såsom att rita en karta för att ge någon en vägbeskrivning

d3358 Att uttrycka sig genom icke-verbala meddelanden, andra specificerade**d3359 Att uttrycka sig genom icke-verbala meddelanden, ospecificerade****d340 Att uttrycka sig genom meddelanden på teckenspråk**

Att uttrycka ordagrann och dold innebörd genom teckenspråk

d345 Att skriva meddelanden

Att förmedla ordagrann och dold innebörd i meddelanden som uttrycks genom skriftspråk såsom att skriva ett inbjudningsbrev

d349 Att kommunicera – att vara sändare, andra specificerade och ospecificerade

Att konversera och använda kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker (d350–d369)

d350 Att konversera

Att starta, hålla igång och slutföra ett utbyte av tankar och idéer genom talat, skrivet, tecknat eller annan form av språk med en eller flera personer som man känner eller som är främmande, i formella eller tillfälliga miljöer

Innefattar:

att starta, hålla igång och slutföra ett samtal; att samtala med en eller flera personer

d3500 Att starta en konversation

Att påbörja samspel såsom att initiera en turtagningsaktivitet genom ögonkontakt eller på annat sätt, vilket leder till kommunikation eller samtal som att presentera sig, hälsa på sedvanligt sätt eller att introducera ett samtalsämne eller ställa frågor

d3501 Att hålla igång en konversation

Att fortsätta och forma ett samtal eller samspel genom att turas om att uttrycka sig, tala eller använda tecken, samt genom att tillföra nya idéer, introducera ett nytt samtalsämne eller återuppta ett ämne som tidigare nämnts

d3502 Att avsluta en konversation

Att avsluta ett samtal med sedvanliga avslutningsord och därigenom föra samtalsämnet till ett slut

d3503 Att konversera med en person

Att påbörja, upprätthålla, forma och avsluta ett samtal eller tankeutbyte med en person såsom i ett samtal om vädret med en vän

d3504 Att konversera med många personer

Att påbörja, upprätthålla, forma och avsluta ett samtal med mer än en person såsom att starta och delta i ett gruppsamtal

d3508 Att konversera, annan specificerad

d3509 Att konversera, ospecificerad

d355 Att diskutera

Att starta, hålla igång och slutföra en genomgång av ett ämne genom att ge argument för och emot eller att debattera med hjälp av talat, skrivet, tecknat eller annan form av språk, med en eller flera personer som man känner eller som är okända, i formella eller tillfälliga miljöer

Innefattar:

diskussion med en eller flera personer

d3550 Att diskutera med en person

Att initiera, hålla igång, forma eller avsluta ett meningsutbyte eller en debatt med en person

d3551 Att diskutera med flera personer

Att initiera, hålla igång, forma eller avsluta ett meningsutbyte eller en debatt med mer än en person

d3558 Att diskutera, annan specificerad

d3559 Att diskutera, ospecificerad

d360 Att använda kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker

Att använda utrustningar, tekniker och andra medel för kommunikation såsom att ringa en vän på telefon

Innefattar:

att använda telekommunikationsmedel, att använda skrivmaskiner och kommunikationstekniker

d3600 Att använda telekommunikationsutrustning

Att använda telefoner, datorer och annan elektronisk utrustning för telekommunikation

d3601 Att använda skrivmaskiner

Att använda utrustning för att skriva, såsom skrivmaskiner, datorer och punktskriftsmaskiner som medel för kommunikation

d3602 Att använda kommunikationstekniker

Att genomföra handlingar och uppgifter som involverar alternativa tekniker för att kommunicera, såsom läppavläsning

d3608 Att använda kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker, andra specificerade**d3609** Att använda kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker, ospecificerade**d369** Att konversera och använda kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker, andra specificerade och ospecificerade**d398** Kommunikation, annan specificerad**d399** Kommunikation, ospecificerad

Kapitel 4

Förflyttning

Detta kapitel handlar om att röra sig genom att ändra kroppsställning eller att förflytta sig från en plats till en annan, att bära, flytta eller hantera föremål, att gå, springa eller klättra och att använda olika former av transportmedel

Att ändra och bibehålla kroppsställning (d410–d429)

d410 Att ändra grundläggande kroppsställning

Att inta eller ändra kroppsställning och att förflytta sig från en plats till en annan såsom att resa sig ur en stol för att lägga sig på en säng, att lägga sig på knä eller sätta sig på huk och åter resa sig

Innefattar:

att ändra kroppsställning från liggande från att sitta på huk eller stå på knä från att sitta eller stå, att böja sig och förskjuta kroppsvikten

Utesluter:

att förflytta sig själv (d420)

d4100 Att ligga ner

Att lägga sig ner och resa sig från liggande ställning eller att ändra kroppsställning från liggande till någon annan ställning såsom att stå eller sitta

Innefattar:

att lägga sig på magen

d4101 Att sitta på huk

Att sätta sig ner och resa sig upp från huksittande ställning med knäna uppdagna eller sittande på hälar, såsom man behöver göra för toalettbehov på marknivå, eller att ändra kroppsställning från att sitta på huk till någon annan ställning såsom att stå

d4102 Att stå på knä

Att lägga sig och resa sig upp från knästående ställning där kroppen stöds av knäna med böjda ben såsom under bön eller ändra kroppsställning från knästående till någon annan ställning såsom att stå

d4103 Att sitta

Att sätta sig ner och resa sig upp från sittande ställning och att ändra kroppsställning från sittande till någon annan ställning såsom att stå eller ligga

Innefattar:

att sätta sig med böjda eller korslagda ben; att sätta sig med eller utan stöd under fötterna

d4104 Att stå

Att inta och lämna stående ställning eller ändra kroppsställning från stående till någon annan ställning såsom att ligga eller sitta

d4105 Att böja sig

Att luta kroppen nedåt eller åt sidan såsom när man böjer eller sträcker sig ner efter en sak

- d4106 Att förskjuta kroppens tyngdpunkt**
Att anpassa och ändra fördelningen av kroppstyngden i liggande sittande eller stående ställning såsom när man stående flyttar över tyngden från den ena foten till den andra
Utesluter:
att förflytta sig själv (d420); att gå (d450)
- d4107 Att rulla över**
Att flytta kroppen från en position till en annan i liggande ställning såsom att vända från sida till sida eller från mage till rygg
- d4108 Att ändra grundläggande kroppsställning, annan specificerad**
- d4109 Att ändra grundläggande kroppsställning, ospecificerad**

d415 Att bibehålla en kroppsställning

Att vid behov förbli i samma kroppsställning såsom att förbli sittande eller att förbli stående i arbete eller skola

Innefattar:

att bibehålla en liggande huksittande, knästående sittande eller stående ställning

- d4150 Att bibehålla liggande ställning**
Att under erforderlig tid förbli i liggande ställning såsom att förbli i utsträckt ställning i en säng
Innefattar:
att förbli i liggande ställning på magen, på ryggen eller på sidan
- d4151 Att bibehålla huksittande ställning**
Att under erforderlig tid bibehålla en hukande ställning såsom att sitta på golvet utan något att sitta på
- d4152 Att bibehålla knästående ställning**
Att under erforderlig tid förbli i en knästående ställning där kroppen stöds av knäna med böjda ben såsom under bön i kyrkan
- d4153 Att bibehålla sittande ställning**
Att under erforderlig tid förbli i sittande ställning på en sittplats eller på golvet såsom att sitta vid skrivbord eller till bords
Innefattar:
att förbli i sittande ställning med raka eller korslagda ben med eller utan stöd för fötterna
- d4154 Att bibehålla stående ställning**
Att under erforderlig tid förbli i stående ställning såsom när man står i en kö
Innefattar:
att förbli i stående ställning på sluttande, hala eller hårda underlag
- d4155 Att bibehålla huvudets ställning**
Att kontrollera huvudets position och bära upp huvudets tyngd under en bestämd tidsperiod
- d4158 Att bibehålla en kroppsställning, annan specificerad**
- d4159 Att bibehålla en kroppsställning, ospecificerad**

d420 Att förflytta sig själv

Att göra en överflyttning från en yta till en annan såsom att glida längs en bänk eller flytta sig från säng till stol utan att ändra kroppsställning

Innefattar:

att förflytta sig själv i sittande eller liggande ställning

Utesluter:

att ändra grundläggande kroppsställning (d410)

d4200 Att förflytta sig själv i sittande ställning

Att göra en överflyttning från sittande på en plats till en annan plats på samma eller annan nivå, såsom att flytta sig från stol till säng

Innefattar:

att flytta sig från en stol till en annan sittplats, såsom en toaletsits; att

flytta sig från en rullstol till ett bilsäte

Utesluter:

att ändra grundläggande kroppsställning (d410)

d4201 Att förflytta sig själv i liggande ställning

Att göra en överflyttning från en liggande ställning till en annan på samma eller annan nivå såsom att flytta från en säng till en annan

Utesluter:

att ändra grundläggande kroppsställning (d410)

d4208 Att förflytta sig själv, annat specificerat**d4209 Att förflytta sig själv, ospecificerat****d429 Att ändra och bibehålla kroppsställning, annat specificerat och ospecificerat***Att bära, flytta och hantera föremål (d430–d449)***d430 Att lyfta och bära föremål**

Att lyfta upp ett föremål eller ta något från en plats till en annan såsom att lyfta en kopp eller leksak eller att bära en låda eller ett barn från ett rum till ett annat

Innefattar:

att lyfta, bära i händerna, i armarna, på skuldrorna, höften, ryggen eller huvudet och att sätta ner

d4300 Att lyfta

Att lyfta ett föremål för att flytta det från en lägre till en högre nivå såsom att lyfta ett glas från bordet

d4301 Att bära i händerna

Att med hjälp av händerna ta eller flytta ett föremål från en plats till en annan såsom att bära ett dricksglas eller en resväska

d4302 Att bära i armarna

Att med hjälp av armar och händer ta eller flytta ett föremål från en plats till en annan såsom att bära ett husdjur, barn eller annat större föremål

d4303 Att bära på skuldror, höft eller rygg

Att med hjälp av skuldror, höft eller rygg eller någon kombination av dessa ta eller flytta ett föremål från en plats till en annan såsom att bära ett stort paket eller en skolväska

d4304 Att bära på huvudet

Att med hjälp av huvudet ta eller flytta ett föremål från en plats till en annan såsom att bära ett kärl med vatten på huvudet

d4305 Att sätta ner föremål

Att använda händer, armar eller andra kroppsdelar för att sätta ner ett föremål på en yta eller plats såsom att sätta ner en vattenbehållare på marken

d4308 Att lyfta och bära, annat specificerat**d4309 Att lyfta och bära, ospecificerat****d435 Att flytta föremål med hjälp av benen**

Att genomföra koordinerade handlingar som syftar till att flytta föremål genom att använda benen och fötterna såsom att sparka en boll eller trampa på cykelpedaler

Innefattar:

att skjuta på med benen, att sparka

d4350 Att skjuta på med benen

Att använda ben och fötter för att utöva en kraft på ett föremål för att fösa det ifrån sig såsom att fösa bort en stol med en fot

d4351 Att sparka

Att använda benen och fötterna för att sparka bort något såsom att sparka en boll

d4358 Att flytta föremål med hjälp av benen, annat specificerat**d4359 Att flytta föremål med hjälp av benen, ospecificerat****d440 Att använda handens finmotorik**

Att genomföra koordinerade handlingar för att hantera föremål, plocka upp, behandla och släppa dem genom att använda hand, fingrar och tumme såsom krävs för att plocka upp ett mynt från ett bord, slå ett telefonnummer eller trycka på en knapp

Innefattar:

att plocka upp, gripa, hantera och släppa

Utesluter:

att lyfta och bära föremål (d430)

d4400 Att plocka upp

Att med händer och fingrar lyfta eller ta upp ett litet föremål såsom att plocka upp en penna

d4401 Att gripa

Att använda en eller båda händerna för att gripa och hålla fast något såsom att gripa ett verktyg eller ett dörrhandtag

d4402 Att hantera eller manipulera

Att använda fingrar och händer för att utöva kontroll eller visa något såsom att hantera mynt eller andra små föremål som saxar, skosnören, pennor, äppinnar, knivar och gafflar

d4403 Att släppa

Att använda fingrar och händer för att släppa något så att det faller eller ändrar ställning såsom att släppa ett klädesplagg eller en bit mat till ett husdjur

d4408 Att använda handens finmotorik, annan specificerad**d4409 Att använda handens finmotorik, ospecificerad**

d445 Att använda och arm

Att genomföra koordinerade handlingar som krävs för att flytta föremål eller hantera dem genom att använda händer och armar såsom att vrida på dörrhandtag eller kasta eller fånga ett föremål

Innefattar:

att dra eller knuffa föremål, att räcka fram, vända eller vrida händer eller armar, att kasta, att fånga

Utesluter:

att använda handens finmotorik (d440)

d4450 Att dra

Att använda fingrar, händer och armar för att föra ett föremål i riktning mot sig själv, eller att flytta det från en plats till en annan såsom att dra i ett snöre eller dra igen och stänga en dörr

d4451 Att föra eller knuffa

Att använda fingrar, händer och armar för att flytta något bort från sig själv eller att flytta det från en plats till en annan såsom att putta en leksak eller knuffa bort ett djur

d4452 Att räcka fram

Att använda händer och armar för att sträcka ut, röra och gripa något såsom att sträcka sig över ett bord efter en bok

d4453 Att vända eller vrida händer eller armar

Att använda fingrar, händer eller armar för att rotera, vända eller böja ett föremål som krävs för att öppna en burk eller använda verktyg såsom en tandborste eller skruvmejsel

d4454 Att kasta

Att använda fingrar, händer och armar för att lyfta något och skicka iväg det med viss kraft genom luften som när man kastar en boll

d4455 Att fånga

Att använda fingrar, händer och armar för att gripa ett rörligt föremål för att få det att stoppa och att hålla det såsom när man fångar en boll

d4458 Att använda hand och arm, annat specificerat**d4459 Att använda hand och arm, ospecificerat****d446 Att använda fotens finmotorik**

Att genomföra koordinerade handlingar för att plocka upp, manipulera/hantera och släppa föremål genom att använda sina fötter och tår

Utesluter:

att flytta föremål med hjälp av benen (d435)

d449 Att bära, flytta och hantera föremål, annat specificerat och ospecificerat

Att gå och röra sig omkring (d450–d469)

d450 Att gå

Att förflytta sig till fots längs en yta, steg för steg, där en fot alltid är i marken såsom att promenera, flanera, gå framlänges, baklänges eller i sidled

Innefattar:

att gå kortare eller längre sträckor; gå på olika underlag; gå runt hinder

Utesluter:

att förflytta sig själv (d420); att röra sig omkring på olika sätt (d455)

d4500 Att gå kortare sträckor

Att gå mindre än 1 km såsom att gå runt i rum eller korridorer inom en byggnad eller korta sträckor utanför

d4501 Att gå längre sträckor

Att gå längre än 1 km såsom igenom en by eller stad, mellan byar eller över öppna områden

d4502 Att gå på olika underlag

Att gå på sluttande underlag, på ojämnt eller löst underlag såsom gräs, grus eller is och snö eller att gå ombord på en båt eller ett tåg

d4503 Att gå runt hinder

Att gå på det sätt som krävs för att undvika rörliga och fasta föremål, människor, djur och fordon såsom att gå runt på en marknad eller i en affär, gå runt på gatan eller genom trafik eller i folkträngsel

d4508 Att gå, annat specificerat

d4509 Att gå, ospecificerat

d451 Att gå uppför och nedför i trappor

Att förflytta sig uppåt och nedåt så att minst en fot alltid är på marken, såsom att gå uppför och nedför i trappor eller trottoarkanter

Utesluter:

att gå (d450); att klättra (d4551)

d455 Att röra sig omkring på olika sätt

Att förflytta hela kroppen från en plats till en annan på andra sätt än att gå såsom att klättra över en sten eller springa utmed en gata, att skutta, kuta, hoppa, slå kullerbytta och springa runt hinder

Innefattar:

att krypa, klättra, springa, jogga, hoppa, röra sig medan man ligger, röra sig medan man sitter och simmar

Utesluter:

att förflytta sig själv (d420); att gå (d450)

d4550 Att krypa

Att i en framstupa ställning på händer eller händer och armar och knän förflytta hela kroppen från en plats till en annan

d4551 Att klättra

Att förflytta hela kroppen uppåt eller neråt på olika underlag eller föremål såsom trappsteg, klippblock, stegar eller trappor, staket eller andra föremål

Utesluter:

att gå uppför och nedför i trappor (d451)

d4552 Att springa

Att förflytta sig med snabba steg så att båda fötterna i ett visst moment

samtidigt är i luften

d4553 Att hoppa

Att förflytta sig från marken genom att böja och sträcka ut benen såsom att hoppa på ett ben, skutta samt hoppa eller dyka i vatten

d4554 Att simma

Att driva hela kroppen genom vatten med hjälp av rörelser i armar, ben och kropp utan att ta stöd från botten

d4555 Att rulla eller rotera hela kroppen i liggande ställning

Att rulla eller rotera hela kroppen från en plats till en annan i liggande läge utan att resa sig.

Utesluter:

att rulla över (d4107); att förflytta sig själv i liggande ställning (d4201); att krypa (d4550)

d4556 Att rulla eller rotera hela kroppen i sittande ställning

Att rulla eller rotera hela kroppen från en plats till en annan i sittande läge utan att resa sig.

Utesluter:

att förflytta sig själv i sittande ställning (d4200); att förflytta sig med utrustning (d465)

d4558 Att röra sig omkring på olika sätt, annat specificerat

d4559 Att röra sig omkring på olika sätt, ospecificerat

d460 Att röra sig omkring på olika platser

Att gå och förflytta sig på olika platser och situationer såsom att gå mellan rummen i ett hus, inom en byggnad eller längs gatan i en stad

Innefattar:

att röra sig, att krypa eller klättra inom hemmet, att gå och röra sig inom andra byggnader än hemmet samt utanför hemmet och andra byggnader

d4600 Att röra sig inom hemmet

Att gå eller förflytta sig i och runt i sitt hem, inom ett rum, mellan rummen och runt hela bostaden eller bostadsområdet

Innefattar:

att förflytta sig från ett våningsplan till ett annat, på en angränsande balkong, gårdsplan, veranda eller trädgård

d4601 Att röra sig inom andra byggnader än hemmet

Att gå och förflytta sig inom andra byggnader än det egna hemmet som i andra människors hem, andra privata byggnader, i samhället och privata och offentliga byggnader och anslutna områden

Innefattar:

att röra sig inom alla delar av byggnader och anslutna områden, mellan våningsplan, inomhus, utomhus och runt byggnader, både offentliga och privata

d4602 Att röra sig utanför hemmet och andra byggnader

Att gå och förflytta sig i närheten av och längre ifrån sitt hem och andra byggnader utan att använda sig av offentliga eller privata transportmedel såsom att gå kortare eller längre sträckor i en stad eller by

Innefattar:

att gå eller röra sig längs gator i grannskap, tätort, by eller stad; att förflytta sig mellan städer och längre bort utan att använda transportmedel

d4608 Att röra sig omkring på olika platser, annat specificerat

d4609 Att röra sig omkring på olika platser, ospecificerat

d465 Att förflytta sig med hjälp av utrustning

Att förflytta hela kroppen från plats till plats, på vilket underlag eller avstånd som helst med hjälp av specifika hjälpmedel som utformats för att underlätta förflyttning eller som ger andra sätt att förflytta sig såsom att åka skridskor, skidor eller apparatdykning eller att förflytta sig längs gatan i en manuell rullstol eller med rollator

Utesluter:

att förflytta sig själv (d420); att gå (d450); att röra sig omkring på olika sätt (d455); att använda transportmedel (d470); att vara förare (d475)

d469 Att gå och röra sig omkring, annat specificerat och ospecificerat

Att förflytta sig med hjälp av transportmedel (d470–d489)

d470 Att använda transportmedel

Att använda transportmedel för att som passagerare förflytta sig såsom att bli körd i en bil eller buss, riksha, minibuss, barn- eller sittvagn, rullstol, på ett fordon draget av djur, i en privat eller offentlig taxi, tåg, spårvagn, tunnelbana, båt eller flygplan och använda människor för transport

Innefattar:

att använda mänskligt drivna transportmedel, privata eller offentliga motoriserade transportmedel eller människor för transport

Utesluter:

att förflytta sig med hjälp av utrustning (d465); att vara förare (d475)

d4700 Att använda mänskligt drivna transportmedel

Att som passagerare bli transporterad med hjälp av ett transportmedel som drivs av en eller flera människor såsom att åka barn- eller sittvagn, rullstol som körs av någon annan, i en riksha eller roddbåt

d4701 Att använda privat motoriserat transportmedel

Att som passagerare bli transporterad med hjälp av privat motoriserat transportmedel över land, sjö eller i luften, såsom med bil, taxi eller privatägt flygplan eller båt

d4702 Att använda offentligt motoriserat transportmedel

Att som passagerare bli transporterad över land, sjö eller i luften med hjälp av ett motoriserat fordon som är utformat för offentlig transport såsom att vara passagerare på en buss, ett tåg, en tunnelbana eller flygplan

d4703 Att använda människor för transport

Att bli förflyttad av en annan människa såsom att bli buren i famnen, i ett lakan eller i en rygsäck

d4708 Att använda transportmedel, annat specificerat

d4709 Att använda transportmedel, ospecificerat

d475 Att vara förare

Att ha kontroll över och köra ett transportmedel eller driva ett djur som drar det, att åka i egen regi eller till sitt förfogande ha något slag av transportmedel såsom en bil, cykel, båt eller djurdrivet fordon

Innefattar:

att föra ett mänskligt drivet transportmedel, motoriserade transportmedel, djurdrivna transportmedel

Utesluter:

att förflytta sig med hjälp av utrustning (d465); att använda transportmedel (d470)

d4750 Att föra mänskligt drivna transportmedel

Att som förare använda ett fordon som drivs med mänsklig kraft, såsom en cykel, trehjuling eller roddbåt

d4751 Att köra motoriserade transportmedel

Att köra ett transportmedel med motor såsom bil, motorcykel, motorbåt eller flygplan

d4752 Att köra djurdrivna fordon

Att som förare använda ett fordon som drivs av ett djur såsom en hästdragen kärra eller vagn

d4758 Att vara förare, annat specificerat**d4759 Att vara förare, ospecificerat****d480 Att rida på djur för transport**

Att rida på ett djur som dess förare, såsom på en häst, ox, kamel eller elefant

Utesluter:

att vara förare (d475); att engagera sig i rekreation och fritid (d920)

d489 Att förflytta sig med hjälp av transportmedel, annat specificerat och ospecificerat**d498 Förflyttning, annan specificerad****d499 Förflyttning, ospecificerad**

Kapitel 5

Personlig vård

Detta kapitel handlar om egen personlig vård, att tvätta och torka sig själv, att ta hand om sin kropp och kroppsdelar, att klä sig, att äta och dricka och att sköta sin egen hälsa

d510 Att tvätta sig

Att tvätta och torka hela kroppen eller delar av den genom att använda vatten och lämpliga material och metoder för att bli ren och torr såsom att bada, duscha, tvätta händer och fötter, ansikte och hår och att torka sig med handduk

Innefattar:

att tvätta delar av kroppen, hela kroppen och att torka sig

Utesluter:

att sköta kroppen (d520); att sköta toalettbehov (d530)

d5100 Att tvätta delar av kroppen

Att använda vatten, tvål och andra substanser för att rengöra delar av kroppen såsom händer, ansikte, fötter, hår, naglar

d5101 Att tvätta hela kroppen

Att använda vatten, tvål och andra substanser för att rengöra hela kroppen såsom att ta ett bad eller en dusch

d5102 Att torka sig

Att med hjälp av handduk eller på annat sätt torka någon del av kroppen eller hela kroppen såsom efter tvättning

d5108 Att tvätta sig, annat specificerat

d5109 Att tvätta sig, ospecificerat

d520 Att sköta kroppen

Att vårda de delar av kroppen som kräver mer än att tvätta och torka sig såsom hud, ansikte, tänder, hårbotten, naglar och könsorgan

Innefattar:

vård av hud, tänder, hår, finger- och tånaglar, näsa och öron

Utesluter:

att tvätta sig (d510); att sköta toalettbehov (d530)

d5200 Att sköta huden

Att sköta vävnad och fukt i sin hud såsom att ta bort valkar och liktornar, att använda fuktbevarande lotioner eller kosmetika

d5201 Att sköta tänderna

Att sköta tandhygien såsom att borsta tänder, rengöra med tandtråd och ta hand om tandproteser och tandbryggor

d5202 Att sköta håret

Att sköta sitt hår på huvudet och ansiktet såsom att kamma sig, ordna frisy, raka sig eller klippa sig

d5203 Att sköta fingernaglar

Att rengöra, klippa eller lackera fingernaglar

- d5204 Att sköta tånaglar
Att rengöra, klippa eller lackera tånaglar
- d5205 Att sköta om näsan
Att snyta sig, torka näsan och sköta nashygien
- d5206 Att sköta öronen
Att tvätta öron och sköta öronhygien
- d5208 Att sköta kroppen, annan specificerad
- d5209 Att sköta kroppen, ospecificerad

d530 Att sköta toalettbehov

Att planera och genomföra uttömning av mänskliga restprodukter (menstruation, urinering och avföring) och att göra sig ren efteråt

Innefattar:

att kontrollera urinering, avföring och ta hand om menstruation

Utesluter:

att tvätta sig själv (d510); att sköta kroppen (d520); att gå (d450); att röra sig inom hemmet (d4600); att klä sig (d540)

- d5300 Att kontrollera urinering
Att samordna och klara urinering såsom att markera behov, att komma i lämplig ställning, välja och komma till en passande plats för urinering, hantera kläder före och efter urinering och att rengöra sig själv efter urinering
- d5301 Att kontrollera avföring
Att samordna och klara avföring såsom att markera behov, komma i lämplig ställning, välja och komma till en lämplig plats för avföring, att hantera kläder före och efter avföring och att rengöra sig själv efter avföring
- d5302 Att sköta menstruation
Att samordna, planera och ta hand om menstruation såsom att förutse menstruation och att använda sanitära artiklar och bindor
- d5308 Att sköta toalettbehov, annat specificerat
- d5309 Att sköta toalettbehov, ospecificerat

d540 Att klä sig

Att genomföra samordnade handlingar och uppgifter att ta på och av kläder och skodon i ordning och i enlighet med klimat och sociala villkor såsom att sätta på sig, rätta till och ta av skjorta, kjol, blus, underkläder, sari, kimono, tights, hatt, handskar, kappa, skor, kängor, sandaler och tofflor

Innefattar:

att ta på och av kläder och skor och att välja lämplig klädsel

- d5400 Att klä på sig
Att genomföra samordnade uppgifter för att sätta på sig kläder på olika delar av kroppen såsom att ta på kläder över huvudet, över armar och skuldror, på nedre respektive övre kroppshalva, att sätta på sig handskar och huvudbonad
- d5401 Att klä av sig
Att genomföra samordnade uppgifter att ta av sig kläder från olika delar av kroppen såsom att dra kläder över huvudet, av armar och skuldror, från nedre respektive övre kroppshalva och att ta av handskar och huvudbonad

- d5402   **Att sätta på sig fotbeklädnad**
Att genomföra samordnade uppgifter att sätta på sig sockor, strumpor och fotbeklädnad
- d5403   **Att ta av sig fotbeklädnad**
Att genomföra samordnade uppgifter att ta av sockor, strumpor och fotbeklädnad
- d5404   **Att välja lämplig klädsel**
Att följa underförstådda och uttalade klädnormer och konventioner och att klä sig i enlighet med klimatförhållanden
- d5408   **Att klä sig, annat specificerat**
- d5409   **Att klä sig, ospecificerat**

d550 Att äta

Att genomföra samordnade uppgifter och handlingar för att äta mat som serveras, att föra maten till munnen och konsumera den på ett kulturellt acceptabelt sätt, skära eller bryta maten i bitar, öppna behållare och paket, använda matbestick, äta sina måltider till fest och vardags

Utesluter:

att dricka (d560); att bereda måltider (d630)

d560 Att dricka

Att fatta tag i en dryck som serveras, föra den till munnen och konsumera den på ett kulturellt acceptabelt sätt såsom att blanda, röra och hälla upp dryck för att dricka, öppna flaskor och burkar, dricka genom sugrör eller rinnande vatten från en kran eller källa; att suga från bröstet

Utesluter:

att äta (d550)

- d5601   **Att suga från bröst**
- d5602   **Att suga från flaska**
- d5608   **Att dricka, annan specificerad**
- d5609   **Att dricka, ospecificerad**

d570 Att sköta sin egen hälsa

Indikera och hantera aktiviteter för att tillförsäkra sig fysiskt och psykiskt välbefinnande och för att undvika hälsorisker.

Innefattar:

att försäkra sig om fysisk bekvämlighet, bibehålla sin egen hälsa; hantera hälsosam diet, fysisk aktivitet, sin egen psykiska och sexuella hälsa

- d5700   **Att försäkra sig om sin egen fysiska bekvämlighet**
Att ta hand om sig själv genom att skydda sig och att försäkra sig om att ens kropp är i en bekväm ställning, att kroppen inte blir för varm, kall eller våt och att man har lämpligt ljus och ljud
- d5702   **Att upprätthålla sin egen hälsa**
Att ta hand om sig själv genom att vara medveten om behovet och göra vad som behövs för att se till sin hälsa, genom att uppmärksamma hälsorisker och att förebygga ohälsa såsom att söka hjälp (professionell eller icke-professionell) att följa medicinska och andra hälsoråd; att hantera hälsorisker såsom vid skador, smittsamma sjukdomar, och intag av droger
- Innefattar:*

att hantera sina läkemedel och följa hälsoråd, att söka råd eller stöd; att

undvika risker för missbruk av droger eller alkohol

d57020 Att hantera sina läkemedel och följa hälsoråd
Att ta hand om sig själv genom att hantera läkemedel, såsom att följa rekommendationer för förskrivna och andra läkemedel för att upprätthålla eller förbättra sin hälsa eller för att förhindra ohälsa

d57021 Att hantera och söka råd eller stöd från vårdgivare eller vårdpersonal
Att ta hand om sig själv genom att söka och indikera behovet av råd och stöd från vårdgivare eller vårdpersonal för att upprätthålla eller förbättra sin hälsa eller för att förhindra ohälsa

d57022 Att undvika risker för drog- och alkoholmissbruk
Att ta hand om sig själv genom att förhindra ohälsa på grund av beroendeframkallande substanser orsakade av beteende såsom regelbunden konsumtion av beroendeframkallande eller potentiellt skadliga ämnen

d57028 Att upprätthålla sin egen hälsa, annan specificerad

d57029 Att upprätthålla sin egen hälsa, ospecificerad

d5703 Att hantera hälsosam kost
Att ta hand om sig själv genom att välja och konsumera näringsriktiga födoämnen

d5704 Att hantera fysisk aktivitet
Att ta hand om sig själv genom att upprätthålla eller förbättra fysisk kondition

d5705 Att hantera sin psykiska hälsa
Att ta hand om sig själv genom att göra vad som behövs för att upprätthålla eller förbättra psykisk hälsa

d5706 Att hantera sin sexuella hälsa
Att ta hand om sig själv genom att upprätthålla eller förbättra sexuella aktiviteter för fysiskt, emotionellt, psykiskt och socialt välbefinnande, såsom att ha säkra sexualvanor (inklusive att använda kondom) och att engagera sig i tillfredsställande sexuell aktivitet

d5708 Att sköta sin egen hälsa, annat specificerat

d5709 Att sköta sin egen hälsa, ospecificerat

d598 Personlig vård, annan specificerad

d599 Personlig vård, ospecificerad

Kapitel 6

Hemliv

Detta kapitel handlar om att genomföra husliga och dagliga sysslor och uppgifter. Områden av hemarbete innefattar att skaffa bostad, mat, kläder och andra förnödenheter, hålla rent, reparera och ta hand om personliga och andra hushållsföremål samt att hjälpa andra

Att skaffa förnödenheter (d610–d629)

d610 Att skaffa bostad

Att köpa, hyra, möblera och ordna ett rum, ett hus, en lägenhet eller annan bostad

Innefattar:

att köpa eller hyra en bostad och att möblera en bostad

Utesluter:

att skaffa varor och tjänster (d620); att ta hand om personliga föremål (d650)

d6100 Att köpa en bostad

Att bli ägare till ett hus, lägenhet eller annan bostad

d6101 Att hyra en bostad

Att mot betalning skaffa sig nyttjanderätt till ett hus, lägenhet eller annan bostad som tillhör någon annan

d6102 Att möblera en bostad

Att utrusta och ställa i ordning ett bostadsutrymme med möbler, inventarier och övrig inredning, att dekorera rum, ordna en egen plats, eget rum

d6108 Att skaffa bostad, annat specificerat

d6109 Att skaffa bostad, ospecificerat

d620 Att skaffa varor och tjänster

Att välja, anskaffa och transportera alla varor och tjänster som krävs för det dagliga livet såsom att välja, anskaffa, transportera och förvara mat, dryck, kläder, rengöringsmaterial, bränsle, hushållsartiklar, husgeråd, kokkärl, hushållsredskap och verktyg; att anskaffa nyttoföremål och andra hushållstjänster, att hämta och leverera (pappers)brev eller paket

Innefattar:

att göra inköp och skaffa dagliga förnödenheter

Utesluter:

att skaffa bostad (d610)

d6200 Att göra inköp

Att i utbyte mot pengar skaffa varor och tjänster som behövs för det dagliga livet, innefattande att instruera och handleda en mellanhand att göra inköp, såsom att välja mat, dryck, rengöringsmedel, hushållsartiklar och kläder i en affär eller på en marknad, att jämföra kvalitet och pris på de saker man behöver, att förhandla om priset och betala för de utvalda varorna eller tjänsterna samt att transportera varorna

d6201 Att skaffa dagliga förnödenheter

Att utan utbyte mot pengar skaffa varor och tjänster som behövs för det dagliga livet, innefattande att instruera och handleda en mellanhand att samla ihop de dagliga förnödenheterna, såsom att skörda grönsaker och frukter, skaffa vatten och bränsle samt hämta och leverera (pappers)brev eller paket

d6208 Att skaffa varor och tjänster, annat specificerat**d6209 Att skaffa varor och tjänster, ospecificerat****d629 Att skaffa förnödenheter, annat specificerat och ospecificerat***Att utföra hushållsgöromål (d630–d649)***d630 Att bereda måltider**

Att planera, organisera, laga och servera enkla och sammansatta måltider till sig själv och andra såsom att göra upp en matsedel, välja ut ätlig mat och dryck och samla ihop ingredienser för att bereda måltider, laga varm mat och förbereda kall mat och dryck samt servera maten

Innefattar:

att bereda enkla och sammansatta måltider

Utesluter:

att äta (d550); att dricka (d560); att skaffa varor och tjänster (d620); hushållsarbete (d640); att ta hand om personliga föremål (d650); att bistå andra (d660)

d6300 Att bereda enkla måltider

Att planera, organisera, laga och servera måltider med få ingredienser och på ett lätt sätt bereda och servera såsom att göra en enrätters måltid, att anrätta ingredienser genom att skära, röra, koka och värma mat såsom ris eller potatis

d6301 Att bereda sammansatta måltider

Att planera, organisera, laga och servera måltider med många ingredienser som kräver sammansatta sätt att bereda och servera såsom att planera en flerrätters måltid, anrätta matingredienser genom kombinerade handlingar såsom att skala, skiva, blanda, knåda, röra samt lägga upp och servera mat på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till tillfälle och kultur

Utesluter:

att använda hushållsapparater (d6403)

d6308 Att bereda måltider, annat specificerat**d6309 Att bereda måltider, ospecificerat**

d640 Att utföra hushållsarbete

Att klara ett hushåll innefattande att hålla rent i hemmet, tvätta kläder, använda hushållsapparater, lagra mat och ta hand om avfall såsom att sopa, bona, tvätta bänkar, väggar och andra ytor, samla och kasta avfall, städa rum, garderober och lådor, samla ihop, tvätta, torka, vika och stryka kläder, putsa skor, använda kvastar, borstar och dammsugare, använda tvättmaskin, torkapparat och strykjärn, bädda en säng

Innefattar:

att tvätta och torka kläder, att rengöra kök och köksredskap, städa bostaden, använda hushållsapparater, förvara dagliga förnödenheter, slänga avfall och göra i ordning sovplatser

Utesluter:

att skaffa bostad (d610); att skaffa varor och tjänster (d620); att bereda måltider (d630); att ta hand om personliga föremål (d650); att bistå andra (d660)

d6400 Att tvätta och torka kläder

Att tvätta kläder för hand och hänga ut dem att torka i luften

d6401 Att städa köksutrymme och köksredskap

Att städa upp efter matlagning såsom att diska, rengöra pannor, kastruller och matlagningsredskap samt städa bord och golv i matlagnings- och måltidsutrymmen

d6402 Att städa bostaden

Att städa hemmet såsom att städa upp och damma, sopa, skura, torka av golv, tvätta fönster och väggar, rengöra badrum och toaletter och att rengöra hemmets möbler

d6403 Att använda hushållsapparater

Att använda olika slags hushållsapparater såsom tvättmaskin, torkapparat, strykjärn, dammsugare och diskmaskin

d6404 Att förvara förnödenheter för det dagliga livet

Att förvara mat, dryck, kläder och andra hushållsvaror som behövs för det dagliga livet innefattande att bereda mat för att konservera, salta eller frysa, att hålla mat färsk och utom räckhåll för djur

d6405 Att avlägsna avfall

Att göra sig av med hushållsavfall såsom att samla ihop skräp och sopor i hemmet, hantera avfall för att kasta det, använda anordningar för avfallshantering, bränna avfall

d6407 Att göra i ordning sovplatser

Att sätta upp en plats att sova på såsom att bädda en säng, göra i ordning en futon eller en matta

d6408 Att utföra hushållsarbete, annat specificerat**d6409 Att utföra hushållsarbete, ospecificerat****d649 Att utföra hushållsgöromål, andra specificerade och ospecificerade**

Att ta hand om hushållsföremål och att bistå andra (d650–d669)

d650 Att ta hand om hemmets föremål

Att underhålla och laga hushållsföremål och andra personliga föremål innefattande bostaden och dess inventarier, kläder, material för lek och rekreation, fordon och hjälpmedel samt att ta hand om växter och djur, såsom att måla eller tapetsera rum, laga möbler, reparera rörsystem, försäkra sig om att fordon fungerar riktigt, vattna blommor, sköta och ge mat till sällskapsdjur och husdjur samt att ta hand om entréer, gångvägar och uppfarter

Innefattar:

att tillverka och laga kläder, underhålla bostad, möbler och hushållsapparater; underhålla fordon, hjälpmedel samt ta hand om växter (inne och ute), djur samt entréer, gångvägar och uppfarter

Utesluter:

att skaffa bostad (d610); att skaffa varor och tjänster (d620); att utföra hushållsarbete (d640); att bistå andra (d660); att engagera sig i betald sysselsättning (d850)

d6500 Att tillverka och laga kläder

Att tillverka och laga kläder innefattande att sy, producera eller ändra kläder, sy i knappar och fästansordningar, stryka kläder, laga och putsa skor

Utesluter:

att använda hushållsapparater (d6403)

d6501 Att underhålla bostad och möblemang

Att reparera och ta hand om bostad, utvändigt och invändigt och dess inredning såsom att måla, reparera inventarier och möbler samt att använda nödvändiga verktyg för reparationerna

d6502 Att underhålla hushållsapparater

Att reparera och ta hand om alla hushållsapparater för matlagning, rengöring och reparation såsom genom att smörja och reparera verktyg och underhålla tvättmaskin

d6503 Att underhålla transportmedel

Att reparera och ta hand om motoriserade och icke-motoriserade transportmedel för personligt bruk innefattande cyklar, kärror, bilar och båtar

d6504 Att underhålla hjälpmedel

Att reparera och ta hand om hjälpmedel såsom proteser, ortoser och specialiserade verktyg och hjälpmedel för hushållsskötsel och personlig vård, att underhålla och reparera hjälpmedel för personlig förflyttning som t.ex. käppar, rollatorer, rullstolar och sparkcyklar samt att underhålla hjälpmedel för kommunikation och fritid

d6505 Att ta hand om växter, inomhus och utomhus

Att sköta växter inomhus och utomhus innefattande att plantera, vattna och göda växter, se till växter och odla födoämnen för personligt bruk

d6506 Att ta hand om djur

Att ta hand om husdjur och sällskapsdjur innefattande att utfodra, rengöra, trimma och träna sällskapsdjur, se till husdjurens eller sällskapsdjurens hälsa, planera för vården av husdjuren eller sällskapsdjuren när man själv är borta

- d6507 Ta hand om gångvägar och uppfarter**
Att sköta om egna vägar såsom gångvägar eller entréer till hus, till exempel att ta bort snö, löv, smuts eller sand från entréer samt sprida sand eller annat material
Utesluter:
att underhålla bostad och möblemaning (d6501); att ta hand om växter, inomhus och utomhus (d6505)
- d6508 Att ta hand om hemmets föremål, annat specificerat**
- d6509 Att ta hand om hemmets föremål, ospecificerat**

d660 Att bistå andra

- Att hjälpa medlemmar av hushållet och andra med deras lärande, kommunikation, personliga vård, förflyttning inom eller utanför hemmet och att vara engagerad i hushållsmedlemmarnas och andras välbefinnande inom dessa områden
Innefattar:
att hjälpa andra med personlig vård, med förflyttning, med kommunikation och med mellanmänniskliga relationer; att hjälpa andra med näringstillförsel, att sköta sin hälsa och att amma
Utesluter:
att engagera sig i betald sysselsättning (d850)
- d6600 Att bistå andra med personlig vård**
Att hjälpa hushållsmedlemmar och andra i genomförande av personlig vård innefattande att hjälpa andra med att äta, bada och att klä sig, att ta hand om barn eller hushållsmedlemmar som är sjuka eller har svårigheter med den grundläggande personliga vården, att hjälpa andra med toalettbehov
- d6601 Att bistå andra med förflyttning**
Att hjälpa hushållsmedlemmar och andra med förflyttning och att förflytta sig utanför hemmet såsom i grannskapet eller staden, till och från skola, arbetsplats eller annat mål
- d6602 Att bistå andra med kommunikation**
Att hjälpa hushållsmedlemmar och andra med deras kommunikation såsom genom att hjälpa med att tala, skriva eller läsa
- d6603 Att bistå andra i mellanmänniskliga relationer**
Att hjälpa hushållsmedlemmar och andra med deras mellanmänniskliga interaktioner såsom genom att hjälpa dem att påbörja, upprätthålla eller avsluta relationer
- d6604 Att bistå andra med näringstillförsel**
Att hjälpa hushållsmedlemmar och andra med deras näringstillförsel såsom att hjälpa dem att bereda och äta måltider
Utesluter:
att amma spädbarn och barn (d6607)
- d6605 Att bistå andra att sköta sin hälsa**
Att hjälpa hushållsmedlemmar och andra med deras formella och informella hälsovård såsom att försäkra sig om att ett barn får regelbunden medicinsk kontroll eller att en äldre släkting tar nödvändig medicin
- d6607 Att amma spädbarn och barn**
Att amma ett spädbarn eller barn med mjölk direkt från bröstet
- d6608 Att bistå andra, annat specificerat**

d6609 Att bistå andra, ospecificerat

d669 Att ta hand om hushållsföremål och att bistå andra,
annat specificerat och ospecificerat

d698 Hemliv, annat specificerat

d699 Hemliv, ospecificerat

Kapitel 7

Att engagera sig i mellanmännskliga interaktioner och relationer

Detta kapitel handlar om att genomföra de handlingar och uppgifter som behövs för grundläggande och sammansatta interaktioner med människor (okända, vänner, släktingar, familjemedlemmar och andra närstående) på ett i sammanhanget lämpligt och socialt passande sätt.

Att engagera sig i allmänna mellanmännskliga interaktioner (d710–d729)

d710 Att engagera sig i grundläggande mellanmännskliga interaktioner

Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt såsom att när det är lämpligt visa hänsynstagande och uppskattning eller att reagera på andras känslor

Innefattar:

att visa respekt, värme, tacksamhet och tolerans i förhållanden, att svara på kritik och sociala signaler och att använda lämplig fysisk kontakt

Utesluter:

att engagera sig i sammansatta mellanmännskliga interaktioner (d720)

d7100 Att interagera med värme i relationer

Att visa och besvara med hänsynstagande på ett i sammanhanget och socialt lämpligt sätt

d7101 Att interagera med uppskattning i relationer

Att visa och besvara med tillfredsställelse och tacksamhet på ett i sammanhanget och socialt lämpligt sätt

d7102 Att interagera med tolerans i relationer

Att visa och besvara förståelse och acceptans av beteenden på ett i sammanhanget och socialt lämpligt sätt

d7103 Att ge och ta emot kritik i relationer

Att ge och besvara underförstådda och uttryckliga skillnader i åsikt eller meningsskiljaktigheter på ett i sammanhanget och socialt lämpligt sätt

d7104 Att ta hänsyn till sociala signaler i relationer

Att på ett lämpligt sätt ge och reagera på signaler och vinkar som inträffar i sociala interaktioner

d7105 Att ha fysisk kontakt i relationer

Att svara på och ge kroppskontakt med andra på ett socialt lämpligt sätt

d7106 Att särskilja bekanta personer

Att visa olika svar till personer, såsom att sträcka sig efter en bekant person och särskilja den från främlingar och reagera på lämpligt sätt

- d7107 Att interagera med respekt i relationer
Att visa och besvara med aktning och uppskattning på ett i sammanhanget och socialt lämpligt sätt
- d7108 Att engagera sig i grundläggande mellanmännsliga interaktioner, andra specificerade
- d7109 Att engagera sig i grundläggande mellanmännsliga interaktioner, ospecificerade

d720 Att engagera sig i sammansatta mellanmännsliga interaktioner

Att bibehålla och hantera interaktioner med andra människor på ett i sammanhanget och socialt lämpligt sätt såsom att reglera känslor och impulser, reglera verbal och fysisk aggression, handla oberoende i sociala interaktioner och att handla i överensstämmelse med sociala regler och konventioner med exempelvis att leka, studera eller arbeta med andra

Innefattar:

att bygga upp och avsluta relationer, interagera i överensstämmelse med sociala regler, reglera beteenden i interaktioner och behålla socialt avstånd

Utesluter:

att engagera sig i grundläggande mellanmännsliga interaktioner (d710)

d7200 Att bygga upp relationer

Att påbörja och bibehålla interaktioner med andra för kortare eller längre tid på ett i sammanhanget och socialt lämpligt sätt såsom att presentera sig, att finna och etablera vänskapsrelationer och professionella relationer, att påbörja en relation som kan bli bestående, romantisk eller intim

d7201 Att avsluta relationer

Att få interaktioner att ta slut på ett i sammanhanget och socialt lämpligt sätt såsom att avsluta tillfälliga relationer vid ett besöks slut eller långvariga relationer med vänner vid flytt till en annan ort eller att avsluta relationer med arbetskamrater, professionella kollegor och servicegivare samt att avsluta romantiska eller intima relationer

d7202 Att reglera beteenden i interaktioner

Att på ett i sammanhanget och socialt lämpligt sätt reglera känslor och impulser, verbal aggression och fysisk aggression i interaktion med andra

d7203 Att interagera i överensstämmelse med sociala regler

Att handla självständigt i sociala interaktioner och följa sociala konventioner som styr ens egen roll, position eller annan social status i interaktion med andra

d7204 Att bibehålla socialt utrymme

Att på ett socialt och kulturellt lämpligt sätt vara medveten om och bibehålla ett avstånd mellan sig själv och andra

d7208 Att engagera sig i sammansatta mellanmännsliga interaktioner, andra specificerade

d7209 Att engagera sig i sammansatta mellanmännsliga interaktioner, ospecificerade

d729 Att engagera sig i allmänna mellanmännsliga interaktioner, andra specificerade och ospecificerade

Att engagera sig i särskilda mellanmännsliga relationer (d730–d779)

d730 Att ha kontakt med okända personer

Att engagera sig i tillfälliga kontakter och förbindelser med okända personer för särskilda syften såsom att fråga efter vägen eller annan information, eller göra ett inköp

Utesluter:

att engagera sig i formella relationer (d740); att engagera sig i informella sociala relationer (d750)

d740 Att engagera sig i formella relationer

Att skapa och bibehålla specifika relationer i formella sammanhang såsom med lärare, arbetsgivare, yrkesutövande eller servicegivare

Innefattar:

att ha kontakt med makthavare, underordnade och jämställda personer

Utesluter:

att ha kontakt med okända (d730); att engagera sig i förskoleutbildning (d815)

d7400 Att ha kontakt med makthavare

Att skapa och bibehålla formella relationer med människor i maktpositioner eller med en högre rang eller anseende i relation till den egna ställningen som t.ex. en arbetsgivare

d7401 Att ha kontakt med underordnade

Att skapa och bibehålla formella relationer med människor i lägre ställning eller som har lägre rang eller anseende i relation till den egna ställningen som t.ex. en anställd eller tjänare

d7402 Att ha kontakt med jämställda

Att skapa och bibehålla formella relationer med människor i samma ställning beträffande makt, rang eller anseende som den egna ställningen

d7408 Att engagera sig i formella relationer, andra specificerade

d7409 Att engagera sig i formella relationer, ospecificerade

d750 Att engagera sig i informella sociala relationer

Att ha relationer med andra såsom otvungna relationer med människor som bor på samma ort eller med medarbetare, elever, lekamrater och människor med likartad bakgrund eller yrke

Innefattar:

att engagera sig i informella relationer med vänner, grannar, bekanta, personer man bor tillsammans med och kamrater

Utesluter:

att ha kontakt med okända (d730); att engagera sig i formella relationer (d740); att engagera sig i informell utbildning (d810)

d7500 Att engagera sig i informella relationer med vänner

Att skapa och bibehålla vänskapsrelationer som karakteriseras av ömsesidig uppskattning och gemensamma intressen

d7501 Att engagera sig i informella relationer med grannar

Att skapa och bibehålla informella relationer med människor som bor i närheten eller angränsande bostadsområden

- d7502 Att engagera sig i informella relationer med bekanta
Att skapa och bibehålla informella relationer med människor som man känner men som inte är nära vänner
- d7503 Att engagera sig i informella relationer med personer man delar boende med
Att skapa och bibehålla informella relationer med människor som bor tillsammans i samma hus eller annan boendeform som drivs för något ändamål i privat eller offentlig regi
- d7504 Att engagera sig i informella relationer med kamrater
Att skapa och bibehålla informella relationer med människor som är i samma ålder, som delar intressen eller har andra gemensamma drag
- d7508 Att engagera sig i informella sociala relationer, andra specificerade
- d7509 Att engagera sig i informella sociala relationer, ospecificerade

d760 Att engagera sig i familjerelationer

Att skapa och bibehålla släktskapsrelationer såsom med medlemmar av kärnfamilj, utvidgad familj, foster-, adoptiv- och styvfamilj, mer avlägsna relationer såsom kusiner, sysslingar eller lagliga vårdnadshavare

Innefattar:

att engagera sig i föräldra-barn- och barn-föräldrarrelationer, syskon och vidare släktrelationer

Utesluter:

att ha kontakt med okända (d730); att engagera sig i formella relationer (d740); att engagera sig i informell utbildning (d810)

- d7600 Att engagera sig i föräldra-barnrelationer
Att bli och vara förälder, såväl biologisk som adoptivförälder, såsom att ha ett barn och förhålla sig till det som en förälder eller upprätthålla en föräldrarrelation med ett adopterat barn innefattande att förse sitt biologiska eller adopterade barn med fysisk, intellektuell och känslomässig näring
- d7601 Att engagera sig i barn-förälderrelationer
Att skapa och bibehålla relationer med sin förälder såsom att ett litet barn lyder sina föräldrar eller att som vuxen tar hand om sina gamla föräldrar
- d7602 Att engagera sig i syskonrelationer
Att skapa och bibehålla en broderlig eller systerlig relation med en person som har en eller båda föräldrarna gemensamt genom födsel, adoption eller giftermål
- d7603 Att engagera sig i utvidgade familjerelationer
Att skapa och bibehålla en familjerelation med medlemmar av sin utvidgade familj såsom med kusiner, fastrar, mostrar, farbröder, morbröder, far- och morföräldrar
- d7608 Att engagera sig i familjerelationer, andra specificerade
- d7609 Att engagera sig i familjerelationer, ospecificerade

d770 Att engagera sig i intima relationer

Att skapa och bibehålla nära eller romantiska relationer mellan personer såsom mellan man och hustru, mellan älskande eller sexualpartner

Innefattar:

att engagera sig i romantiska, äktenskapliga och sexuella relationer

Utesluter:

att ha kontakt med okända (d730); att engagera sig i informella sociala relationer (d750); att engagera sig i familjerelationer (d760)

d7700 Att engagera sig i romantiska relationer

Att skapa och bibehålla en relation grundad på känslomässig och fysisk attraktion, som kan leda till en långvarig intim relation

d7701 Att engagera sig i äktenskapsrelationer

Att skapa och bibehålla en intim relation av laglig natur med en annan person såsom i ett legalt äktenskap innefattande att gifta sig och leva som gifta eller som sambo

d7702 Att engagera sig i sexuella relationer

Att skapa och bibehålla relationer av sexuell natur med make eller maka eller annan partner

d7708 Att engagera sig i intima relationer, andra specificerade**d7709 Att engagera sig i Intima relationer, ospecificerade****d779 Att engagera sig i särskilda mellanmännsliga relationer, andra specificerade och ospecificerade****d798 Att engagera sig i mellanmännsliga interaktioner och relationer, andra specificerade****d799 Att engagera sig i mellanmännsliga interaktioner och relationer, ospecificerade**

Kapitel 8

Att engagera sig i viktiga livsområden

Detta kapitel handlar om att engagera sig och utföra sådana uppgifter och handlingar som krävs vid utbildning, arbete, anställning och ekonomiska transaktioner

Att engagera sig i utbildning (d810–d839)

d810 Att engagera sig i informell utbildning

Lärande i hemmet eller i annat icke-institutionellt sammanhang såsom att lära sig hantverk och andra färdigheter av sina föräldrar, familjemedlemmar eller hemundervisning

Utesluter:

att skaffa sig kunskaper och färdigheter i grundläggande inläring (d130-d159);

Kapitel 2 Att hantera allmänna uppgifter och krav (d2); att engagera sig i informella sociala relationer (d750); att engagera sig i familjerelationer (d760); att engagera sig i förskoleutbildning (d815); att engagera sig i skolutbildning (d820)

d815 Att engagera sig i förskoleutbildning

Lärande på en första nivå av organiserad instruktion som är utformad främst för att introducera ett barn till en skolliknande omgivning och förbereda honom/henne för obligatorisk utbildning, såsom att välja en skolmiljö, att delta i förskolans aktiviteter för att skaffa sig färdigheter i förskola eller liknande miljö som förberedelse för att gå vidare till skolan

Utesluter:

att skaffa sig kunskaper och färdigheter i grundläggande inläring (d130-d159);

Kapitel 2 Att hantera allmänna uppgifter och krav (d2); att engagera sig i formella relationer (d740); att engagera sig i informell utbildning (d810); att engagera sig i skolutbildning (d820)

d820 Att engagera sig i skolutbildning

Att ha tillgång till skola, att engagera sig i det ansvar och de privilegier som hör skolan till, lärande av kursmaterial, ämnen och andra krav i primära och sekundära utbildningsprogram (grundskola och gymnasial skola) inklusive att gå i skolan regelbundet, att arbeta tillsammans med andra elever, att följa lärares anvisningar, att organisera sina studier och genomföra läxor och andra uppgifter och att gå vidare till fortsatta studier och utbildning

Utesluter:

att skaffa sig kunskaper och färdigheter i grundläggande inläring (d130-d159); att tillämpa kunskap (d160-d179); att engagera sig i formella relationer (d740); att engagera sig i informell utbildning (d810); att engagera sig i högre utbildning (d830)

d825 Att engagera sig i yrkesutbildning

Att engagera sig i alla aktiviteter som ingår i ett yrkesutbildningsprogram och lärande av kursmaterial som förberedelse för anställning i handel, industri eller annat yrke

d830 Att engagera sig i högre utbildning

Att engagera sig i aktiviteter inom högre utbildning vid universitet och högskola eller annan yrkesutbildning och att lära alla aspekter av de kurskrav som gäller för att få examen eller annat intyg, såsom att fullfölja en universitetsutbildning till kandidat- eller magisternivå, genomgå läkarutbildning eller annan professionell yrkesutbildning

Utesluter:

att tillämpa kunskap (d160-d179); Kapitel 2 Att hantera allmänna uppgifter och krav (d2); att engagera sig i formella relationer (d740); att engagera sig i skolutbildning (d820)

d835 Att engagera sig i livet kring utbildning

Att engagera sig i livet på utbildningsinstitutioner, såsom att engagera sig i skol- och universitetsrelaterade verksamheter inklusive: klubbar, idrottssektioner, relaterade samhällsorgan (t.ex. skolråd) och andra institutionellt organiserade initiativ som inte ingår i läroplanen

Utesluter:

att engagera sig i skolutbildning (d820); att engagera sig i högre utbildning (d830)

d838 Att engagera sig i utbildning, annan specificerad**d839 Att engagera sig i utbildning, opecificerad***Att engagera sig i arbete och sysselsättning (d840–d859)***d840 Att engagera sig i lärlingskap (arbetsförberedelse)**

Att engagera sig i program som innebär att förbereda sig för anställning såsom att genomföra uppgifter som krävs i lärlingskap, praktiktjänst och traineetjänst

Utesluter:

att engagera sig i yrkesutbildning (d825)

d845 Att skaffa, behålla och sluta ett arbete

Att söka, finna och välja sysselsättning, anställas och acceptera anställning, bibehålla och avancera i ett arbete, affärsrörelse, yrke eller profession och att på ett lämpligt sätt sluta ett arbete

Innefattar:

att söka arbete, att förbereda en meritförteckning eller curriculum vitae; att ta kontakt med arbetsgivare och förbereda intervjuer; att behålla ett arbete; att kontrollera sitt eget genomförande i sitt eget arbete och att säga upp sig och avsluta ett arbete

d8450 Att söka anställning

Att hitta och välja ett arbete i en affärsrörelse, profession eller annat slag av anställning och att genomföra de uppgifter som krävs för att bli anställd såsom att komma till arbetsplatsen eller delta i en anställningsintervju

d8451 Att behålla ett arbete

Att genomföra arbetsrelaterade uppgifter för att behålla ett yrke, affärsrörelse, profession eller annat slag av anställning och att befordras eller på annat sätt avancera i arbetet

d8452 Att sluta ett arbete

Att på ett lämpligt sätt lämna eller avsluta en anställning

d8458 Att skaffa, behålla och sluta ett arbete, annat specificerat**d8459 Att skaffa, behålla och sluta ett arbete, ospecificerat**

d850 Att engagera sig i betald sysselsättning

Att som anställd engagera sig i alla aspekter av ett arbete som t.ex. ett yrke, affärsrörelse, profession eller annan form av betald sysselsättning på heltid eller deltid eller som egen företagare, såsom att söka anställning och få ett arbete, göra de uppgifter som krävs på arbetet, vara på arbetet under den tid som krävs, handleda andra medarbetare eller bli handledd och att genomföra de nödvändiga uppgifterna ensam eller i grupp

Innefattar:

att engagera sig i egen företagsamhet, deltids- eller heltidssysselsättning

Utesluter:

Kapitel 2 Att hantera allmänna uppgifter och krav (d2); att engagera sig i obetald sysselsättning (d855); att engagera sig i arbete och sysselsättning, annan specificerad eller ospecificerad (d859)

d8500 Att engagera sig i arbete som egen företagare

Att engagera sig i betald sysselsättning, som har sökts eller skapats av personen eller på uppdrag av andra som t.ex. att säsongsarbete, att arbeta som freelanceförfattare eller konsult, att arbeta med kortvarigt kontrakt, att arbeta som artist eller hantverkare eller att äga och driva en affär eller annan verksamhet

Utesluter:

att engagera sig i hel- och deltidssysselsättning (d8501, d8502)

d8501 Att engagera sig i deltidssysselsättning

Att som anställd engagera sig i alla aspekter av betalt deltidarbete som t.ex. att söka anställning och få ett arbete, att göra de uppgifter som krävs i arbetet, att vara närvarande under den tid som krävs, att handleda andra medarbetare eller att bli handledd och att genomföra erforderliga uppgifter ensam eller i grupp.

Utesluter:

att engagera sig i arbete som egen företagare (d8500); att engagera sig i heltidssysselsättning (d8502)

d8502 Att engagera sig i heltidssysselsättning

Att som anställd engagera sig i alla aspekter av betald sysselsättning på heltid såsom att söka anställning och få ett arbete, att göra de uppgifter som arbetet kräver, att vara närvarande under tid som krävs, att handleda andra medarbetare eller att bli handledd samt att genomföra erforderliga uppgifter ensam eller i grupp

Utesluter:

att engagera sig i arbete som egen företagare (d8500); att engagera sig i deltidssysselsättning (d8501)

d8508 Att engagera sig i betald sysselsättning, annan specificerad**d8509 Att engagera sig i betald sysselsättning, ospecificerad****d855 Att engagera sig i obetald sysselsättning**

Att engagera sig i alla aspekter av ett obetalt arbete på heltid eller deltid inklusive organiserad sysselsättning, att göra de uppgifter som krävs på arbetet, att vara närvarande under den tid som krävs, att handleda andra medarbetare och att bli handledd samt att genomföra de nödvändiga uppgifterna ensam eller i grupp, såsom frivilligt arbete, välgörenhetsarbete, oavlönat samhällsarbete eller i en religiös grupp samt oavlönat hemarbete

Utesluter:

Kapitel 2 Att hantera allmänna uppgifter och krav (d2); Kapitel 6 Hemliv (d6); att engagera sig i betald sysselsättning (d850); att engagera sig i arbete och sysselsättning, annat specificerat och ospecificerat (d859); att engagera sig i samhällsgemenskap (d910); att engagera sig i rekreation och fritid (d920)

d859 Att engagera sig i arbete och sysselsättning, annat specificerat och ospecificerat

Att engagera sig i ekonomiskt liv (d860–d879)

d860 Att engagera sig i grundläggande ekonomiska transaktioner

Att engagera sig i varje form av enkel ekonomisk transaktion såsom att använda pengar för att köpa mat eller idka byteshandel med varor och tjänster eller att spara pengar

Utesluter:

att engagera sig i komplexa ekonomiska transaktioner (d865); att engagera sig i ekonomisk självförsörjning (d870)

d865 Att engagera sig i komplexa ekonomiska transaktioner

Att engagera sig i någon form av komplexa ekonomiska transaktioner som innefattar utbyte av kapital eller egendom och skapande av ekonomisk vinst eller värde såsom att köpa en affär, fabrik eller utrustning, att bibehålla ett bankkonto, att bedriva handel

Utesluter:

att engagera sig i grundläggande ekonomiska transaktioner (d860); att engagera sig i ekonomisk självförsörjning (d870)

d870 Att engagera sig i ekonomisk självförsörjning

Att ha kontroll över ekonomiska resurser från privata eller offentliga källor för att försäkra sig om ekonomisk trygghet för nuvarande och framtida behov

Innefattar:

att ha kontroll över egna ekonomiska resurser och allmänna ekonomiska rättigheter

Utesluter:

att engagera sig i grundläggande ekonomiska transaktioner (d860); att engagera sig i komplexa ekonomiska transaktioner (d865)

d8700 Att ha kontroll över egna ekonomiska resurser

Att ha kontroll över egna eller privata ekonomiska resurser för att försäkra sig om ekonomisk trygghet för nuvarande och framtida behov

d8701 Att ha kontroll över allmänna ekonomiska rättigheter

Att ha kontroll över allmänna ekonomiska resurser för att försäkra sig om ekonomisk trygghet för nuvarande och framtida behov

d8708 Att engagera sig i ekonomisk självförsörjning, annan specificerad

d8709 Att engagera sig i ekonomisk självförsörjning, ospecificerad

d879 Att engagera sig i ekonomiskt liv, annat specificerat och ospecificerat

d898 Att engagera sig i viktiga livsområden, andra
specificerade

d899 Att engagera sig i viktiga livsområden, ospecificerade

Kapitel 9

Att engagera sig i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

Detta kapitel handlar om de handlingar och uppgifter som krävs för att engagera sig i organiserat socialt liv utanför familjen – i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

d910 Att engagera sig i samhällsgemenskap

Att engagera sig i aspekter av samhällsgemenskap såsom att engagera sig i frivilligorganisationer, serviceföreningar eller professionella sociala organisationer

Innefattar:

att engagera sig i informella och formella sammanslutningar, ceremonier

Utesluter:

att ha kontakt med okända personer (d730); att engagera sig i formella relationer (d740); att engagera sig i informella relationer (d750); att engagera sig i obetald sysselsättning (d855); att engagera sig i rekreation och fritid (d920); att engagera sig i religion och andlighet (d930); att engagera sig i politiskt liv och medborgarskap (d950)

d9100 Att engagera sig i informella sammanslutningar

Att engagera sig i sociala eller samhälleliga sammanslutningar som är organiserade av personer med gemensamma intressen som t.ex. lokala föreningar eller etniska grupper

d9101 Att engagera sig i formella sammanslutningar

Att engagera sig i professionella eller andra särskilda sällskap såsom sammanslutningar av advokater, läkare eller akademiker

d9102 Att engagera sig i ceremonier

Att engagera sig i icke-religiösa riter eller sociala ceremonier som t.ex. giftermål, begravningar eller invigningsceremonier

d9108 Att engagera sig i samhällsgemenskap, annan specificerad

d9109 Att engagera sig i samhällsgemenskap, ospecificerad

d920 Att engagera sig i rekreation och fritid

Att vara involverad i någon form av lek eller fritidsaktivitet som t.ex. informell eller organiserad lek, spel och sport, program för fysisk träning, avslappning, nöje eller tidsfördriv, att gå på konstutställningar, museer, bio eller teater, att engagera sig i hobbies, att läsa och sjunga för nöjes skull, att spela musikinstrument, sightseeing, turism och resor för nöjes skull

Innefattar:

att leka och spela, att engagera sig i sport, konst och kultur, hobbies och umgänge

Utesluter:

att läsa (d166); att sjunga (d332); att rida på djur för transport (d480); att engagera sig i betald och obetald sysselsättning (d850 och d855); att engagera sig i religion och andlighet (d930); att engagera sig i politiskt liv och medborgarskap (d950)

- d9200 Att leka och spela**
Att engagera sig i spel med regler eller i ostrukturerade eller oorganiserade spel och spontan fritidsverksamhet såsom att spela schack eller kort eller att leka som barn
Innefattar:
att engagera sig i ensamlek, åskådarlek, parallell lek och lek tillsammans med andra
- d92000 Att engagera sig i ensamlek**
Att på egen hand målmedvetet engagera sig i aktiviteter med föremål, leksaker, material eller spel
- d92001 Att engagera sig i åskådarlek (bredvid-lek)**
Att målmedvetet observera andras aktiviteter med föremål, leksaker, material eller spel utan att delta
- d92002 Att engagera sig i parallell lek (bredvid-lek)**
Att målmedvetet engagera sig i aktiviteter med föremål, leksaker, material eller spel bredvid andra som också ägnar sig åt att leka, men utan att delta i deras aktiviteter
- d92003 Att engagera sig i lek tillsammans med andra (samarbetslek)**
Att tillsammans med andra och med gemensamt syfte engagera sig i målmedvetna aktiviteter med föremål, leksaker, material eller spel
- d92008 Att leka och spela, annan specificerad**
- d92009 Att leka och spela, ospecificerad**
- d9201 Att engagera sig i sport och idrott**
Att vara involverad i tävlingsbetonade spel och sportevenemang, informellt eller formellt organiserade, genomförda ensam eller i grupp som t.ex. bowling, gymnastik eller fotboll
- d9202 Konst och kultur**
Att engagera sig i eller uppskatta konstnärliga eller kulturella händelser såsom att gå på teater, bio, museum eller konstgalleri eller att spela i en pjäs, att läsa, lyssna på högläsning, dansa, sjunga eller spela musikinstrument för nöjes skull
- d9204 Att engagera sig i hobby**
Att vara involverad i fritidsintressen såsom keramiktillverkning, stickning, fågelskådning, astronomi eller att samla på exempelvis frimärken, mynt, antikviteter, stenar, snäckor eller bilder
- d9205 Umgänge med andra**
Att engagera sig i informella eller tillfälliga sammankomster med andra som t.ex. att besöka vänner eller släktingar eller att mötas informellt på allmänna platser
- d9208 Att engagera sig i rekreation och fritid, annan specificerad**
- d9209 Att engagera sig i rekreation och fritid, ospecificerad**

d930 Att engagera sig i religion och andlighet

Att vara involverad i religiösa eller andliga aktiviteter, organisationer och utövanden för självförverkligande, för att finna mening, religiöst eller andligt värde och för att etablera kontakt med en gudomlig makt som t.ex. när man går till kyrka, tempel, moské eller synagoga, när man ber eller sjunger av religiösa skäl, andlig kontemplation

Innefattar:

att engagera sig i organiserad religion och andlighet

d9300 Att engagera sig i organiserad religion

Att vara involverad i organiserade religiösa ceremonier, aktiviteter och händelser

d9301 Andlighet

Att engagera sig i andliga aktiviteter eller händelser utanför en organiserad religion

d9308 Att engagera sig i religion och andlighet, annan specificerad**d9309 Att engagera sig i religion och andlighet, ospecificerad****d940 Att åtnjuta mänskliga rättigheter**

Att åtnjuta nationellt och internationellt erkända mänskliga rättigheter i kraft av att vara människa, såsom de mänskliga rättigheterna enligt Förenta Nationernas allmänna deklaration av Mänskliga rättigheter (1948), FN:s konvention om barnets rättigheter (1989) och FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet (1993), och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2006); rätten till självbestämmande eller autonomi, rätten att ha kontroll över sitt eget liv

Utesluter:

att engagera sig i politiskt liv och medborgarskap (d950)

d950 Att engagera sig i politiskt liv och medborgarskap

Att vara involverad i medborgerligt socialt, politiskt och statligt liv, ha medborgerlig legal status samt att åtnjuta rättigheter, skydd, privilegier och plikter som sammanhänger med den rollen som t.ex. rätten att rösta och att vara valbar i politiska val, att bilda politiska sammanslutningar, att åtnjuta rättigheter och friheter som följer med medborgarskapet (dvs. rätten till yttrandefrihet, föreningsfrihet, religionsfrihet, skydd mot att oskäligt undersökas och gripas, rätten till rådfrågning, rättegång och andra lagliga rättigheter), skydd mot diskriminering; att ha laglig ställning som medborgare

Utesluter:

att åtnjuta mänskliga rättigheter (d940)

d998 Att engagera sig i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv, annat specificerat**d999 Att engagera sig i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv, ospecificerat**

OMGIVNINGSAKTORER

Definition:

Omgivningsfaktorer utgörs av den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivning i vilken människor lever och verkar

Kodning av omgivningsfaktorer

Omgivningsfaktorer är en komponent i del 2 (Kontextuella faktorer) av klassifikationen. För varje komponent av funktionstillstånd ska hänsyn tas till omgivningsfaktorer och dessa ska kodas enligt kodningsanvisningar för ICF i Bilaga 2. Omgivningsfaktorer ska kodas utifrån perspektivet hos den person vars situation beskrivs. Till exempel kodas övergångsställen utan trottoarkanter som en underlättande faktor för en person som använder rullstol men som ett hinder för en blind person.

Den första bedömningsfaktorn anger i vilken utsträckning en faktor är underlättande eller hindrande. Det finns flera skäl till varför en omgivningsfaktor kan vara underlättande eller hindrande och i vilken utsträckning den är det. Vad beträffar underlättande faktorer bör den som kodar tänka på faktorer som tillgång till en resurs och om denna tillgång är pålitlig eller varierar, har god eller dålig kvalitet och så vidare. Vad beträffar hindrande faktorer kan det vara viktigt hur ofta en faktor är hindrande för personen, om hindret är stort eller litet och om det är möjligt att undvika eller inte. Man bör också beakta om en omgivningsfaktor är hindrande genom sin förekomst (t.ex. negativa attityder till personer med funktionshinder) eller frånvaro (t.ex. bristande tillgång till service som personen behöver).

Ibland sker en sammanvägning av olika slags omgivningsfaktorer till en enda term som t.ex. fattigdom, utvecklingsnivå, landsbygd eller stadsmiljö och socialt kapital. Dessa sammanvägda termer finns inte representerade i klassifikationen. Den som gör kodningen bör istället skilja ut de konstituerande faktorerna och koda dessa. Återigen måste betonas att det krävs mer forskning för att komma fram till om dessa sammanvägda termer överensstämmer med en viss uppsättning omgivningsfaktorer.

Första bedömningsfaktorn

Nedan beskrivs den negativa och positiva skalan som betecknar i vilken utsträckning en omgivningsfaktor verkar hindrande eller underlättande. Användning av en punkt betyder ett hinder medan användning av ett plustecken (+) framför bedömningssiffran betecknar en underlättande faktor enligt nedan:

xxx.0	INGET hinder	(inget, frånvarande, försumbart,...)	0–4 %
xxx.1	LÄTT hinder	(lätt, lågt, litet,...)	5–24 %
xxx.2	MÅTTLIGT hinder	(medel, ganska stort,...)	25–49 %
xxx.3	SVÅRT hinder	(gravt, högt, stort, extremt,...)	50–95 %
xxx.4	TOTALT hinder	(fullständigt,...)	96–100 %
xxx+0	INGET underlättande	(inget, frånvarande, försumbart,...)	0–4 %
xxx+1	LÄTT underlättande	(lätt, lågt, litet,...)	5–24 %
xxx+2	MÅTTLIGT underlättande	(medel, ganska stort,...)	25–49 %
xxx+3	STORT underlättande	(stort, gravt, högt, extremt,...)	50–95 %
xxx+4	TOTALT underlättande	(fullständigt,...)	96–100 %
xxx.8	ej specificerat hinder		
xxx+8	ej specificerat underlättande		
xxx.9	ej tillämbart		

Ett brett omfång procenttal ges för de fall där det finns kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera graden av hindrande eller underlättande faktorer i omgivningen. Det kan t.ex. föreligga en felmarginal på upp till 5 procent när man anger ”inget hinder” eller ”totalt hinder”. ”Måttligt hinder” är allmänt sett på halva skalan från totalt hinder. Procenttalen måste kalibreras inom olika domäner med hänvisning till populationsstandarder i form av percentiler. För att kunna använda denna kvantifiering på ett allmängiltigt sätt måste bedömningsmetoder utvecklas genom forskning.

En **andra bedömningsfaktor** ska utvecklas.

Kapitel 1

Produkter och teknologi

Detta kapitel handlar om naturliga produkter, av människor skapade produkter eller system av produkter samt om utrustning och teknik i en persons omedelbara omgivning, som är samlad, skapad, producerad eller tillverkad. ISO 9999:2016 fastställer en klassifikation och terminologi för tekniska hjälpmedel, särskilt producerad eller allmänt tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. För syftet med denna klassifikation av omgivningsfaktorer gäller dock att stödjande produkter och teknik definieras mer ingående som en produkt, ett instrument, en utrustning eller teknik som är anpassad eller specialutformad för att förbättra funktionstillståndet hos en person med ett hälsotillstånd.

e110 Produkter eller substanser för egen konsumtion

Alla naturliga eller mänskligt skapade produkter eller substanser som samlats, preparerats eller tillverkats för mänsklig konsumtion

Innefattar:

mat, läkemedel och dricksvatten

e1100 Mat

Varje naturligt eller mänskligt skapad produkt eller ämne som är samlad, bearbetad eller tillverkad för att konsumeras som t.ex. rå, bearbetad och förberedd mat och dryck av olika konsistens (inklusive bröstmjölk), örter och mineraler (vitaminer och andra tillskott)

e1101 Läkemedel

Varje naturligt eller mänskligt skapad produkt eller ämne som är samlad, bearbetad eller tillverkad för medicinska ändamål som t.ex. allopatisk medicin och naturläkemedel

e1102 Dricksvatten

Vatten som är lämpligt och säkert för egen konsumtion

e1108 Andra specificerade produkter eller substanser för egen konsumtion

e1109 Ospecificerade produkter eller substanser för egen konsumtion

e115 Produkter och teknik för eget bruk i det dagliga livet

Utrustning, produkter och teknik, även anpassad eller specialutformad, sådan som människor använder i sitt dagliga liv och som finns i, på eller nära personen som använder dem

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter och teknik för personligt bruk

Utesluter:

produkter och teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus (e120); produkter och teknik för kommunikation (e125)

e1150 Allmänna produkter och teknik för personligt bruk i det dagliga livet

Allmänt tillgänglig utrustning, produkter och teknik som används av personer i deras dagliga liv som t.ex. kläder, textilier, möbler, redskap, rengöringsmedel och verktyg och som inte är anpassade eller specialutformade

- e1151 Stödjande produkter och teknik för personligt bruk i det dagliga livet
Anpassad eller specialutformad utrustning, produkter och teknik som bistår personer i det dagliga livet såsom protes- och ortoshjälpmedel, nervstimulator (dvs. som ger funktionell stimulering som kontrollerar tarm, blåsa, andning och hjärtfrekvens) och enheter för omgivningskontroll som syftar till att underlätta personens kontroll över inomhusmiljön (bildläsare, fjärrmanövreringssystem, röstkontrollerade system, strömbrytare med tidsinställning)
- e1158 Andra specificerade produkter och specificerad teknik för eget bruk i det dagliga livet
- e1159 Ospecificerade produkter och ospecificerad teknik för eget bruk i det dagliga livet

e120 Produkter och teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus

Utrustning, produkter och teknik, även anpassad och specialutformad sådan, som används av personer för att röra sig inomhus och utomhus och som är placerade i, på eller nära den person som använder dem

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter samt allmän och stödjande teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus

- e1200 Allmänna produkter och allmän teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus
Utrustning, produkter och teknik som används av personer för att förflytta sig inomhus och utomhus som t.ex. motoriserade och icke-motoriserade fordon som används för att transportera människor över land, vatten och i luften (dvs. bussar, bilar, minibussar, andra motordrivna fordon, djurd drivna transportmedel), som inte är anpassade eller specialutformade
- e1201 Stödjande produkter och stödjande teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus
Anpassad eller specialutformad utrustning, produkter och teknik som bistår personer att förflytta sig inomhus och utomhus som t.ex. gånghjälpmedel, speciella bilar och minibussar, fordonsanpassningar, rullstolar, sparkcyklar, förflyttningshjälpmedel
- e1208 Produkter och teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus, andra specificerade
- e1209 Produkter och teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus, ospecificerade

e125 Produkter och teknik för kommunikation

Utrustning, produkter och teknik, även anpassad och specialutformad sådan, som människor använder vid sändning eller mottagande av information och som finns i, på eller nära den person som använder dem

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter och teknik för kommunikation

e1250 Allmänna produkter och allmän teknik för kommunikation

Utrustning, produkter och teknik som används av människor för att sända och ta emot information såsom syn- och hörselhjälpmedel, ljudinspelnings- och ljudmottagningsapparater, TV och videoutrustning, telefonapparater, ljudöverföringssystem och hjälpmedel för direktkommunikation, som inte är anpassade eller specialutformade

e1251 Stödjande produkter och stödjande teknik för kommunikation

Anpassad och specialutformad utrustning, produkter och teknik som hjälper människor att sända och ta emot information såsom specialutformade synhjälpmedel, elektro-optiska hjälpmedel, specialutformade skrivhjälpmedel, tecknings- och handskriftshjälpmedel, signalsystem och speciella datorer och datorprogram, cochleaimplantat, hörselhjälpmedel, FM-hörseltränare, röstproteser, glasögon och kontaktlinser

e1258 Andra specificerade produkter och annan specificerad teknik för kommunikation**e1259 Ospecificerade produkter och ospecificerad teknik för kommunikation****e130 Produkter och teknik för utbildning**

Utrustning, produkter, processer, metoder och teknik, även anpassad eller specialutformad sådan, som används för att skaffa kunskap, specialkunskap eller färdighet

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter samt allmän och stödjande teknik för utbildning

e1300 Allmänna produkter och allmän teknik för utbildning

Utrustning, produkter, processer, metoder och teknik som används för att skaffa kunskap, specialkunskap eller färdighet på någon nivå som t.ex. böcker, handböcker, pedagogiska leksaker, datorer och datorprogram som inte är anpassade eller specialutformade

e1301 Stödjande produkter och stödjande teknik för utbildning

Anpassad och specialutformad utrustning, produkter, processer, metoder och teknik som används för att skaffa kunskap, specialkunskap eller färdighet såsom specialutformad datateknologi

e1308 Andra specificerade produkter och annan specificerad teknik för utbildning**e1309 Ospecificerade produkter och ospecificerad teknik för utbildning****e135 Produkter och teknik för sysselsättning**

Utrustning, produkter, processer, metoder och teknik som används i arbete och sysselsättning för att underlätta utförandet av arbetsuppgifter

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter samt allmän och stödjande teknik för sysselsättning

- e1350 Allmänna produkter och allmän teknik för sysselsättning**
Utrustning, produkter och teknik som används i arbete och sysselsättning för att underlätta utförandet av arbetsuppgifter som t.ex. verktyg, maskiner och kontorsutrustning och som inte är anpassade eller specialutformade
- e1351 Stödjande produkter och stödjande teknik för sysselsättning**
Anpassade eller specialutformade utrustningar, produkter och teknik som används i arbete och sysselsättning för att underlätta utförandet av arbetsuppgifter såsom anpassbara bord, skrivbord och dokumentåp; fjärrkontroll för kontorsentréer och utgångar; datorer, datorprogram, tillbehör och enheter för omgivningskontroll som syftar till att underlätta personens utförande av arbetsrelaterade uppgifter och att kontrollera arbetsmiljön (t.ex. bildläsare, fjärrmanövreringssystem, röstkontrollerade system och strömbrytare med tidsreglering)
- e1358 Andra specificerade produkter och annan specificerad teknik för sysselsättning**
- e1359 Ospecificerade produkter och ospecificerad teknik för sysselsättning**

e140 Produkter och teknik för kultur, rekreation och sport

Utrustning, produkter och teknik, även anpassad och specialutformad sådan, som används för utförandet och förhöjandet av aktiviteter inom kultur, rekreation och sport

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter samt allmän och stödjande teknik för kultur, rekreation och sport

- e1400 Allmänna produkter och allmän teknik för kultur, rekreation och sport**
Utrustning, produkter och teknik som används för att genomföra och förbättra aktiviteter inom kultur, rekreation och sport som t.ex. leksaker, skidor, tennisbollar och musikinstrument och som inte är anpassade eller specialutformade
- e1401 Stödjande produkter och stödjande teknik för kultur, rekreation och sport**
Anpassad eller specialutformad utrustning, produkter och teknik som används för att genomföra och förbättra aktiviteter inom kultur, rekreation och sport som t.ex. anpassade förflyttningshjälpmedel för sportändamål, anpassningar för musikaliska och andra konstnärliga framföranden
- e1408 Andra specificerade produkter och annan specificerad teknik för kultur, rekreation och sport**
- e1409 Ospecificerade produkter och ospecificerad teknik för kultur, rekreation och sport**

e145 Produkter och teknik för utövande av religion och andlighet

Produkter och teknik, unika eller masstillverkade, även anpassade eller specialutformade sådana, som har givits eller antar en symbolisk innebörd i samband med religions- eller andlighetsutövande

Innefattar:

allmänna och stödjande produkter samt allmän och stödjande teknik för utövande av religion och andlighet

- e1450 Allmänna produkter och allmän teknik för utövande av religion och andlighet
Produkter och teknik, unika eller masstillverkade, som har givits eller antar en symbolisk innebörd vid utövande av religion eller andlighet, såsom andehus, midsommarstång, huvudbonad, masker, krucifix, menora och bönematta och som inte är anpassade eller specialutformade
- e1451 Stödjande produkter och stödjande teknik för utövande av religion eller andlighet
Anpassade eller specialutformade produkter och teknik, som givits eller antar en symbolisk innebörd i sammanhang med utövandet av religion eller andlighet som t.ex. religiösa böcker på punktskrift, tarotkort på punktskrift, speciella hjulskydd på rullstolar vid inträde i tempel
- e1458 Andra specificerade produkter och annan specificerad teknik för utövande av religion eller andlighet
- e1459 Ospecificerade produkter och ospecificerad teknik för utövande av religion eller andlighet

e150 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för allmänt bruk

Produkter och teknik, även anpassad och specialutformad sådana, som utgör en persons mänskligt skapade miljö inomhus och utomhus och som har planerats, ritats och konstruerats för allmänt bruk

Innefattar:

design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för entréer och utgångar, toaletter och förflyttningsvägar

- e1500 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för att gå in i och ut ur byggnader för allmänt bruk
Produkter och teknik för att komma in i och ut ur mänskligt skapad miljö som är planerad, formgiven och konstruerad för allmänt bruk såsom design, byggande och konstruktion av entréer och utgångar till byggnader för allmänt bruk innefattande arbetsplatser, offentliga byggnader, flyttbara och stationära ramper, automatiska dörröppnare, dörrhandtag, höjd på dörrtröskel
- e1501 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för att underlätta tillgänglighet inom offentliga byggnader
Underlättande inomhusprodukter och teknik inom design, byggande och konstruktion för allmänt bruk såsom handikapptoaletter, telefoner, hörselslingor, hissar, rulltrappor, termostater för temperaturreglering, utspridda tillgängliga sittplatser i auditorier eller arenor
- e1502 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för att inom byggnader för allmänt bruk kunna hitta vägen, anvisa vägar och utmärka olika platser
Inomhus- och utomhusprodukter och teknik inom design, byggande och konstruktion för allmänt bruk för att hjälpa människor att hitta inomhus och omedelbart utanför byggnader och att lokalisera platser som de önskar gå till, såsom skylt i skrift eller punktskrift, korridorbredd, golveläggning, tillgänglig kiosk eller andra former av vägledning

- e1503 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för personers fysiska säkerhet i byggnader för allmänt bruk
Inomhus- och utomhusprodukter och teknik för allmänt bruk för att säkerställa säkerhet, såsom skyddsräcken och larm
- e1508 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för allmänt bruk, annan specificerad
- e1509 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för allmänt bruk, ospecificerad

e155 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för privat bruk

Produkter och teknik, även anpassad och specialutformad sådan, som utgör en persons mänskligt skapade miljö inomhus och utomhus och som har planerats, ritats och konstruerats för privat bruk (t.ex. hem, bostad)

Innefattar:

design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för entréer och utgångar, toaletter och förflyttningsvägar

- e1550 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för att gå in i och ut ur byggnader för privat bruk
Produkter och teknik för att komma in i och ut ur mänskligt skapad miljö, som är planerad, formgiven och konstruerad för privat bruk såsom ingångar och utgångar i privata hem, flyttbara och stationära ramper, automatiska dörröppnare, dörrhandtag och höjd på dörrtröskel
- e1551 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för användning av underlättande anordningar i byggnader för privat bruk
Produkter och teknik för underlättande anordningar inom design, byggande och konstruktion för privat bruk såsom handikapptoaletter, telefoner, hörselslingor, hissar, golvytor, köksskåp, tillbehör och elektroniska kontroller i privata hem
- e1552 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för att inom byggnader för privat bruk hitta vägen, anvisa vägar och utmärka olika platser
Inom- och utomhusprodukter och teknik inom design, byggande och konstruktion av vägvisning för privat bruk för att hjälpa människor att hitta vägen inomhus eller omedelbart utanför byggnader och att lokalisera de platser som de önskar gå till såsom skyltar i skrift eller punktskrift, korridorbredd och golvbeläggning
- e1553 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för fysisk säkerhet för privat bruk
Inomhus- och utomhusprodukter samt teknik för privat bruk (t.ex. hem, bostad) för att säkerställa säkerhet, såsom skyddsräcken, larm samt för att säkerställa lagring av farliga föremål (t.ex. vapen) eller material (t.ex. lösningsmedel, insektsmedel)
- e1558 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för privat bruk, annan specificerad
- e1559 Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för privat bruk, ospecificerad

e160 Produkter och teknik för markutveckling

Produkter och teknik för markutveckling, även anpassad och specialutformad sådan, som påverkar en persons näraliggande omgivning genom införandet av program för markanvändning, design, planering och utveckling av marktyper

Innefattar:

produkter och teknik för landområden som har organiserats genom markanvändningsprogram som t.ex. landsbygdsområden, förortsområden, tätortsområden, parker, naturvårdsområden och naturreservat

e1600 Produkter och teknik för landsbygdsutveckling

Produkter och teknik i landsbygdsområden som påverkar en persons omgivande miljö genom införandet av program för landsbygds markanvändning, design, planering och utveckling av utrymme såsom odlingsmark, vägar, vägskyltar

e1601 Produkter och teknik för förortsutveckling

Produkter och teknik i förortsområden som påverkar en persons omgivande miljö genom införandet av förortsprogram för markanvändning, design, planering och utveckling av utrymmen som t.ex. trottoarkanter, vägar, vägskyltar och gatubelysning

e1602 Produkter och teknik för stadsutveckling

Produkter och teknik i tätortsområden som påverkar en persons omgivande miljö genom införandet av tätortsprogram för markanvändning, design, planering och utveckling av utrymme som t.ex. trottoarkanter, ramper, vägskyltar och gatubelysning

e1603 Produkter och teknik för parker, naturvårdsområden och naturreservat

Produkter och teknik i landområden såsom parker, naturvårdsområden och naturreservat som påverkar en persons omgivande miljö genom införandet av program för markanvändning, design, planering och utveckling av utrymmen såsom skyltar för parker och vandringsleder

e1608 Produkter och teknik för markutveckling, andra specificerade**e1609 Produkter och teknik för markutveckling, ospecificerade****e165 Tillgångar**

Produkter eller föremål för ekonomiskt utbyte såsom pengar och olika former av krediter (t.ex. ekonomiskt stöd, banklån, in-teckningar), varor, egendom och andra värdesaker, som en person äger eller till vilka han eller hon har nyttjanderätt eller kan dra nytta av

Innefattar:

materiella och immateriella produkter och varor, finansiella tillgångar

e1650 Finansiella tillgångar

Produkter såsom pengar och andra finansiella instrument som fungerar som utbytesmedel för arbete, kapitalvaror och tjänster

e1651 Materiella tillgångar

Produkter eller föremål såsom hus och mark, kläder, mat och tekniska varor som fungerar som utbytesmedel för arbete, kapitalvaror och tjänster

e1652 Immateriella tillgångar

Produkter som t.ex. intelligens, kunskap och färdigheter som fungerar som utbytesmedel för arbete, kapitalvaror och tjänster

e1658 Tillgångar, andra specificerade

e1659 Tillgångar, ospecificerade

e198 Produkter och teknik, andra specificerade

e199 Produkter och teknik, ospecificerade

Kapitel 2

Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar

Detta kapitel handlar om levande eller döda element i den naturliga eller fysiska omgivningen och komponenter i denna omgivning som har förändrats av människor liksom även befolkningsegenskaper i denna miljö

e210 Planeten jordens fysiska egenskaper

Egenskaper hos landskap, vattenlandskap och havslandskap

Innefattar:

landformer, ytor med sötvatten och ytor med saltvatten

e2100 Landformer

Egenskaper hos landskap såsom berg, kullar, dalar och slätter

Utesluter:

jord (e270)

e2101 Ytor med sötvattenmassor

Egenskaper hos vattenlandskap såsom sjöar, dammar, floder och åar

Utesluter:

dricksvatten (e1102)

e2102 Ytor med saltvattenmassor

Egenskaper hos havslandskap såsom hav och oceaner

e2108 Planeten jordens fysiska egenskaper, andra specificerade

e2109 Planeten jordens fysiska egenskaper, ospecificerade

e215 Befolkning

Grupper av människor som lever i en given omgivning och som delar samma mönster av anpassning till miljön

Innefattar:

demografisk förändring; befolkningstäthet

e2150 Demografisk förändring

Förändringar som sker inom grupper av människor såsom sammansättning och variation i det totala antalet individer inom ett område på grund av antal födda och döda samt befolkningens åldrande och migration

e2151 Befolkningstäthet

Antal invånare per ytenhet innefattande hög och låg befolkningstäthet

e2158 Befolkning, annan specificerad

e2159 Befolkning, ospecificerad

e220 Flora och fauna

Växter och djur

Utesluter:

stöd från husdjur (e350); befolkning (e215)

e2200 Växter

Till växtriket räknas alla fotosynteserande, eukaryota och flercelliga arter. De karaktäriseras av att de kan bilda embryoner, innehåller kloroplaster, cellerna omges av en cellulosavägg och de saknar egentlig förmåga till förflyttning. Till formen kan de vara träd, örter, buskar och rankor

e2201 Djur

Till djurriket räknas flercelliga organismer som skiljer sig från växter genom vissa typiska kännetecken såsom förflyttningsförmåga, en icke-fotosyntetisk metabolism, uttalad respons på stimuli, begränsad tillväxt och bestämd kroppsstruktur såsom vilda djur eller boskapsdjur, reptiler, fåglar, fiskar, däggdjur

Utesluter:

tillgångar (e165); stöd från husdjur (e350)

e2208 Växter och djur, andra specificerade**e2209 Växter och djur, ospecificerade****e225 Klimat**

Meteorologiska egenskaper och händelser såsom väder

Innefattar:

temperatur, fuktighet, lufttryck, nederbörd, vind och årstidsvariationer

e2250 Temperatur

Grad av värme eller kyla såsom hög och låg temperatur, normala eller extrema temperaturer

e2251 Fuktighet

Fuktnivå i luften såsom hög eller låg fuktighet

e2252 Atmosfäriskt tryck

Den omgivande luftens tryck såsom tryck i relation till höjd över havet eller meteorologiska förhållanden

e2253 Nederbörd

Nedfall av fukt såsom regn, dagg, snö, snöglöpp och hagel

e2254 Vind

Luft i mer eller mindre naturlig snabb rörelse såsom en bris, storm eller vindstöt

e2255 Årstidsvariationer

Naturliga, regelbundna och förutsägbara förändringar från en årstid till nästa såsom sommar, höst, vinter och vår

e2258 Klimat, annat specificerat**e2259 Klimat, ospecificerat****e230 Naturkatastrofer**

Regelbundna eller oregelbundna geografiska och atmosfäriska förändringar som orsakar rubbning i en persons fysiska omgivning såsom jordbävning och svåra eller våldsamma väderförhållanden som t.ex. tornadoer, orkaner, tyfoner, översvämningar, skogsbränder, snöstormar och islossningar

e235 Mänskligt orsakade katastrofer

Förändringar och störningar i den naturliga miljön, som orsakats av människor och som kan skapa störningar i människors dagliga liv innefattande händelser eller förhållanden kopplade till konflikt och krig såsom folkförflyttning, ödeläggelse av social infrastruktur, hem och markområden, miljökatastrofer såsom land-, vatten- eller luftföroreningar, giftutsläpp

e240 Ljus

Elektromagnetisk strålning genom vilken saker blir synliga, antingen genom solljus eller artificiell belysning såsom stearinljus, olje- eller paraffinlampor, eldar, elektricitet, och som kan ge användbar eller förvirrande information om världen

Innefattar:

ljuskvalitet; ljusstäthet; färgkontraster

e2400 Ljusintensitet

Nivå eller mängd av energi som antingen en naturlig ljuskälla, dvs. solen, eller en artificiell ljuskälla utger

e2401 Ljuskvalitet

Ljusets beskaffenhet och därmed sammanhängande färgkontraster som skapas i den visuella omgivningen och som ger användbar information om världen (t.ex. visuell information om befintlig trappa eller dörr), eller förvirrande bilder (t.ex. alltför många visuella stimuli)

e2408 Ljus, annat specificerat**e2409** Ljus, ospecificerat**e245** Tidsrelaterade förändringar

Naturliga, regelbundna och förutsägbara tidsförändringar

Innefattar:

dag-, nattcykler och månfaser

e2450 Dag-, nattcykler

Naturliga, regelbundna och förutsägbara förändringar från dag till natt och åter till dag, såsom dag, natt, gryning och skymning

e2451 Månfaser

Naturliga, regelbundna och förutsägbara förändringar av månens position i förhållande till jorden

e2458 Tidsrelaterade förändringar, andra specificerade**e2459** Tidsrelaterade förändringar, ospecificerade**e250** Ljud

Fenomen som hörs eller kan höras såsom smällande, ringande, hamrande, sjungande, visslande, skrikande eller sorlande, vid varje volym, klang eller ton och som kan ge användbar eller förvirrande information om världen

Innefattar:

ljudstyrka och ljudkvalitet

e2500 Ljudstyrka

Auditiva fenomenens nivå eller volym som bestäms av mängden energi som genereras och där höga energinivåer uppfattas som höga ljud och låga energinivåer som dämpade ljud

e2501 Ljudkvalitet

Ljudets beskaffenhet som bestäms genom ljudets våglängd och vågmönster och som uppfattas som klangfärg och ton såsom strävt eller melodiöst och som kan ge användbar information om världen (t.ex. en hund som skäller eller en katt som jamar) eller förvirrande information (t.ex. bakgrundsbuller)

e2508 Ljud, annat specificerat**e2509 Ljud, ospecificerat****e255 Vibration**

Regelbunden eller oregelbunden rörelse fram och tillbaka av ett föremål eller en person, orsakat av en fysisk störning antingen inom- eller utomhus, såsom skakande, darrande, snabba ryckiga rörelser av saker, byggnader eller människor, på grund av hantering eller arbete med mindre eller större maskiner

Utesluter:

naturkatastrofer (e230) t.ex. vibration eller skakning i jorden orsakad av jordbävning

e260 Luft

Skiktet av gaser, som omger planeten jorden, vilket huvudsakligen består av kväve och syra

e2600 Luftkvalitet

Kännetecken för atmosfären (utanför byggnader) eller slutna luftområden (inom byggnader)

e26000 Luftkvalitet inomhus

Luftens beskaffenhet inom byggnader eller slutna områden, såsom lukt, rök, föroreningar, luftkonditionering (kontrollerad luftkvalitet) eller okontrollerad luftkvalitet

e26001 Luftkvalitet utomhus

Luftens beskaffenhet utanför byggnader eller inneslutna områden, såsom lukt, rök, föroreningar, ozonnivåer och andra kännetecken i atmosfären

e26008 Luftkvalitet, annan specificerad**e26009 Luftkvalitet, ospecificerad****e2608 Luft, annan specificerad****e2609 Luft, ospecificerad****e270 Jord**

Den blandning av mineral- eller organiskt material, på planeten jordens yta, som fungerar som ett naturligt ämne för tillväxt av markväxter

Utesluter:

materiella tillgångar (e1651)

e2700 Jordkvalitet

Jordens och markytans fysiska, kemiska, biologiska och radiologiska egenskaper och dess kapacitet att bibehålla växt- och djurproduktivitet, upprätthålla eller förbättra vatten- och luftkvaliteten samt stödja människors hälsa och boende

e2708 Jord, annan specificerad

e2709 Jord, ospecificerad

e298 Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar,
andra specificerade

e299 Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar,
ospecificerade

Kapitel 3

Personligt stöd och personliga relationer

Detta kapitel handlar om människor eller djur som ger praktiskt fysiskt eller emotionellt stöd, uppfostran, skydd och hjälp och som har relationer till andra personer, i deras hem, på arbetsplatsen, skolan eller vid lek eller i andra avseenden av de dagliga aktiviteterna. Detta kapitel innefattar inte attityder hos den person eller de personer som ger stödet. Omgivningsfaktorn som beskrivs är inte personen eller djuret utan mängden fysiskt och emotionellt stöd som personen eller djuret ger

e310 Stöd från närfamilj

Stöd som tillhandahålls av personer relaterade genom födsel, äktenskap eller andra relationer som erkänns i sin kultur som nära familjerelationer såsom makar, samboende, föräldrar, syskon, barn, fosterföräldrar, adoptivföräldrar och far- och morföräldrar

Utesluter:

stöd från storfamilj eller utvidgad familj (e315); stöd från personer i underordnade positioner (e335); stöd från personliga vårdgivare och personliga assistenter (e340)

e315 Stöd från storfamilj eller utvidgad familj

Stöd som tillhandahålls av personer som är relaterade genom släktskap eller äktenskap eller andra relationer som erkänns i sin kultur som utvidgad familj såsom faster, mostrar, farbröder, morbröder, syskonbarn, kusiner

Utesluter:

stöd från närfamilj (e310)

e320 Stöd från vänner

Stöd som tillhandahålls av personer som är nära vänner eller bekanta och där relationen karakteriseras av tillit och ömsesidigt stöd

e325 Stöd från bekanta, kamrater, kollegor, grannar och personer i umgänget

Stöd som tillhandahålls av personer som känner varandra som bekanta, kamrater, kollegor, grannar och som man umgås med i arbete, skola eller på fritid eller andra livssammanhang, och som delar demografiska egenskaper som t.ex. ålder, kön, religiös tro eller etnicitet eller ägnar sig åt gemensamma intressen

Utesluter:

stöd från service och tjänster i sammanslutningar och organisationer (e5550)

e330 Stöd från personer i maktpositioner

Stöd som tillhandahålls av personer som har beslutsfattande ansvar för andra och som enligt sociala definitioner har inflytande eller makt, baserat på deras sociala, ekonomiska, kulturella eller religiösa roller i samhället såsom lärare, arbetsgivare, arbetsledare, religiösa ledare, ställföreträdande beslutsfattare, förmyndare, gode män

e335 Stöd från personer i underordnade positioner

Stöd som tillhandahålls av personer vilka i sitt dagliga liv är påverkade av människor i maktpositioner i arbete, skola och andra situationer såsom studerande, arbetare och medlemmar i en religiös grupp

Utesluter:

stöd från närfamilj (e310)

e340 Stöd från personliga vårdare och personliga assistenter

Stöd som tillhandahålls av personer som ger tjänster som behövs för att hjälpa andra personer i deras dagliga aktiviteter och att klara av sitt arbete, utbildning eller andra livssituationer, stöd som ges antingen genom offentliga eller privata fonder eller på annan frivillig grund såsom hemtjänstpersonal, personliga assistenter, hjälp med transport, betald hjälp, barnflicka eller andra som fungerar som primära vårdare

Utesluter:

stöd från närfamilj (e310); stöd från storfamilj eller utvidgad familj (e315); stöd från vänner (e320); service och tjänster för allmänna sociala stödsatser (e5750); stöd från yrkesutövare inom hälso- och sjukvård (e355)

e345 Stöd från okända personer

Stöd som tillhandahålls av personer som är obekanta och utan släktskap, eller som man ännu inte har någon relation eller kontakt med, såsom människor som är okända för personen men som delar livssituation med denne som t.ex. vikarierande lärare, medarbetare, vårdare

e350 Stöd från husdjur

Stöd som tillhandahålls av djur som ger fysiskt, emotionellt eller psykologiskt stöd såsom sällskapsdjur (hundar, katter, fåglar, fiskar etc.) och djur för egen förflyttning och transport

Utesluter:

djur (e2201); tillgångar (e165)

e355 Stöd från yrkesutövare inom hälso- och sjukvård

Stöd som tillhandahålls av alla som utövar ett yrke inom hälso- och sjukvårdssystem såsom läkare, sjuksköterskor, sjukgymnaster, arbetsterapeuter, logoped, audionomer, ortopedtekniker och kuratorer

Utesluter:

stöd från andra yrkesutövare (e360)

e360 Stöd från andra yrkesutövare

Stöd som tillhandahålls av alla som utövar ett yrke utanför hälso- och sjukvårdssystemet såsom advokater, socialarbetare, lärare, arkitekter eller formgivare

Utesluter:

stöd från yrkesutövare inom hälso- och sjukvård (e355)

e398 Personligt stöd och personliga relationer, andra specificerade**e399 Personligt stöd och personliga relationer, ospecificerade**

Kapitel 4

Attityder

Detta kapitel handlar om attityder i form av observerbara konsekvenser av seder, bruk, ideologier, värden, normer, uppfattningar om verkligheten och religiösa trosföreställningar. Dessa attityder påverkar personligt beteende och socialt liv på alla nivåer, från mellanmänskliga relationer, sociala sammanslutningar till politiska, ekonomiska och lagliga strukturer, som t.ex. personliga eller samhällsreliga attityder till en persons trovärdighet och människovärde som kan motivera positiva och artiga eller negativa och diskriminerande konventioner (t.ex. stigmatisering, stereotypisering och marginalisering eller negligering av personen). De attityder som klassificeras är sådana som människor i omgivningen visar mot den person som beskrivs och är alltså inte personens egna. De individuella attityderna kategoriseras efter typ av relation i enlighet med kategoriindelningen i omgivningsfaktorer Kapitel 3. Värderingar och föreställningar kodas inte skiljt från attityder eftersom de antas vara pådrivande krafter bakom dem

e410 Nära familjemedlemmars personliga attityder

Nära familjemedlemmars allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor), som påverkar personligt beteende och handlingar

e415 Personliga attityder hos medlemmar av den utvidgade familjen

Släktingars (medlemmar av den utvidgade familjen) allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor), som påverkar personligt beteende eller handlingar

e420 Vänners personliga attityder

Vänners allmänna och specifika åsikter eller föreställningar om personen eller andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e425 Personliga attityder bland bekanta, kamrater, kollegor, grannar och personer i umgängeskretsen

Allmänna eller specifika åsikter och föreställningar som bekanta, kamrater, kollegor, grannar och personer i umgängeskretsen har om personen eller andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e430 Personliga attityder hos personer i maktpositioner

Allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar som personer i maktpositioner har om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e435 Personliga attityder hos personer i underordnade ställningar

Allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar hos personer i underordnade ställningar om personen eller till andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e440 Personliga attityder hos personliga vårdare och personliga assistenter

Allmänna och specifika åsikter och trosföreställningar hos personliga vårdare och personliga assistenter om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e445 Personliga attityder hos okända människor

Allmänna eller specifika åsikter och föreställningar hos okända människor om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e450 Personliga attityder hos yrkesutövare inom hälso- och sjukvården

Allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar hos yrkesutövare inom hälso- och sjukvården om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e455 Personliga attityder hos andra yrkesutövare

Allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar hos andra yrkesutövare om personen eller om andra saker (t.ex. sociala, politiska och ekonomiska frågor) som påverkar personligt beteende och handlingar

e460 Samhälleliga attityder

Människors allmänna eller specifika åsikter och trosföreställningar inom en kultur, ett samhälle, subkultur eller annan social grupp om andra personer eller om andra sociala, politiska och ekonomiska frågor som kan påverka grupp-beteende eller personligt beteende och handlingar

e465 Sociala normer, konventioner och ideologier

Seder, bruk, regler och abstrakta värdesystem och normativa föreställningar (t.ex. ideologier, normativa världsåskådningar och moralfilosofier) som uppstår inom sociala sammanhang och som påverkar eller skapar samhälleliga och individuella konventioner och beteenden såsom normer kring moral, etikett och religiöst beteende; religiös doktrin och därav följande normer och konventioner; normer som styr ritualer och sociala sammankomster

e498 Attityder, andra specificerade**e499 Attityder, ospecificerade**

Kapitel 5

Service, tjänster, system och policies

Detta kapitel handlar om:

1. *Service och tjänster* som utformats inom olika samhällssektorer erbjuder bidrag, organiserade program och verksamheter som är formgivna för att möta individuella behov. I service och tjänster är de människor som ger dessa tjänster innefattade. Tjänsterna kan vara offentliga, privata eller frivilliga och de kan vara upprättade på lokal, kommunal, regional, statlig, provinsiell, nationell eller internationell nivå av personer, föreningar, organisationer, förmedlingar eller styrorgan. Produkter som en tjänst tillhandahåller kan antingen vara allmänna eller anpassade och specialutformade
2. *System* som omfattar administrativ kontroll och organiserade former och som är upprättade av lokala, regionala, nationella eller internationella styrorgan eller av andra erkända myndigheter. Dessa system har formgivits för att organisera och övervaka service och tjänster, som ger bidrag, strukturerade program och verksamheter inom olika samhällssektorer
3. *Policies* grundade på regler, föreskrifter, avtal och standarder upprättade av lokala, regionala, nationella eller internationella styrorgan eller av andra erkända myndigheter. Policies styr och reglerar de system som organiserar, kontrollerar och har tillsyn över service, tjänster, ordnade program och andra aktiviteter inom olika samhällssektorer

e510 Service, tjänster, system och policies för produktion av konsumtionsvaror

Service, tjänster, system och policy som reglerar och vidtar åtgärder för produktion av föremål och produkter som människor konsumerar och använder

e5100 Service och tjänster för produktion av konsumtionsvaror

Service, tjänster och program för att samla, skapa, producera och tillverka konsumtionsvaror och produkter som t.ex. produkter och teknik för förflyttning, kommunikation, utbildning, transport, förvärvsarbete och hemarbete, innefattande personer som ger dessa tjänster.

Utesluter:

kommunikationsservice och kommunikationstjänster (e5350); service och tjänster för utbildning och yrkesförberedelse (e5850); Kapitel 1 Produkter och teknik

e5101 System för produktion av konsumtionsvaror

Administrativa kontroll- och tillsynssystem såsom regionala, nationella eller internationella standardiseringsorganisationer (t.ex. International Organisation for Standardization) och konsumentorgan som styr insamlandet, skapandet, produktionen och tillverkningen av konsumtionsvaror och produkter

e5102 Policies för produktion av konsumtionsvaror

Lagstiftning, föreskrifter och standarder för att samla, skapa, producera och tillverka konsumtionsvaror och produkter som t.ex. beträffande vilka standarder som ska antas

e5108 Service, tjänster, system och policies för produktion av konsumtionsvaror, andra specificerade

e5109 Service, tjänster, system och policies för produktion av konsumtionsvaror, ospecificerade

e515 Service, tjänster, system och policies för arkitektur och konstruktion

Service, tjänster, system och policies för utformning och konstruktion av offentliga och privata byggnader

Utesluter:

service, tjänster, system och policies för planering av öppna områden (e520)

e5150 Service och tjänster för arkitektur och konstruktion
Service, tjänster och program för utformning, konstruktion och bibehållande av bostadsbyggnader, kommersiella, industriella och offentliga byggnader såsom husbyggande, genomdrivandet av principer för design, byggnadsregler, föreskrifter och standarder, innefattande personer som ger denna service och dessa tjänster

e5151 Arkitektur- och konstruktionssystem
Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr planering, utformning, konstruktion och bibehållande av bostadsbyggnader, kommersiella, industriella och offentliga byggnader såsom tillämpning och övervakning av byggnadsregler, konstruktionsstandarder, brandskydds- och säkerhetsstandarder

e5152 Arkitektur- och konstruktionspolicies
Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr planering, utformning, konstruktion och bibehållande av bostadsbyggnader, kommersiella, industriella och offentliga byggnader såsom policies för byggnadsregler, konstruktionsstandarder, brandskydds- och säkerhetsstandarder

e5158 Service, tjänster, system och policies för arkitektur och konstruktion, andra specificerade

e5159 Service, tjänster, system och policies för arkitektur och konstruktion, ospecificerade

e520 Service, tjänster, system och policies för planering av öppna områden

Service, tjänster, system och policies som syftar till att planera, utveckla design och underhålla områden för allmänheten (t.ex. parker, skogar, stränder och våtmarker) och privata landområden med landsbygds-, förorts- eller tätortskaraktär

Utesluter:

service, tjänster, system och policies för arkitektur och konstruktion (e515)

e5200 Service och tjänster för planering av öppna områden
Service, tjänster och program som syftar till att planera, skapa och underhålla områden i tätort, förort, landsbygd, fritids-, naturvårds- och miljövårdsområden, öppna områden för möten och handel (affärscentra, torg och marknader) samt gång- och cykelvägar, innefattande personer som ger denna service och dessa tjänster

Utesluter:

design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för allmänt bruk (e150) och för privat bruk (e155); produkter och teknik för markutveckling (e160)

e5201 Planeringssystem för öppna områden

Administrativa kontroll- och tillsynssystem såsom för att implementera lokala, regionala och nationella planeringsbeslut, designregler, policies för naturminnen och naturvård och miljövårdsprogram som styr planering, utformning, utveckling och bibehållande av öppna områden innefattande markområde på landsbygd, i förort och tätort, parker, naturvårdsområden och naturreservat

e5202 Planeringspolicies för öppna områden

Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr planering, utformning, utveckling och bibehållande av öppna områden innefattande markområden på landsbygd, i förort och tätort, parker, naturvårdsområden och naturreservat som t.ex. lokala, regionala och nationella planeringsbeslut, regler för design, naturminnes- och naturvårdspolicies samt miljövårdspolicy

e5208 Service, tjänster, system och policies för planering av öppna områden, andra specificerade**e5209 Service, tjänster, system och policies för planering av öppna områden, ospecificerade****e525 Service, tjänster, system och policies för bostäder**

Service, tjänster, system och policies som syftar till att förse människor med tak över huvudet, bostad eller husrum

e5250 Bostadsservice och bostadstjänster

Service, tjänster och program som syftar till att lokalisera, förse och bibehålla hus eller husrum för personer att bo i såsom mäklarfirmor, bostadsorganisationer, härbärgen för hemlösa människor, innefattande personer som ger dessa tjänster

e5251 Bostadssystem

Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr människors bostäder eller husrum såsom system för att implementera och övervaka policies för boende

e5252 Bostadspolicies

Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr människors bostäder eller husrum såsom lagstiftning och policies som bestämmer vem som kan komma i fråga för bostad eller husrum, policies beträffande statligt engagemang i att utveckla och bibehålla bostäder och policies beträffande hur och var bostäder utvecklas

e5258 Service, tjänster, system och policies för bostäder, andra specificerade**e5259 Service, tjänster, system och policies för bostäder, ospecificerade**

e530 Service, tjänster, system och policies för allmänna nyttigheter

Service, tjänster, system och policies för att allmänt tillhandahålla nyttigheter såsom vatten, bränsle, elektricitet, renhållning och andra nödvändiga tjänster

Utesluter:

service, tjänster, system och policies för beskydd av medborgare (e545)

e5300 Nyttighetsservice och tjänster

Service, tjänster och program som till befolkningen tillhandahåller nödvändig energi (t.ex. bränsle och elektricitet), renhållning, vatten, och andra väsentliga tjänster, t.ex. återuppbyggnadsstöd i nödsituationer, nödvändiga tjänster för boende och kommersiella konsumenter, innefattande personer som ger dessa tjänster

e5301 Nyttighetssystem

Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr tillhandahållandet av nyttighetstjänster såsom hälso-, sjukvårds- och säkerhetsstyrelser, konsumentråd

e5302 Nyttighetspolicies

Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr tillhandahållandet av nyttighetsservice och tjänster såsom hälso- och säkerhetsstandarder som styr leverans och försörjning av vatten och bränsle, renhållningskonventioner i samhällen, policies för andra väsentliga katastrofinsatser och försörjning under tider av brist eller naturkatastrofer

e5308 Service, tjänster, system och policies för allmänna nyttigheter, andra specificerade**e5309 Service, tjänster, system och policies för allmänna nyttigheter, ospecificerade****e535 Service, tjänster, system och policies för kommunikation**

Service, tjänster, system och policies som syftar till att överbringa och utbyta information

e5350 Kommunikationsservice och kommunikationstjänster

Service, tjänster och program som syftar till att överbringa information genom olika metoder innefattande telefon, fax, post, elektronisk post och andra datorbaserade system, t.ex. telefonförmedlingstjänster, teletype-tjänster, teletexttjänster, internetjänster, innefattande personer som ger dessa tjänster

Utesluter:

massmedieservice och massmedietjänster (e5600)

e5351 Kommunikationssystem

Administrativa kontroll- och tillsynssystem såsom telekommunikationsmyndigheter och andra liknande organisationer som styr överföring av information genom olika metoder innefattande telefon, fax, post, elektronisk post och datorbaserade system

e5352 Kommunikationspolicies

Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr överförandet av information genom ett antal olika metoder innefattande telefon, fax, post, elektronisk post och datorbaserade system såsom rätt att få tillgång till kommunikationstjänster, krav för att inneha en postadress, standarder för tillhandahållande av telekommunikation

e5358 Service, tjänster, system och policies för kommunikation, andra specificerade

e5359 Service, tjänster, system och policies för kommunikation, ospecificerade

e540 Service, tjänster, system och policies för transport

Service, tjänster och program som syftar till att förflytta personer eller varor från en plats till en annan

e5400 Transportservice och transporttjänster

Service, tjänster och program som syftar till att förflytta personer eller varor på vägar, stigar, spår, i luft eller på vatten, med offentlig eller privat transport, innefattande personer som ger dessa tjänster

Utesluter:

produkter och teknik för personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus (e120)

e5401 Transportsystem

Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr förflyttning av personer och varor på väg, stig, spår, i luft eller på vatten såsom system för att bestämma rätten att föra fordon, implementering och övervakning av standarder för hälsa och säkerhet som sammanhänger med användningen av olika transportslag

Utesluter:

service, tjänster, system och policies inom socialförsäkring (e570)

e5402 Transportpolicies

Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr förflyttningen av personer och varor på väg, stigar, spår, i luft eller på vatten, såsom regler och policies för transportplanering, policies för tillhandahållande och tillgång till allmänna kommunikationer

e5408 Service, tjänster, system och policies för transport, andra specificerade

e5409 Service, tjänster, system och policies för transport, ospecificerade

e545 Service, tjänster, system och policies för beskydd av medborgare

Service, tjänster, system och policies som syftar till att garantera säkerhet för människor och egendom

Utesluter:

service, tjänster, system och policies för allmänna nyttigheter (e530)

e5450 Service och tjänster för beskydd av medborgare

Service, tjänster och program som är organiserade av samhället och som syftar till att garantera säkerhet för människor och egendom såsom brandförsvar, polis, räddningstjänst och ambulanstjänst, innefattande personer som ger dessa tjänster

e5451 System för skydd av medborgare

Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr garanterandet av säkerhet för människor och egendom såsom system genom vilka man organiserar tillgång till polis, brandskydd, katastrof- och ambulanstjänst

e5452 Policies för skydd av medborgare

Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr garanterandet av säkerhet för människor och egendom såsom policies som styr tillhandahållandet av polis, brandskydd, katastrof- och ambulanstjänst

e5458 Service, tjänster, system och policies för skydd av medborgare, andra specificerade

e5459 Service, tjänster, system och policies för skydd av medborgare, ospecificerade

e550 Service, tjänster, system och policies gällande lagreglering

Service, tjänster, system och policies gällande ett lands lagstiftning

e5500 Service och tjänster gällande lagreglering

Service, tjänster och program som syftar till att ge staten auktoritet som den är definierad i lag, såsom domstolar, tribunaler och andra organ för förhör, medling i civila rättstvister, rättegångar vid brott, advokatrepresentation, notariatstjänster och resurser för bestraffning och kriminalvård, innefattande personer som ger dessa tjänster

e5501 System gällande lagreglering

Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr den rättsliga administrationen såsom system för att implementera och övervaka formella regler (t.ex. lagar, föreskrifter, sedvanerätt, religiös lag, internationella lagar och konventioner)

e5502 Policies gällande lagreglering

Lagstiftning, föreskrifter och standarder såsom lagar, föreskrifter, sedvanerätt, religiös lag, internationella lagar och konventioner som styr den rättsliga administrationen

e5508 Service, tjänster, system och policies gällande lagreglering, andra specificerade

e5509 Service, tjänster, system och policies gällande lagreglering, ospecificerade

e555 Service, tjänster, system och policies i sammanslutningar och organisationer

Service, tjänster, system och policies som ges av grupper av människor som slutit sig samman för att syssla med gemensamma, icke-kommersiella intressen, ofta med ett anknutet medlemskap

e5550 Service och tjänster i sammanslutningar och organisationer

Service, tjänster och program som ges av människor som slutit sig samman för att driva gemensamma, icke-kommersiella intressen med människor som har samma intressen och där tillhandahållandet av sådana tjänster kan knytas till medlemskap såsom föreningar och organisationer som erbjuder rekreation och fritidstjänster, sportsliga, kulturella, religiösa tjänster och tjänster för ömsesidig hjälp

e5551 System i sammanslutningar och organisationer

Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr människors relationer och aktiviteter när de kommer tillsammans för att etablera och driva föreningar och organisationer med gemensamma, icke-kommersiella intressen

- e5552 Policies i sammanslutningar och organisationer
Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr människors relationer och aktiviteter när de kommer tillsammans med gemensamma, icke kommersiella intressen såsom policies som styr bildandet och drivandet av föreningar och organisationer såsom organisationer för ömsesidig hjälp, rekreatiöns- och fritidsorganisationer, kulturella och religiösa sammanslutningar och icke vinstdrivande organisationer
- e5558 Service, tjänster, system och policies i sammanlutningar och organisationer, andra specificerade
- e5559 Service, tjänster, system och policies i sammanlutningar och organisationer, ospecificerade

e560 Service, tjänster, system och policies inom massmedia

Service, tjänster, system och policies som syftar till att tillhandahålla masskommunikation genom radio, television, tidningar och internet

- e5600 Massmedieservice och massmedietjänster
Service, tjänster och program som syftar till att tillhandahålla masskommunikation såsom radio, television, löpsedelstjänster, pressbevakningstjänster, tidningar, punktskriftstjänster och databaserad masskommunikation (hemsidor, internet), innefattande personer som ger dessa tjänster
Utesluter:
kommunikationsservice och kommunikationstjänster (e5350)
- e5601 Mediesystem
Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr tillhandahållandet av nyheter och information till allmänheten såsom standarder som styr innehåll, distribution, utbredning, tillgång till och metoder för att kommunicera via radio, television, pressbevakningstjänster, tidningar och databaserad masskommunikation (hemsidor, internet)
Innefattar:
krav på att ge sammanfattningar på television, punktskriftsupplagor av dagstidningar eller andra publikationer samt teletextade radioöverföringar
Utesluter:
kommunikationssystem (e5351)
- e5602 Mediepolicies
Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr tillhandahållandet av nyheter och information till allmänheten såsom policies som styr innehåll, distribution, utbredning, tillgång till och metoder för att kommunicera via radio, television, pressbevakningssystem, tidningar och databaserad masskommunikation (hemsidor, internet)
Utesluter:
kommunikationspolicies (e5352)
- e5608 Service, tjänster, system och policies inom media, andra specificerade
- e5609 Service, tjänster, system och policies inom media, ospecificerade

e565 Service, tjänster, system och policies inom ekonomi

Service, tjänster, system och policies som sammanhänger med övergripande system för produktion, distribution, konsumtion och användning av varor och tjänster

Utesluter:

service, tjänster, system och policies inom socialförsäkring (e570)

e5650 Service och tjänster inom ekonomi

Service, tjänster och program som syftar till produktion, distribution, konsumtion och användning av varor och tjänster såsom den privata kommersiella sektorn (t.ex. företag, korporationer, privata vinstdrivande satsningar), den offentliga sektorn (t.ex. offentliga kommersiella tjänster såsom kooperativ och statliga korporationer), finansiella organisationer (t.ex. banker och försäkringstjänster), innefattande personer som ger dessa tjänster

Utesluter:

nyttighetsservice och tjänster (e5300); service och tjänster för arbete och sysselsättning (e5900)

e5651 Ekonomiska system

Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr produktion, distribution, konsumtion och användning av varor och tjänster såsom system för att implementera och övervaka ekonomiska policies

Utesluter:

nyttighetssystem (e5301); arbets- och sysselsättningssystem (e5901)

e5652 Ekonomiska policies

Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr produktion, distribution, konsumtion och användning av varor och tjänster såsom ekonomiska doktriner som är antagna och implementerade av regeringar

Utesluter:

nyttighetspolicies (e5302); arbets- och sysselsättningspolicies (e5902)

e5658 Service, tjänster, system och policies inom ekonomi, andra specificerade**e5659 Service, tjänster, system och policies inom ekonomi, ospecificerade****e570 Service, tjänster, system och policies inom socialförsäkring**

Service, tjänster, system och policies som syftar till att ge ekonomiskt stöd till människor som på grund av ålder, fattigdom, arbetslöshet, hälsotillstånd eller funktionshinder behöver offentligt stöd baserat på antingen allmänna skatteinkomster eller bidragssystem

Utesluter:

service, tjänster, system och policies inom ekonomi (e565)

e5700 Sociala stödprogram

Service, tjänster och program som syftar till att ge inkomststöd till personer som på grund av ålder, fattigdom, arbetslöshet, hälsotillstånd eller funktionshinder behöver offentligt stöd baserat antingen på allmänna skatteinkomster eller bidragssystem, såsom för att bestämma rätt till, tillhandahållande och distribution av stöd inom följande slag av program: sociala stödprogram (t.ex. allmänna bidrag, bidrag prövade med hänsyn till ekonomiska eller andra behov), socialförsäkringsprogram (t.ex. avgiftsbelagda olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringar) och handikappersättning, sjuk- och förtidspension (t.ex. ersättning för inkomstbortfall), innefattande personer som ger dessa tjänster

Utesluter:

hälsoservice och hälsotjänster (e5800)

e5701 Socialförsäkringssystem

Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr program och system som ger inkomststöd till människor som på grund av ålder, fattigdom, arbetslöshet, hälsotillstånd eller funktionshinder behöver offentligt stöd, såsom system för att implementera regler och föreskrifter som styr rätt till socialt stöd, välfärd, arbetslöshetsförsäkring, pensioner och förmåner för personer med funktionshinder

e5702 Socialförsäkringspolicies

Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr program och system som ger inkomststöd till personer som på grund av ålder, fattigdom, arbetslöshet, hälsotillstånd eller funktionshinder behöver offentligt stöd, såsom lagstiftning och föreskrifter som styr rätt till socialt stöd, välfärd, arbetslöshetsersättning, förtidspension och förmåner för personer med funktionshinder

e5708 Service, tjänster, system och policies inom socialförsäkring, andra specificerade**e5709 Service, tjänster, system och policies inom socialförsäkring, ospecificerade****e575 Service, tjänster, system och policies för allmänna sociala stödinsatser**

Service, tjänster, system och policies som syftar till att erbjuda stöd till personer som behöver assistans inom sådana områden som inköp, hushållsarbete, transport, barnomsorg, personlig vård och vård av andra för att fungera bättre i samhället

Utesluter:

service, tjänster, system och policies inom socialförsäkring (e570); stöd från personliga vårdare och personliga assistenter (e340); service, tjänster, system och policies inom hälsovård (e580)

e5750 Service och tjänster för allmänna sociala stödinsatser

Service, tjänster och program som syftar till att erbjuda socialt stöd till människor som på grund av ålder, fattigdom, arbetslöshet, hälsotillstånd eller funktionshinder behöver offentlig assistans inom sådana områden som inköp, hushållsarbete, transport, personlig vård och vård av andra för att fungera bättre i samhället

e5751 System för allmänna sociala stödinsatser

Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr de program och scheman som erbjuder socialt stöd till människor som på grund av ålder, fattigdom, arbetslöshet, hälsotillstånd eller funktionshinder behöver sådant stöd, innefattande system för att fullfölja regler och bestämmelser som styr berättigande till allmänna sociala stödinsatser och erbjudandet av dessa tjänster

e5752 Policies för allmänna sociala stödinsatser

Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr de program och scheman som erbjuder socialt stöd till människor som på grund av ålder, fattigdom, arbetslöshet, hälsotillstånd eller funktionshinder behöver sådant stöd, innefattande lagstiftning och bestämmelser som styr berättigandet till socialt stöd

e5758 Service, tjänster, system och policies för allmänna sociala stödinsatser, andra specificerade**e5759 Service, tjänster, system och policies för allmänna sociala stödinsatser, ospecificerade**

e580 Service, tjänster, system och policies inom hälsovård

Service, tjänster, system och policies för att förebygga och behandla hälsoproblem genom att erbjuda medicinsk rehabilitering och att främja en hälsosam livsstil

Utesluter:

service, tjänster, system och policies för allmänna sociala stödinsatser (e575)

e5800 Hälsoservice och hälsotjänster

Service, tjänster och program på lokal, kommunal, regional, statlig eller nationell nivå som syftar till insatser för personer för deras fysiska, psykiska och sociala välbefinnande, såsom hälsobefrämjande och sjukdomsförebyggande tjänster, primärvård, akutvård, rehabilitering och långtidsvård; tjänster, offentligt eller privat finansierade, som ges på kort eller lång sikt, periodiskt eller vid enstaka tillfällen, för olika slag av service som ges av t.ex. kommun, i hem, skola, allmänna sjukhus, specialistsjukhus, kliniker och sjukhem, innefattande personer som ger dessa tjänster

e5801 Hälsosystem

Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr omfattningen av service och tjänster som erbjuds till personer för deras fysiska, psykiska och sociala välbefinnande i olika former innefattande kommun, i hem, skola och på arbetsplatser, allmänna sjukhus, specialistsjukhus, kliniker och sjukhem, som t.ex. system för att fullfölja föreskrifter som bestämmer rätt till service och tjänster, ekonomisk ersättning för apparater, tekniska hjälpmedel eller annan utrustning samt lagstiftning som t.ex. hälso- och sjukvårdslag som styr grunddrag i ett hälsosystem som t.ex. tillgång, allmängiltighet, flexibilitet, offentlig finansiering och täckningsgrad

e5802 Hälsopolicies

Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr omfattningen av service och tjänster som erbjuds personer för deras fysiska, psykiska och sociala välbefinnande i olika former innefattande av kommun, i hem, skola, arbete, allmänna sjukhus, specialistsjukhus, kliniker, sjukhem eller öppna vårdformer, som t.ex. policies och standarder som bestämmer berättigandet till service och tjänster, ekonomisk ersättning för apparater, tekniska hjälpmedel eller annan utrustning samt lagstiftning såsom hälso- och sjukvårdslag som styr grunddrag i ett hälsosystem som t.ex. tillgång, allmängiltighet, flexibilitet, offentlig finansiering och täckningsgrad

e5808 Service, tjänster, system och policies inom hälsovård, andra specificerade**e5809 Service, tjänster, system och policies inom hälsovård, ospecificerade****e585 Service, tjänster, system och policies för utbildning och yrkesförberedelse**

Service, tjänster, system och policies för att anskaffa, bibehålla och förbättra kunskap, expertis och yrkesmässiga eller konstnärliga färdigheter. Se UNESCO's International Standard Classification of Education (ISCED 2013)

e5850 Service och tjänster för utbildning och yrkesförberedelse

Service, tjänster och program som har att göra med utbildning och anskaffande, bibehållande och förbättring av kunskap, expertis och yrkesmässiga eller konstnärliga färdigheter såsom att erbjuda olika utbildningsnivåer (dvs. förskola, grundskola, gymnasieskola, postgymnasiala institutioner, professionella program, tränings- och färdighetsprogram, lärlingskap, fortsatt utbildning), innefattande personer som ger dessa tjänster

- e58500 Service och tjänster för stöd och anpassning inom utbildning**
 Service, tjänster och program som har att göra med rimligt boende, individuellt stöd och anpassning som tillgodoser individuella krav för att underlätta effektiv utbildning, såsom tillhandahållande av anpassat läromedel och metoder, stödpersonal, anpassade läroplaner för olika utbildningsnivåer (t.ex. förskola, grundskola, gymnasium, eftergymnasiala institutioner, professionella program, utbildning och kompetensprogram, lärlingsplatser och fortbildning), inklusive de som tillhandahåller dessa tjänster
- e5851 System för utbildning och yrkesförberedelse**
 Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr tillhandahållandet av utbildningsprogram såsom system för att fullfölja policies och standarder som bestämmer berättigandet till offentlig eller privat utbildning och speciella behovsbaserade program; lokala, regionala eller nationella utbildningsstyrelser eller andra myndighetsorgan som styr grunddragen i utbildningssystemen, innefattande läroplan, klasstorlek, antal skolor inom en region, avgifter och understöd, speciella måltidsprogram eller program för omhändertagande efter skolan
- e5852 Policies för utbildning och yrkesförberedelse**
 Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr tillhandahållandet av utbildningsprogram som t.ex. policies och standarder som bestämmer berättigandet till offentlig eller privat utbildning och speciella behovsbaserade program, som föreskriver strukturen i lokala, regionala eller nationella utbildningsstyrelser eller andra myndighetsorgan som styr grunddragen i utbildningssystemet, innefattande läroplan, klasstorlek, antal skolor inom en region, avgifter och understöd, speciella måltidsprogram eller program för omhändertagande efter skolan
- e5858 Service, tjänster, system och policies inom utbildning och träning, andra specificerade**
- e5859 Service, tjänster, system och policies inom utbildning och träning, ospecificerade**

e590 Service, tjänster, system och policies för arbete och sysselsättning

Service, tjänster, system och policies som sammanhänger med att finna passande arbete för personer som är arbetslösa eller söker annat arbete eller för att stödja personer som redan är anställda och som vill avancera i karriären

Utesluter:

service, tjänster, system och policies inom ekonomi (e565); service, tjänster, system och policies för utbildning och yrkesförberedelse (e585)

- e5900 Service och tjänster för arbete och sysselsättning**
 Service, tjänster och program som ges av lokala, regionala eller nationella styrelser eller privata organisationer för att finna lämpligt arbete för personer som är arbetslösa eller söker annat arbete eller för att stödja personer som redan är anställda som t.ex. tjänster för arbetsförmedling, arbetsförberedelse, återanställning, arbetsplacering, omplacering, yrkesmässig uppföljning, tjänster för hälsa och säkerhet i arbetet, arbetsmiljöttjänster, t.ex. ergonomi, personalarbete, tjänster av yrkesföreningar, innefattande personer som ger dessa tjänster

- e5901   Arbets- och sysselsättningssystem
Administrativa kontroll- och tillsynssystem som styr tillhandahållandet av yrken och andra former av betalt arbete i ekonomin såsom system för att genomföra policies och standarder för att skapa arbete, anställningstrygghet, arbetsstandarder och arbetslagstiftning samt fackliga organisationer
- e5902   Arbets- och sysselsättningspolicies
Lagstiftning, föreskrifter och standarder som styr tillhandahållandet av yrken och andra former av betalt arbete i ekonomin såsom standarder och policies för arbetsskapande insatser, anställningstrygghet, tillsatt och konkurrenskraftig anställning, arbetsstandarder och arbetslagstiftning samt fackliga organisationer
- e5908   Service, tjänster, system och policies för arbete och sysselsättning, andra specificerade
- e5909   Service, tjänster, system och policies för arbete och sysselsättning, ospecificerade

e595 Politiska tjänster, system och policies

Service, tjänster, system och policies som sammanhänger med att rösta, val och att styra länder, regioner och kommuner liksom även internationella organisationer

- e5950   Politiska tjänster
Politiska tjänster och strukturer såsom lokala, regionala och nationella regeringar, internationella organisationer samt personer som är valda eller nominerade till dessa positioner inom dessa strukturer, som t.ex. FN, EU, regeringar, regionala myndigheter, lokala myndigheter och traditionella ledare, innefattande personer som ger dessa tjänster
- e5951   Politiska system
Strukturer och relaterade verksamheter som organiserar politisk och ekonomisk makt i ett samhälle, såsom regeringens exekutiva och lagstiftande organ och de konstitutionella eller andra lagliga källor från vilka de hämtar sin auktoritet såsom politiska organisatoriska doktriner, konstitutioner, regeringens exekutiva och lagstiftande organ samt krigsmakten
- e5952   Politisk policy
Lagstiftning och policies som formuleras och vidmakthålls genom politiska system såsom policies som styr valkampanjer, registrering av politiska partier och röstning, policies för att stifta nya lagar och föreskrifter
- e5958   Andra specificerade politiska tjänster, system och policies
- e5959   Ospecificerade politiska tjänster, system och policies
- e598**   Service, tjänster, system och policies, andra specificerade
- e599**   Service, tjänster, system och policies, ospecificerade

ICF

Bilagor

Taxonomiska och terminologiska frågor

Klassifikationen ICF är organiserad i en hierarkisk ordning enligt följande vanliga taxonomiska principer:

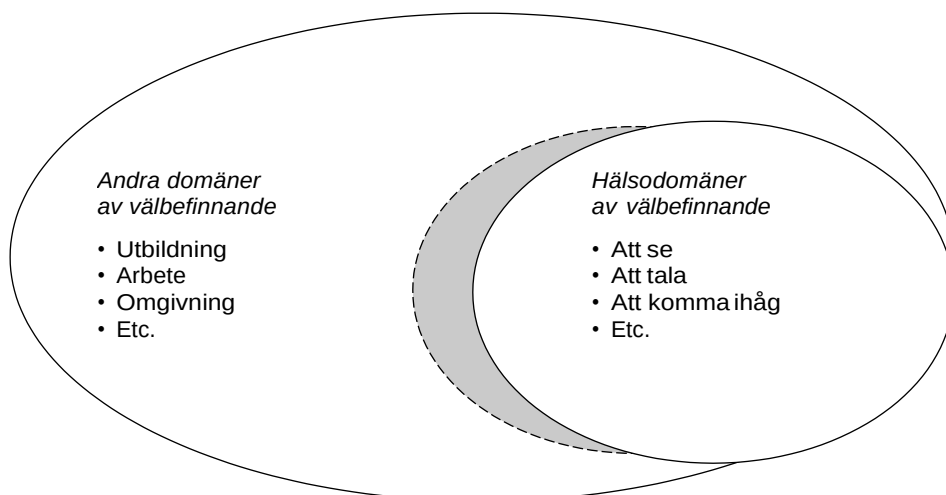
- Komponenterna – kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet samt omgivningsfaktorer – klassificeras oberoende av varandra. En term som ingår under en av dessa komponenter upprepas härigenom inte i någon av de övriga.
- Inom respektive komponent är kategorierna ordnade enligt ett ”stam-gren-löv”-system så att kategorierna på lägre nivå har samma egenskaper som kategorierna på högre nivå.
- Kategorier är varandra uteslutande, dvs. två kategorier på samma nivå har inte exakt samma egenskaper. Dock ska detta inte förväxlas med användningen av mer än en kategori för att klassificera funktionstillstånd hos en viss person. Ett sådant förfaringssätt är tillåtet och till och med rekommenderat när det är nödvändigt.

1. Termer för kategorier i ICF

Termer är de språkliga uttrycken för definierade begrepp såsom ord och fraser. De flesta termer som ger upphov till förvirring används i sin allmänspråkliga betydelse i dagligt tal och skrift. Så används exempelvis funktionsbegränsning, begränsning av förmåga och handikapp ofta omväxlande i alldagliga sammanhang trots att dessa termer i 1980 års version av ICIDH hade uttryckliga definitioner, som gav dem bestämd innebörd. Under revisionsprocessen övergavs termen ”handikapp” och termen ”begränsning av förmåga” (funktionshinder) används som övergripande begrepp för alla tre perspektiven – det kroppsliga, personliga och sociala. Klarhet och precision behövs dock för att definiera de olika begreppen så att lämpliga termer kan väljas för att entydigt uttrycka varje underliggande begrepp. Detta är särskilt viktigt eftersom den skrivna ICF-klassifikationen kommer att översättas till många språk. Att komma överens om vilken term som återspeglar innehållet är ett annat problem. Förutom en allmän förståelse av begreppen är det också väsentligt att man enas om den term som bäst återger innehållet på varje enskilt språk. Det kan finnas många alternativ och besluten måste fattas på grundval av noggrannhet, acceptans och allmän användbarhet. Det är en förhoppning att användbarheten av ICF ska stärkas genom dess klarhet.

Med tanke på detta mål följer här anmärkningar rörande några av de termer som används i ICF:

Välbefinnande (Well-being) är en allmän term som omspannar alla mänskliga livsområden, inklusive fysiska, psykiska och sociala aspekter, som utgör vad som kan kallas ett "gott liv". Hälsodomänerna utgör en underavdelning av det som utgör det mänskliga livets totala universum. Detta förhållande presenteras i följande diagram över välbefinnande:

Figur 1. Välbefinnandets universum

Hälsostatus och hälsodomäner (Health states and health domains): Ett hälsostatus är nivån av funktionstillstånd inom en given domän av ICF. Hälsodomäner betecknar livsområden som kan anses höra samman med "hälsa", dvs. sådana områden som hälso- och sjukvårdssystemen definierar som primära ansvarsområden. ICF föreskriver inte en fast gräns mellan hälsodomäner och hälsorelaterade domäner. Det kan finnas en gråzon beroende på varierande begreppsbildningar av hälsa och hälsorelaterade faktorer som kan hänföras till ICF-domäner.

Hälsorelaterade tillstånd och hälsorelaterade domäner (Health-related states and health-related domains): Ett hälsorelaterat tillstånd är nivån av funktionstillstånd inom en given hälsorelaterad domän av ICF. Hälsorelaterade domäner är sådana områden av funktionstillstånd som har starkt samband med en hälsobetingelse men som rimligen inte hälsosystemet har det primära ansvaret för utan snarare åligger andra system som bidrar till det totala välbefinnandet. ICF täcker endast domäner av välbefinnande som är relaterade till hälsa.

Hälsotillstånd (Health condition) är ett paraplybegrepp för sjukdom (akut eller kronisk), störning, skada eller trauma. Ett hälsotillstånd kan även innefatta andra omständigheter såsom graviditet, åldrande, stress, medfödd missbildning eller genetiska anlag. Hälsotillstånd kodas genom användning av ICD-10.

Funktionstillstånd (Functioning) är ett paraplybegrepp för kroppsfunktioner, kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet. Det betecknar de positiva aspekterna av interaktionen mellan en person (med ett hälsotillstånd) och denna persons kontextuella faktorer (omgivningsfaktorer och personliga faktorer).

Funktionshinder (Disability) är ett paraplybegrepp för funktionsnedsättningar respektive strukturavvikelser, aktivitetsbegränsningar och delaktighetsinskränkningar. Det betecknar de negativa aspekterna av interaktionen mellan en person (med ett hälsotillstånd) och denna persons kontextuella faktorer (omgivningsfaktorer och personliga faktorer).

Kroppsfunktioner (Body functions) är kroppssystemens fysiologiska funktioner inklusive psykologiska funktioner. ”Kropp” hänför sig till den mänskliga organismen som en helhet och som sådan innefattar den hjärnan. Följaktligen är psykiska (eller psykologiska) funktioner intagna under kroppsfunktioner. Standarden för dessa funktioner anses vara det statistiska normalvärdet för människor.

Kroppsstrukturer (Body structures) är strukturella eller anatomiska delar av kroppen såsom organ, lemmar och deras komponenter och klassificeras i enlighet med kroppssystem. Standarden för dessa strukturer anses vara det statistiska normalvärdet för människor.

Funktionsnedsättning eller strukturavvikelse (Impairment) är en förlust eller avvikelse i fysiologisk funktion (inklusive psykiska funktioner) eller kroppsstruktur. Nedsättning/avvikelse används här för att ange en påvisbar variation från etablerade statistiska normer, (dvs. som en avvikelse från ett befolkningsmedeltal inom uppmätta statistiska normalvärden) och termerna ska strikt användas endast i denna betydelse.

Aktivitet (Activity) är en persons genomförande av en uppgift eller handling. Det representerar det individuella perspektivet på funktionstillstånd.

Aktivitetsbegränsning (Activity limitation)¹ är svårigheter som en person kan ha vid genomförande av aktiviteter. En aktivitetsbegränsning i termer av kvalitet eller kvantitet vid genomförande av aktiviteten kan sträcka sig från en lätt till en svår avvikelse i jämförelse med det sätt eller i den utsträckning som förväntas av människor utan hälsotillståndet.

Delaktighet (Participation) är en persons engagemang i en livssituation. Det representerar det sociala perspektivet av funktionstillstånd.

Delaktighetsinskränkning (Participation restriction)² är problem som en person kan erfara i engagemang i livssituationer. Förekomsten av delaktighetsinskränkning bestäms genom att jämföra en persons delaktighet

med vad som förväntas av en person utan funktionshinder i den aktuella kulturen eller samhället.

Kontextuella faktorer (Contextual factors) är de faktorer som tillsammans utgör hela kontexten av en persons liv och i synnerhet den bakgrund mot vilken hälsotillstånd klassificeras i ICF. Det finns två komponenter av kontextuella faktorer: omgivningsfaktorer och personliga faktorer.

Omgivningsfaktorer (Environmental factors) utgör en komponent i ICF och syftar på alla aspekter av den externa eller yttre världen som bildar kontexten i en persons liv och som sådan påverkar den personens funktionstillstånd. Omgivningsfaktorer innefattar den fysiska världen och dess kännetecken, den mänskligt skapade fysiska världen, andra människor i olika förhållanden och roller, attityder och värderingar, sociala system och tjänster samt policies, regler och lagar.

Personliga faktorer (Personal factors) är kontextuella faktorer som hänför sig till personens ålder, kön, sociala status, livserfarenheter osv. Dessa faktorer klassificeras inte för närvarande i ICF men användare kan införliva dem i sina tillämpningar av klassifikationen.

Underlättande faktorer (Facilitators) är faktorer i personens omgivning som genom sin frånvaro eller närvaro förbättrar funktionstillstånd eller minskar funktionshinder. Detta innefattar sådana aspekter som en tillgänglig fysisk omgivning, tillgång till relevanta tekniska hjälpmedel, människors positiva attityder till funktionshinder och även tjänster, system och policies som syftar till att öka engagemang för alla människor med ett hälsotillstånd inom alla livsområden. Frånvaro av en faktor kan också vara underlättande som till exempel frånvaro av stigma eller negativa attityder. Underlättande faktorer kan förebygga att en funktionsnedsättning, strukturavvikelse eller aktivitetsbegränsning leder till en delaktighetsinskränkning genom att det aktuella genomförandet av en handling förbättras trots personens kapacitetsproblem.

Hinder (Barriers) är faktorer i personens omgivning som genom sin frånvaro eller närvaro begränsar funktionstillstånd eller skapar funktionshinder. Dessa innefattar sådana aspekter som en otillgänglig fysisk omgivning, brist på relevanta tekniska hjälpmedel, människors negativa attityder till funktionshinder liksom även tjänster, system och policies som antingen inte finns eller som hindrar att människor med ett hälsotillstånd kan engagera sig inom alla livsområden.

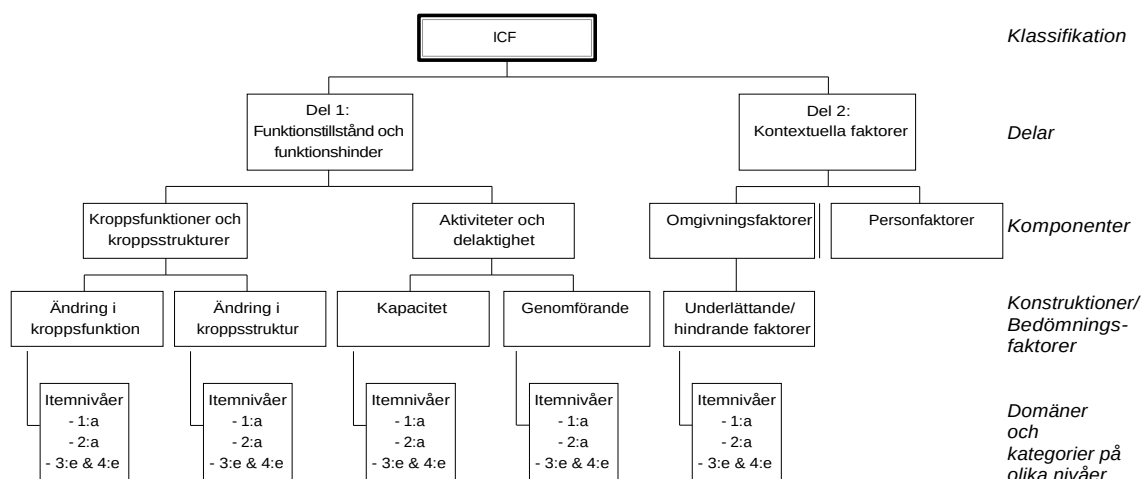
¹ Aktivitetsbegränsning ersätter termen ”begränsning av förmåga” (disability) i ICIDH 1980

² ”Delaktighetsinskränkning” ersätter termen ”handikapp” som användes i ICIDH 1980.

Kapacitet (Capacity) är en konstruktion som, i form av en bedömningsfaktor, anger den högsta möjliga nivån av funktionstillstånd som en person kan uppnå vid en given tidpunkt inom en domän i förteckningen över aktiviteter och delaktighet. Kapacitet mäts i en enhetlig eller standardiserad omgivning och återspeglar därmed personens omgivningsanpassade förmåga. Komponenten omgivningsfaktorer kan användas för att beskriva kännetecken hos denna enhetliga eller standardiserade omgivning.

Genomförande (Performance) är en konstruktion som, i form av en bedömningsfaktor, beskriver vad personer gör i sin aktuella omgivning. På detta sätt införs aspekten av en persons engagemang i livssituationer. Den aktuella omgivningen beskrivs också genom att använda komponenten omgivningsfaktorer.

Figur 2. ICF:s struktur

2. ICF som klassifikation

För att förstå den övergripande klassificeringen enligt ICF är det viktigt att sätta sig in i dess struktur. Denna struktur återspeglas i definitionerna av följande termer och åskådliggörs i Figur 2.

Klassifikationen står för den övergripande strukturen och den totala omfattningen av ICF. I hierarkin är detta den övergripande termen.

Delar av klassifikationen är var och en av de två huvudsakliga underavdelningarna i klassifikationen.

- Del 1 täcker funktionstillstånd och funktionshinder
- Del 2 täcker kontextuella faktorer

Komponenter är var och en av de två underavdelningarna inom klassifikationsdelarna.

Komponenterna i Del 1 är:

- Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer
- Aktiviteter och delaktighet

Komponenterna i Del 2 är:

- Omgivningsfaktorer
- Personliga faktorer (klassificeras inte i ICF)

Konstruktioner definieras genom användning av bedömningsfaktorer med relevanta koder.

Det finns fyra konstruktioner för Del 1 och en för Del 2.

I Del 1 är konstruktionerna:

- Ändring i kroppsfunktion
- Ändring i kroppsstruktur
- Kapacitet
- Genomförande

I Del 2 är konstruktionen:

- Underlättande faktorer eller hinder i omgivningsfaktorer

Domäner är en praktisk och meningsfull uppsättning av relaterade fysiologiska funktioner, anatomiska strukturer, handlingar, uppgifter eller livsområden. Domäner bildar de olika kapitlen och avsnitten inom respektive komponent.

Kategorier är klasser och underklasser inom en viss komponents domän, dvs. klassifikationsenheter.

Nivåer utgör den hierarkiska ordningen som ger anvisningar beträffande detaljer i kategorier (dvs. domäners och kategoriers grad av förgrening). Den första nivån omfattar alla enheter på den andra nivån osv.

3. Definitioner för ICF-kategorier

Definitioner är påståenden som uttrycker de väsentligt utmärkande dragen, dvs. kvaliteter, egenskaper eller relationer av begreppet som benämns genom kategorien. En definition uttrycker vad för slags fenomen som begreppet står för samt operationellt hur det skiljer sig från andra relaterade saker eller fenomen.

Vid utformningen av definitionerna för kategorierna i ICF har följande ideala kännetecken hos operationella definitioner, inkluderande vad som innefattas och vad som utesluts, varit vägledande:

- En definition ska vara meningsfull och logiskt följdriktig
- Den måste på ett unikt sätt identifiera det begrepp som avses med en kategori
- Den måste uttrycka begreppets väsentliga kännetecken – såväl vad dess innehåll betyder (vad begreppet faktiskt betecknar) som dess omfång (till vilka föremål eller fenomen det hänför sig)
- Den ska vara exakt, otvetydig och täcka begreppets fulla innebörd
- Den ska uttryckas i operationella termer, dvs. i termer av skärpa, varaktighet, relativ betydelse och möjliga samband
- Den ska formuleras så att cirkelresonemang undviks, dvs. själva termen eller varje synonym för densamma bör inte förekomma i definitionen. Den bör heller inte innehålla en term som är definierad någon annanstans genom användning av den första termen i sin definition
- Den ska, där det är lämpligt, hänvisa till möjliga etiologiska eller samverkande faktorer
- Den måste passa ihop med de utmärkande dragen hos termer på högre nivå (dvs. en term på tredje nivån ska inkludera de allmänna karakteristika hos en term på andra nivån inom samma kategori)
- Den måste stämma överens med de utmärkande dragen hos underordnade termer har (dvs. det får inte finnas någon motsägelse mellan vad som kännetecknar en term på andra nivån med en på tredje nivån)
- Den får inte vara bildlig eller metaforisk utan ska vara operationell
- Den ska uttrycka empiriska påståenden som är observerbara, prövningsbara eller som man kan dra slutsatser från indirekt
- Den ska uttryckas i neutrala termer så långt som möjligt utan onödig negativ bibetydelse
- Den ska vara kort och tekniska termer ska undvikas. (Undantag utgör några kroppsfunktioner och strukturtermer)
- Den ska ange vad som innefattas genom att ge synonymer och exempel som tar hänsyn till kulturell variation och skillnader över livscykeln
- Den ska ange exempel på vad som utesluts för att uppmärksamma användare på risken för sammanblandning med relateradetermer

4. Ytterligare kommentarer om terminologi

Bakom terminologin i varje klassifikation ligger den fundamentala åtskillnaden mellan de fenomen som klassificeras och klassifikationens struktur. Det är således viktigt att skilja mellan verkligheten och de termer som används för att beskriva denna verklighet. T.ex. kan termen ”domän” noggrant definieras och hänföras till verkligheten medan termerna ”komponent” och ”kategori” definieras för att endast hänföras till klassifikationen.

Samtidigt finns det en överensstämmelse (dvs. en matchning) mellan dessa termer och det är möjligt att olika användare kan använda termerna omväxlande. För mer specialiserade krav, till exempel vid konstruktion av databaser och modeller för forskning, är det viktigt att använda en otvetydig terminologi för att identifiera begreppsmodellens och klassifikationsstrukturens element. Den precision och renhet som skulle kunna uppnås genom ytterligare definitioner har dock inte känts vara värd sitt pris då den skulle innebära en abstraktionsnivå som skulle kunna undergräva användbarheten av ICF, eller ännu viktigare, skulle kunna minska antalet tänkbara användare.

Kodningsanvisningar för ICF

ICF är avsedd för kodning av hälsa och hälsorelaterade tillstånd.¹ Användare rekommenderas starkt att läsa introduktionen till ICF innan studiet av kodningsregler och anvisningar påbörjas. Vidare rekommenderas varmt att användare ges träning i bruket av klassifikationen genom WHO och dess nätverk av samverkanscentra.

Klassifikationen har följande grunddrag av betydelse för dess användning.

1. Organisation och struktur

Klassifikationens delar

ICF är organiserad i två delar.

Del 1 är sammansatt av följande komponenter:

- Kroppsfunktioner och kroppsstrukturer
- Aktiviteter och delaktighet.

Del 2 är sammansatt av följande komponenter:

- Omgivningsfaktorer
- Personliga faktorer (för närvarande inte klassificerade i ICF).

Dessa komponenter är angivna genom prefix i varje kod.

- *b* för Kroppsfunktioner
- *s* för Kroppsstrukturer
- *d* för Aktiviteter och delaktighet
- *e* för Omgivningsfaktorer

Prefixet **d** betecknar domänerna inom komponenten Aktiviteter och delaktighet. Det står den enskilde användaren fritt att byta ut prefixet **d** mot prefixen **a** eller **p** för att beteckna aktivitet respektive delaktighet.

Bokstäverna b, s, d och e följs av en numerisk kod där den första siffran betecknar kapitelnummer. Därefter följer nivåerna 2, 3 och 4 med respektive 2, 3 och 4 siffror efter kapitelsiffran². Till exempel finner vi i klassifikationen av kropps-funktioner följande koder:

---

¹ Själva sjukdomen ska inte kodas. Detta kan göras genom att använda den internationella sjukdomsklassifikation (ICD-10) som är utformad för att möjliggöra systematisk analys, tolkning och jämförelse av data rörande dödlighet och sjuklighet baserade på sjukdomsdiagnoser och andra hälsoproblem. Användare av ICF uppmanas att använda klassifikationen tillsammans med ICD-10 (se Inledning s.9–10 beträffande överlappning mellan klassifikationerna).

² Endast klassifikationerna av kroppsfunktioner och kroppsstrukturer innehåller begrepp på fjärde nivån.

b2	Sinnesfunktioner och smärta	(begrepp på första nivån)
b210	Synfunktioner	(begrepp på andra nivån)
b2102	Synkvalitet	(begrepp på tredje nivån)
b21022	Kontrastkänslighet	(begrepp på fjärde nivån)

Beroende på användarens behov kan vilket antal tillämpliga koder som helst nyttjas på varje nivå. Mer än en kod på varje nivå kan vara tillämplig för att beskriva en persons situation. Koderna kan vara oberoende eller ömsesidigt relaterade.

I ICF kan en persons hälsotillstånd beskrivas genom en uppsättning koder tvärsöver domänerna i klassifikationens komponenter. Det maximala antalet koder² som finns för tillämpning är 34 stycken på kapitelnivå – 8 kropps-funktioner, 8 kroppsstrukturer, 9 genomförande- och 9 kapacitetskoder samt 362 koder på andra nivån. På tredje och fjärde nivåerna finns upp till 1424 koder tillgängliga (i ICF 2001). Alla dessa koder tillsammans utgör klassifikationens fullständiga version. Vid tillämpning av ICF i praktiken kan en uppsättning av 3 till 18 koder på tresiffernivå (andra nivån) vara tillräcklig för att beskriva ett fall. De mer detaljerade fyr- och femsiffernivåerna används i allmänhet inom olika specialistområden (t.ex. vid utvärdering av rehabilitering, inom geriatrik etc.), medan klassificering på tre- siffernivå kan användas för kartläggningar och övergripande utvärderingar av kliniska resultat.

Kodningen av domäner gäller vid en viss tidpunkt (dvs. som en ögonblicksbild av ett möte) och är att betrakta som ett basvärde. Användning över tid, emellertid, är också möjlig för att beskriva en förändring över tid eller en process.

Kapitel

Varje klassifikationskomponent är organiserad i kapitel och domänrubriker under vilka gemensamma kategorier eller specifika begrepp finns. Till exempel handlar Kapitel 1 i klassifikationen av kroppsfunktioner om alla psykiska funktioner.

Block

Kapitlen är ofta indelade i underavdelningar eller ”block” av kategorier. I Kapitel 3 om kommunikation i klassifikationen av aktiviteter och delaktighet finns t.ex. tre block: Att kommunicera – att vara mottagare (d310–d329), Att kommunicera – att vara sändare (d330–d349) och Konversation och användning av kommunikationsutrustningar och kommunikationstekniker (d350–d369). Blocken är tänkta att vara till hjälp för användaren. De är strängt taget inte en del av klassifikationen och kommer normalt inte att användas för kodningssyften.

Kategorier

Inom varje kapitel finns enskilda kategorier på två-, tre- och firsiffernivå, varje

² Antalet koder gäller version 2003
214

kategori med en kort definition och dessutom uppgift om vad kategorin innefattar respektive utesluter för att på lämpligt sätt underlätta valet av rätt kod.

Definitioner

ICF erbjuder operationella definitioner i motsats till kulturellt lokala definitioner eller lekmanndefinitioner av kategorier som har med hälsa och hälsosammanhang att göra. Dessa definitioner beskriver de huvudsakliga utmärkande dragen i varje domän (dvs. kvaliteter, egenskaper och samband) och innehåller information beträffande vad som är innefattat i och uteslutet från respektive kategori. Definitionerna innehåller även vanligen använda hållpunkter för bedömning, för tillämpning i kartläggningar och frågeformulär eller alternativt hållpunkter för resultat av bedömningsinstrument som kodas enligt ICF. Till exempel definieras synskärpefunktioner i termer av monokulär och binokulär synskärpa vid närseende och på långt avstånd så att graden av synskärpeproblem kan kodas som ingen, lätt, måttlig, svår eller total.

Innefattade termer

Efter definitionen av många kategorier är innefattade termer uppräknade. De ges som en vägledning för kategorins innehåll och är inte avsedda att vara uttömmande. Innefattade termer på andra nivå gäller även för kategorierna på tredje nivå.

Uteslutna termer

Uteslutna termer ges när det kan uppstå svårigheter i tillämpning på grund av likheter med en annan term. Till exempel skulle det kunna tänkas att kategorin ”Att sköta kroppen” även innefattar kategorin ”att sköta toalettbehov”. För att skilja mellan dessa två så är dock ”att sköta toalettbehov” uteslutet från kategorin d520 ”Att sköta kroppen” och kodas d530.

Annat specificerat

I slutet av varje uppsättning av kategorier på tredje och fjärde nivå och i slutet av varje kapitel finns kategorin ”andra specificerade” (som genomgående identifieras med slutsiffran 8). Detta ger möjlighet att koda aspekter av funktionstillstånd som inte är innefattade inom någon av de specificerade kategorierna. När ”annat specificerat” används bör användaren på en tilläggslista ange det nya item som avses.

Ospecificerat

Den sista kategorin inom varje uppsättning av kategorier på tredje och fjärde nivå och i slutet av varje kapitel finns kategorin ”ospecificerat” som ger möjlighet att koda funktionstillstånd som passar in i begreppskategorin men för vilket det

inte finns tillräcklig information för att bestämma en specifik kategori. Denna kod har samma innebörd som den omedelbart överordnade kategorin på andra respektive tredje nivån utan någon ytterligare information (för block är kategorierna ”annat specificerat” och ”ospecificerat” sammanförda till ett enda item och identifieras alltid med slutsiffran 9).

Bedömningsfaktorer

ICF-koderna kräver att man använder en eller flera bedömningsfaktorer som till exempel anger graden av hälsa eller svårigheten i förevarande problem. Bedömningsfaktorer kodas med en, två eller flera siffror efter en punkt. Användning av respektive kod ska följas av åtminstone en bedömningsfaktor. Utan bedömningsfaktorer har koder ingen naturlig innebörd (vid försummelse tolkar WHO ofullständiga koder som om de betecknar frånvaro av ett problem - -xxx.00).

Den första bedömningsfaktorn för kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, bedömningsfaktorerna genomförande och kapacitet för aktiviteter och delaktighet samt den första bedömningsfaktorn för omgivningsfaktorer beskriver samtliga graden av problem inom respektive komponent.

Alla komponenter kvantifieras med användning av samma generiska skala. Att ha ett problem kan innebära en nedsättning, avvikelse, begränsning, inskränkning eller hinder beroende på respektive konstruktion. Lämpliga uttryck för bedömningar som visas nedan inom parentes bör väljas i enlighet med relevant klassifikationsdomän (där xxx står för andra nivåns domänsiffra):

xxx.0	INGET problem	(inget, frånvarande, försumbart,...)	0–4 %
xxx.1	LÄTT problem	(litet, lågt,...)	5–24 %
xxx.2	MÅTTLIGT problem	(medel, ganska stort,...)	25–49 %
xxx.3	STORT problem	(grav, hög, svår, extrem,...)	50–95 %
xxx.4	TOTALT problem	(fullständigt,...)	96–100 %
xxx.8	ej specificerat		
xxx.9	ej tillämpligt		

Breda procenttalsområden har angivits för de fall där det finns tillgång till kalibrerade bedömningsinstrument eller andra standarder för att kvantifiera funktionsnedsättning, kapacitetsbegränsning, genomförandeproblem eller hindrande alternativt underlättade omgivningsfaktorer. När man anger ”inget problem” eller ”totalt problem” kan dock ett fel på upp till 5 procent föreligga. Ett ”måttligt problem” avser ett problem på upp till hälften av ett fullständigt problem. Procenttalen måste kalibreras inom olika domäner med populationsstandarder på percentilnivå som referens. För att kunna använda denna kvantifiering på ett allmängiltigt sätt måste bedömningsmetoder utvecklas genom forskning.

När det gäller komponenten omgivningsfaktorer kan den första bedömningsfaktorn även användas för att beteckna graden av omgivningens positiva aspekter eller underlättande faktorer. För att beteckna underlättande faktorer kan samma skala 0–4 användas men punkten ersätts av ett plustecken: t.ex. e110+2. Omgivningsfaktorerna kan kodas antingen (i) i relation till varje komponent eller (ii) utan relation till respektive komponent (se vidare sektion 3

nedan). Det första alternativet är att föredra eftersom det tydligare identifierar påverkan och tillhörighet.

Ytterligare bedömningsfaktorer

För olika användare kan det vara lämpligt att som hjälp även lägga till andra slag av information vid kodning av respektive item. Det finns, som senare omnämns, flera olika bedömningsfaktorer som kan vara användbara som tillägg.

Att koda positiva aspekter

I enlighet med användarens omdöme kan kodningsskalor utvecklas för att fånga in de positiva aspekterna av funktionstillstånd:

Positiv	Negativ
Kroppsfunktion	Funktionsnedsättning

Positiv	Negativ
Aktivitet	Aktivitetsbegränsning

Positiv	Negativ
Delaktighet	Delaktighetsinskränkning

2. Allmänna riktlinjer för kodning

Följande riktlinjer är väsentliga för en noggrann informationsåtervinning vid olika användningar av klassifikationen.

Välj en uppsättning koder för att gestalta en persons profil

ICF klassificerar hälsotillstånd och tillstånd som har med hälsa att göra och därför krävs att man anger den serie koder som bäst beskriver profilen för personens funktionstillstånd. ICF är inte någon ”händelseklassifikation” som ICD-10 där ett visst hälsotillstånd klassificeras med hjälp av en enda kod. Eftersom en persons funktionstillstånd kan påverkas på såväl kroppsnivå, personnivå som social nivå, bör användaren alltid ta i beaktande alla klassifikationens komponenter, nämligen kroppsfunktioner och kroppsstrukturer, aktiviteter och delaktighet samt omgivningsfaktorer. Det är dock inte praktiskt att förvänta sig att alla tänkbara koder kommer att användas vid varje tillfälle. Beroende på omständigheterna kommer användare att välja de koder som är mest betydande för deras syfte att beskriva en viss hälsoprofil.

Koda relevant information

Kodad information sammanhänger alltid med ett hälsotillstånd. Det är inte nödvändigt att vid användning av koderna spåra samband mellan hälsotillståndet och kodade aspekter av funktionstillstånd och funktionshinder. Men då ICF är en hälsoklassifikation förutsätts dock förekomsten av ett hälsotillstånd av något slag. Således är information om vad en person gör, eller väljer att inte göra, inte relaterat till funktionstillståndsproblem som hänger samman med ett hälsotillstånd och ska därför inte kodas. Om t.ex. en person beslutar att inte börja umgås med sina grannar av andra skäl än hälsa är det inte riktigt att använda kategori d7200 som innefattar handlingar med att bygga upp relationer. Omvänt ska koden användas om personens beslut hänger samman med ett hälsotillstånd (t.ex. depression).

Information som återspeglar personens känsla av engagemang eller tillfredsställelse med nivån av funktionstillstånd kodas inte för närvarande i ICF. Vidare forskning kan kanske erbjuda ytterligare bedömningsfaktorer som kommer att möjliggöra kodning av sådan information.

Endast de aspekter av en persons funktionstillstånd som är relevanta för en i förväg definierad tidsram ska kodas. Funktioner som har att göra med ett tidigare tillfälle och som inte har någon betydelse för det nuvarande tillfället ska inte registreras.

Koda tydlig information

När man anger koder ska användaren inte dra slutsatser om inbördes samband mellan en funktionsnedsättning eller strukturavvikelse, aktivitetsbegränsning eller delaktighetsinskränkning. Om en person till exempel har en begränsning i att gå och röra sig omkring är det inte försvarligt att anta att personen har en nedsättning i rörelsefunktioner. På motsvarande sätt är det obefogat att dra slutsatsen att en person med begränsad kapacitet att gå och röra sig omkring har ett genomförandeproblem när det gäller att gå och röra sig omkring. Användaren måste erhålla tydlig information om kroppsfunktioner och kroppsstrukturer och om kapacitet och genomförande på åtskilda sätt (ibland, t.ex. vad gäller psykiska funktioner, krävs en slutsats från andra observationer eftersom kroppsfunktionen i fråga inte är direkt observerbar).

Koda specifik information

Hälsa och hälsorelaterade tillstånd bör registreras så specifikt som möjligt genom att ange den mest tillämpliga kategorin i ICF. Till exempel är den mest uttryckliga koden för en person med nattblindhet b21020 "Ljuskänslighet". Om man dock av något skäl inte kan tillämpa denna detaljnivå kan motsvarande "moderkod" i hierarkin användas istället (i detta fall b2102 Synkvalitet, b210 Synfunktioner eller b2 Sinnesfunktioner och smärta).

För att enkelt och snabbt finna den tillämpliga koden rekommenderas varmt användning av ICF-databasen³ som ger ett sökinstrument med ett elektroniskt index av klassifikationens fullständiga version. Alternativt kan man använda det alfabetiska indexet.

3. Kodningskonventioner för komponenten omgivningsfaktorer

Tre kodningskonventioner finns för kodning av omgivningsfaktorerna:

Konvention 1

Omgivningsfaktorerna kodas separat utan att dessa koder sätts i relation till kroppsfunktioner, kroppsstrukturer eller aktiviteter och delaktighet.

Kroppsfunktioner	_____
Kroppsstrukturer	_____
Aktiviteter	_____
Omgivning	_____

Konvention 2

Omgivningsfaktorerna kodas för varje komponent.

Kroppsfunktioner	_____	E kod	_____
Kroppsstrukturer	_____	E kod	_____
Aktiviteter och delaktighet	_____	E kod	_____

Konvention 3

Omgivningsfaktorerna kodas för bedömningsfaktorerna kapacitet och genomförande i komponenten aktiviteter och delaktighet för respektive item.

Genomförandebedömning	_____	E kod	_____
Kapacitetsbedömning	_____	E kod	_____

---

³ ICF-databasen på olika språk kan laddas hem från ICF:s hemsida: <http://www.who.int/classification/icf>

4. Komponentspecifika kodningsanvisningar

4.1 Att koda kroppsfunktioner

Definitioner

Kroppsfunktioner är kroppssystemens fysiologiska funktioner, inklusive psykologiska funktioner

Funktionsnedsättning är problem i kroppsfunktioner i form av påvisbar avvikelse eller förlust

Anmärkning:

Under uppväxten kan funktionsnedsättningar också ta sig uttryck i form av försenad eller långsam utveckling av kroppsfunktioner

Att använda bedömningsfaktor för kroppsfunktioner

Kroppsfunktioner kodas med en bedömningsfaktor som utvisar graden eller storleken av funktionsnedsättningen. Närvaron av en funktionsnedsättning kan visa sig genom en förlust eller brist, nedsättning, ökning eller överdrift, eller avvikelse.

Funktionsnedsättningen hos en person med halvsidesförlamning kan beskrivas med kod b7302 Kraft i musklerna i en sida av kroppen:

När det föreligger en funktionsnedsättning kan den graderas genom att använda den generiska bedömningsfaktorn. Till exempel:

b7302.1 LÄTT kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen	(5–24 %)
b7302.2 MÅTTLIG kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen	(25–49 %)
b7302.3 STOR kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen	(50–95 %)
b7302.4 TOTAL kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen	(96–100 %)

Frånvaron av en funktionsnedsättning i enlighet med ett i förväg definierat tröskelvärde anges genom värdet "0" i den generiska bedömningsfaktorn. Till exempel:

b7302.0 INGEN kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen

Om det inte finns tillräcklig information för att specificera svårighetsgraden i funktionsnedsättning ska värdet "8" användas. Om en persons hälsojournal säger att personen lider av svaghet i höger sida av kroppen utan att ange vidare detaljer, kan följande kod tillämpas:

b7302.8 Ospecificerad kraftnedsättning i musklerna i en sida av kroppen

Det kan finnas situationer där det inte är korrekt att tillämpa en viss kod. Till exempel är kod b650 Menstruationsfunktioner inte tillämpbar på kvinnor under eller över en viss ålder (före menstruationsdebut eller efter menopaus). I dessa fall tilldelas värdet ”9”:

b650.9 Menstruationsfunktioner, ej tillämpbart

Strukturella motsvarigheter till kroppsfunktioner

Klassifikationerna av kroppsfunktioner och kroppsstrukturer är avsedda att vara parallella. När en kod för en kroppsfunktion används bör användaren kontrollera om den motsvarande koden för kroppsstruktur är tillämplig. Till exempel innefattar kroppsfunktioner grundläggande mänskliga sinnen såsom b210–b229 ”Syn och därmed sammanhängande funktioner” och deras strukturella motsvarigheter återfinns mellan s210 och s230 ”ögat och därmed relaterade strukturer”.

Samband mellan funktionsnedsättningar

Funktionsnedsättningar kan resultera i andra funktionsnedsättningar. Till exempel kan muskelkraft nedsätta rörelsefunktioner, hjärtfunktioner kan hänga samman med andningsfunktioner och perception kan hänga samman med tankefunktioner.

Att identifiera funktionsnedsättningar i kroppsfunktioner

För sådana funktionsnedsättningar som inte alltid kan observeras direkt (t.ex. psykiska funktioner) kan användaren dra slutsats om funktionsnedsättningar från observation av beteende. Till exempel kan i en klinisk miljö minnet bedömas genom standardiserade test och fastän det inte är möjligt att faktiskt ”observera” hjärnfunktion kan det vara rimligt att utifrån dessa testresultat anta att psykiska minnesfunktioner är funktionsnedsatta.

4.2 Att koda kroppsstrukturer

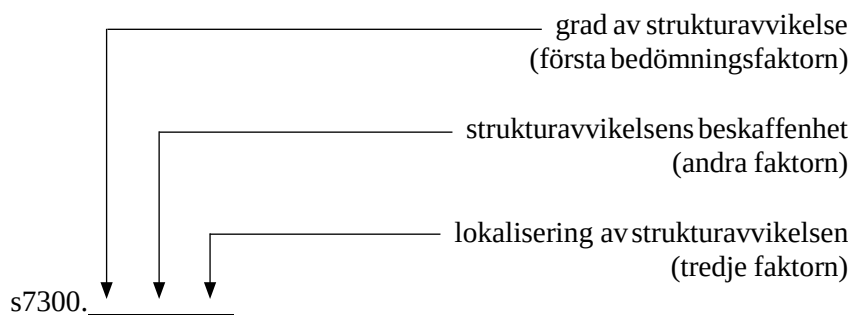
Definitioner

Kroppsstrukturer är kroppens anatomiska delar såsom organ, lemmar och deras komponenter

Strukturavvikelser är problem i kroppsstruktur som en påvisbar avvikelse eller förlust

Att använda bedömningsfaktorer vid kodning av kroppsstrukturer

Kroppsstrukturer kodas med tre bedömningsfaktorer. Den första bedömningsfaktorn beskriver graden eller storleken av strukturavvikelsen, den andra bedömningsfaktorn används för att ange förändringens beskaffenhet och den tredje bedömningsfaktorn betecknar strukturavvikelsens lokalisering.

Beskrivande system som används i de tre bedömningsfaktorerna visas nedan i Tabell 1.

Tabell 1. Bedömningsfaktorernas skalsteg vid kodning av kroppsstrukturer

Första bedömningsfaktorn	Andra bedömningsfaktorn	Tredje bedömningsfaktorn
Grad av strukturavvikelse	Strukturavvikelsens beskaffenhet	(förslag) Strukturavvikelsens lokalisering
0 INGEN strukturavvikelse	0 ingen förändring i struktur	0 mer än ett område
1 LÄTT strukturavvikelse	1 total avsaknad	1 höger
2 MÅTTLIG strukturavvikelse	2 partiell avsaknad	2 vänster
3 STOR strukturavvikelse	3 en extra del	3 båda sidor
4 TOTAL strukturavvikelse	4 onormal storlek	4 framsida
8 ej specificerat	5 bristande sammansättning	5 baksida
9 ej tillämbart	6 felställning	6 i mitten (proximal)
	7 kvalitativa förändringar i struktur innefattande vätskesamling	7 distal
	8 ej specificerat	8 ej specificerat
	9 ej tillämbart	9 ej tillämbart

4.3 Att koda komponenten Aktiviteter och delaktighet

Definitioner

Aktivitet är en persons utförande av en uppgift eller handling

Delaktighet är engagemang i en livssituation

Aktivitetsbegränsning är svårigheter som en person kan ha i att utföra aktiviteter

Delaktighetsinskränkning är problem som en person kan erfara i engagemang i livssituationer

Anmärkning:

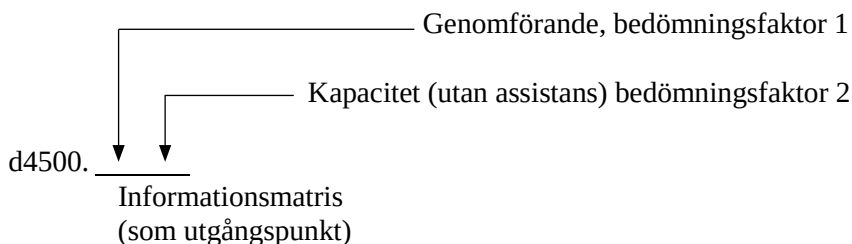
Under uppväxten kan funktionsnedsättningar också ta sig uttryck i form av försenad eller långsam utveckling av aktiviteter och delaktighet

Klassifikationen av aktiviteter och delaktighet är en enda gemensam lista av domäner

Att använda bedömningsfaktorerna kapacitet och genomförande

Aktiviteter och delaktighet kodas med två bedömningsfaktorer:

Bedömningsfaktorn genomförande som upptar den första sifferpositionen efter punkten och bedömningsfaktorn kapacitet som upptar den andra sifferpositionen efter punkten. Koden som anger kategorin från förteckningen av aktiviteter och delaktighet och de två bedömningsfaktorerna ger den grundläggande informationsmatrisen.

Bedömningsfaktorn för genomförande beskriver vad en person gör i sin aktuella omgivning. Eftersom den aktuella omgivningen för in ett samhälleligt sammanhang kan genomförande som registreras enligt denna bedömningsfaktor också förstås som "engagemang i en livssituation" eller "upplevd erfarenhet" av personer i det aktuella sammanhang som de lever i. Detta sammanhang innefattar omgivningsfaktorer, dvs. alla aspekter av den fysiska, sociala och attitydmässiga världen. Dessa grunddrag i den aktuella omgivningen kan kodas genom att använda klassifikationen av omgivningsfaktorer.

Bedömningsfaktorn för kapacitet beskriver en persons förmåga att utföra en uppgift eller handling. Denna konstruktion syftar till att ange den högsta möjliga nivån av funktionstillstånd som en person kan uppnå inom en given domän vid en given tidpunkt. För att bedöma en persons fulla förmåga skulle man behöva ha en "standardiserad" miljö för att neutralisera den påverkan som

olika omgivningar kan ha på personens förmåga. En sådan standardiserad omgivning kan vara:

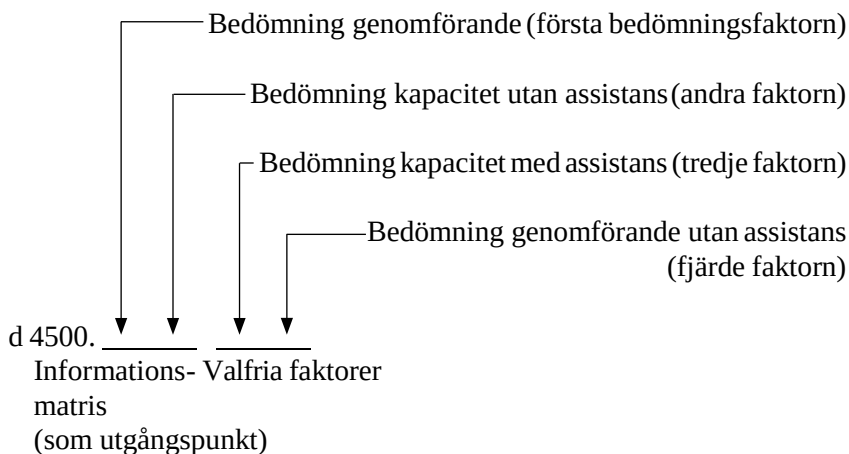
- (a) en verklig omgivning som man brukar använda för att bedöma kapacitet i testsituationer;
- (b) i fall där detta inte är möjligt används en antagen omgivning som kan tänkas ha en likformig påverkan.

Denna omgivning kan kallas ”likformig omgivning” eller ”standardomgivning”. Därigenom återspeglar kapacitetskonstruktionen personens förmåga anpassad till omgivningen. Denna anpassning måste vara lika för alla personer i alla länder för att tillåta internationella jämförelser. Grunddragen i den standard- eller likformiga omgivningen kan, för att vara exakta, koda genom att använda komponenten omgivningsfaktorer. Glappet mellan kapacitet och genomförande återspeglar skillnaden mellan påverkan från de aktuella respektive likformiga omgivningarna och ger därför en användbar vägledning till vad som kan göras i personens omgivning för att förbättra genomförande.

Det typiska är att bedömningsfaktorn kapacitet utan assistans används för att beskriva personens sanna förmåga som inte är förstärkt genom hjälpmedel eller personlig assistans. Eftersom bedömningsfaktorn genomförande hänför sig till personens aktuella omgivning kan närvaron av hjälpmedel eller personlig assistans eller hinder i omgivningen direkt observeras. Beskaffenheten av ett underlättande eller hindrande inslag kan beskrivas genom att använda klassifikationen av omgivningsfaktorer.

Valfria bedömningsfaktorer

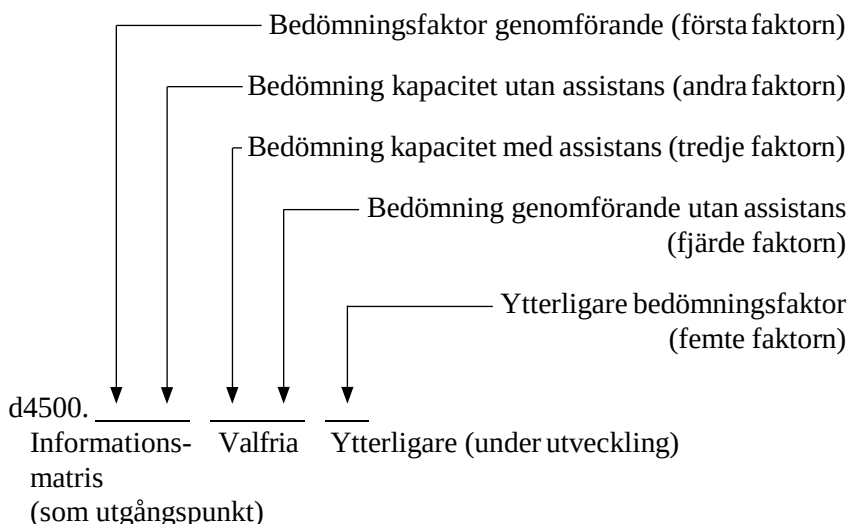
Den tredje och fjärde (valfria) bedömningsfaktorn erbjuder användare möjlighet att koda kapacitet med assistans och genomförande utan assistans.

Ytterligare bedömningsfaktorer

Den femte sifferpositionen är reserverad för bedömningsfaktorer som kan komma att utvecklas i framtiden som t.ex. en bedömningsfaktor för engagemang eller subjektiv tillfredsställelse.

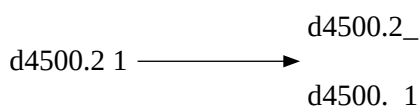

Både kapacitets- och genomförandebestämningarna kan vidare användas såväl med som utan hjälpmedel eller personlig assistans och i enlighet med följande skala (där xxx står för andra nivåns domänsiffra):

- xxx.0 INGEN svårighet
- xxx.1 LÄTT svårighet
- xxx.2 MÅTTLIG svårighet
- xxx.3 STOR svårighet
- xxx.4 TOTAL svårighet
- xxx.8 ej specificerat
- xxx.9 ej tillämbart

När bör man använda genomförandebestämning respektive kapacitetsbestämning?

Endera bedömningsfaktor kan användas för var och en av de förtecknade kategorierna. Den information som erhålls i respektive fall är dock olika. När båda bedömningsfaktorerna används är resultatet en sammanslagning av två konstruktioner, dvs.:

Om man endast använder en bedömningsfaktor ska det outnyttjade utrymmet inte fyllas med .8 eller .9 utan lämnas tomt eftersom båda dessa är verkliga bedömningsvärden och skulle betyda att den andra bedömningsfaktorn har använts.

Exempel på tillämpning av de två bedömningsfaktorerna

d4500 Att gå kortare sträckor

För *bedömningsfaktorn genomförande* avser denna domän att förflytta sig till fots kortare sträckor (mindre än 1 km) i en persons aktuella omgivning såsom på olika underlag och under olika villkor med användning av käpp, rollator eller andra tekniska hjälpmedel. Till exempel om en person som förlorat sitt ben genom en arbetsskada och sedan dess använt käpp och som möter måttliga svårigheter att gå omkring på grund av att trottoarerna i grannskapet är mycket branta och har en mycket hal yta kan genomförandet kodas:

d4500.2 Måttlig inskränkning i genomförande av att gå kortare sträckor

För bedömningsfaktorn kapacitet avser denna domän en persons förmåga att gå omkring utan assistans. För att neutralisera olika omgivningars varierande påverkan kan förmågan bedömas i en ”standardiserad” omgivning. Denna standardiserade omgivning kan vara: (a) en faktisk omgivning som används allmänt för att bedöma kapacitet i testsituationer; eller (b) i fall där detta inte är möjligt en antagen omgivning som kan tänkas ha en likformig påverkan. Till exempel kommer den ovannämnda personens sanna förmåga att gå utan käpp i en standardiserad omgivning, t.ex. en med släta ytor som inte är hala, att vara mycket begränsad. Därför kan personens kapacitet kodas på följande sätt:

d4500._3 Stor kapacitetsbegränsning i att gå kortare sträckor

Användare som vill specificera den aktuella eller standardiserade omgivningen när man använder bedömningsfaktorerna genomförande eller kapacitet ska använda klassifikationen av omgivningsfaktorer (se kodningskonvention 3 för omgivningsfaktorer ovan i avsnitt 3).

4.4 Att koda omgivningsfaktorer

Definitioner

Omgivningsfaktorer utgör den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivning i vilken människor lever och verkar.

Användning av omgivningsfaktorer

Omgivningsfaktorer är en komponent i klassifikationens del 2 (Kontextuella faktorer). Omgivningsfaktorer måste övervägas väl för varje komponent av funktionstillstånd och kodas i enlighet med en av de tre konventioner som beskrivits ovan i avsnitt 3.

Omgivningsfaktorer ska kodas ur den personens perspektiv vars situation beskrivs. Till exempel kan avfasade trottoarkanter utan strukturerad beläggning kodas som en underlättande faktor för en rullstolsanvändare men som ett hinder för en blind person.

Bedömningsfaktorn anger graden till vilken en omgivningsfaktor är underlättande eller ett hinder. Det finns många skäl till varför en omgivningsfaktor kan vara underlättande eller ett hinder – och i vilken utsträckning. När det gäller underlättande faktorer bör kodaren tänka på följder av sådant som tillgängligheten till en resurs och om tillgängligheten är pålitlig eller varierande, av god eller dålig kvalitet osv. När det gäller hinder kan det vara relevant hur ofta en faktor hindrar personen, om hindret är stort eller litet eller möjligt att undvika eller ej. Det ska också hållas i minnet att en omgivningsfaktor kan vara ett hinder antingen på grund av dess närvaro (t.ex. negativa attityder mot personer med funktionshinder) eller dess frånvaro (t.ex. bristande tillgång till en behövd tjänst). De effekter som omgivningsfaktorer har på livet för människor med hälsotillstånd är varierande och sammansatta och förhoppningsvis kommer framtida forskning att leda till bättre förståelse av denna interaktion och möjligen visa på användbarheten av en andra bedömningsfaktor för omgivningsfaktorerna.

I vissa sammanhang är en spridd samling av omgivningsfaktorer sammanförda i en enda term som t.ex. fattigdom, utveckling, lantlig eller urban miljö, socialt kapital. Dessa sammanvägda termer finns inte själva representerade i klassifikationen. Den som gör kodningen bör istället skilja ut konstituerande faktorer och koda dessa. Återigen måste betonas att det krävs forskning för att komma fram till om dessa sammanvägda termer överensstämmer med en viss uppsättning omgivningsfaktorer.

Första bedömningsfaktorn

Nedan beskrivs den negativa och positiva skalan som betecknar i vilken utsträckning en omgivningsfaktor verkar hindrande eller underlättande. Användning av endast en punkt eller skiljetecken betyder ett hinder medan användning av ett +-tecken betecknar en underlättande faktor enligt nedan:

xxx.0 INGET hinder	xxx+0 INGET underlättande
xxx.1 LÄTT hinder	xxx+1 LÄTT underlättande
xxx.2 MÅTTLIGT hinder	xxx+2 MÅTTLIGT underlättande
xxx.3 STORT hinder	xxx+3 STORT underlättande
xxx.4 TOTALT hinder	xxx+4 TOTALT underlättande
xxx.8 ej specificerat hinder	xxx+8 ej specificerat underlättande
xxx.9 ej tillämpligt	xxx+9 ej tillämpligt

Olika tänkbara användningar av förteckningen över aktiviteter och delaktighet

Komponenten aktiviteter och delaktighet är en neutral förteckning av domäner som anger olika handlings- och livsområden. Varje domän innehåller kategorier på olika nivåer ordnade från generella till mer detaljerade (t.ex. domän i kapitel 4 "Förflyttning" innehåller kategorier som d450 "Att gå" och därunder den mer specificerade termen d4500 "Att gå kortare sträckor"). Förteckningen av aktivitets- och delaktighetsdomäner täcker hela det område av funktionstillstånd som kan kodas på såväl individuell som samhällelig nivå.

Som antytts tidigare i inledningen kan denna förteckning användas på olika sätt för att ange de specificerade begreppen "aktiviteter" och "delaktighet", vilka definieras i ICF på följande sätt:

I hälsosammanhang innebär det att:

Aktivitet är en persons genomförande av en uppgift eller handling

Delaktighet är en persons engagemang i en livssituation

Det finns fyra olika alternativ att i termer av domänförteckningen ordna förhållandet mellan aktiviteter (a) och delaktighet (p):

- (1) Helt åtskilda uppsättningar av aktivitetsdomäner och delaktighetsdomäner (utan överlappning)

En viss uppsättning av kategorier kodas endast som aktiviteter (dvs. uppgifter och handlingar som en person utför) och en annan uppsättning kodas endast som delaktighet (dvs. engagemang i livssituationer). De två uppsättningarna är därför varandra uteslutande.

I denna valmöjlighet bestäms uppsättningarna av aktivitets- respektive delaktighetskategorier av användaren. Varje kategori är antingen en aktivitets- eller en delaktighetsfråga men inte både och. Till exempel kan domänerna delas på följande sätt:

a1 Lärande och att tillämpa kunskap

a2 Allmänna uppgifter och krav

a3 Kommunikation

a4 Förflyttning

p5 Personlig vård

p6 Hemliv

p7 Mellanmänskliga interaktioner

p8 Viktiga livsområden

p9 Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

Att koda med denna struktur

a kategorikod. $q_p q_c$ (a kategori betyder en aktivitetsfråga)

p kategorikod. $q_p q_c$ (p kategori betyder en delaktighetsfråga)

där q_p = bedömningsfaktorn genomförande och q_c = bedömningsfaktorn kapacitet. Om bedömningsfaktorn genomförande används tolkas kategorin vare sig det avser en aktivitets- eller en delaktighetsfråga i termer av genomförandekonstruktionen. Om bedömningsfaktorn kapacitet används så används kapacitetskonstruktionen för att tolka kategorin, återigen vare sig den avser en aktivitets- eller en delaktighetsfråga.

På detta sätt ger alternativ (1) den fullständiga informationsmatrisen utan någon överflödsinformation eller överlappning.

- (2) Delvis överlappning mellan uppsättningarna av aktivitets- och delaktighetsdomäner

I detta alternativ kan en uppsättning kategorier tolkas som såväl aktivitets- som delaktighetsfrågor, dvs. att samma kategori kan tänkas vara öppen för såväl individuell (dvs. som en uppgift eller handling en person gör) som samhällelig (dvs. engagemang i en livssituation) tolkning.

Som exempel:

a1 Lärande och att tillämpa kunskap

a2 Allmänna uppgifter och krav

a3 Kommunikation

a4 Förflyttning

a5 Personlig vård

a6 Hemliv

p3 Kommunikation

p4 Förflyttning

p5 Personlig vård

p6 Hemliv

p7 Mellanmänniska interaktioner

p8 Viktiga livsområden

p9 Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

Att koda med denna struktur

Det finns en inskränkning i hur kategorier kan kodas med denna struktur. Det kan inte vara möjligt att en kategori som ”överlappar” har olika värden för en och samma bedömningsfaktor (antingen den första bedömningsfaktorn genomförande eller den andra bedömningsfaktorn kapacitet), t.ex:

a kategori.1   eller   a kategori.__1
p kategori.2   p kategori.__2

En användare som väljer detta alternativ tror att koderna i de överlappande kategorierna kan betyda olika saker när de kodas i aktiviteter och inte i delaktighet och vice versa. Dock måste endast en kod föras in i informationsmatrisens kolumn för den specificerade bedömningsfaktorn.

- (3) Detaljerade kategorier som aktiviteter och breda kategorier som delaktighet, med eller utan överlappning

En annan strategi för att tillämpa aktivitets- och delaktighetsdefinitionerna på domänerna inskränker delaktighet till de mer allmänna eller breda kategorierna inom en domän (t.ex. första nivåns kategorier såsom kapitelrubriker) och anser de mer detaljerade kategorierna vara aktiviteter (t.ex. tredje och fjärde nivåns kategorier). Denna strategi särskiljer kategorier inom vissa eller alla domäner i termer av bred gentemot detaljerad åtskillnad. Användaren kan anse vissa domäner som helt och hållet (dvs. på alla detaljnivåer) aktiviteter eller helt och hållet delaktighet.

Som exempel kan d4550 "Att krypa" konstrueras som en aktivitet medan d455 "Att röra sig omkring" på olika sätt kan konstrueras som delaktighet.

Det finns två möjliga sätt att hantera denna strategi: (a) det finns ingen "överlappning", dvs. om ett item är en aktivitet är det inte delaktighet; eller (b) det kan finnas en överlappning eftersom vissa användare kan använda hela förteckningen som aktiviteter och endast breda rubriker som delaktighet.

Kodning med denna struktur

Samma som för alternativ (1) eller alternativ (2).

- (4) Användning av samma domäner för såväl aktiviteter som delaktighet med total överlappning i domäner

I detta alternativ kan samtliga domäner i förteckningen av aktiviteter och delaktighet ses som såväl aktiviteter som delaktighet. Varje kategori kan tolkas som individuellt funktionstillstånd (aktivitet) liksom även samhälleligt funktionstillstånd (delaktighet).

Som exempel kan d330 "Att tala" ses både som en aktivitet och som delaktighet. En person som saknar stämband kan tala med hjälp av ett hjälpmedel. I enlighet med bedömningar som använder bedömningsfaktorerna kapacitet och genomförande har denna person:

Första bedömningsfaktorn

Måttlig svårighet i genomförande (kanske på grund av kontextuella faktorer såsom personlig stress eller andra personers attityder) → 2

Andra bedömningsfaktorn

Stor svårighet i kapacitet utan hjälpmedel → 3

Tredje bedömningsfaktorn

Lätt svårighet i kapacitet med hjälpmedel → 1

Enligt informationsmatrisen för ICF ska denna persons situation kodas som:

d330.231

Enligt alternativ (4) kan detta även kodas som:

a330.231

p330.2

När både bedömningsfaktorn genomförande och bedömningsfaktorn kapacitet används i alternativ (4) finns det två värden för samma cell i informationsmatrisen för ICF: ett för aktiviteter och ett för delaktighet. Om dessa värden är lika finns det ingen konflikt, endast överflödig information. Användare måste dock i fallet med olika värden utveckla en beslutsregel för att koda till informationsmatrisen eftersom den officiella principen för WHO:s kodning är följande:

d kategori. $q_p q_c$

Ett möjligt sätt att få bukt med denna överflödsinformation kan vara att uppfatta bedömningsfaktorn kapacitet som aktivitet och bedömningsfaktorn genomförande som delaktighet.

En annan möjlighet är att utveckla ytterligare bedömningsfaktorer för delaktighet som fångar ”engagemang i livssituationer”.

Det förväntas att med fortsatt användning av ICF och frambringandet av empiriska data kommer evidens att bli tillgänglig vad beträffar vilken av ovanstående alternativ som föredras av olika användare av klassifikationen. Empirisk forskning kommer också att leda till en tydligare operationalisering av begreppen aktiviteter och delaktighet. Data rörande hur dessa begrepp används i olika situationer, i olika länder och för olika ändamål kan genereras och kommer då att ge information för vidare revisioner av förslaget.

Fallbeskrivningar

Nedanstående exempel beskriver tillämpningar av ICF-begrepp i olika fall. Förhoppningsvis ska de hjälpa användare att förstå syfte och tillämpning av den grundläggande klassifikationens begrepp och konstruktioner. För ytterligare detaljer hänvisas till WHO:s övningsmanualer och kurser.

Funktionsnedsättning/strukturavvikelse som inte leder till kapacitetsbegränsning och inte heller till genomförandeproblem

Ett barn föds med avsaknad av en fingernagel. Denna missbildning är en strukturavvikelse men den inverkar inte på barnets handfunktion eller på vad barnet kan göra med sin hand, varför det inte föreligger någon begränsning i barnets kapacitet. På motsvarande sätt kan det inte vara något genomförandeproblem såsom att leka med andra barn utan att bli retad eller utesluten från lek på grund av denna missbildning. Barnet har därför varken kapacitetsbegränsning eller genomförandeproblem.

Funktionsnedsättning/strukturavvikelse som inte leder till kapacitetsbegränsning men till genomförandeproblem

Ett barn med diabetes har en funktionsnedsättning: bukspottkörteln fungerar inte adekvat för att producera insulin. Diabetes kan kontrolleras genom insulinmedicinering. När kroppens funktioner (insulinnivå) är under kontroll finns det inga kapacitetsbegränsningar som sammanhänger med funktionsnedsättningen. Dock kommer barnet troligen att erfara genomförandeproblem i att vara tillsammans med vänner och kamrater när måltider är inblandade eftersom barnet måste inskränka sitt sockerintag. Bristen på lämplig mat skulle skapa ett hinder. Barnet skulle därför ha en brist på engagemang i umgänget i den aktuella omgivningen om man inte vidtog åtgärder för att försäkra sig om att det erbjöds lämplig mat trots att det inte föreligger kapacitetsbegränsning.

Ett annat exempel är en person med vitiligo (pigmentförlust) i ansiktet men utan andra fysiska besvär. Detta kosmetiska problem ger inga kapacitetsbegränsningar. Personen kan emellertid leva i en omgivning där vitiligo felaktigt uppfattas som spetälska och därmed uppfattas som smittsamt. I personens aktuella omgivning är därför denna negativa attityd ett omgivningshinder som leder till betydande genomförandeproblem i mellanmännsliga kontakter.

Funktionsnedsättning/strukturavvikelse som leder till kapacitetsbegränsningar och – beroende på omständigheterna – till problem eller inte i genomförande

En betydande avvikelse i intellektuell utveckling är en psykisk funktionsnedsättning. Detta kan leda till en begränsning i olika kapaciteter hos personen. Omgivningsfaktorer kan dock påverka graden av personens genomförande inom olika livsområden. Ett barn med denna psykiska funktionsnedsättning kan till exempel erfara endast liten olägenhet i en omgivning där förväntningarna inte

är höga på befolkningen i allmänhet och där barnet ges ett antal enkla, återkommande men nödvändiga uppgifter att fullgöra. I en sådan omgivning kommer barnet att klara sig bra i olika livssituationer.

Ett motsvarande barn som växer upp i en omgivning med konkurrens och höga utbildningsförväntningar skulle kunna erfara mer problem i genomförande i olika livssituationer jämfört med det föregående barnet.

Denna fallbeskrivning illustrerar två frågeställningar: Den första är om populationsnormen eller standarden emot vilken en persons funktionstillstånd jämförs är riktig i förhållande till den aktuella omgivningen. Den andra är om närvaro eller frånvaro av omgivningsfaktorer har antingen en underlättande eller hindrande inverkan på funktionstillståndet.

Tidigare funktionsnedsättning/strukturavvikelse som inte leder till några kapacitetsbegränsningar men fortfarande orsakar genomförandeproblem

En person som har tillfrisknat efter en akut psykotisk händelse men som bär stigma av att ha varit ”psykisk patient” kan erfara genomförandeproblem inom domänerna arbete eller mellanmännsliga interaktioner på grund av negativa attityder hos människor i hans eller hennes omgivning. Personens engagemang i arbete och socialt liv är därigenom inskränkt.

Olika funktionsnedsättningar/strukturavvikelser och kapacitetsbegränsningar som leder till liknande genomförandeproblem

En person får kanske inte ett arbete på grund av att omfattningen av hans eller hennes funktionsnedsättningar/strukturavvikelser (tetraplegi) antas utesluta genomförande av vissa arbetskrav (t.ex. att använda dator med manuellt tangentbord). Arbetsplatsen saknar de nödvändiga anpassningarna för att underlätta personens genomförande av arbetskraven (t.ex. programvara för röststyrning som ersätter det manuella tangentbordet).

En annan person med mindre svår tetraplegi kan ha kapacitet att göra de nödvändiga arbetsuppgifterna men blir kanske inte anställd på grund av att kvoten redan är fylld för att anställa personer med funktionshinder.

En tredje person som klarar av att genomföra de arbetsuppgifter som krävs kanske inte blir anställd på grund av att han eller hon har en aktivitetsbegränsning som underlättas av användning av rullstol, men arbetsplatsen är inte anpassad för rullstolar.

Slutligen, en person som använder rullstol kan anställas för arbetet och har kapacitet att klara arbetsuppgifterna och genomför dem också faktiskt i arbets-sammanhanget. Icke desto mindre kan denna person fortfarande ha problem i genomförande inom domäner av mellanmännsliga relationer med arbetskamrater på grund av att olika personalutrymmen för vila i samband med arbetet inte är tillgängliga. Detta genomförandeproblem i att umgås på arbetsplatsen kan hindra tillgången till karriärmöjligheter på arbetet.

Samtliga fyra personer erfar genomförandeproblem inom domänen arbete på grund av olika omgivningsfaktorer som samverkar med deras hälsotillstånd eller

funktionsnedsättning. För den första personen innefattade omgivningshindren brist på arbetsplatsanpassning och troligen negativa attityder. Den andra personen ställs inför negativa attityder till att anställa personer med funktionshinder. Den tredje personen ställs inför brist på tillgänglighet i den fysiska omgivningen och den sista personen ställs inför negativa attityder till funktionshinder helt allmänt.

Misstänkt funktionsnedsättning/strukturavvikelse som leder till bestämda genomförandeproblem utan kapacitetsbegränsningar

En person har arbetat med patienter som har AIDS. Denna person är frisk men måste regelbundet genomgå HIV-test. Han har inga kapacitetsbegränsningar. Trots detta misstänker människor som känner honom privat att han kan ha fått virus och därför undviker de honom. Detta leder till betydande problem i personens genomförande inom domänen sociala interaktioner och samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv. Hans engagemang är inskränkt på grund av negativa attityder som människor i hans omgivning antagit.

Funktionsnedsättningar/strukturavvikelser som för närvarande inte klassificeras i ICF och som leder till genomförandeproblem

En person har en mamma som dog av bröstcancer. Hon är 45 år gammal och har nyligen genomgått en frivillig hälsoundersökning där man funnit att hon har en genetisk kod som innebär risk för bröstcancer. Hon har inga problem inom kroppsfunction och kroppsstruktur, inga kapacitetsbegränsningar men hon nekas hälsoförsäkring av sitt försäkringsbolag på grund av hennes ökade risk för bröstcancer. Hennes engagemang i domänen att ta hand om sin egen hälsa är inskränkt på grund av den policy som försäkringsbolaget har.

Ytterligare exempel

En tioårig pojke hänvisas till en talterapeut med den angivna diagnosen ”stämning”. Under undersökningen finner man problem i form av avbrott i talet, talhastigheten, problem med reglering av talrörelser och inadekvat talrytm (funktionsnedsättningar). Det finns problem i skolan med att läsa högt och att samtala (kapacitetsbegränsningar). Under gruppdiskussioner tar han inga initiativ att engagera sig i diskussioner fastän han skulle vilja (genomförandeproblem inom domänen att samtala med många människor). Denne pojkes engagemang i samtal är begränsad när han är i en grupp på grund av samhälleliga normer och bruk beträffande hur man utvecklar samtal på ett bra sätt.

En fyrtioårig kvinna som fått en whiplashskada fyra månader tidigare klagar över smärta i nacken, svår huvudvärk, yrsel, minskad muskelkraft och ångest (funktionsnedsättningar). Hennes förmåga att gå, koka mat, städa, hantera en dator och köra bil är begränsad. I samråd med sin läkare blev överenskommelsen att vänta tills problemen minskat innan hon återvänder till sitt heltidsarbete med

fasta arbetstider (problem i genomförande inom domänen arbete). Om arbetsplatspolicyn i hennes aktuella omgivning tillåter flexibel arbetstid, att ta ledigt när hennes symtom är särskilt svåra och tillåter henne att arbeta hemifrån skulle hennes engagemang inom domänen arbete förbättras.

ICF och personer med funktionshinder

Revisionsprocessen kring ICF har redan från början dragit nytta av synpunkter från personer med funktionshinder och från handikapporganisationer. I synnerhet har Disabled Peoples' International (DPI) lagt ner både tid och energi på revisionsprocessen och ICF återspeglar deras viktiga bidrag.

WHO tillerkänner betydelsen av att personer med funktionshinder och deras organisationer har full delaktighet i revisionen av klassifikationen av funktions-tillstånd och funktionshinder. ICF som klassifikation kommer att ligga till grund för såväl bedömning som mätning av funktionshinder i olika vetenskapliga, kliniska, administrativa och socialpolitiska sammanhang. Som sådan, är det väsentligt att ICF inte missbrukas på sätt som går emot de intressen som personer med funktionshinder har (Se Bilaga 6 om Etiska riktlinjer).

I synnerhet medger WHO att termerna som kommer till användning i klassifikationen, trots alla goda ansträngningar, kan vara stigmatiserande och stämplande. Som gensvar på denna oro beslutades tidigt i processen att helt och hållet utesluta termen "handikapp" beroende på den nedsättande betydelse den har på engelska och att termen "begränsning av förmåga" (disability) inte skulle användas som beteckning av en komponent utan skulle utgöra en övergripande paraplyterm.

Dock återstår den svåra frågan om hur man bäst ska referera till personer som upplever någon grad av funktionell begränsning eller inskränkning. ICF använder termen "funktionshinder" (disability) för att beteckna ett mångdimensionellt fenomen som är ett resultat av interaktionen mellan personer och deras fysiska och sociala omgivning. Av olika skäl föredrar vissa att använda termen "personer med funktionshinder" medan andra föredrar "funktionshindrade". I ljuset av denna meningsskiljaktighet så finns det inte någon universell praxis som WHO kan anta och det är inte lämpligt att ICF strikt antar det ena eller andra uttryckssättet. WHO bekräftar istället den viktiga principen att personer har rätt att själva välja vad de vill kallas.

Vidare är det viktigt att understryka att ICF inte alls är en klassifikation av personer. Det är en klassifikation av människors hälsoegenskaper inom den kontext som deras personliga livssituationer och omgivning skapar. Det är interaktionen mellan hälsokarakteristika och de kontextuella faktorerna som ger funktionshinder. Här av följer att personer inte får reduceras till eller karakteriseras enbart i termer av sina funktionsnedsättningar, aktivitetsbegränsningar eller delaktighetsinskränkningar. Så till exempel används i klassifikationen uttrycket person med "problem i lärande" istället för en "psykiskt handikappad person". ICF säkerställer detta genom att undvika att hänvisa till en person genom ett hälsotillstånd eller funktionshinderterm och genom att genomgående använda ett neutralt – om inte positivt – och konkret språk.

För att ytterligare påvisa det legitima intresset för en systematisk beskrivning av personer uttrycks kategorierna i ICF på ett neutralt sätt för att undvika nedvärdering, stigmatisering och olämpliga bibetydelser. Denna strategi skapar emellertid ett problem som kan kallas "termhygien". De negativa egenskaperna i någons hälsotillstånd och hur människor reagerar på dem är oberoende av vilka

termer som används för att definiera tillståndet. Vad man än kallar funktionshinder, så kommer det att existera oberoende av beteckningar. Problemet är inte bara en språkfråga utan också, och huvudsakligen, en fråga om andra människors och samhällets attityder till funktionshinder. Vad som behövs är korrekt innehåll och användning av termer och klassifikation.

WHO har åtagit sig att fortsätta med ansträngningarna att garantera personer med funktionshinder att få en förstärkt situation genom klassifikation och bedömning och att inte berövas rättigheter eller diskrimineras.

Förhoppningsvis kommer personer med funktionshinder själva att bidra till användningen och utvecklingen av ICF inom alla områden. Som forskare, ledare och policyskapare kommer personer med funktionshinder att hjälpa till att utveckla riktlinjer och instrument som har sin utgångspunkt i ICF-klassifikationerna. ICF tjänar även som ett potentiellt kraftfullt instrument för att förorda en evidensbaserad ansats. Därigenom ges tillförlitliga och jämförbara data för att driva förändringsfrågor. Den politiska föreställningen att funktionshinder lika mycket är ett resultat av hinder i omgivningen som av hälsotillstånd eller funktionsnedsättningar måste bli föremål för forskning som ger giltig tillförlitlig evidens. Sådan evidens kan åstadkomma verklig social förändring för personer med funktionshinder runtom i världen.

Arbetet med frågor rörande funktionshinder kan också befrämmas genom användning av ICF. Ett första mål för sådant arbete är att identifiera de insatser som kan förbättra graden av delaktighet för personer med funktionshinder. ICF kan bidra till att identifiera var det huvudsakliga ”problemet” med funktionshinder ligger, om det ligger i omgivningen i form av ett hinder eller i frånvaron av underlättande faktorer, i personens egen begränsade kapacitet eller i någon kombination av dessa faktorer. Genom sådana klarlägganden kan åtgärder inriktas på ett lämpligt sätt och effekten på delaktighetsnivån kan följas och mätas. Därigenom kan konkreta och tydliga mål uppnås och övergripande mål för arbetet kring funktionshinderfrågor kan främjas.

Etiska riktlinjer för användning av ICF

Varje vetenskapligt verktyg kan användas felaktigt och missbrukas. Det skulle vara naivt att tro att ett sådant klassifikationssystem som ICF aldrig kommer att användas på sätt som kan vara menligt för människor. Som tidigare förklarats i Bilaga 5 har revisionsprocessen av ICIDH redan från början innefattat personer med funktionshinder och deras organisationer. Deras insatser har bidragit till väsentliga förändringar av terminologi, innehåll och struktur i ICF. I denna bilaga uppställs några grundläggande riktlinjer för en etisk användning av ICF. Det är uppenbart att ingen uppsättning av riktlinjer kan förutse alla slag av missbruk av en klassifikation eller annat vetenskapligt verktyg eller, vad det beträffar, att enbart riktlinjer kan hindra missbruk. Detta dokument utgör inget undantag. Förhoppningsvis ska uppmärksamhet på de anvisningar som följer minska risken för att ICF kommer att användas på ett sätt som är respektlöst mot och menligt för människor med funktionshinder.

Respekt och förtroende

- (1) ICF ska alltid användas så att enskilda människors inneboende värde och autonomi respekteras
- (2) ICF ska aldrig användas för att stämpla människor eller på annat sätt identifiera dem enbart i termer av en eller flera kategorier av funktionshinder
- (3) I klinisk miljö ska ICF alltid användas med full kännedom, samarbete och samtycke av de personer vars nivå av funktionshinder klassificeras. Om begränsningar i en persons kognitiva kapacitet hindrar detta, ska personens talesman delta aktivt
- (4) Den kodade informationen, enligt ICF, ska betraktas som personlig information och vara föremål för gällande regler för konfidentialitet som är lämpliga för det sätt som data ska användas på

Klinisk användning av ICF

- (5) Varhelst det är möjligt ska kliniska yrkesutövare förklara för personen eller personens talesman syftet med användningen av ICF och erbjuda möjlighet att fråga om det lämpliga med användningen av ICF för att klassificera personens nivåer av funktionstillstånd
- (6) Varhelst det är möjligt ska personen vars nivå av funktionstillstånd klassificeras (eller personens talesman) ha möjlighet att delta och i synnerhet att ifrågasätta eller bekräfta lämpligheten av den kategori som används och den bedömning som görs
- (7) Eftersom den brist som klassificeras är ett resultat såväl av personens hälsotillstånd som av det fysiska och sociala sammanhang som personen lever i ska ICF användas utifrån ett holistiskt synsätt

Social användning av ICF-information

- (8) ICF-information ska i så stor utsträckning som möjligt användas med personernas samverkan för att stärka deras val och deras kontroll över sina liv
- (9) ICF-information ska användas för utveckling av socialpolitik och politisk förändring som söker stärka och stödja personers delaktighet
- (10) ICF och all information som erhålls genom dess användning ska inte användas för att neka etablerade rättigheter eller på annat sätt inskränka legitima rättigheter till bidrag för individer eller grupper
- (11) Personer som klassificeras under samma ICF-kod kan ändå skilja sig åt i många avseenden. Lagar och förordningar som hänvisar till ICF-klassifikationer ska inte förutsätta större homogenitet än avsett och ska försäkra att de vars nivåer av funktionstillstånd klassificeras betraktas som individer

Sammanfattning av revisionsprocessen

Utvecklingen av ICIDH

1972 utvecklade WHO ett preliminärt schema med avseende på sjukdomskonsekvenser. Inom ett par månader föreslogs ett mer omfattande synsätt. Dessa förslag byggde på två viktiga principer: att man måste skilja mellan funktionsbegränsningar och deras betydelse, dvs. deras funktionella och sociala konsekvenser och att dessa olika aspekter eller datadimensioner måste klassificeras var för sig i olika sifferfält. I själva verket bestod detta synsätt av ett antal, låt vara parallella, klassifikationer. Detta stod i motsats till traditionen i ICD där flera dimensioner (etiologi, anatomi, patologi etc.) är integrerade i ett hierarkiskt system som endast upptar ett enda sifferfält. Möjligheten att införliva förslagen i ett schema som skulle överensstämma med principerna som låg under strukturen i ICD undersöktes. Samtidigt gjordes preliminära försök att systematisera terminologin som tillämpades på sjukdomskonsekvenser. 1973 skickades dessa förslag runt informellt och man bad om hjälp i synnerhet från grupper med ett särskilt intresse för rehabilitering.

1974 cirkulerades särskilda klassifikationer för funktionsbegränsningar och handikapp och diskussionen fortsatte. Man samlade in synpunkter och definitiva förslag utvecklades. Dessa presenterades för beaktande i oktober 1975 vid den Internationella konferensen för den nionde revisionen av den internationella sjukdomsklassifikationen. Efter att ha övervägt klassifikationen rekommenderade konferensen dess publicering för fältprövningar. I maj 1976 tog WHO:s tjugonionde generalförsamling del av denna rekommendation och antog resolution WHA29.35. I denna godkände de publicering för fältprövningar av densärskilda klassifikationen av funktionsbegränsningar och handikapp. Klassifikationen skulle utgöra ett supplement till, men inte vara en ingående del av, den internationella sjukdomsklassifikationen. Den första upplagan av ICIDH publicerades år 1980. 1993 trycktes den om med ett extra förord.

Inledande steg i revisionen av ICIDH

1993 beslöts att påbörja en revisionsprocess av ICIDH. Behoven av en reviderad version, provisoriskt känd som ICIDH-2 var följande:

- den skulle tjäna flera ändamål som efterfrågades av olika länder, samhällssektorer och hälsovårdsdiscipliner
- den skulle vara tillräckligt enkel för att praktiker skulle uppfatta den som en meningsfull beskrivning av konsekvenser av hälsotillstånd
- den skulle vara användbar i praktisk tillämpning, dvs. att identifiera behov av hälsovård och att utforma åtgärdsprogram (t.ex. prevention, rehabilitering och sociala åtgärder)

- den skulle ge en sammanhängande bild av processer som är involverade i konsekvenser av hälsotillstånd så att handikappprocessen, inte bara dimensioner av sjukdomar eller störningar, kunde bedömas objektivt, registreras och besvaras
- den skulle vara känslig för kulturella variationer (kunna översättas och tillämpas i olika kulturer och olika hälsovårdssystem)
- den skulle vara användbar som ett komplement till familjen av WHO-klassifikationer.

Från början fick det franska samarbetscentret uppgiften att göra ett förslag till avsnittet beträffande funktionsbegränsning och språk, tal och sinnesaspekter. Det nederländska samarbetscentret skulle föreslå en revision av avsnittet begränsning av förmåga och rörelse/förflyttning i klassifikationen samt genomföra en litteratursammanställning. Samtidigt fick det nordamerikanska samarbetscentret i uppdrag att komma med förslag rörande handikappavsnittet. Dessutom skulle två projektgrupper presentera förslag beträffande aspekter på psykisk hälsa respektive barnfrågor. Framsteg gjordes vid ett ICIDH-2-möte i Geneve 1996 och ett Alpha-utkast innefattande de olika förslagen granskades och en första prövning genomfördes. Vid mötet 1996 beslöts att varje samarbetscentrum och projektgrupp nu skulle intressera sig för utkastet som helhet och inte längre för sina tidigare enskilda revisionsområden. Mellan maj 1996 och februari 1997 cirkulerades Alpha-utkastet mellan samarbetscentra och projektgrupper och synpunkter och förslag samlades centralt på WHO. En förteckning över grundläggande frågor som framställde huvudfrågorna i samband med revisionen, cirkulerades också för att underlätta insamlandet av synpunkter.

Följande frågeställningar övervägdes under revisionsprocessen:

- Klassifikationen med tre nivåer, dvs. Funktionsbegränsning, Begränsning av förmåga och Handikapp, hade varit användbar och borde vara kvar. Innefattandet av kontextuella/omgivningsfaktorer skulle övervägas fastän de flesta förslag höll sig kvar vid teoretisk utveckling och empirisk prövning
- Samband mellan funktionsbegränsning, begränsning av förmåga och handikapp och ett nöjaktigt förhållande mellan begreppen har varit en diskussionsfråga. Många kritiska synpunkter har pekat på den kausala modell som låg bakom 1980 års version av ICIDH, på bristen på förändring över tid och den ensidiga riktningen på flödet från funktionsbegränsning till begränsning av förmåga till handikapp. Revisionsprocessen föreslog alternativa grafiska framställningar
- ICIDH-1980 var svår att använda. Förenklingar för användning var klart nödvändiga; revisionen skulle inriktas mot förenklingar snarare än mot ytterligare detaljer
- Kontextuella faktorer (yttre – omgivningsfaktorer/inre – personliga faktorer) är betydelsefulla faktorer i handikappprocessen (som det framställs i 1980 års version av ICIDH) som skulle utvecklas som tilläggs-scheman inom ICIDH. Eftersom sociala och fysiska omgivningsfaktorer och deras förhållande till funktionsbegränsning, begränsning av förmåga och handikapp dock är starkt kulturbundna, skulle de inte utgöra en särskild dimension inom ICIDH. Icke

desto mindre övervägde man om inte klassifikationen av omgivningsfaktorer skulle kunna visa sig användbar vid analysen av nationella situationer och i utvecklingen av lösningar på nationell nivå

- Funktionsbegränsningar skulle återspegla ökade kunskaper om grundläggande biologiska mekanismer
- Ett betydelsefullt syfte skulle vara kulturell tillämpbarhet och allmängiltighet
- Utveckling av övnings- och undervisningsmaterial var också ett betydelsefullt mål i revisionsprocessen.

Förslagen ICIDH-2 Beta-1 och Beta-2

I mars 1997 producerades Beta-1-förslaget som införlivade de förslag som samlats under de föregående åren. Detta förslag presenterades vid ett revisionsmöte för ICIDH i april 1997. I juni 1997 gavs ICIDH-2 Beta-1-förslaget ut för fältprövningar efter att ha kompletterats med de beslut som revisionsmötet fattat.

Baserat på alla data och med andra reaktioner som samlades in under fältprövningarna av Beta-1 skrevs Beta-2-förslaget från januari till april 1999.

Det resulterade förslaget presenterades och diskuterades vid det årliga mötet om ICIDH-2 i London i april 1999. Efter att ha införlivat detta mötes beslut trycktes Beta-2-förslaget och gavs ut för fältprövningar i juli 1999.

Fältprövningar

Fältprövningarna av Beta-1-förslaget genomfördes från juni till december 1998 och Beta-2-prövningarna från juli 1999 till september 2000.

Fältundersökningarna väckte ett vittomfattande deltagande från WHO:s medlemsländer, tvärs över olika disciplinränsar, och innefattande områden såsom hälsoförsäkring, socialförsäkring, arbetsliv, utbildning samt deltagande även från andra grupper som sysslar med att klassificera hälsoförhållanden (genom användning av den internationella sjukdomsklassifikationen, sjuksköterskornas klassifikation och den internationella klassifikationen av utbildning, ISCED). Syftet var att uppnå konsensus genom tydliga operationella definitioner. Fältprövningarna utgjorde en kontinuerlig process av utveckling, konsultering, återkoppling, uppdatering och undersökning.

Följande studier genomfördes som en del av fältprövningarna av Beta-1- och Beta-2-förslagen:

- översättning och språklig utvärdering
- utvärdering av items
- svar på grundläggande frågor från konsensuskonferenser och enskilda personer
- återkoppling från organisationer och enskilda personer
- valfria undersökningar
- genomförbarhet och tillförlitlighet vid utvärderingar av fall (reella fall eller fallbeskrivningar)

- andra (t.ex. fokusgruppsstudier).

Undersökningarna fokuserade på tvärkulturella och mångsektoriella frågor. Mer än 50 länder och 1800 experter var involverade i fältundersökningar som har rapporterats särskilt.

ICIDH-2, preliminär slutversion

På grundval av data från fältprovningarna av Beta-2 och i samråd med samarbetscentra och WHO:s expertkommitté för mätning och klassifikation skisserades den preliminära slutversionen i oktober 2000. Detta förslag presenterades vid ett revisionsmöte i november 2000. Efter att ha införlivat mötets rekommendationer i ICIDH-2 preliminär slutversion (december 2000) lämnades denna till WHO:s styrelse i januari 2001. Slutversionen av ICIDH-2 presenterades sedan vid WHO:s femtiofjärde generalförsamling i maj 2001.

Godkännande av slutversionen

Efter diskussion av slutförslaget med titeln International Classification of Functioning, Disability and Health (på svenska: Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa) godkände världshälsöförsamlingen den nya klassifikationen i resolution WHA54.21 den 22 maj 2001. Resolutionen lyder som följer:

Den femtiofjärde världshälsöförsamlingen

- 1 GODKÄNNER den andra utgåvan av International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps (ICIDH) med titeln International Classification of Functioning, Disability and Health, händanefter benämnd ICF
- 2 UPPMANAR medlemsstaterna att använda ICF i sin forskning, utvärdering och rapportering som lämplig med hänsyn tagen till speciella situationer i medlemsländerna och särskilt med tanke på möjliga framtida revisioner
- 3 UPPDRAR åt generaldirektören att ge stöd till medlemsstater när de så begär i att använda ICF.

Framtida anvisningar för ICF

Användning av ICF kommer att bero helt och hållet på dess praktiska nytta. I vilken utsträckning ICF kan tjäna som ett mått på hur hälso- och sjukvårdstjänster ges genom indikatorer som grundar sig på utfallet för konsumenter och till vilken grad ICF kan tillämpas tvärkulturellt för att göra internationella jämförelser för identifikation av behov och resurser för planering och forskning. ICF är inte direkt ett politiskt instrument. Men dess användning kan bidra till positiva inslag för utformning av policy genom att ge information som kan bidra till att skapa hälsopolicy, att främja lika möjligheter för alla människor och att stödja kampen mot diskriminering på grund av funktionshinder.

Olika versioner av ICF

Med hänsyn till olika behov som olika användare har kommer ICF att presenteras i flera utformningar och versioner:

Huvudklassifikation

De två delarna och deras komponenter i ICF presenteras i två versioner för att möta olika användares behov av varierande detaljnivå:

Den första versionen är den *fullständiga (detaljerade) versionen* som erbjuder klassifikationens alla nivåer och ger möjligheter till 9999 kategorier per komponent. Dock har ett mycket mindre antal av kategorierna använts. Kategorierna i den fullständiga versionen kan aggregeras till den korta versionen när man behöver summarisk information.

Den andra versionen är en *kort (kortfattad) version* som ger två kategorinivåer för varje komponent och domän. Definitioner, innefattningar och uteslutningar ges även för dessa termer.

Speciella anpassningar

- (a) Versioner för kliniskt bruk: Dessa versioner kommer att vara beroende av användning inom olika kliniska tillämpningsområden (t.ex. arbetsterapi). De kommer att grundas på klassifikationens kodningsprinciper och terminologi. Dock kommer det att ges detaljerad information såsom riktlinjer för bedömning och kliniska beskrivningar. De kan även omarbetas för specifika ämnesområden (t.ex. rehabilitering och psykisk hälsa).
- (b) Forskningsversioner: På ett motsvarande sätt som de kliniska versionerna kommer dessa versioner att svara mot specifika forskningsbehov och kommer att ge noggranna och operationella definitioner för att bedöma tillstånd.

Framtida arbete

Givet mångfalden av användningar och behov av ICF är det viktigt att notera att WHO och dess samarbetscentra driver ytterligare arbete för att tillgodose dessa behov.

ICF tillhör alla sina användare. Den är det enda instrumentet i sitt slag som är accepterat på en internationell grund. Den syftar till att erhålla bättre information om funktionshinderfenomen och funktionstillstånd och skapar ett brett internationellt samförstånd. För att ICF ska uppnå erkännande från olika nationella och internationella samhällen har WHO ansträngt sig för att försäkra att klassifikationen är användarvänlig och överensstämmande med standardiseringsprocesser såsom de som den internationella standardiseringsorganisationen (ISO) har fastställt.

Möjliga framtida anvisningar för utveckling och tillämpning av ICF kansammanfattas på följande sätt:

- att verka för användning av ICF på statsnivå för att utveckla nationella databaser
- att upprätta en internationell uppsättning av data och ett ramverk för att möjliggöra internationella jämförelser
- att identifiera algoritmer för berättigande till sociala förmåner och pensioner
- studium av funktionshinder och funktionstillstånd hos anhöriga (t.ex. undersökning av tredjeparts funktionshinder beroende på hälsotillstånd hos signifikanta andra)
- utveckling av komponenten Personliga faktorer
- utveckling av noggranna operationella definitioner av kategorier för forskningsändamål
- utveckling av bedömningsinstrument för identifiering och mätning¹
- att ge praktiska tillämpningar med hjälp av datorisering och former för fallregistrering
- att åstadkomma länkar till livskvalitetsbegrepp och mätning av subjektivt välbefinnande²
- forskning beträffande anpassning av behandling eller ingripande
- att verka för användning i vetenskapliga undersökningar för jämförelse mellan olika hälsoförhållanden

¹ Bedömningsinstrument med utgångspunkt i ICF håller på att utvecklas av WHO med avsikten att de ska vara tillämpliga i olika kulturer. De prövas i avseende på reliabilitet och validitet. Bedömningsinstrument kommer att finnas i tre former: en kort version för screeningändamål (att finna fall), en version för daglig användning av vårdare och en lång version för detaljerade forskningsändamål. De kommer att vara tillgängliga från WHO.

² Länkar till livskvalitet: Det är viktigt att det finns begreppslig förenlighet mellan "livskvalitet" och funktionshinderkonstruktioner. Dock handlar livskvalitet om vad människor "känner" beträffande sitt hälsotillstånd eller dess konsekvenser, härigenom är det en konstruktion av "subjektivt välbefinnande". Å andra sidan hänför sig sjukdom och funktionshinderkonstruktioner till personens objektiva och yttre tecken.

- utveckling av material för träning i användning av ICF
- att världen över skapa ICF-centra för träning och remittering
- vidare forskning om omgivningsfaktorer för att ge nödvändig detaljnivå för att använda i beskrivning av såväl standardiserad som aktuell omgivning.

ICF-kategorier som föreslås kunna ingå i önskvärda respektive begränsade hälsoinformationssystem eller för kartläggningar

<i>Kroppsfunktioner och strukturer</i>	<i>Kapitel och kod</i>	<i>Klassifikationsblock eller kategori</i>
Syn	2 b210–b220	Syn och därmed sammanhängande funktioner
Hörsel	2 b230–b240	Hörsel och vestibulära funktioner
Tal	3 b310–b340	Röst- och talfunktioner
Matsmältning	5 b510–b535	Matsmältningsfunktioner
Kroppsutöndring	6 b610–b630	Urinfunktioner
Fertilitet	6 b640–b670	Genitala och reproduktiva funktioner
Sexuell aktivitet	6 b640	Genital och reproduktiv hälsa/Sexuella funktioner
Hud och vanpryd- nader i huden	8 b810–b830	Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer
Andning	4 b440–b460	Andningsfunktioner
Smärta *	2 b280	Smärta
Affekt *	1 b152–b180	Specifika psykiska funktioner
Sömn	1 b134	Övergripande psykiska funktioner
Energi/vitalitet	1 b130	Övergripande psykiska funktioner
Kognition *	1 b140, b144, b164	Uppmärksamhet, minne och högre kognitiva funktioner
<i>Aktiviteter och delaktighet</i>		
Kommunikation	3 d310–d345	Att ta emot och att förmedla kommu- nikation
Förflyttning *	4 d450–d465	Att gå och att röra sig omkring
Fingerfärdighet	4 d430–d445	Att bära, flytta och hantera föremål

---

Personlig vård *	5 d510–d570	Personlig vård
Vanliga aktiviteter	6 och 8	Hemliv och större livsområden
Mellanmänskliga relationer	7 d730–d770	Att engagera sig i särskilda mellanmänskliga relationer
Socialt funktionstillstånd	9 d910–d930	Samhällsgemenskap socialt och medborgerligt liv

---

* Förslag till en miniförteckning av items

Tack till personer och olika instanser som deltagit i arbetet

Utvecklingen av ICF skulle inte ha varit möjlig utan omfattande bidrag från olika delar av världen och de många människor som har ägnat mycket tid och energi och organiserat resurser inom ett internationellt nätverk. Trots att det knappast är möjligt att tacka dem alla har olika ledande centra, organisationer och personer förtecknats nedan.

WHO:s samarbetscentra för ICF

Australien

Australian Institute of Health and Welfare, GPO Box 570, Canberra ACT 2601, Australia. Kontaktperson: Ros Madden.

Canada

Canadian Institute for Health Information, 377 Dalhousie Street, Suite 200, Ottawa, Ontario K1N9N8, Canada. Kontaktperson: Helen Whittome.

Frankrike

Centre technique National d'Etudes et de Recherches sur les Handicaps et les Inadaptations (CTNERHI), 236 bis, rue de Tolbiac, 75013 Paris, Frankrike. Kontaktperson: Marc Maudinet.

Japan

Japan College of Social Work, 3-1-30 Takeoka, Kiyose-city, Tokyo 204-8555, Japan. Kontaktperson: Hisao Sato.

Nederländerna

National Institute of Public Health and the Environment, Department of Public Health Forecasting, Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, P.O.Box 1, 3720 BA Bilthoven, Nederländerna. Kontaktpersoner: Willem M. Hirs och Marijke W. de Kleijn-de Vrankrijker.

Norden

Nordiskt center för klassifikation av sjukdomar. WHO Collaborating Centre for the Classification of Diseases in the Nordic Countries, Dag Hammarskjölds väg 14B, Uppsala Science Park, 751 85 Uppsala, Sverige. Kontaktperson: Björn Smedby.

Storbritannien och Nordirland

National Health System Information Authority, Coding and Classification, Woodgate, Loughborough, Leics LE11 2TG, England. Kontaktpersoner: Ann Harding och Jane Millar.

USA

National Center for Health Statistics, Room 1100, 6525 Belcrest Road, Hyattsville MD 20782, USA. Kontaktperson: Paul J. Placek.

Specialistgrupper (Task forces)

International Task Force on Mental Health and Addictive, Behavioural, Cognitive, and Developmental Aspects of ICIDH

Ordförande: Cille Kennedy, Office of Disability, Aging and Long-Term Care Policy, Office of the Assistant Secretary for Planning and Evaluation, Department of Health and Human Services, 200 Independence Avenue, SW, Room 424E, Washington, DC 20201, USA.

Andre ordförande: Karen Ritchie.

Children and Youth Task force

Ordförande: Rune J. Simeonsson, Professor of Education, Frank Porter Graham Child Development Center, CB # 8185, University of North Carolina, Chapel Hill, NC 27599-8185, USA.

Andre ordförande: Matilde Leonardi.

Environmental Factors Task Force

Ordförande: Rachel Hurst, 11 Belgrave Road, London SW1V 1RB, England.

Andre ordförande: Janice Miller.

Nätverk

American Psychological Association, 750 First Street, N.E., Washington, DC 20002-4242, USA. Kontaktpersoner: Geoffrey M. Reed och Jayne B. Lux.

Disabled Peoples International, 11 Belgrave Road, London SW1V 1RB, England. Kontaktperson: Rachel Hurst.

European Disability Forum, Square Ambiorix, 32 Bte 2/A, B-1000, Brüssel, Belgien. Kontaktperson: Frank Mulcahy.

European Regional Council for the World Federation of Mental Health (ERCWFM), Blvd Clovis N.7, B-1000 Brüssel, Belgien. Kontaktperson: John Henderson.

Inclusion International, 13 D Chemin de Levant, F-01210 Ferney-Voltaire, Frankrike. Kontaktperson: Nancy Breitenbach.

Rehabilitation International, 25 E.21st Street, New York, NY 10010, USA. Kontaktperson: Judith Hollenweger, Institute of Special Education, University of Zurich, Hirschengraben 48, 8001 Zürich, Schweiz.

Konsulter

Ett antal konsulter till WHO har givit ovärderlig assistans under revisionsprocessen. De förtecknas här nedan.

Elizabeth Badley

Jerome E. Bickenbach

Nick Glozier

Judith Hollenweger

Cille Kennedy

Jane Millar

Janice Miller

Jürgen Rehm

Robin Room

Angela Roberts

Michael F. Schuntermann

Robert Trotter II

David Thompson (redaktionell konsult)

Översättning av ICF till officiella språk inom WHO

ICF har reviderats på många olika språk varvid engelska endast har utgjort arbetsspråket. Översättning och språklig analys har varit en integrerad del av revisionsprocessen. Följande medarbetare i WHO har lett översättningsarbetet, språklig analys och redaktionell granskning för WHO:s officiella språk. Andra översättningar kan återfinnas på WHO:s hemsida:

<http://www.who.int/classification/icf>

Arabiska

Översättning och språklig analys:

Adel Chaker, Ridha Limem, Najeh Daly, Hayet Baachaoui, Amor Haji,

Mohamed Daly, Jamil Taktak, Saïda Douki

Redaktionell granskning har genomförts av WHO/EMRO

Kassem Sara, M. Haytham, Al Khayat, Abdel Aziz Saleh

Kinesiska

Översättning och språklig analys:

Qiu Zhuoing (samordnare), Hong Dong, Zhao Shuying, Li Jing, Zhang Aimin,

Wu Xianguang, Zhou Xiaonan

Redaktionell granskning har genomförts vid WHO Collaborating Centre i Kina och WHO/WPRO:

Dong Jingwu, Zhou Xiaonan och Y. C. Chong

Franska

Översättning och språklig analys har genomförts av WHO, Geneve:

Pierre Lewalle

Redaktionell granskning har genomförts vid WHO Collaborating Centres i Frankrike och Canada:

Catherine Barral och Janice Miller

Ryska

Översättning och språklig analys:

G. Shostka (samordnare), Vladimir Y. Ryasnyansky, Alexander V. Kvashin,

Sergey A. Matveev, Aleksey A. Galianov

Redaktionell granskning har genomförts vid WHO Collaborating Centre i

Ryssland:

Vladimir K. Ovcharov

Spanska

Översättning, språklig analys, redaktionell granskning vid Collaborating Centre i Spanien i samarbete med La Red de Habla Hispana en Discapacidades (Det spanska nätverket) och WHO/PAHO:

J. L. Vázquez-Barquero (samordnare), Ana Díez Ruiz, Luis Gaité Pindado, Ana

Gómez Silió, Sara Herrera Castanedo, Marta Uriarte Ituiño, Elena Vásquez

Bourgon, Armando Vásquez, María del Consuelo Crespo, Ana María Fossati

Pons, Benjamín Vicente, Pedro Rioseco, Sergio Aguilar Gaxiola, Carmen Lara

Muñoz, María Elena Medina Mora, María Esther Araujo Bazán, Carlos Castillo-

Salgado, Roberto Becker, Margaret Hazlewood

Enskilda personer som deltagit i revisionsprocessen

Argentina

Liliana Lisse
Martha Adela Mazas
Miguela Pico
Ignacio Saenz

Armenien

Armen Sargsyan

Australien

Gavin Andrews
Robyne Burridge
Ching Choi
Prem K. Chopra
Jeremy Couper
Elisabeth Davis
Maree Dyson
Rhonda Galbally
Louise Golley
Tim Griffin
Simon Haskell
Angela Hewson
Tracie Hogan
Richard Madden
Ros Madden
Helen McAuley
Trevor Parmenter
Mark Pattison
Tony M. Pinzone
Kate Senior
Catherine sykes
John Taplin
John Walsh

Belgien

Francoise Jan
Catherine Mollman
J. Stevens
A. Tricot

Brasilien

Cassa Maria Buchalla
E. d'Arrigo Busnello
Racardo Halpern
Fabio Gomes
Ruy Laurenti

Canada

Hugh Anton
J. Arboleda-Florez
Denise Avard
Elizabeth Badley
Caroline Bergeron
Hélène Bergeron
Jerome E. Bickenbach
Andra Blanchet
Maurice Blouin
Mario Dolduc (avliden)
Lucie Brosseau
T.S. Callanan
Lindsay Campbell
Anne Carswell
Jacques Cats
L.S. Cherry
René Cloutier
Albert Cook
Jacques Côté
Marcel Côté
Cheryl Cott
Aileen Davis
Henry Enns
Gail Finkel
Christine Fitzgerald
Patrick Fougeyrollas
Adele Furrie
Linda Garcia
Yhetta Gold
Betty Havens
Anne Hébert
Peter Henderson
Lynn Jongbloed

Faith Kaplan
Ronald Kaplan
Lee Kirby
Catherine Lachance
Jocelyne Lacroix
Renée Langlois
Mary Law
Lucie Lemieux-Brassard
Annette Majnemer
Rose Martini
Raoul Martin-Blouin
Mary Ann McColl
Joan McComas
Barbara McElgunn
Janice Miller
Louise Ogilvie
Luc Noreau
Diane Richler
Laurie Ringaert
Kathia Roy
Patricia Sisco
Denise Smith
Ginette St Michel
Debra Stewart
Luz Elvira Vallejo
Echeverri
Michael Wolfson
Sharon Wood-Dauphine
Nancy Young
Peter Wass
Colleen Watters

Chile

Ricardo Araya
Alejandra Faulbaum
Luis Flores
Roxane Moncayo de Bremont
Pedro Riosexo
Benjamin Vicente

Colombia

Martha Aristabal Gomez

Cuba

Pedro Valdés Sosa
Jesús Saiz Sánchez
Frank Morales Aguilera

Danmark

Terkel Andersen
Aksel Bertelsen
Tora Haraldsen Dahl
Marianne Engberg
Annette Flensborg
Ane Fink
Per Fink
Lise From
Jette Haugbelle
Stig Langvad
Lars von der Lieth
Kurt Möller
Claus Vinther Nielsen
Freddy Nielsen
Kamilla Rothe Nissen
Gunnar Schiöler
Anne Sloth
Susan Tetler
Senena Forchhammer
Thönnings
Wva Waehrens
Brita Öhlenschlaeger

Egypten

Mohammed El-Banna

Equador

Maria del Consuelo Crespo
Walter Torres Izquierdo

Elfenbenskusten

B. Claver

El Salvador

Jorge Alberto Alcarón
Patricia Tovar de Canizalez

Etiopien

Rene Rakotobe

Finland

Erkki Yrjankeikki
Markku Leskinen
Leena Matikka
Matti Ojala
Heidi Paatero
Seija Talo
Martti Virtanen

Filippinerna

L. Ladrigo-Ignacio
Patricia Medina

Frankrike

Charles Aussilloux
Bernard Azema
Jacques Baert
Serge Bakchine
Catherine Barral
Maratine Barres
Jean-Yves Barreyre
Jean-Paul Boissin
Francois Chapireau
Pascal Charpentier
Alain Colvez
Christian Corbé
Dr. Cyran
Michel Delcey
Annick Deveau
Serge Ebersold
Camille Felder
Claude Finkelstein
Anne-Marie Gallot
Pascale Gilbert

Jacques Houver
Marcel Jaeger
Jacques Jonquères
Jean-Claude Lafon
Maryvonne Lyazid
Joëlle Loste-Berdot
Maryse Marrière
Lucie Matteodo
Marc Maudinet
Jean-Michel Mazeaux
Pierre Minaire (avliden)
Lucien Moatti
Bertrand Morineaux
Pierre Mormiche
Jean-Michel Orgogozo
Claudine Parayre
Gérard Pavillon
André Philip
Nicole Quemada
Jean-Marie Robine
Isabelle Romieu
Christian Rossignol
Pascale Roussel
Jacques Roustit
Jesús Sanchez
Marie-José Schmitt
Jean-Luc Simon
Larri Sivonen
Henri-Jacques Stiker
Annie Triomphe
Catherine Vaslin
Paul Veit
Dominique Velche
Jean-Pierre Vignat
Vivian Waltz

Förenade Arabemiraten

Sheika Jamila Bint Al-Qassimi

Grekland

Venos Mavreas

Indien

Javed Abidi
 Samir Guha-Roy
 K.S. Jacob
 Sunanda Loli
 S. Murthy
 D.M. Naidu
 Hemraj Pal
 K. Sekar
 K.S. Shaji
 Shobba Srinath
 T.N. Srinivasan
 R. Thara

Indonesien

Augustina Hendriarti

Iran

Mohamed M.R. Mourad

Israel

Joseph Yahav

Italien

Emilio Alari
 Alberto Albanese
 Renzo Andrich
 A. Andrigo
 Andrea Arrigo
 Marco Barbolini
 Mauricio Bejor
 Giulio Borgnolo
 Gabriella Borri
 Carlo Caltagirone
 Felicio Carletto
 Carla Colombo
 Francesca Creti
 Maria Cufersin
 Marta Dao
 Mario D'Amico
 Simona Della Bianca

Paolo di Benedetto
 Angela di Lorenzo
 Nadia Di Monte
 Vittoria Dieni
 Antonio Federico
 Francesco Fera
 Carlo Francescutti
 Francesca Fratello
 Franco Galletti
 Federica Galli
 Rosalia Gasparotto
 Maria Teresa Gattesco
 Alessandro Giacomazzi
 Tullio Giorgini
 Elena Grosso
 V. Groppo
 Vincenzo Guidetti
 Pablo Guzzon
 Leo Giulio Iona
 Vladimir Kasic
 Matilde Leonardi
 Fulvia Loik
 Mariangela Macan
 Alessandra Manassero
 Domenico Manco
 Sandina Mancuso
 Roberto Marcovich
 Andrea Martinuzzi
 Anna Rosa Melodia
 Rosetta Mussari
 Cristiana Muzzi
 Ugo Nocentini
 Emanuela Nogherotto
 Roberta Oretti
 Lorenzo Panella
 Maria Procopio
 Leandro Provinciali
 Alda Pellegri
 Barbara Reggiori
 Marina Sala
 Giorgio Sandrini
 Antonio Schindler
 Elena Sinforiani
 Stefano Schierano

Robert Sicurelli
 Francesco Talarico
 Gariella Tavoschi
 Cristiana Tiddia
 Walter Tomazzoli
 Corrado Tosetto
 Sergio Ujcich
 Maria Rosa Valsecchi
 Irene Vernero

Jamaica

Monica Bartley

Japan

Tsunehiko Akamatsu
 Mastaka arima
 Hidenobu Fujisono
 Katsunori Fujita
 Shinichiro Furuno
 Toshiko Futaki
 Hajime Hagiwara
 Yuichiro Haruna
 Hideaki Hyoudou
 Takashi Iseda
 Atsuko Ito
 Shinya Iwasaki
 Shizuko Kawabata
 Yasu Kiryo
 Akira Kodama
 Ryouyusuke Matsui
 Ryo Matsutomo
 Yasushi Mochizuki
 Kazuyo Nakai
 Kenji Nakamura
 Yoshukuni Nakane
 Yukiko Nakanishi
 Toshiko Niki
 Hidetoshi Nishijima
 Shinitj Niwa
 Kensaku Ohashi
 Mari Oho
 Yayoi Okawa

Shuhei Ota
 Funiko Rinko
 Junko Sakano
 Yoshihiko Sasagawa
 Hisao Sato
 Yoshiyuki Suzuki
 Junko taguchi
 Eiichi Takada
 Yuji Takagi
 Masako Tateishi
 Hikaru Tauchi
 Miyako Tazaki
 Mutsuo Torai
 Satoshi Ueda
 Kousuke Yamazaki
 Yoshio Yazaki

Jordanien

Abdulla S.T. El-Naggar
 Ziad Subeih

Kina

Zhang Aimin
 Mary Chu Manlai
 Hong Dong
 Leung Kwokfai
 Karen Ngai Ling
 Wu Xuanguong
 Qiu Zhuoying
 Zhao Shuing
 Li Jing
 Tang Xiaoquan
 Li Jianjun
 Ding Buotan
 Zhuo Dahong
 Nan Dengkun
 Zhou Xiaonan

Korea

Ack-Seop Lee

Kroatien

Ana Bobinac-Georgievski

Kuwait

Adnan Al Eidan

Abdul Aziz Khalaf Karam

Lettland

Valda Biedrina

Aldis Dudins

Lolita Cibule

Janis Misins

Jaurite Karachkevica

Mara Ozola

Aivars Vetra

Libanon

Elie Karam

Litauen

Albinas Bagdonas

Luxemburg

Charles Pull

M- De Smedt

Pascale Straus

Madagaskar

Caromène Ratomahenina

Raymond

Malaysia

Sandiyao Sebastian

Malta

Joe M. Pace

Marocko

Aziza Bennani

Mexico

Juan Albert Alcantara

Jorge Caraveo Anduaga

María Eugenia Antunez

Fernando R. Jiménez Albarran

Gloria Martinez Carrera

María-Elena Medina Mora

Carmen E. Lara Muñoz

Nederländerna

T. van Achterberg

Jaap van den Berg

A. Bloemhof

Y.M. van der Brug

R.D. de Boer

J.T.P. Bonde

J.W. Brandsma

W.H.E. Buntinx

J.P.M. Diedriks

M.J. Driese

Silvia van Duuren-Kristen

C.M.A. Frederiks

J. C. Gerritse

José Geurts

G. Gladines

K. A. Gorter

R. J. De Haan

J. Halbertsma

E. J. van der Haring

F. G. Hellema

C.H. Hens-Versteeg

Y. F. Heerkens

Y. Heijnen

W. M. Hirs

H. W. Hoek

D. van Hoeken

N. Hoeymans

C.van Hof

G.R.M. van Hoof

M. Hopman-Rock
 A. Kap
 E.J. Karel
 Zoltan E. Kennessey
 M.C.O. Kersten
 M.W. de Kleijn-de Vrankrijker
 M.M.Y. de Klerk
 M. Koenen
 J.W. Koten
 D.W. Kraijer
 T. Kraakman
 Guuss Lankhorst
 W.A.L. van Leeuwen
 P. Looijestein
 H. Meinardi
 W. van Minnen
 A.E. Monteny
 I.Oen
 Wil Ooijendijk
 W.J. den Ouden
 R.J.M. Perenboom
 A. Persoon
 J.J. v.d. Plaats
 M. Poolmans
 F.J. Prinsze
 C.D. van Ravensberg
 K. Reynders
 K. Riet-van Hoof
 G. Roodbol
 G.L. Schut
 B. Stoelinga
 M.M.L. Swart
 L. Taal
 H. Ten Napel
 B. Treffers
 J. Verhoef
 A. Vermeer
 J.J.G.M. Verwer
 W. Vink
 M. Welle Donker
 Dirk Wiersma
 J.P. Wilken
 P.A. van Woudenberg
 P.H.M. Wouters
 P. Zanstra

Nigeria

Sola Akinbiyi
 John Morakinyo
 A.O. Odejide
 Olayinka Omigbodun

Nicaragua

Elizabeth Aguilar
 Angel Bonilla Serrano
 Ivette Castillo
 Héctor Collado Hernández
 Josefa Conrado
 Brenda Espinoza
 María Félix Gontol
 Mirian Gutiérrez
 Rosa Gutiérrez
 Carlos Guzmán
 Luis Jara
 Raúl Jarquin
 Norman Lanzas
 José R. Leiva
 Rafaela Marengo
 María Alejandra Martinez
 Marlon Méndez
 Mercedes Mendoza
 María José Moreno
 Alejandra Narváez
 Amilkar Obando
 Dulce María Olivas
 Rosa E. Orellana
 Yelba Rosa Orozco
 Mirian Ortiz Alvarado
 Amanda Pastrana
 Marbely Picado
 Susana Rappaciolli
 Esterlina Reynes
 Franklin Rivera
 Leda María rodriguez
 Humberto Román
 Yemira Sequeira
 Ivonne Tijerino
 Ena Liz Torrez
 Rene Urbina
 Luis Velásquez

Norge

Kjell Björlo
 Torbjörg Hostad
 Kjersti Vik
 Nina Vollestad
 Margret Grotle Soukup
 Sigrid Östensjö

Pakistan

S. Khan
 Malik H. Mubbashar
 Khalid Saeed

Peru

María Esther Araujo Bazon
 Carlos Bejar Vargas
 Carmen Cifuentes Granados
 Roxana Cock Huaman
 Lily Punguz Vergara
 Adriana Rebaza Flores
 Nelly Roncal Velazco
 Fernando Urcia Fernández
 Rosa Zavallos Piedra

Rumänien

Radu Vrasti

Ryssland

Vladimir N. Blondin
 Aleksey A. Galianov
 I.Y. Gurovich
 Mikhail V. Korobov
 Alexander V. Kvashin
 Pavel A. Makkaveysky
 Sergey A. Matveev
 N. Mazaeva
 Vladimir K. Ovtcharov
 S.V. Polubinskaya
 Anna G. Ryabokon
 Vladimir Y. Rysanyansky
 Alexander V. Shabrov

Georgy D. Shostka
 Sergei Tsirkin
 Yuri M. Xomarov
 Alexander Y. Zemtchenkov

Schweiz

André Assimacopoulos
 Christoph Heinz
 Judith Hollenweger
 Hans Peter Rentsch
 Thomas Spuhler
 Werner Steiner
 John Strome
 John-Paul Vader
 Peter Wehrli
 Rudolf Widmer

Slovenien

Andreeja Fatur-Videtec

Spanien

Alvaro Bilbao Bilbao
 Encarnación Blanco Egido
 Rosa Bravo Rodriguez
 María José Cabo González
 Marta Cano Fernández
 Laura Cardenal Villalba
 Ana Diez Ruiz
 Luis Gaité Pindado
 María García José
 Ana Gómez Silió
 Andres Herran Gómez
 Sara Herrera Castanedo
 Ismael Lastra Martinez
 Marta Uriarte Ituiño
 Elena Vásquez Bourgon
 Antonio León Aguado Díaz
 Carmen Albeza Contreras
 María Angeles Aldana Berberana
 Federico Alonson Trujillo
 Carmen Alvarez Arbesú
 Jesus Artal Simon

Enrique Baca Baldomero
 Julio Bobes Garcia
 Antonio Bueno Alcántara
 Tomás Castillo Arenal
 Valentin Corces Pando
 María Teresa Crespo Abelleira
 Roberto Cruz Hernández
 José Armando De Vierna Amigo
 Manuel Desviat Muñoz
 Ana Maréa Diaz Garcia
 María José Eizmendi Apellaniz
 Antonio Fernández Moral
 Manuel A. Franco Martin
 Luis Gaite Pinadado
 María Mar García Amigo
 José Manuel Gorospe Arocena
 Juana María Hernández Rodrigues
 Carmen Leal Cercos
 Marcelino López Alvarez
 Juan José Lopez-Ibor
 Ana María López Trencó
 Francisco Margallo Polo
 Monica Martin Gil
 Miguel Martin Zurimendi
 Manuel J. Martinez Cardeña
 Juan Carlos Miangolarra Page
 Rosa M. Montoliu Valls
 Teresa Orihuela Villameriel
 Sandra Ortega Mera
 Gracia Parquiña Fernández
 Rafael Peñalver Castellano
 Jesusa Pertejo
 María Francisca Peydro de Moya
 Juan Rafael Prieto Lucena
 Miguel Querejeta González
 Miguel Roca Bennasar
 Francisco Rodriguez Pulido
 Luis Salvador Carulla
 María vicenta Sánchez de la Cruz
 Francisco Torres González
 María Triquell Manuel
 José Luis Vázquez-Barquero
 Miguel A. Verdugo Alonso
 Carlos Villaro Díaz-Jiménez

Storbritannien och Nordirland

Simone Aspis
 Allan Colver
 Edna Conlan
 John E. Cooper
 A. John Fox
 Nick Glozier
 Ann Harding
 Rachel Hurst
 Rachel Jenkins
 Howard Meltzer
 Jane Millar
 Peter Mittler
 Martin Prince
 Angela Roberts
 G. Stewart
 Wendy Thorne
 Andrew Walker
 Brian Williams

Sverige

Lars Berg
 Eva Björck-Åkesson
 Mats Granlund
 Gunnar Grimby
 Arvid Linden
 Anna Christina Nilsson (avliden)
 Anita Nilsson
 Louise Nilunger
 Lennart Nordenfelt
 Adolf Ratzka
 Gunnar Sanner
 Olle Sjögren (avliden)
 Björn Smedby
 Sonja Calais van Stokkom
 Gabor Tiroler

Sydafrika

David Boonzaier
 Gugulethu Gule
 Sebenzile Matsebula
 Pam McLaren

Siphokazi Gcaza
Phillip Thompson

Thailand

Poonpit Amatuakul
Pattariya Jarutat
C. Panpreecha
K. Roongruangmaairat
Pichai Tangsin

Tunisien

Adel Chaker
Hayet Baachaoui
A. Ben Salem
Najeh Daly
Saïda Douki
Ridha Limam
Mhalla Nejia
Jamil Taktak

Turkiet

Ahmet Göğüs
Elif Iyriboz
Kultegin Ogel
Berna Ulug

Tyskland

Helmi Böse-Younes
Horst Dilling
Thomas Ewert
Kurt Maurer
Jürgen Rehm
H.M. Schian
Michael F. Schuntermann
Ute Siebel
Gerold Stucki

Ungern

Lajos Kullmann

Uruguay

Paulo Alterway
Marta Barera
Margot Barrios
Daniela Bilbao
Gladys Curbelo
Ana M. Frappola
Ana M. Fosatti Pons
Angélica Etcheñique
Rosa Gervasio
Mariela Irigoin
Fernando Lavie
Silvia Núñez
Rossana Pipplol
Silvana Toledo

USA

Harvey Abrams
Myron J. Adams
Michelle Adler
Sergio A. Aguilor-Gaxiola
Barbara Altman
Alicia Amate
William Anthony
Susan Spear Basset
Frederica Barrows
Mark Battista
Robert Battjes
Barbara Beck
Karin Behe
Cynthia D. Belar
J.G. Benedict
Stanley Berent
Linas Bieliauskas
Karen Blair
F. Bloch
Felicia Hill Briggs
Edward P. Burke
Larry Burt
Shane S. Bush
Gloria Canino
Jean Campbell
Scott Campbell Brown

John A. Carpenter
Christine H. Carrington
Judi Chamberlin
LeeAnne Carrothers
Mary Chamie
Cecelia B. Collier
William Connors
John Corrigan
Dale Cox
M. Doreen Croser
Eugene d'Angelo
Gerben DeJong
Jeffrey E. Evans
Timothy G. Evans
Debbie J. Farmer
Michael Feil
Manning Feinleib
Risa Fox
Carol Frattali
Bill Frey
E. Fuller
Cheryl Gagne
J- Luis Garcia Segura
David W. Gately
Carol George
Olinda Gonzales
Barbara Gottfried
Bridget Grant
Craig Gray
David Grey
Marjorie Greenberg
Arlene Greenspan
Frederick Guggenheim
Neil Hadder
Harlan Hahn
Robert Haines
Laura Lee Hall
Heather Hancock
Nandini Hawley
Gregory W. Heath
Gerry Hendershot
Sarah Hershfeld
Sarah Hertfelder
Alexis Henry

Howard Hoffman
Audrey Holland
Joseph G. Hollowell Jr
Andrew Imparato
John Jacobson
Judith Jaeger
Alan Jette
J. Rock Johnson
Gisele Kamanou-Goune
Charles Kaelber
Cille Kennedy
Donald G. Kewman
Michael Kita (avliden)
Edward Knight
Patricia Kricos
Susan Langmore
Mitchell LaPlante
Itzak Levav
Renee Levinson
Robert Liberman
Don Lollar
Peter Love
David Lozovsky
Perianne Lurie
Jayne B. Lux
Reid Lyon
Anis Maitra
Bob MacBride
Kim MacDonald-Wilson
Peggy Maher
Ronald Manderscheid
Kofi Marfo
Ana Maria Margueytio
William C. Marrin
John Mather
Maria Christina Mathiason
John McGinley
Theresa McKenna
Christine McKibbin
Christopher J. McLaughlin
Laurie McQueen
Douglas Moul
Peter E. Nathan
Russ Newman

Els R. Nieuwenhuijsen
 John F. van Nostrand
 Jean Novak
 Patricia Owens
 Alcida Perez de Velasquez
 D. Jesse Peters
 David B. Peterson
 Harold Pincus
 Paul Placek
 Thomas E. Preston
 Maxwell Prince
 Jeffrey Pyne
 Louis Quatrano
 Juan Ramos
 Geoffrey M. Reed
 Anne Riley
 Gilberto Romero
 Patricia Roberts-Rose
 Mark A. Sandberg
 Judy Sangl
 Marian Scheinholtz
 Karin Schumacher
 Katherine D. Seelman
 Raymond Seltser
 Rune J. Simeonsson
 Debra Smith
 Gretchen Swanson
 Susan Stark
 Denise G. Tate
 Travis Threats
 Cynthia Trask
 Robert Trotter II
 R. Alexander Vachon
 Maureen Valente
 Paolo del Vecchio
 Lois Verbrugge
 Katherine Verdolini
 Candace Vickers
 Gloriajean Wallace
 Robert Walsh
 Seth A. Warshausky
 Paul Weaver
 Patricia Welch
 Gale Whiteneck

Tyler Whitney
 Brian Williams
 Jan Williams
 Linda Wornall
 J. Scott Yaruss
 Ilene Zeitzer
 Louise Zingesser

Vietnam

Nguyen Duc Truyen

Zimbabwe

Jennifer Jelsma
 Dorcas Madzivire
 Gillian Marks
 Jennifer Muderedzi
 Useh Ushotanefe

Österrike

Gerhard S. Barolin
 Klemens Fheodoroff
 Christiane Meyer-Bornsen

Organisationer inom Förenta Nationerna

International Labour Organization (ILO)

Susan Parker

Förenta Nationernas Barnfond (UNICEF)

Habibi Gulbadan

Förenta Nationernas Statistikavdelning

Margot Mbogoni

Joann Vanek

Förenta Nationernas Statistiska Institut för Asien och Stilla havsregionen

Lau Kak En

Förenta Nationernas Ekonomiska och sociala kommission för Asien och Stilla havsregionen

Bijoy Chaudhari

Världshälsoorganisationen (WHO)

Regionala kontor

Afrika: C. Mandlhate

Amerika (Den panamerikanska hälsoorganisationen): Carlos Castillo-Salgado, Roberto Becker, Margaret Haxlewood, Armando Vázquez

Mellanöstern: A. Mohit, Abdel Aziz Saleh, Kassem Sara, M. Haytham Al Khayat

Europa: B. Serdar Savas, Anatoli Nossikov

Sydostasien: Than Sein, Myint Htwe

Västra Stillahavsområdet: R. Nesbit, Y.C. Chong

Huvudkontor

Olika avdelningar inom WHO:s huvudkontor har varit engagerade i revisionsprocessen. Enskilda medarbetare som har bidragit till revisionsprocessen är nedan uppräknade med sin respektive avdelningstillhörighet.

M. Argandoña, tidigare vid Department of Substance Abuse

Z. Bankowski, Council for International Organizations of Medical Sciences

J.A. Costa e Silva, tidigare vid Division of Mental Health and Prevention of Substance Abuse

S. Clark, Department of Health Information, Management and Dissemination

C. Djeddah, Department of Injuries and Violence Prevention

A. Goerdts, tidigare vid Department of Health Promotion
M. Goracci, tidigare vid Department of Injury Prevention and Rehabilitation
M.A. Jansen, tidigare vid Department of Mental Health and Substance Dependence
A.L'Hours, Global Programme on Evidence for Health Policy
A. Lopez, Global Programme on Evidence for Health Policy
J. Matsumoto, Department of External Cooperation and Partnerships
C. Mathers, Global Programme on Evidence for Health Policy
C. Murray, Global Programme on Evidence for Health Policy
H. Nabulsi, tidigare vid IMPACT
E. Pupulin, Department of Management of Noncommunicable Diseases
B. Romer, Department of Injuries and Violence Prevention
R. Sadana, Global Programme on Evidence for Health Policy
B. Saraceno, Department of Mental Health and Substance Dependence
A. Smith, Department of Management of Noncommunicable Diseases
J. Salomon, Global Programme on Evidence for Health Policy
M. Subramanian, tidigare vid World Health Reporting
M. Thuriaux, tidigare vid Division of Emerging and other Communicable diseases
B. Thylefors, tidigare vid Department of Disability/Injury Prevention and Rehabilitation
M. Weber, Department of Child and Adolescent Health and Development.

Sibel Volkan och Grazia Motturi har skött administration och sekreterarsuppgifter.

Can Celik, Pierre Lewalle, Matilde Leonardi, Senda Bennaissa och Luis Prieto har arbetat med specialuppgifter i revisionsarbetet.

Somnath Chatterji, Shekhar Saxena, Nenad Kostanjsek och Margie Schneider har genomfört revisionen grundat på alla mottagna synpunkter.

S. Bedirhan Üstün har lett och koordinerat revisionsprocessen och hela ICF-projektet.

ICF Index

Indexet är inte uppdaterat i denna version 2021.

OBS! Indexet är från version 2003 dvs. det är inte uppdaterat i denna version 2021.

Detta index är avsett som en hjälp för att hitta till klassifikationens kategorier och till nyckelbegrepp i inledningen och bilagorna. Endast ord och fraser som kan återfinnas i ICF är medtagna i detta index. WHO har förhoppning om att ett mer fullständigt index av ICF kommer att publiceras separat och att detta kommer att innehålla mer utförliga korsreferenser till de items som ingår i klassifikationen. För detta ändamål välkomnar WHO förslag från användare till termer och fraser som skulle kunna tillfogas till ett sådant index för att öka användbarheten.

Indexet är uppbyggt på ord och fraser i alfabetisk ordning. För att undvika onödig upprepning av ett huvudord (t.ex. Brocas afasi, expressiv afasi) har följande skrivsätt införts:

Afasi	Mun, struktur
- Brocas	- gommen
	- - hårda
- expressiv	- - mjuka

Detta innebär att varje ord som föregås av ett eller två streck ska ses som en bestämning till huvudordet och måste således läsas tillsammans med detta.

A

- Absorbtion av näringsämnen, 79
- Abstraktion, 58
- Abstrakt tänkande, 58
- Accessoriska andningsmuskelfunktioner, 76
- Ackomodering, 63
- Addera, 60
- Administrativa kontroll- och tillsynssystem, 175–187
- Adoptivförälder, 171
- Advokatrepresentation, 180
- Aerob kapacitet, 77
- Aerofagi, 78
- Afasi
  - Brocas, 59
  - expressiv, 59
  - konduktionsafasi, 59
  - receptiv, 59
  - Wernickes, 59
- Affekt, 56
- Afoni, 69
- Agitation, 56
- AIDS, 220
- Akillesreflex, 92
- Akinesi, 89
- Akinetisk mutism, 90
- Aktivitet, 9, 13–15, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 27, 115, 191, 193, 196, 199, 209, 214–217
- Aktiviteter och delaktighet
  - komponenten, 14, 15, 18, 191, 195, 196
  - lista över domäner, 117–156
- Aktivitetsbegränsning, 9, 13–15, 17–19, 25, 115, 193, 209
- Akut hälsovård, 184
- Allergiska reaktioner, 75
- Allopatisk medicin, 159
- Allmänna nyttigheter
  - policies, 178
  - service och tjänster, 178
  - system, 178
- Allmänna uppgifter och krav, 120–122
- Allodyni, 67
- Ambitendens, 56
- Ambulanstjänst, 180
- Anabolism, 81
- Analgesi, 67
- Anartri, 69
- Anatomiska delar, 14, 15, 193
- Andning
  - grund eller ytlig, 76
  - oregelbunden, 75
  - paradoxal, 75
  - rosslande, 77
- Andningsfunktioner
  - andningsdjup, 75, 76
  - andningsfrekvens, 75
  - andningsrytm, 75
- Andningsmuskelfunktioner,
  - accessoriska andningsmuskler, 76
  - bröstorgens andningsmuskler, 76
  - diafragman, 76

Andningsmuskler, struktur, 107
 Andningssystem, struktur, 106, 107
 Andnöd, 77
 Anemi, 74
 Anaesthesia dolorosa, 67
 Anopsi, 62
 Anställning, 151, 187
 Anställningsintervju, delta i, 151
 Anställningstrygghet, 187
 Ansvarstagande, 122
 Anuri, 84
 Apné, 75
 Apraxi
 - ideatorisk, 61
 - ideomotorisk, 61
 - ockulumotorisk, 61
 - talapraxi, 61
 - vid påklädning, 61
 Aptit, 53
 Arbete och sysselsättning
 - arbete som egen företagare, 151
 - avsluta ett arbete, 151
 - behålla ett arbete, 151
 - betald sysselsättning, 151
 - deltidsanställning, 151
 - heltidsanställning, 152
 - lärlingskap, 150
 - obetald sysselsättning, 152
 - policies, 186
 - service och tjänster, 186
 - system, 186
 - söka anställning, 151
 Arbetsgivare, 171
 Arbetsledare, 171
 Arbetsterapeut, 172
 Aritmetisk kalkylering, 60
 Arkitekter, 172
 Arkitektur och konstruktion
 - policies, 176
 - service och tjänster, 176
 - system, 176
 Arterioskleros, 73
 Artikuleringsfunktioner, 69
 Artrit, 88
 Artärfunktioner, 73
 Artär, struktur, 106
 Artärförträngning, 73
 Artärutvidgning, 73
 Arytmi, 72
 Asocial, 53
 Astigmatism, 62
 Asymmetrisk gång, 94
 Ateroskleros, 73

Atetos, 94
 Attityder, personliga, hos
 - bekanta, 173
 - grannar, 173
 - kamrater, 173
 - kollegor, 173
 - medlemmar av den utvidgade familjen, 173
 - nära familjemedlemmar, 173
 - okända människor, 174
 - personer i maktposition, 173
 - personer i umgängeskretsen, 173
 - personer i underordnad ställning, 173
 - personliga assistenter, 174
 - personliga vårdare, 174
 - vänner, 173
 - yrkesutövare inom hälso- och sjukvården, 174
 Attityder, samhälleliga, 174
 Audionom, 172
 Auditiv diskriminering, 64
 Auditiv perception, 57
 Autism, 52
 Autoimmunitet, 74
 Avföring, funktioner för
 - eliminering, 80
 - frekvens, 80
 - konsistens, 80
 - kontinens, 80
 - väderspänning, 80
 Avföring, att kontrollera, 137
 Avkodning av språk, 59
 Avmagring, 80

B

Bada, 136
 Balans, 65
 Banker, 182
 Bankkonto, bibehålla, 152
 Banta, 80
 Barn, förhålla sig till, 148
 Barnafödelse, 86
 Barnflicka, 172
 Barn-förälderrelation, 148
 Basalmetabolism (BMR), 81
 Bedömning, klinisk, 25, 50, 99, 115, 157, 158, 201, 202, 209–211, 222, 224, 230, 231
 Bedömningsfaktor, 13, 15–20, 24, 25, 27, 196, 202, 203, för
 - aktivitet och delaktighet, 115, 116
 - kroppsfunktion, 50
 - kroppsstruktur, 99, 100
 - omgivningsfaktorer, 157, 158

- Bedömningsinstrument, generella, 19, 22, 24, 25
- Befolkning
- befolkningstäthet, 167
  - demografisk förändring, 167
- Begravning, delta i, 154
- Begreppskonstruktioner i ICF, 13, 15, 17–22, 24–27, 193–196, 202, 208, 209, 215, 217, 231
- Begär, 54
- Behaglighet, 52
- Bekanta, 147, 171, 173
- Ben, struktur, 111–113
- Beräkna, 119
- Beröringsfunktion, 66
- Besatthetstillstånd, 51
- Bestämnings- och riskfaktorer, 10
- Bicepsreflex, 92
- Bil, 160
- Bil, köra, 134
- Bildförvrängning, 63
- Binjure, 108
- Binokulär synskärpa, 62
- Bisköldkörtel, 108
- Bistå andra, med
- att sköta sin hälsa, 144
  - förflyttning, 144
  - kommunikation, 144
  - mellanmänskliga relationer, 144
  - näringstillförsel, 144
  - personlig vård, 144
- Bit, 78
- Blinkreflex, 63
- Blissbord, 124
- Blodfunktioner
- blodbildning, 74
  - koagulering, 74
  - transport av syre, 74
  - transport av ämnesomsättningsprodukter, 74
- Blodkärlsfunktioner, hos
- artärer, 73
  - kapillärer, 73
  - vener, 73
- Blodlevring, 74
- Blodtryck
- minskat blodtryck, 73
  - upprätthållande av blodtryck, 73
  - ökat blodtryck, 73
- Blyg, 52
- Blåmärken, 96
- Blåsa (att blåsa), 76
- Blödarsjuka, 74
- BMI (Body Mass Index), 80
- Bord, skrivbord, anpassbara, 162
- Borsta tänder, 136
- Bostad
- hyra, 140
  - köpa, 140
  - möblera, 140
  - städa, 140
  - underhålla, 140
- Bostäder
- policies, 177
  - service och tjänster, 177
  - system, 177
- Brachioradialisreflex, 92
- Bradykardi, 72
- Bradykardi, 70
- Bradypné, 75
- Brandförsvar, brandskydd, 180
- Bronkträd, struktur, 106
- Bruxism, 94
- Bränsle, att skaffa, 141
- Bröst och bröstvårta, 109
- Bröstcancer, 220
- Bröstkorg, struktur, 106
- Bröstkorgens andningsmuskelfunktioner, 76
- Bröststoppfödning, 138
- Bukspottkörtel, struktur, 108
- Buss, 160
- Buss, användning, 134
- Byggnadsregler, 176
- Byteshandel, idka, 152
- Bål, struktur
- bålmuskler, 113
  - ledband, 113
  - muskelhinnor, 113
  - ryggrad, 113
- Bäckenbotten, struktur, 109
- Bäckenets rörlighet, 89
- Bäckenregion, struktur
- ben, 112
  - ledband, 112
  - leder, 112
  - muskelhinnor, 112
  - muskler, 112
- Bära föremål – se Lyfta
- Böcker och handböcker, 161
- Böja sig, 127
- C**
- Ceremonier, delta i, 154
- Chorea, 94
- Claudicatio intermittens, 73
- Cochlea, struktur, 103

Cochleaimplantat, 161

Copingsätt, 21

Cykel, sparkcykel, 160

Cykla, 134

D

Dag-, nattcykler, 169

Daglig rutin

- att genomföra, 121

- att hantera sin egen aktivitetsnivå, 121

- att klara, 121

- att slutföra, 121

Dammtorka, 142

Datorbaserade system, 178

Datorer och dataprogram, 161

Déjà vu, 61

Delaktighet, 9, 13–15, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 27, 115, 191, 193, 196, 199, 209, 214–217

Delaktighetsinskränkning, 9, 13–15, 17–19, 25, 115, 194, 209

Delirium, 51

Demens, 52

Depersonalisering, 61

Derealisering, 61

Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för att gå in i och ut ur byggnader för allmänt och privat bruk, 163, 164

Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för underlättande anordningar och tillgänglighet i byggnader för allmänt och privat bruk, 163, 164

Design, konstruktion, byggnadsteknik och byggnadsprodukter för att hitta vägen, anvisa väg och utmärka olika platser i byggnader för allmänt och privat bruk, 164

Diafragma

- funktioner, 76

- struktur, 107

Diarré, 80

Diet, 138

Diskussion

- med en person, 125

- med flera personer, 125

Dislokation, 88

Distraherbarhet, 55

Djur, 168

- för personlig förflyttning, 172

- ta hand om, 143

Djurdrivet fordon, att använda, 134

Djärv, 53

Domningskänsla, 66, 67

Domstol, 180

Domäner av funktionshinder, 9, 12–14, 18, 19, 24, 25, 196

Dricka, 138

Driftfunktioner, 53

Droger, 51, 138

Drogpåverkan, 51

Dräglä, 78

Dubbelseende, 62

Dysartri

- ataktisk, 69

- slapp, 69

- spastisk, 69

Dysfagi, 78

Dysfoni, 69

Dyskinesi, 94

Dysmenorré, 87

Dyspareuni, 87

Dyspné, 77

Dystoni, 91, 94

Dyster, 53

Dörrtröskel, höjd, 164

Dövhet, 64

E

Ejakulation, 85

Ekolali, 56

Ekonomi

- policies, 183

- service och tjänster, 182

- system, 182

Ekonomiskt liv

- ekonomiska transaktioner, 152

- - grundläggande, 152

- - komplexa, 152

- ekonomisk självförsörjning, 152

- - allmänna ekonomiska rättigheter, 152

- - egna ekonomiska resurser, 152

Ekopraxi, 56

Elektrolytbalans, 82

Elektronisk post, 178

Elimineringsfunktioner, 80

Emotionella funktioner

- lämplighet i emotion, 56

- omfattning av emotion, 56, 57

- reglering av emotion, 56

Endokrina funktioner, 83

Endokrina körtlar, struktur

- binjure, 108

- bisköldkörtel, 108

- hypofys, 108

- sköldkörtel, 108

Energi, 53

Energinivå, 53
Engagemang i
- arbete, 151
- ekonomiska transaktioner, 152
- livssituationer, 14, 18, 115, 193, 195, 209, 214, 217
- rekreation och fritid, 154
- religion och andlighet, 155
- samhällsgemenskap, 154
Etikett, 174
Exekutiva funktioner, 58
Extroversion, 52

F

Fallbeskrivningar, 218–221
Familjerelationer
- barn-förälder, 148
- förälder-barn, 148
- i utvidgad familj, 148
- med lagliga vårdnadshavare, 148
- mellan syskon, 148
Fantasifull, 53
Fantomkänsla, 61
Far- och morföräldrar, 148, 171
Fastrar, farbröder, 148, 171
Fatta beslut, 59, 119
Fax, 178, 179
Fertilitet, 86
Fetma, 80
Fjärrmanövreringssystem, 160
Flanera, 132
Flora och fauna, 167, 168
- djur, 168
- växter, 167
Flyga
- som passagerare, 134
- som pilot, 134
Flygplan, 160
Flytta föremål med hjälp av benen
- skjuta på med benen, 130
- sparka, 130
FM-hörseltränare, 161
FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet, 11, 155
Fonation, 69
Fonemartikulering, 69
Formgivare, 172
Fortplantningsfunktioner
- funktioner som hänger samman med
  – fertilitet, 86
  – förlossning, 86
  – havandeskap, 86
- mjölkproduktion, 87
Fosterföräldrar, 171
Fotled och fot, struktur
- ben, 112
- fotled och leder i fot och tår, 112
- ledband, 112
- muskelhinnor, 112
- muskler, 112
Frigiditet, 85
Frusen skuldra, 88
Fråga, ställa frågor, 125
Frågvis, 53
Fugetillstånd, 51
Fuktighet, 168, 170
Funktionshinder, 9, 10, 12–15, 21–24, 191, 193–195, 204
Funktionsnedsättning, 9, 11, 13–17, 22, 25, 27, 50, 193
Funktionsstimulator, 160
Funktionstillstånd, 9, 10, 12–15, 19, 21, 23, 24, 192, 193, 195, 204
Fysisk geografi
- landformer, 167
- vattenmassor, 167
Fysisk träning, 154
Fysisk uthållighet, 77
Fältförsök, under revision av ICIDH-2, 9, 226
Färdigheter, att förvärva
- grundläggande, 118
- sammansatta, 118
Färgblindhet, 62
Färgseende, 63
Födointag, funktioner
- bita, 78
- hantera föda i munnen, 78
- salivavsöndring, 78
- suga, 78
- svälja, 78
- tugga, 78
- uppstötning eller kräkning, 79
Födoämnesintolerans, 79
Födoämnestolerans, 79
Förare av transportmedel
- djurdrivna fordon, 134
- motoriserade fordon, 134
- mänskligt drivna transportmedel, 134
Förflytta sig med hjälp av transportmedel, 134, 135
Förflytta sig med hjälp av utrustning, 133, 160
Förflytta sig själv

- i liggande ställning, 129
- i sittande ställning, 129
- Förflyttning och transport, 160
- Förlossning, förtidig eller försenad, 86
- Förmyndare, 171
- Förnimmelser, förenade med
  - andningsfunktioner, 77
  - genitala och reproduktiva funktioner, 86
  - hjärt-kärlfunktioner, 77
  - huden, 96
  - hörsel och vestibulära funktioner, 65
  - matsmältningssystemet, 81
  - muskel- och rörelsefunktioner, 95
  - urinfunktioner, 85
  - öga och angränsande strukturer, 64
- Förnödenheter, för det dagliga livet, 141
- Förskola, 150, 185
- Förstopning, 80
- Förståelse, 59, 145
- Försäkringstjänster, 182, 183
- Föräldra-barnrelation, 148

G

- Gallblåsa och gallgångar, struktur, 108
- Gallproduktion, 79
- Gatubelysning, 165
- Genetisk avvikelse, 16
- Genomförande, 13, 15, 18, 19, 22, 25–27, 115, 195, 209–211
- Geriatrisk, 26, 200
- Giftermål, 154
- Gladlynt, 53
- Glasögon, 161
- Glutenintolerans, 79
- Glädje, 56
- Gnola, 70
- Gode män, 171
- Gott liv, 192
- Grannar, 147, 171, 173
- Grundskola, 150, 185
- Gymnasieskola, 150, 185
- Gå
  - i trappa, 132
  - kortare sträckor, 132
  - längre sträckor, 132
  - på olika underlag, 132
  - runt hinder, 132
- Gånghjälpmedel, 160
- Gångmönster, 94
- Gäspa, 76

H

- Halsbränna, 81
- Hand och arm, användning
  - dra, 131
  - fånga, 131
  - föra, 131
  - kasta, 131
  - knuffa, 131
  - räcka fram, 131
  - vända eller vrida händer eller armar, 131
- Hand, finmotorik
  - gripa, 130
  - hantera, 130
  - manipulera, 130
  - plocka upp, 130
  - släppa, 130
- Hand, struktur
  - ben, 112
  - ledband, 112
  - leder i hand och fingrar, 112
  - muskelhinnor, 112
  - muskler, 112
- Handikapptolett, 164
- Handla, göra inköp, 140
- Hantera föda i munnen, 78
- Hantera föremål, 129
- Hat, 56
- Havandeskap, 86
- Hemipares, 90, 91
- Hemiplegi, 90, 91
- Hemiplegisk gång, 94
- Hemliv, 140
- Hemmets föremål, ta hand om
  - sköta om djur, 143
  - sköta om växter, 143
  - tillverka och laga kläder, 143
  - underhålla bostad och möblemang, 143
  - underhålla fordon, 143
  - underhålla hjälpmedel, 143
  - underhålla hushållsapparater, 143
- Heshet, 69
- Hinder, hindrande faktorer, 25, 27, 157, 158, 194, 202, 203, 210, 211
- Hiss, 163
- HIV-positiv, 19, 22, 220
- Hjärnan, struktur
  - basala ganglier och relaterade strukturer, 101
  - centrala hjärnan, 101
  - hjärnbalkens lob, 101
  - hjärnstammen, 101
  - kranialnerv, 101
  - lilla hjärnan, 101
  - mellanhjärnan, 101

- Hjärnhinnor, struktur, 102
Hjärta, funktioner
- blodförsörjning, 72
- cirkulationsdynamik, 72
- frekvens, 72
- kammarmusklernas kontraktionskraft, 72
- klafffunktioner, 72
- rytm, 72
Hjärtklappning, 77
Hjärt-kärlsystem, struktur
- artärer, 106
- förmak, 106
- kammare, 106
- kapillärer, 106
- vener, 106
Hjärtmuskelfunktion, försvagad, 72
Hjärtsvikt, 72
Hobby, 155
Hoppa, 132
Hoppfull, 53
Hormonbalansfunktioner, 83
Hosta, 76
Hud, funktioner
- körtelbetingade funktioner, 96
- läkande funktioner, 96
- skyddsfunktioner, 96
Hudförtunning, 96
Hudkörtlar, struktur
- svettkörtlar, 114
- talgkörtlar, 114
Hudområden, struktur
- bålen, 114
- bäckenregion, 114
- halsregion, 114
- huvudet, 114
- nedre extremitet, 114
- ryggen, 114
- skulderregion, 114
- övre extremitet, 114
Hudvård, 136
Husdjur, 143, 172
Hushållsarbete
- använda hushållsapparater, 142
- avlägsna avfall, 142
- förvara förnödenheter för det dagliga livet, 142
- rengöra köksutrymme och köksredskap, 142
- städa bostaden, 142
- tvätta och torka kläder, 142
Hushållsgöromål, 141, 142
Huvud och halsregion, struktur
- ansiktsben, 111
- ben i halsregion, 111
- ledband i huvudet och halsregion, 111
- leder i huvudet och halsregion, 111
- muskelhinnor i huvudet och halsregion, 111
- muskler i huvudet och halsregion, 111
- skallben, 111
Hushållsapparater, att använda, 142
Hydramnios, 86
Hydronefros, 84
Hypalgesi, 67
Hyperaciditet, 79
Hyperanalgesi, 67
Hyperestesi, 66, 67
Hyperkalcemi, 82
Hyperkalemi, 82
Hypernasalitet, 69
Hypernatremi, 82
Hyperpati, 67
Hypersömn, 54
Hypertyreodism, 81
Hyperventilering, 75
Hypofys, 108
Hypokalcemi, 82
Hypokalemi, 82
Hyponasalitet, 69
Hyponatremi, 82
Hypotyreodism, 81
Hyra en bostad, 140
Hår, funktioner, 97
Hår, struktur, 114
Håravfall, hårförlust, 97
Hårfärg, 97
Hårvård, 136
Hårväxt, 97
Hälsa, att sköta sin egen, 138
Hälsa, hälsotillstånd, 9, 10–13, 15, 20–23, 25, 26, 199, 200
Hälso- och sjukvårdslagen – se Hälsovård, policies
Hälsobetingelse, 9, 10, 12, 13, 19–23, 192, 194, 204
Hälsodomäner, 12, 14, 24, 26, 192
Hälsokomponenter, 10
Hälsorelaterade domäner, 9, 12, 14, 24, 26, 192
Hälsorelaterade tillstånd, 10, 12, 15, 20, 26, 199
Hälsorisker, att undvika, 138
Hälsoråd, att följa, 138
Hälsotillstånd – se Hälsa

Hälsovård, 11, 12, 200
 - policies, 11, 185
 - service och tjänster, 184
 - system, 185
 Hälta, 94
 Hämmad, 52
 Härma, 117
 Hörselfunktioner
 - auditiv diskriminering, 64
 - lateralisera ljud, 64
 - lokalisera ljud, 64
 - upptäcka ljud, 64
 - urskilja ljud, 65
 Hörselförlust, 64
 Hörselhjälpmedel, 161
 Hörselskada, 64
 Hörselslingor, 163, 164

I

Idrott, 154
 Illamående, 81
 - i samband med yrsel eller svindel, 65
 Ilka, 56
 Imitera, 117
 Immunologiska funktioner, 74
 Immunreaktion
 - icke specifik, 75
 - specifik, 74
 Immunrespons, 74
 Immunsystemet, struktur
 - benmärg, 106
 - lymfknutor, 106
 - lymfkärl, 106
 - mjälten, 106
 - thymus (brästs), 106
 Impotens, 85
 Impulskontroll, 54
 Informationsmatris, 18, 209, 215–217
 Inhalation av föda, 78
 Inkontinens
 - avföring, 80
 - urin, 84
 Inläring, grundläggande, 117
 Innerörat, struktur
 - båggångar, 103
 - cochlea (snäcka), 103
 - inre hörselgången, 104
 - labyrinth, 103
 Insikt, 58
 Insomning, 54
 Intellectuella funktioner, 52

Interaktioner, grundläggande
 - fysisk kontakt i relationer, 145
 - kritik i relationer, 145
 - respekt och värme i relationer, 145
 - sociala signaler i relationer, 145
 - tolerans i relationer, 145
 - uppskattning i relationer, 145
 Interaktioner, sammansatta
 - avsluta relationer, 146
 - bibehålla socialt utrymme, 146
 - bygga upp relationer, 146
 - interagera i överensstämmelse med sociala regler, 146
 - reglera beteenden i interaktioner, 146
 Internetjänster, 178
 Intima relationer
 - romantiska, 148
 - sexuella, 148
 - äktenskapliga, 148
 Intonation, 69
 Inåtvändhet, 52

J

Jag-erfarenhet, 61
 Jamais vu, 61
 Jollra, 71
 Jordbävning, 168
 Järnbrist, 82

K

Kalkylera, kalkyleringsfunktioner
 - enkel aritmetisk kalkylering, 60
 - sammansatt kalkylering, 60
 Kamma sig, 136
 Kammarmusklernas kontraktionskraft, 72
 Kamrater, 147, 171, 173
 Kapacitet, 13, 15, 18, 19, 22, 25–27, 115, 195, 209–211
 Kapillär, struktur, 106
 Kapillärfunktioner, 73
 Kapitalvaror, 165
 Kardiomyopati, 72
 Katabolism, 81
 Katastrofinsats, 178, 180
 Katatoni, 56
 Kategorier i ICF, 13, 15, 17, 20, 24, 191, 197, 201, 204, 209, 210, 214, 215, 217, 231
 Keloid, 96
 Kinestesi, 66

- Klimat
- atmosfäriskt tryck, 168
  - fuktighet, 168
  - nederbörd, 168
  - temperatur, 168
  - vind, 168
  - årstidsvariationer, 168
- Klippa sig, 136
- Klitoris, 109
- Klitoriserektion, 85
- Kläder, 160
- Klä sig
- klä av sig, 137
  - klä på sig, 137
  - sätta på sig fotbeklädnad, 137
  - ta av sig fotbeklädnad, 137
  - välja lämplig klädsel, 138
- Klättra, 132
- Koagulationsfunktioner, 74
- Kodning i ICF
- aktiviteter och delaktighet, 209, 214, 215
  - kroppsfunktioner, 206
  - kroppsstrukturer, 207
  - omgivningsfaktorer, 212
- Kognitiva funktioner, 58
- Kognitiv flexibilitet, 59
- Kollegor, 147, 171, 173
- Koma, 51
- Kommunicera, vara mottagare av
- icke-verbala meddelanden
  - - allmänna tecken och symboler, 123
  - - kroppsliga gester, 123
  - - teckningar och fotografier, 123
  - meddelanden på teckenspråk, 123
  - skrivna meddelanden, 124
  - talade meddelanden, 123
- Kommunicera, vara sändare av
- icke verbala meddelanden
  - - kroppsspråk, 124
  - - tecken och symboler, 124
  - - teckningar och fotografier, 124
  - meddelanden på teckenspråk, 124
  - skrivna meddelanden, 124
  - talade meddelanden, 124
- Kommunikation, att kommunicera 123–126
- Kommunikation
- policies, 179
  - produkter och teknik, 161
  - service, 178
  - system, 178
- Kommunikationsutrustning och kommunikationsteknik
- användning av
  - - kommunikationsteknik, 126
  - - telekommunikationsutrustning, 126
  - - skrivmaskin, 126
  - produkter, 161
- Koncentration, 55
- Kondition, 76
- Konst, 155
- Konstgalleri, besöka, 155
- Konsthantverk, 155
- Konstruktioner – se Begreppskonstruktioner
- Konsumtionsvaror, produktion
- policies, 175
  - service och tjänster, 175
  - system, 175
- Kontaktlinser, 161
- Kontextuella faktorer, 12–15, 18, 20–23, 194, 195
- Kontorsutrustning, 162
- Kontrastkänslighet, 63
- Konversation
- avsluta konversation, 125
  - hålla igång en konversation, 125
  - konversera med en person, 125
  - konversera med många personer, 125
  - starta en konversation, 125
- Koprolali, 94
- Kramp i buken, 81
- Kriminalvård, 180
- Krishantering, 122
- Kroppsbild, 61
- Kroppslukt, 96
- Kroppens tyngdpunkt, förskjutning av, 128
- Kroppsfunktioner, 9, 12–17, 22, 24–27, 50, 191, 193, 196
- Kroppsspråk, 123, 124
- Kroppsstrukturer, 9, 12–17, 22, 24–27, 99, 191, 193, 196
- Kroppsställning, bibehållande av
- huksittande, 128
  - knästående, 128
  - liggande, 128
  - stående, 128
- Kroppsställning, ändring av
- böja sig, 127
  - förskjuta tyngdpunkten, 128
  - ligga ner, 127
  - sitta, 127
  - sitta på huk, 127
  - stå, 127
  - stå på knä, 127

- Kroppstemperatur, 83
 Kroppsvård
 - hudvård, 136
 - hårvård, 136
 - sköta fingernaglar, 136
 - sköta tånaglar, 136
 - tandvård, 136
 Krypa, 132
 Kräkas, 65, 78, 81
 Kultur, 155
 Kulturella händelser, delta i, 155
 Kulturella organisationer, 155, 162, 181
 Kulturell allmängiltighet, 228
 Kulturell tillämpbarhet, 228
 Kulturell variation och klassifikation, 225, 227
 Kunskap, att tillämpa, 118
 Kurator, 172
 Kusiner, 148
 Kvävningskänsla, 77
 Känna sig uppsvälld, 81
 Känslöshet, 66
 Känsla av att falla, 65
 Känsla av att vara för smal eller tjock, 61
 Känsla av fylld blåsa, 85
 Känsla av ofullständig tömning av urin, 85
 Kärlek, 56
 Könskörtlar, förhöjd eller för låg funktion, 83
 Könsorgansystem, kvinnligt, struktur
 - bröst och bröstvårta, 109
 - livmoder, 109
 - - livmoderhals, 109
 - - livmoderkropp, 109
 - äggledare, 109
 - slida och yttre könsorgan, 109
 - - inre blygdläppar, 109
 - - klitoris, 109
 - - slidgången, 109
 - - yttre blygdläppar, 109
 - äggstockar, 109
 Könsorgansystem, manligt, struktur
 - penis, 109
 - - ollon, 109
 - - skaft, 109
 - prostata, 109
 - testiklar, 109
 Köpa en bostad, 140
- L**
 Lagreglering
 - policies, 180
 - service och tjänster, 180
 - system, 180
 Lagstiftning, 180
 Lat, 53
 Leder, stela, 88
 Leder, struktur, 111–113
 Ledrörlighet, funktioner
 - allmän rörlighet i leder, 88
 - rörlighet i enstaka led, 88
 - rörlighet i flera leder, 88
 Ledstabilitetsfunktion, i
 - en enstaka led, 88
 - flera leder, 88
 - leder i allmänhet, 88
 Lek och spel, 154
 Lever, struktur, 108
 Ligga, ligga ner, 127
 Liggsår, 96
 Livlig, 53
 Livsområden, viktiga, 150–153
 - arbete och sysselsättning, 150–152
 - ekonomiskt liv, 152
 - utbildning, 150
 Livsstil, 21
 Ljud
 - kvalitet, 169
 - styrka, 169
 - tonhöjd, 169
 Ljudinspelnings- och ljudmottagnings-
 apparater, 161
 Ljudlateralisering, 64
 Ljudlokalisering, 64
 Ljuduppfattning, 64
 Ljus
 - intensitet, 169
 - kvalitet, 169
 Ljuskänslighet, 63
 Logoped, 172
 Luftfuktighet, 168, 170
 Luftkonditionering, 170
 Luftkvalitet
 - inomhus, 170
 - utomhus, 170
 Luftrörsspasm, 75
 Luftstrupe, 106
 Lufttryck, 168
 Lukta, 117
 Luktfunktion, 66
 Luktperception, 57
 Luktsinne, förlorat eller nedsatt, 66
 Lungblåsor, 106
 Lungemfysem, 75
 Lungor, 106

- Lyfta och bära föremål
    - bära i armarna, 129
    - bära i händerna, 129
    - bära på huvudet, 130
    - bära på höft, 129
    - bära på rygg, 129
    - bära på skuldror, 129
    - lyfta, 129
    - sätta ner föremål, 130
  - Lymfkärtsfunktioner, 75
  - Lymfkörtelfunktioner, 75
  - Lymfkörtelinflammation, 74
  - Lyssna, 117
  - Långsamhet, psykomotorisk, 56
  - Långtidsvård, 184
  - Lår, struktur
    - ben, 112
    - höftled, 112
    - ledband, 112
    - muskelhinnor, 112
    - muskler, 112
  - Låsning
    - i bäcken, 89
    - i skulderblad, 89
  - Lägga sig, lägga sig ner, 127
  - Läkare, 172
  - Läkemedel, 159
  - Läkning av hud, 96
  - Lärande och att tillämpa kunskap, 117
  - Lärare, 172
  - Lära sig
    - beräkna, 117
    - läsa, 117
    - räkna, 117
    - skriva, 117
  - Läringskap (arbetsförberedelse), 150, 185
  - Läsa, 118
  - Lättirriterad, 53
  - Lösa problem
    - enkla, 119
    - komplexa, 119
- M**
- Magsäck, struktur, 108
  - Manér, 94
  - Markutveckling, 165
  - Massmedia
    - policies, 181
    - service och tjänster, 181
    - system, 181
  - Mat, 141, 159
  - Mat, köpa, handla, 140
  - Matsmältningsfunktioner
    - absorption av näringsämnen, 79
    - födoämnestolerans, 79
    - nedbrytning av föda, 79
    - transport av föda genom magsäck och tarmar, 79
  - Matstrupe, struktur, 108
  - Medborgarskap, 156
  - Medborgarskydd
    - policies, 180
    - service och tjänster, 180
    - system, 180
  - Medvetandefunktioner
    - medvetandetillstånd, 51
    - medvetandets beskaffenhet, 51
    - medvetandets kontinuitet, 51
  - Medvetenhet, 51
  - Medvetslöshet, 51
  - Mellanmänskliga interaktioner och relationer, 145
    - familjerelationer – se Familjerelationer
    - intima relationer – se Intima relationer
  - Mellanörat, struktur
    - hörselben, 103
    - trumhinna, 103
    - örontrumpet, 103
  - Menarche, 86
  - Menopaus, 86
  - Menstruation, att sköta, 137
  - Menstruationsfunktioner
    - grad av menstruell blödning, 86
    - intervall mellan menstruationer, 86
    - regelbundenhet i menstruationscykeln, 86
  - Mineralbalans, 82
  - Mineraler, 159
  - Minnesfunktioner
    - korttidsminne, 55
    - långtidsminne, 55
    - återkallande av minne, 56
  - Minnesförlust
    - dissociativ, 55
    - selektiv, 55
  - Minnesomfång, 55
  - Missfall, 86
  - Misströstande, 53
  - Mjölkproduktion, 86, 87
  - Mjölksöndring, avsaknad eller upphörd, 86
  - Modell över funktionshinder
    - biopsykosocial, 23
    - ICF, 22
    - interaktiv, 13, 20–22
    - medicinsk, 23
    - social, 23

- Monokulär synskärpa, 62
 Monopares, 90, 91
 Monoplegi, 90, 91
 Moralnorm, 174
 Mostrar, morbröder, 148, 171
 Motivation, 53
 Motorbåt, köra, 134
 Motorcykel, köra, 134
 Motoriska reflexfunktioner – se Reflex-
 funktioner
 Motorisk kontroll, 56
 Motorisk koordination, 56
 Motorisk oro, 56
 Mottagning av språk
 - skrivet, 59
 - talat, 59
 - tecknat, 59
 Mun, struktur
 - gommen, 105
 - - hårda, 105
 - - mjuka, 105
 - läpp, 105
 - - underläpp, 105
 - - överläpp, 105
 - tandkött, 105
 - tunga, 105
 - tänder, 105
 Munandning, 76
 Museum, besöka, 155
 Muskelfunktioner, 89–92
 Muskelkraft, i
 - bålmskler, 90
 - enskilda muskler och muskelgrupper, 89
 - kroppens samtliga muskler, 90
 - musklerna i en extremitet, 90
 - musklerna i ena sidan av kroppen, 90
 - musklerna i nedre kroppshalvan, 90
 - musklerna i samtliga extremiteter, 90
 Muskelsammandragningar, ofrivilliga, 94
 Muskelspasm, 95
 Muskelstelhet, 95
 Muskeltonus, i
 - bålmskler, 91
 - enskilda muskler och muskelgrupper, 91
 - kroppens samtliga muskler, 91
 - musklerna i en extremitet, 91
 - musklerna i ena sidan av kroppen, 91
 - musklerna i nedre kroppshalvan, 91
 - musklerna i samtliga extremiteter, 91
 Muskeltonus, minskad eller ökad, 91
 Muskeluthållighet, i
 - enskilda muskler, 92
 - kroppens samtliga muskler, 92
 - muskelgrupper, 92
 Muskler, struktur, 111–114
 Myalgi, 67
 Myasthenia gravis, 92
 Myokardit, 72
 Målinriktat beteende, 58
 Måltidsberedning
 - enkla måltider, 141
 - sammansatta måltider, 141
 Månfaser, 169
 Människor
 - i maktpositioner, 171, 173
 - i underordnade positioner, 171, 173
 Människor med funktionshinder, 10, 222
 Mänskliga rättigheter, 11, 23, 155
 Mänskligt orsakade katastrofer, 168
 Möblera en bostad, 140
- N**
- Nagelvård, 136
 Naglar, funktioner, 97
 Naglar, struktur
 - fingernaglar, 114
 - tånaglar, 114
 Narkolepsi, 54
 Nasalt uttal, 69
 Nattblindhet, 62
 Nattsvettning, 87
 Naturkatastrofer, 168
 Naturläkemedel, 159
 Naturmiljö och mänskligt skapade miljö-
 förändringar, 167, 168
 Naturvårdsområden, 165
 Nederbörd, 168
 Nedre extremitet, struktur
 - fotled och fot, 112
 - lår, 112
 - underben, 112
 Nervstimulator, 160
 Nedstämd, 53
 Nervsystemet, struktur, 101, 102
 Neurogen blåsa, 84
 Neuromuskuloskeletal och rörelserelaterade
 funktioner, 88–95
 Neutrala termer i ICF, 197
 Njure, 109
 Njursvikt, 84
 Notariattjänster, 180
 Nyckfull, 53

Nyfiken, 53
 Nynna, 70
 Nysa, 76
 Nystagmus, 64
 Nyttjanderätt, 165
 Närfamilj, 171
 Näringsupptag, funktioner, 80
 Närsynthet, 62
 Näsan, struktur
 - näshålor, 105
 - nässkiljevägg, 105
 - ytternäsa, 105

O

Oansvarig, 53
 Obehag, i samband med
 - menopaus, 87
 - menstruation, 87
 - samlag, 87
 Oberäknelig, 53
 Oliguri, 84
 Omdöme, 58, 59
 Omgivning,
 - aktuell, 19, 209, 212, 232
 - enhetlig, likformig, 19, 209, 212
 - standardiserad, standard, 19, 209, 212,
 - verklig, 19
 Omgivningsfaktorer, 9, 10, 13–15, 17–26, 157,
 158, 194, 196, 199, 205, 212
 Oppositionell, 52
 Optimism, 52, 53
 Opålitlig, 53
 Orienteringsfunktioner, orientering till
 - andra, 52
 - jaget, 52
 - person, 52
 - rum, 51
 - tid, 51
 Organisationer och sammanslutningar
 - policies, 181
 - service och tjänster, 181
 - system, 181
 Organisering, 59
 Orgasm, 85
 Orkan, 168
 Oro, emotionell, 57
 Oro, psykomotorisk, 56
 Orolig, 53
 Orsak, etiologisk, 16
 Ortopedtekniker, 172
 Ortos, 160

P

Paralys, 89, 91
 Parapares, 90, 91
 Paraplegi, 89–91
 Paraplegisk gång, 94
 Parasympatiska nervsystemet, struktur, 102
 Pares, 89, 91
 Parestesi, 66, 67
 Parker, naturvårdsområden, 165
 Parkinsons sjukdom, 91
 Patellarreflex, 92
 Pedagogiska leksaker, 161
 Pengar, 141, 152, 165
 Penis, struktur, 109
 Peniserektion, 85
 Pension, 183, 231
 Perceptuella funktioner
 - auditiv perception, 57
 - luktperception, 57
 - smakperception, 57
 - taktil perception, 57
 - visuell perception, 57
 - visuospacial perception, 57
 Peristaltikfunktioner, 79
 Perseveration, motorisk, 94
 Personer med funktionshinder, 10, 222, 224
 Personfaktorer, personliga faktorer, 13, 15,
 20–23, 194, 196, 199
 Personer i umgänget, 171
 Personlig assistent, 172
 Personlig vård, 136–139
 Personlig vårdare, 172
 Personligt stöd och personliga relationer,
 givna av
 - advokater, 172
 - bekanta, 171
 - grannar, 171
 - husdjur, 172
 - kamrater, 171
 - kollegor, 171
 - lärare, 172
 - människor i maktposition, 171
 - människor i underordnad position, 171
 - närfamilj, 171
 - okända människor, 172
 - personer i umgänget, 171
 - personliga assistenter, 172
 - personliga vårdare, 172
 - socialarbetare, 172
 - storfamilj, 171
 - utvidgad familj, 171
 - vänner, 171
 - yrkesutövare inom hälso- och sjukvård, 172

Personlighetsfunktioner, 52
 Pigmentering, 96
 Planering, 59
 Planering av öppna områden
   - policies, 177
   - service och tjänster, 176
   - system, 177
 Politiska
   - policies, 187
   - service och tjänster, 187
   - system, 187
 Politiskt liv och medborgerskap, 156
 Post, 178, 179
 Praktiktjänst, 150
 Primärvård, 184
 Problemlösning, 59
 Produkter eller substanser för egen konsumtion
   - läkemedel, 159
   - mat och dryck, 159
 Produkter och teknologi, 159–163
 Produkter och teknik, allmänna och stödjande, för
   - eget bruk i det dagliga livet, 160
   - kommunikation, 161
   - kultur, 162
   - personlig förflyttning och transport inomhus och utomhus, 160
   - rekreation, 162
   - sport, 162
   - sysselsättning, 162
   - utbildning, 161
   - utövande av religion och andlighet, 163
 Produkter och teknik för markutveckling
   - förortsutveckling, 165
   - landsbygdsutveckling, 165
   - parker, naturvårdsområden och naturreservat, 165
   - stadsutveckling, 165
 Promenera, 132
 Proprioceptiv funktion, 66
 Prosodi, 70
 Prostata, 109
 Protes, 160
 Psykiska funktioner, 51
 Psykisk funktion, att ordna sammansatta rörelser i följd, 61
 Psykomotoriska funktioner
   - psykomotorisk kontroll, 56
   - psykomotoriska funktioners kvalitet, 56
 Psykisk stabilitet, 53
 Psykiska språkfunktioner, 59

Psykisk utvecklingshämning, 52
 Psykosociala funktioner, övergripande, 52
 Ptos, 63
 Punktskrift, 117, 124, 163, 164
 Punktskriftstjänster, 181
 Pupillreflex, 63
 Pålitlighet, 53

Q

Quadricepsreflex, 92

R

Radio, 117, 181, 182
 Raka sig, 136
 Ramp, flyttbar eller stationär, 164
 Rapa, 78
 Rastlöshet, 56
 Redskap, 160
 Reflexblåsa, 84
 Reflexfunktioner, motoriska
   - reflexer som genereras genom icke skadliga stimuli, utifrån kommande, 93
   - reflexer som genereras genom skadliga stimuli, 93
   - sträckreflex, 92
 Regler, att följa, 118
 Rehabilitering, 184
 Rekreation och fritid, 154, 155, 162
 Relationer, mellanmännsliga, särskilda
   - att ha kontakt med okända personer, 146
   - formella relationer, med, 147
   - - jämställda, 147
   - - makthavare, 147
   - - underordnade, 147
   - informella sociala relationer, med, 147
   - - bekanta, 147
   - - grannar, 147
   - - kamrater, 147
   - - personer man delar boende med, 147
   - - vänner, 147
 Religion och andlighet, 155, 163
 Religiösa ledare, 171
 REM-sömn, 54
 Rengöringsmedel, 160
 Reparera, 143
 Repetera, 117
 Revbensmuskler, 107
 Rida, 135
 Rinnande bröst, 86
 Rollator, 133
 Ropa, 70
 Rullstol, 133, 160

Rulltrappa, 163
 Ryggmärg, struktur
 - bröstborg, 101
 - halsområde, 101
 - länd- och korsrygg, 101
 - svansområde, 101
 Rygggrad, struktur
 - bröstkotpelare, 113
 - halskotpelare, 113
 - korsben, 113
 - ländkotpelare, 113
 - svansben, 113
 Rygggradsnerver, 101
 Rynka pannan, 124
 Räddningstjänst, 180
 Rädsla, 56
 Räkna och beräkna, 119
 Rättegångar vid brott, 180
 Rättstviser, civila, 180
 Röra sig
 - gå i trappa, 132
 - hoppa, 132
 - klättra, 132
 - krypa, 132
 - simma, 133
 - springa, 132
 Röra sig omkring
 - inom andra byggnader, 133
 - inom hemmet, 133
 - utanför andra byggnader, 133
 - utanför hemmet, 133
 Rörelser, dystoniska, 94
 Rörelser, icke viljemässiga
 - manér, 94
 - motoriska perseverationer, 94
 - ofrivilliga muskelsammandragningar, 94
 - stereotypier, 94
 - tics, 94
 - tremor, 94
 Rörelsereaktioner, icke viljemässiga, 93
 Rörelserelaterade funktioner, 92–95
 Rörlighet i leder – se Ledrörlighet
 Rörlighet mellan skelettdelar, funktioner
 - bäckenets rörlighet, 89
 - rörlighet mellan fotledsbenen, 89
 - rörlighet mellan handledsbenen, 89
 - skulderbladets rörlighet, 89
 Röstfunktioner
 - röstkvalitet, 69
 - röstproduktion, 69
 - röststyrka, 69
 Röstproteser, 161

S

Salivavsöndring, 78
 Samarbetsvillig, 52
 Samhälleliga attityder, 174
 Samhällsgemenskap
 - ceremonier, 154
 - formella sammanslutningar, 154
 - informella sammanslutningar, 154
 Sammanslutningar
 - politiska, 156
 - religiösa, 155
 Sammanslutningar och organisationer
 - policies, 181
 - service och tjänster, 181
 - system, 181
 Samtal – se Konversation
 Samvetsgrann, 53
 Se, titta, 117
 Se stjärnor eller blixlar, 63
 Se strödda ljus, 63
 Seder och bruk, 173
 Sedvanerätt, 180
 Service och tjänster, 175–187
 Sexuella funktioner
 - avslappningsfas, 85
 - förberedelsefas, 85
 - orgasmfas, 85
 - upphetsningsfas, 85
 Simma, 133
 Sinnesfunktioner, 62
 Sinnesfunktioner som hänger samman med temperatur och andra sinnesintryck, 66
 Sinnesintryck, utnyttjande av målinriktade, 117
 Sitta, 127
 Sitta på huk, 127
 Sjukdom, 9, 10, 13, 17, 19, 23, 192
 Sjukdomskonsekvenser, 10
 Sjukgymnast, 172
 Sjukhem, 184, 185
 Sjukhus, 184, 185
 Sjuksköterska, 172
 Sjunga, 70
 Självförtroende, 52, 53
 Självsäker, 53
 Självutplånande, 53
 Skogsbrand, 168
 Skor, putsa och laga, 143
 Skotom, 62
 Skrika, 70
 Skriva, 118, 124
 Skrivmaskin, 126, 161

- Skulderbladets rörlighet, 89
 Skulderregion, struktur
 - ben, 111
 - ledband, 111
 - leder, 111
 - muskelhinnor, 111
 - muskler, 111
 Sköldkörtel, 108
 Sköta om finger- och tånaglar, 136
 Sköta om hemmets föremål, 143
 Sköta om hår, 136
 Sköta om tänder, 136
 Sköta sin egen hälsa
 - försäkrasig om sin egen fysiska bekvämlighet, 138
 - tänka på sin kondition, 138
 - upprätthålla sin hälsa, 138
 - vara medveten om sin diet, 138
 Sköta toalettbehov, 137
 Slidkramp, 85
 Slida och yttre könsorgan, struktur, 109
 Smaka, 117
 Smakfunktion, 66
 Smak, förlorad eller nedsatt, 66
 Smakperception, 66
 Smärta, 62
 - generell, 67
 - i en kroppsdel, 67
 - - bröstkorgen, 68
 - - buken, 68
 - - halsen, 68
 - - huvudet, 68
 - - led, 68
 - - magen, 68
 - - nedre extremitet, 68
 - - ryggen, 68
 - - övre extremitet, 68
 - i ett dermatom, 68
 - i flera delar av kroppen, 68
 - utstrålade, 68
 Smärtförminnelse, 67
 Snöstorm, 168
 Social, 52
 Socialarbetare, 172
 Social bakgrund, 21
 Sociala normer, konventioner och ideologier, 174
 Sociala stödinsatser, allmänna
 - policies, 184
 - service och tjänster, 184
 - system, 184
 Socialförsäkring
 - policies, 183
 - service och tjänster, 183
 - system, 183
 Socialt liv, 154
 Socialt perspektiv på funktionshinder, 10, 11, 19, 20, 193
 Sorg, 56
 Spastisk artikulering, 69
 Spasticitet, 91
 Spastisk gång, 94
 Spela i ett skådespel, 155
 Spela kort, schack eller spel, 154
 Spela musikinstrument, 154, 155
 Spontan abort, 86
 Sporta, 154
 Spotta, 78
 Spottkörtel, struktur, 108
 Springa, 132
 Språkfunktioner, speciella psykiska, 59
 Språk, mottagning av
 - skrivet språk, 59
 - talat språk, 59
 - tecknat språk, 59
 Språk, uttryckande av
 - skrivet språk, 60
 - talat språk, 60
 - tecknat språk, 60
 Språkfunktioner, integrerande, 60
 Spänning, 56
 Stabilitet, emotionell, 52
 Stabilitet, psykisk, 52, 53
 Standardregler – se FN:s standardregler
 Stamning, 70, 220
 Statestesi, 66
 Stelt gångmönster, 94
 Sterilitet, 86
 Stereotypier, 94
 Stigma, 19, 22, 219
 Storfamilj, 171
 Stresshantering, 122
 Stressinkontinens, 84
 Struktur – se respektive organ eller system
 Strukturavvikelse, 9, 13–17, 22, 25, 27, 99, 193
 Struphuvud, struktur, 105
 Stryka, 143
 Sträckreflex, 92
 Stupor, 51
 Stå, 127
 Stå på knä, 127
 Stämband, struktur, 105
 Störning, 9, 13, 17, 192

- Stöta upp, 78
 Subtrahera, 60
 Suga, 78
 Svalget, struktur
   - nasofarynx, 105
   - orofarynx, 105
 Svekfull, 53
 Svettningsfunktioner, 96
 Svindel, 65
 Svälja
   - genom matstruppen, 79
   - genom svalget, 79
   - oralt, 78
 Sy, 143
 Symboler, 124, 163
 Sympatiska nervsystemet, struktur, 102
 Syn, 62
 Synfältsfunktioner, 62
 Synhjälpmedel, 161
 Synkvalitet
   - färgseende, 63
   - kontrastkänslighet, 63
   - ljuskänslighet, 63
   - visuell bildkvalitet, 63
 Synskärpefunktioner
   - binokulär synskärpa, 62
   - - på långt avstånd, 62
   - - vid närseende, 62
   - monokulär synskärpa, 62
   - - på långt avstånd, 62
   - - vid närseende, 62
 System och policies, 175–187
 Sädsceller, 86
 Sällskapsdjur, 143, 172
 Söka nyheter, 52
 Sömncykel, 54
 Sömnfunktioner
   - insomning, 54
   - sömnkvalitet, 54
   - sömnmängd, 54
   - sömnunderhåll, 54
 Sömnlöshet, 54
- I**
- Taktil perception, 57
 Takykardi, 72
 Takylali, 70
 Takypné, 75
 Tal
   - flytande, 70
   - monotont, 70
   - rörigt, 70
 Tala, 124
 Talfunktioner
   - flytande tal, 70
   - talhastighet, 70
   - talmelodi, 70
   - talrytm, 70
 Tandborstning, 136
 Tandbryggor, 136
 Tandproteser, 136
 Tandtråd, 136
 Tandvård, 136
 Tankefunktioner
   - tankeform, 58
   - tankeinhåll, 58
   - tankekontroll, 58
   - tanketempo, 58
 Tapetsera, 143
 Tarmrörlighet, 79
 Tarm, struktur
   - tjocktarm, 108
   - tunntarm, 108
 Tarmförlamning, 79
 Tarmvred, 79
 Teckenspråk, 59, 60, 123, 124
 Telefonapparat, 161, 178
 Telefonförmedlingstjänster, 178
 Telekommunikationsutrustning, 126, 178
 Temperament, 52
 Temperatur, 168
 Temperaturkänsl, 66
 Testiklar, struktur, 109
 Tetrapares, 90, 91
 Tetraplegi, 90, 91
 Textilier, 160
 Tics, 94
 Tidningar, 118, 181, 182
 Tidsplanering, 59
 Tidsrelaterade förändringar
   - dag-, nattcykler, 169
   - månfaser, 169
 Tidsupplevelse, 61
 Tidsåtgång, beräkna, 121
 Tillgång, tillgänglighet, 159, 163, 185, 212, 220
 Tillgångar
   - finansiella tillgångar, 165
   - immateriella tillgångar, 165
   - materiella tillgångar, 165
 Tillmötesgående, 52
 Tillämpa kunskap, 118
 Tinnitus, 65
 Toalettbehov, att sköta

- kontrollera avföring, 137
- kontrollera uriner, 137
- sköta menstruation, 137
- Tonhöjd, 57, 64, 69, 70
- Tonproduktion, 70
- Torka sig, 136
- Tornado, 168
- Torticollis, 91
- Traineetjänst, 150
- Transport
  - policies, 179
  - service och tjänster, 179
  - system, 179
- Transportmedel, användning av (som passagerare)
  - motoriserat transportmedel, privat, 134
  - mänskligt drivna fordon, 134
  - offentligt transportmedel, 134
- Transtillstånd, 51
- Tremor, 94
- Tromboembolism, 73
- Trotsig, 52
- Trovärdighet, 52
- Tryckkänsl, 67
- Trycksår, 96
- Tugga, 78
- Tunnelseende, 62
- TV, 161, 181, 182
- Tvångsföreställning, 58
- Tvångstankar, 58
- Tvätta sig
  - delar av kroppen, 136
  - hela kroppen, 136
  - torka sig, 136
- Tåg, åka, 134
- Tårkörtel
  - funktioner, 64
  - struktur, 103
- Tänka, 118

U

- Umgående, 155, 171, 173
- Underarm, struktur
  - ben, 111
  - handled, 111
  - ledband, 111
  - muskelhinnor, 111
  - muskler, 111
- Underben, struktur
  - ben, 112
  - knäled, 112
  - ledband, 112

- muskelhinnor, 112
- muskler, 112
- Underlättande faktorer, 25, 27, 157, 158, 194, 202, 203, 209, 210
- Undervikt, 80
- Uppfostran, 21
- Uppgift, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 115, 193, 196, 208
  - Uppgift, att företa
    - enkel uppgift, 120
    - enstaka uppgift i grupp, 120
    - enstaka uppgift självständigt, 120
    - komplicerad uppgift, 120
  - Uppgifter, mångfaldiga, 121
    - företa i grupp, 121
    - företa självständigt, 121
    - genomföra, 121
    - slutföra, 121
- Uppmärksamhet, att fokusera, 118
- Uppmärksamhetsfunktioner
  - delad uppmärksamhet, 55
  - gemensam uppmärksamhet, 55
  - skifta uppmärksamhet, 55
  - vidmakthålla uppmärksamhet, 55
- Uppstötning, 78, 79
- Uriner, att kontrollera, 137
- Urineringsfunktioner
  - uriner, 84
  - urineringsfrekvens, 84
  - urineringskontinens, 84
- Urinledare, hinder i, 84
- Urinorgan, struktur
  - njure, 109
  - urinblåsa, 109
  - urinledare, 109
  - urinrör, 109
- Urinträngning, 84, 85
- Urinutsöndringsfunktioner
  - urinfiltrering, 84
  - urinuppsamling, 84
- Utbildning, 21, 161
  - förskoleutbildning, 150
  - högre utbildning, 150
  - informell utbildning, 150
  - skolutbildning, 150
  - yrkesutbildning, 150
- Utbildning och yrkesförberedelse
  - policies, 186
  - service och tjänster, 185
  - system, 185
- Uthållighet, 53, 77
- Utomkvedshavandeskap, 86

Uttorkning, 82
Uttrycka sig – se Kommunera
Uttrötthet, 77
Utvecklingshämning
- intellektuell, 52
- psykisk, 52
Utvidgad familj, 148, 173
Utåtvändhet, 52

V

Vakenhet, 51
Valkbildning, 96
Vallningar, 87
Vanföreställning, 58
Vanor, 21
Varor och tjänster, att anskaffa, 141
Vatten, att skaffa, 141
Vattenbalans
- bibehållande av vattenbalans, 82
- vattenretention, 82
Vegetativa tillstånd, 51
Venfunktioner
- venförträngning, 73
- venutvidgning, 73
Ven, struktur, 106
Verktyg, 160
Vestibulära funktioner
- balansfunktion, 65
- positionsfunktion, 65
- rörelsefunktion, 65
Vibration, 170
Vibrationskänsl, 67
Viktuppehållande funktioner, 80
Vind, 168
Viljemässiga rörelser, kontroll av
- isolerade rörelser, 93
- koordination av rörelser, 93
- sammansatta rörelser, 93
- stödfunktioner i arm och ben, 93
Vissla, 76
Visuell bildkvalitet, 63
Visuell perception, 57
Visuospatial perception, 57
Vokaliseringsfunktioner, 70
Vårdare, 148, 172
Väderspänning, 80
Vägar, vägs skyltar, 165
Välbehållande, 9, 192
Välja alternativ, 59
Vänlig, 52
Vänner, 147, 171, 173
Värmereglerande funktioner

- bibehållande av kroppstemperatur, 83
- kroppstemperatur, 83
Växter, 143, 167

W

Withdrawal-reflex, 92, 93

Y

Yrkesutövare inom hälso- och sjukvård, 172, 174
Yrkesutövare, andra, 172, 174
Yrsel, 65

Å

Åderbräck, 73
Åka skidor, 133
Åka skridskor, 133
Ålder, åldrande, 21, 192–194
Ångest, 56
Årstidsvariationer, 168

Ä

Ämnesomsättningsfunktioner
- basalmetabolism (BMR), 81
- omsättning av fett, 82
- omsättning av kolhydrater, 82
- omsättning av protein, 82
Ändtarmens slutmuskel, nedsatt förmåga, 80
Ärftlig disposition, 19, 192
Ärrbildning, 96
Äta, 138

Ö

Öga-fot-koordination, 93
Öga-hand-koordination, 93
Öga, struktur
- ögonglob, 103
- ögonhåla, 103
- ögats omgivning, 103
Ögats muskler, funktioner
- inre muskler, 63
- yttre muskler, 63, 64
Ögon, fixering, 63
Ögon, samverkan, 64
Ögonbryn, struktur, 80
Ögonglob, struktur
- bindhinna, 103
- glaskropp, 103
- hornhinna, 103
- näthinna, 103
- regnbågshinna, 103

- senhinna, 103
- åderhinna, 103
- ögonlins, 103
- Ögonhåla, struktur, 103
- Ögonirritation, 64
- Ögonlock
  - funktioner, 63
  - nedhängande, 63
  - struktur, 103
- Ögonmuskler, yttre, struktur, 103
- Ögonrörelsesömn, 54
- Ögontorrhet, 63
- Öppen, social, 52
- Öppenhet för upplevelser, 53
- Öra, struktur
  - inneröra, 103
  - mellanöra, 103
  - ytteröra, 103
- Öronirritation, 65
- Öronsus, 65
- Örontryck, 65, 66
- Örter, 159
- Överarm, struktur
  - armbågsled, 111
  - ben, 111
  - ledband, 111
  - muskelhinnor, 111
  - muskler, 111
- Överkänslighetsreaktioner, 75
- Överretning, psykomotorisk, 56
- Överrörlighet, i leder, 88
- Översvämning, 168
- Översynthet, 62
- Övervikt, 80
- Övre extremitet, struktur
  - hand, 112
  - underarm, 111
  - överarm, 111